

PRAWA
Państwa Polskiego

POD REDAKCJĄ

Prof. Władysława Leopolda Jaworskiego

Zeszyt X.

K R A K Ó W 1 9 2 1
NAKŁADEM KRAKOWSKIEJ SPOŁKI WYDAWNICZEJ

Ar. 47.

Prawa Państwa Polskiego. — Zeszyt X.

Podatek dochodowy i majątkowy

Wraz z dodatkiem

Jak wypełniać fasje?

Pożyczka przymusowa

Wydał i objasnił

Prof. Adam Krzyżanowski

K R A K Ó W 1 9 2 1

NAKŁADEM KRAKOWSKIEJ SPÓŁKI WYDAWNICZEJ.

23301

SPIS RZECZY.

St.

A. Podatek dochodowy i majątkowy

Komentarz wydawcy	VII
1 Ustawa z dnia 16 lipca 1920 o państw. podatku dochodowym i majątkowym, dz. u. Nr. 82, poz. 498	1
I. Państwowy podatek dochodowy	1
II. Państwowy podatek majątkowy	29
III. Przepisy przejściowe	40
2 Rozp. Min. Skarbu z dnia 14 maja 1921 w przedmiocie przep. wykon. do ustawy o państw. podatku dochodowym i majątkowym, dz. u. Nr. 48, poz. 298	44
I. Obowiązek podatkowy (podmiotowy i przedmiotowy) — Dochód — Stawki podatkowe — Miejsce opodatkowania	44
II. Nadzór nad stosowaniem ustawy i organa wymierzające podatek. — Czynnności wstępne do wymiaru. — Zeznania	84
III. Postępowanie wymiarowe — Nakazy płatnicze. — Odwołania	105
IV. Początek i koniec obowiązku podatkowego — Zmiany w ciągu roku podatkowego	122
V. Terminy płatności — Potracenie podatku przez służbodawcę. — Odsetki za zwłokę i egzekucja	136
VI. Postanowienia karne	145
VII. Doreczenia	152
VIII Podatek majątkowy. — Obowiązek podatkowy (podmiotowy i przedmiotowy). — Ustalenie wartości majątku — Stawki podatkowe. — Miejsce opodatkowania	153
IX. Organa wymierzające podatek i nadzór naczelnny. — Zeznania	172
X. Postępowanie wymiarowe. — Nakazy płatnicze — Odwołania	173
XI. Początek i koniec obowiązku podatkowego — Okres wymiarowy i zmiany w ciągu roku podatkowego	174
XII. Terminy płatności. — Odsetki za zwłokę i egzekucja — Postanowienia karne — Doreczenia	180
Przepisy przejściowe	181
3 Ustawa z dnia 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państw. podatku dochodowego, dz. u. Nr. 47, poz. 287	183
4 Ustawa z dnia 14 czerwca 1921 r. w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państw. podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921, dz. u. Nr. 54, poz. 341	185
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1921 w przedmiocie upoważnienia Rady Ministrów do zmiany niektórych przepisów, dotyczących ustawy o podatku dochodowym, przemysłowym i domokrążnym, obowiązującym na obszarze b. dzielnicy pruskiej, dz. ust. Nr. 64, poz. 399	186

	Str.
Wzór Nr. 21 (Zeznanie o dochodzie) po str.	186
Wzór Nr. 58 (Zeznanie o majątku) po str.	186
Wzór Nr. 5 (Wykaz uposażeń służbowych etc)	187

Jak wypełniać fasje? 188

B. Pożyczka przymusowa

Komentarz wydawcy	194
1. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 roku o wypuszczeniu 3 ⁰ / ₀ renty państw. z 1921 r., dz. u. Nr. 74, poz. 503	204
2. Rozporządzenie Min. Skarbu z dnia 27 lipca 1921 r. w poroz. z Min. Sprawiedl. i Min. b. dzielnicy pruskiej w sprawie wykonania postanowień art. 7 ustawy z dnia 28 paździer. 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, dz. ust. Nr. 74, poz. 504	205
3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 r o rozkładzie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej. dz. u. Nr. 74, poz. 505	210
4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 r. o porborze pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, dz. u. Nr. 74, poz. 506	215

A. Podatek dochodowy i majątkowy.

1. Wydawanie polskich ustaw podatkowych rozpoczynam od komentowania i przedrukowania podatku dochodowego, ponieważ słusznie uchodzi za podstawę systemu podatkowego, ponieważ polska ustawa o podatku dochodowym właśnie teraz wchodzi w życie. Podatek dochodowy czyni zadosyć wymogom sprawiedliwości, wymogom gospodarczym i skarbowym w wyższym stopniu, niż inne podatki. Anglja świetnym stanem skarbu przewyższa wszystkie inne wielkie państwa europejskie. Nad wyraz pomyślnie wyniki swej polityki finansowej zawdzięcza pokrywaniu wydatków przedewszystkiem bezwzględnem srubowaniem podatku dochodowego. Austrja i Prusy nakładały podatek dochodowy. Ustawa rosyjska o podatku dochodowym, ogłoszona w czasie wojny, nie weszła w życie w Królestwie. W Małopolsce, w dawnej Galicji, podatek dochodowy w r. 1921 ma być uiszczany od dochodu z r. 1920 zgodnie z przepisami polskiej ustawy z 16 lipca 1920 roku. Poprzednio obowiązywała z nieznacznymi zmianami ustawa austriacka.

Polskie Ministerstwo Skarbu przedłożyło Sejmowi projekt ustawy o „państwowym podatku dochodowym i podatku uzupełniającym“ (przemianowanym przez Komisję sejmową na podatek majątkowy) wraz z motywami 21-go kwietnia 1920 (nr. 1669 druków sejmowych). Motywa kończą się następującem oświadczeniem: „Wnoszony projekt ustawy o podatku dochodowym i uzupełniającym nie zawiera w sobie żadnych nowości, któreby nie były uzasadnione w teorji i znane w praktyce stosowania tych podatków w innych państwach. Przy tworzeniu projektu starano się, naśladowując najlepsze, przenieść z innych ustawodawstw do naszego wszystko to, co odpowiada naszym warunkom i potrzebom. Oba podatki, dopełniając się wzajemnie, zlewają się w harmonijną całość i staną się niewątpliwie podwaliną trwałych, a opartych na słusznych zasadach wpływów skarbowych, zapoczątkowując szereg poważnych zmian w naszym dotychczasowym systemie podatkowym“. Mniejsza o styl. Rzecz główna w tem, czy istotnie polska ustawa jest teoretycznie i praktycznie trafnie obmyślana?

2. Przedewszystkiem należy orzec, które przepisy posiadają moc obowiązującą? Oprócz ustawy istnieje rozporządzenie Ministra Skarbu w „przedmiocie przepisów wykonawczych“, również przedrukowane w tym zeszytcie „Praw Państwa Polskiego“. Wykażę sprzeczności, zachodzące między ustawą a rozporządzeniem wykonawczem. Co obowiązuje: ustawa, czy rozporządzenie wykonawcze? Minister Skarbu nie miał prawa rozporządzeniem zmieniać ustawy. Niewątpliwie miał za-

miar jej przestrzegania, wydania jedynie przepisów wykonawczych, jak świadczy tytuł rozporządzenia. Postąpił inaczej przez pomyłkę, wbrew woli. Mojem zdaniem, urzędnicy powinni stosować rozporządzenie tylko o tyle, o ile jest zgodne z ustawą. Obywatele nie powinni płacić ani mniej, ani więcej ponadto, co ustawa przepisuje.

3. Podmiotem podatku dochodowego są osoby fizyczne, spadku wakujące i osoby prawne. Ustawodawca austriacki nie opodatkował osób prawnych. Rozciągnięcie na nich obowiązku płacenia podatku jest uzasadnione fiskalnie, ze względu na olbrzymie niedobory skarbu. Chodzi o znaczne, łatwo uchwytnie dochody przedsiębiorstw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków i innych osób prawnych, które trudno ukryć. Opodatkowanie osób prawnych nie da się obronić, jeżeli je będziemy oceniać z innych punktów widzenia. Zawiera w sobie niewątpliwie opodatkowanie podwójne. Dochody osób prawnych prędzej czy później muszą przypaść w udziale osobom fizycznym. Dywidendy, wypłacane przez towarzystwa akcyjne, są częścią dochodu akcjonariuszy, obciążonego podatkiem dochodowym. Co najwyżej kwoty przelane do funduszy rezerwowych możnaby uznać za dochody, nie przypadające osobom fizycznym. Zarzut prawdziwy tylko w odniesieniu do danej chwili. Przecie z biegiem czasu dotacja funduszy rezerwowych w ten, czy w inny sposób musi się wyrazić w dochodach osób fizycznych. Ich przysparzanie jest celem dotowania funduszy rezerwowych. Ustawodawca nie przeoczył nierówności obciążenia, wynikającej z wspomnianego opodatkowania. Wyrównał ją częściowo przyznaniem ulg pewnej kategorii osób prawnych.

Niektóre z nich zwolnił całkowicie od podatku. Po pierwsze, „państwo i związki samorządne“. Zwolnił ogół dochodów państwa i związków samorządnych. Czy także dochody poszczególnych przedsiębiorstw, stanowiących własność tych związków prawno-publicznych? Sądzę, że tak, choć ustawa milczy w tym względzie. Opłacać winny podatek tylko te instytucje, powołane do życia przez państwo, które mają odrębną osobowość prawną. P. K. P. (polska kasa pożyczkowa) i P. K. O. (pocztowa Kasa oszczędności) podlegają podatkowi. Niestety rozporządzenie wykonawcze pomija tę doniosłą kwestję. O uwolnieniu od podatku przedsiębiorstw publicznych należy dobrze pamiętać, osądzając ich dochodowość w porównaniu z dochodowością prywatnych przedsiębiorstw. Do porównania nadają się jedynie czyste zyski prywatnych przedsiębiorstw po doliczeniu do nich zapłaconego podatku dochodowego.

Czy jednak P. K. P. i P. K. O. nie są wolne pod podatku ze względu na przepis, uchylający obowiązek podatkowy „osób prawnych, których dochody są obracane w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne“? Rozp. wyk. nie wyjaśnia także i tego przepisu, nasuwającego liczne wątpliwości. P. K. P. i P. K. O., mojem zdaniem, płacą podatek. Są instytucjami gospodarczymi. Tych ustawa nie zwalnia od podatku. Uważam słowa: „ogólnej użyteczności“ za zbędne, pozbawione znaczenia prawnego ze względu na domniemaną wolę ustawodawcy. Dają wyraz

motywom, miarodajnym dla zarządzeń ustawodawcy, ale nie stanowią ich części. Właściwie każde słowo ustawy powinno zawierać w sobie określoną treść. Stosując tę zasadę, doszlibyśmy do wniosku, że rzeczą władz podatkowych, zwalniających od opodatkowania jakąś instytucję naukową, oświatową, kulturalną, wyznaniową i dobroczynną badać, czy dana instytucja, spełniając swe zadania, jest ogólnie użyteczną? To z pewnością nie było zamiarem ustawodawcy. Nie brak innych wątpliwości. Czy dochody klubu filatelistów, klubu grę w piłkę nożną, fundacji, utrzymującej zgodnie z wolą spadkodawcy szpital dla psów, podlegają opodatkowaniu? Chyba nie. Chodzi przecie o instytucje, nie działające w zamiarach gospodarczych. Natomiast dochody Kas oszczędności, związków zawodowych urzędników, robotników, podlegają obowiązkowi podatkowemu. Instytucje, o których mowa, nie należą do żadnej z pięciu kategorii wymienionych w ustawie. Raz jeszcze powtarzam, że nie można się powoływać na ich ogólną użyteczność, boć przecie władza podatkowa nie może rozpatrywać ogólnej użyteczności kas, nie może badać, czy przypadkiem dany związek zawodowy nie jest szkodliwym, bo szerzy bolszewizm? Nie można także uważać instytucji ogólnie użytecznych za szóstą kategorię, zwolnioną od podatku: Ustawa zwalnia tylko pięć kategorii. Pojęcie ogólnej użyteczności w naszym ustawodawstwie nie istnieje, jest prawniczo bez treści. Co innego we Francji, gdzie władze nadają charakter użyteczności publicznej. Tam wiadomo, które osoby prawne są instytucjami użyteczności ogólnej. Okoliczność, że Kasy oszczędności lub związki zawodowe przeznaczają część dochodów na cele oświatowe lub dobroczynne jest bez znaczenia, bo ich cel główny jest inny. Podlegają podatkowi wszelkie instytucje, obliczone na zysk gospodarczy, ale i wprost nie obliczone, jeżeli pośrednio dążą do tego celu.

Do tego samego wniosku dochodzimy, rozpatrując kryterjum obracania w całości dochodów na cele naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne. Jeżeli Akademia uchwali przelać część dochodów do funduszu rezerwowego, toć przecie eo ipso nie będzie podlegać podatkowi. Weźmie się pod uwagę jej zamiar wydania tej kwoty, względnie dochodów z niej, później na cele naukowe. Ale w takim razie czyż nie było najprościej orzec, że podlegają podatkowi osoby prawne o celach gospodarczych, a nie osoby prawne wogóle? Ten punkt widzenia stanowi najtrafniejszy sposób interpretacji art. 5 lit. 8. Trzeba było wypowiedzieć go w ustawie, a co najmniej w rozporządzeniu wykonawczem. Jeżeli ktoś jest zdania, że Kasy oszczędności lub związki zawodowe należy zwolnić od podatku, powinien domagać się zmiany ustawy. Obecna ustawa nie daje podstawy do zwolnienia.

4. W zamiarze przeciwdziałania nadmiernemu obciążeniu, zagrażającemu z powodu opodatkowania dochodu osób prawnych, ustawodawca orzekł, że od dochodów czystych towarzystw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, mających siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, wypośredkowanych w sposób ustawą przepisany dla obliczania dochodu opodatkowanego, należy potrącić 4⁰/₁₀₀ kapitału zakładowego, uwidocznionego w sprawozdaniu za ostatni rok operacyjny.

Kwota w ten sposób wyrachowana stanowi dochód opodatkowany towarzystw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków. Ulga nie przysługuje tym osobom prawnym, które nie są towarzystwami, a podlegają podatkowi dochodowemu, np. Kasom oszczędności, ponieważ nie płacą specjalnych podatków, nałożonych na towarzystwa, zobowiązane do publicznego składania rachunków. Narazie opodatkowanie osób prawnych jeszcze nie weszło w życie (por. art. 156). Osoby prawne płacą jednak podatek od tantjem, bo go płacą za osoby fizyczne, które są właściwym podmiotem opodatkowanym, a z tego samego powodu także podatki od poborów służbowych, które wypłacają swemu personalowi. Podobno w Małopolsce opodatkowanie osób prawnych ma nastąpić z chwilą zastąpienia podatku od towarzystw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków, podatkiem przemysłowym. Chodzi o uniknięcie przeciążenia. Można go uniknąć zmniejszeniem stawek. Obciążanie w tej chwili urzędów wprowadzaniem jeszcze jednego podatku jest błędem.

5. Czyż oprócz osób fizycznych, spadków wakujących, osób prawnych, rodzina nie jest podmiotem podatku dochodowego? „O ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do członków rodziny lub też prawo użytkowania tych dochodów, to dochody członków rodziny dolicza się do dochodów głowy rodziny“ (art. 11). Dochód męża wynosi, powiedzmy 105.000 Mk. Tyleż dochód żony. Gdyby oba te dochody były opodatkowane odrębnie, rząd pobrałby od każdego opodatkowanego po 12.485, a zatem razem 24.970 Mk. Jeżeli na podstawie art. 11 dochody będą opodatkowane łącznie, wówczas przypadnie rządowi z powodu stosowania progresji 31.185 od 210.000 dochodu. Nic dziwnego, że rząd nakazał łączne podawanie dochodów. Wedle ustawodawstwa austriackiego łącznie dochodów zachodziło wtedy, gdy osoby, których dochód ustawa kazała podawać i opodatkowywać razem z dochodem głowy rodziny, żyły we wspólnym gospodarstwie domowym. Zazwyczaj osiągałi opodatkowani w ten sposób oszczędności, które stanowiły rzeczowe uzasadnienie wyższego opodatkowania. Ustawa polska z nieznanym mi powodów — prawdopodobnie przez pomyłkę — pominęła zastrzeżenie wspólnego gospodarowania. Wyrządziła dotkliwą szkodę skarbowi państwa. Małżonkowie będą zawierać umowy, stwierdzające, że mężowi nie przysługuje prawo użytkowania dochodów żony. Wykluczą domniemanie, przemawiające za istnieniem prawa użytkowania męża (§ 1238 u. c.). Na dobitkę określenie: „prawo rozporządzania“ jest niejasne, nieściśle. Zapewne chodzi o wypadki wykonywania opieki. Dochody niefundowane są zawsze oddzielnie opodatkowywane. Ten przepis zawiera w sobie uprzywilejowanie dochodów z pracy zarówno samoistnej, jak zależnej. Inne przepisy ograniczają się do uprzywilejowania dochodów z pracy zależnej (ut infra). Godząc się w zupełności na niższe opodatkowanie dochodów niefundowanych, można jednak być zdania, że ten środek urzeczywistnienia postulatów nie był szczęśliwie wybrany.

Głowa rodziny ma płacić cały podatek, nałożony od łącznych dochodów, i odpowiada zań. Odpowiedzialność członków rodziny „za tę

część podatku, która przypada stosunkowo na dochód każdego z nich“, zachodzi dopiero „w razie niemożności ściągnięcia podatku od głowy rodziny“ (art. 85). Konsekwencją przepisów o łączeniu dochodów i odpowiedzialności za podatek, wymierzony od połączonych dochodów, powinien być nakaz przedkładania zeznań (fasyj) dochodu własnego, oraz dochodu wszystkich członków rodziny, których dochody mają być doliczone do dochodów głowy rodziny. Ogłoszony przez władze podatkowe wzór Nr. 21 do art. 52 ustawy wychodzi z założenia, że na głowie rodziny ciąży ten obowiązek. Ustawa orzeka jedynie: „W zastępstwie osób fizycznych, które co do swego majątku pozostają pod władzą rodzicielską, pod opieką lub kuratelą, oraz w zastępstwie osób prawnych składają zeznania osoby, powołane do ich zastępowania“ (art. 50). Rozp. wyk. niestety także nie rozstrzyga stanowczo całej tej kwestji.

6. Ustawa określa dochód jako „sumę wszystkich przychodów w pieniądzech lub wartościach pieniężnych, otrzymanych z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu po potrąceniu kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia tych przychodów“. Obciąża podatkiem dochód czysty, a nie wolny (ut infra), dochód rzeczywisty, a nie możliwy do osiągnięcia. Władza nie ma prawa podwyższać dochodu brutto, wykazanego we fasji zgodnie z rzeczywistością, z powodu, że przedsiębiorca sprzedał swój towar, że najmobierca wynajął swą pracę zbyt nisko, choćby to twierdzenie było najzupełniej uzasadnionem. Nie ma prawa obniżania kosztów poniżej kwot rzeczywiście wydatkowanych, choćby istotnie były zbyt wysokie. Ma obowiązek badać fasję także i w myśli obniżenia dochodu brutto do granic rzeczywiście osiągniętego, jeżeli podatnik wykazał kwotę wyższą z tych, czy z owych powodów. Ma obowiązek podwyższenia kosztów, wykazanych zbyt nisko. Stwierdzając, że władza ma badać rzeczywistość wpływów i wydatków, a nie ich racjonalność, mam na myśli efektywne przychody i koszty. Jeżeli przedsiębiorca podaje, że sprzedał 60 par butów za 200.000 Mk, a wydał w gotówce 150.000, należy sprawdzać jedynie prawdziwość faktów. Jeżeli ocenia wartość pozostałych na składzie na 200.000, a kosztą amortyzacji na 100.000, przedmiotem badania będzie merytoryczne uzasadnienie tych pozycji. Ich zgodność z utartymi cenami. Badanie pozycji szacunkowych ma charakter materialny, a efektywnych właściwie formalny. Jest zadaniem łatwiejszem. Uznanie za podstawę opodatkowania dochodu rzeczywistego, a nie możliwego do osiągnięcia, nadaje podatкови dochodowemu znamię podmiotowego. Podatek domowoczynszowy jest przedmiotowym. Bierze pod uwagę źródło dochodu, jako takie. Obciąża czynsz możliwy do osiągnięcia także w wypadkach wynajmowania. Władze co prawda ograniczały i ograniczają się do badania rzeczywistej wysokości czynszu, ale w zasadzie mają prawo policzyć jako czynsz opodatkowany kwotę przewyższającą rzeczywisty, jeżeli dojdą do przekonania, że wynajęto mieszkanie zbyt tanio. Podobne znaczenie dla istoty podatku dochodowego, przeciwstawiające go przychodowym podatkom, ma potrącanie oprocentowania długów (ut infra).

Rozp. wyk. nie nakazuje władzom sprawdzać „potrzebę i celowość

rzeczywiście poniesionych kosztów“, atoli stanowi: „dostarczenie dowodu o rzeczywistym poniesieniu kosztów, a na żądanie władzy, również o ich potrzebie i celowości, należy do podatnika“ (§ 15).

Co to może znaczyć? Władza ma prawo badać, czy miotły, których koszta zakupna wykazał fabrykant jako wydatek poniesiony na cele utrzymania porządku w fabryce, nie były przypadkiem użyte na cele jego gospodarstwa domowego, czy zamiast służyć konsumpcji reprodukcyjnej, nie były przedmiotem konsumpcji osobistej, jak mówią ekonomiści? Dalej atrybucje władzy nie sięgają. Szkoda, że autorzy rozp. wyk. nie wyrazili się ściślej.

7. Ustawa o podatku dochodowym stawia za zasadę uwzględnienie całego dochodu brutto z pominięciem „przychodów, które stanowią zwiększenie lub wzrost majątku, lecz nie stanowią dochodu“. Ustawa wylicza źródła dochodu, ale przykładowo, dodaje bowiem, że nadto dochody z wszelkich nie wymienionych źródeł podlegają opodatkowaniu. Ustawa wylicza przychody pieniężne i w wartościach pieniężnych, które stanowią wzrost majątku, a nie dochodu, które właśnie dlatego nie podlegają opodatkowaniu, ale także niewyczerpująco, zastrzega bowiem „zwolnienie od podatku wszelkich przychodów o charakterze majątkowym. Określa wyraźnie pewne przychody jako dochody, podlegające opodatkowaniu. Inne jako wykluczone. Pozostaje sfera, jak zobaczymy, obszerna, nasuwająca wątpliwości. Rozstrzygać o nich będą władze skarbowe na podstawie swobodnego uznania. Praktyka życia, teoria ekonomiki, nauka o bilansach, inne ustawy podatkowe i kodeks handlowy wytworzyły pojęcia dochodu i majątku, które ułatwią nam rozpatrywanie wątpliwości.

8. Ustawodawca uważa za przedmiot opodatkowania dochody z pracy i majątku zarobkowego, a nie użytkowego. Właściciel bielizny, ubrań, mebli, sprzętów, stanowiących część gospodarstwa domowego, przeznaczonych na własny, osobisty użytek, czerpie z ich posiadania różniczne korzyści. Nie określamy ich mianem dochodu. Używanie powoduje stopniowe zużycie. Chcąc ten majątek zachować ilościowo i jakościowo w stanie dotychczasowym, należy go uzupełniać środkami, dostarczanymi przez pracę i majątek zarobkowy. Dochodem nazywamy tylko te możliwości konsumpcji, którymi możemy rozporządzać bez naruszenia majątku, zapasu dóbr, posiadanego w chwili rozpoczęcia czasokresu, branego pod uwagę. Korzyści, pochodzące z rozporządzania majątkiem użytkowym są mało uchwytne. Ustawa nakazuje uwzględnić wszelkie źródła dochodu. Nazwanie majątku użytkowego źródłem dochodu byłoby sprzeczne z terminologią i pojęciami życia codziennego. W Polsce, podobnie jak w innych państwach, posiadanie majątku użytkowego obciążone jest podatkiem majątkowym, a nie dochodowym. Rozp. wyk. nazywa korzyści, które zapewnia majątek użytkowy, dochodem pośrednim, w przeciwstawieniu do korzyści z majątku zarobkowego, stanowiącego dochód bezpośredni (§ 205), właściwy przedmiot podatku dochodowego.

Ustawa przepisuje wyraźnie, że częścią dochodu, podlegającego opodatkowaniu, jest „wartość użytkowania budynków, zajmowanych

w całości lub w części przez samego właściciela lub członków jego rodziny“ (art. 16). Chodzi o pomieszkanie, a nie o warsztat produkcji. W tym jednym jedynym wypadku korzyści z majątku użytkowego są opodatkowane. Są widoczniejsze, uchwytniejsze. Pomijając ten doniosły wyjątek, użytkowanie osobiste majątku nie stanowi dochodu.

9. Składają się nań wpływy w pieniądzu i wartościach pieniężnych, a zatem naturalia w formie dóbr i usług, przeliczone na pieniądze.

Czy przyrost wartości stanowi część przychodów w pieniądzu i wartościach pieniężnych? Mam na myśli t. zw. przyrost idealny w przeciwstawieniu do zrealizowanego, o którym później będzie mowa. Przez idealny przyrost wartości rozumiem powiększenie się ceny sprzedanej dóbr opodatkowanego, przezeń nie sprzedanych w ciągu roku, którego dochód stanowi przedmiot opodatkowania. Gdyby nastąpiła sprzedaż, przyrost byłby zrealizowany. W zasadzie idealny przyrost wartości nie podlega podatkowi dochodowemu. Dochodem właściciela domu są czynsze, uiszczane przez lokatorów, ewentualnie wartość własnego pomieszkania, ale możliwość sprzedaży domu po cenie przewyższającej koszt jego nabycia nie stanowi dochodu. Art. 19 ust. 3 jest wyjątkiem od zasady: „Przy ustalaniu dochodów z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej, z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, w których obroty papierami wartościowymi są przedmiotem interesu handlowego“. Powinno być: „przedsiębiorców“, a nie „przedsiębiorstw“. Chodzi o wypadki handlowania papierami wartościowymi nie jednorazowo, ale częściej, w zamiarze zyskiwania na różnicy kursu.

Zasada, przyjęta przez ustawodawcę, wydaje mi się słuszną. Trudno uważać za dochód przyrost wartości, który nie wpłynął do kieszeni opodatkowanego. Mamy tu do czynienia raczej z możliwością osiągnięcia dochodu, a nie z dochodem. Gdyby państwo opodatkowało idealny przyrost wartości, możnaby sobie zadać pytanie, czy nie byłoby wskazanem opodatkowanie innych możliwości osiągnięcia dochodu? Zamiast opodatkowywać idealny przyrost wartości, lepiej odpowiednio opodatkować zrealizowany przyrost. Zasada, o której mówię, obejmuje także wypadki zakupna papierów wartościowych, dokonane w myśli niepozbывania ich gwoźli zarobku na różnicy kursu, w myśli zadowolenia się jedynie pobieraniem procentów, względnie dywidend, a więc zakupna czysto lokacyjne z wykluczeniem spekulacyjnych. N. B. obecnie dużo ludzi w Polsce kupuje papiery wartościowe, ale chyba niema nabywców, powodowanych chęcią lokaty — konieczny skutek postępującej dewaluacji marki. Osoby, handlujące papierami wartościowymi, opłacają podatek od idealnego przyrostu wartości. Czy ten wyjątek jest uzasadniony?

Mojem zdaniem jest uzasadniony. Przedewszystkiem dlatego, ponieważ odpowiada kupieckiej praktyce obliczania zysków. Bilanse kupców i innych przedsiębiorców, sporządzane zgodnie z wymogami buchalterji, zawierają w pozycjach, obejmujących papiery, ich wartość kursową. Ich autorowie zaliczają rok rocznie różnice kursów do docho-

dów, względnie strat, także wtedy, gdy chodzi o dochody, względnie straty, jeszcze nie zrealizowane. W innych wypadkach pomijają idealny przyrost, względnie ubytek wartości. Stanowisko ustawodawcy jest zgodne z poglądem opodatkowanych. Mógłby ktoś zapytać, skąd pochodzi rzeczona praktyka kupiecka? Nabywanie papierów wartościowych częściej jest związane z zamiarem zarobku na różnicy kursów, niż nabywanie innych źródeł dochodu. Dzięki notowaniu na giełdzie papierów wartościowych, możliwości ich sprzedaży każdej chwili po kursie giełdowym, zrealizowanie idealnego przyrostu, czy też ubytku wartości, zgodne z jego obliczeniem, wydaje się pewniejszym, niż w innych wypadkach.

Zdarza się, że przy układaniu bilansów zainteresowani liczą jako dochód idealny przyrost wartości nie tylko papierów, ale także innych dóbr. Niemal nigdy w odniesieniu do kapitału zakładowego, do źródeł dochodu. Czasami uwzględniają ten składnik dochodu przy sposobności szacowania w bilansie obrotowego kapitału. Handlarz kawy wstawia w bilans wartość kawy, pozostałej na składzie z końcem roku, nie wedle jej ceny zakupna, lecz wedle wartości sprzedażnej, którą jej przypisuje z końcem roku. Należy opodatkować każdy idealny przyrost wartości, objęty art. 19 ust. 3, a nadto każdy wykazany przez opodatkowanego (§ 35 ust. ost. rozp. wyk.). Oczywiście pociąga to za sobą zaliczanie w tej samej mierze idealnego ubytku do strat, a zarazem uzasadnia odpowiednie odliczania, względnie doliczania, w razie późniejszej realizacji przyrostu, względnie straty, nie pokrywającej się z cyfrą wstawioną poprzednio w bilans tytułem idealnych zmian w wartości.

Każdemu nasuwa się uwaga, że przecie obecnie, z przyczyn powszechnie znanych i odczuwanych, przez jednych radośnie, przez drugich boleśnie, nawet zrealizowany przyrost wartości jest często pozorny. Zachodzi pytanie, czy ustawodawca uznaje za dochód wzbogacenie, wynikające ze wzrostu siły kupna pieniądza? Wypożyczyłem 1000 Mk na 5%. Po roku dłużnik wypłaca mi 1050 Mk. W chwili zwrotu mogę nakupić za 1050 Mk dóbr i usług w ilości, za którą musiałbym rok temu dać 1060 Mk. Zarobiłem właściwie 6%, a nie 5%. Bezwątpienia. Atoli ustawodawca słusznie pominął wzbogacenia i zubożenia tego rodzaju. Nie mógł inaczej postąpić, bo są mało uchwytnie, bo otworzyłyby naocześnie wrota dowolności. Jedynie rachunek amortyzacji obejmuje i tę pozycję (ut infra).

10. Staralem się określić pojęcie wpływów (przychodów, jak mówi ustawodawca) w pieniądzech i wartościach pieniężnych. Nadeszła chwila zastanowienia się nad zagadnieniem, które wpływy nie są częścią dochodu, podlegającego opodatkowaniu? Art. 3 wylicza sześć źródeł dochodu z zastrzeżeniem, że opodatkowaniu podlegają dochody z wszelkiego rodzaju źródeł, nie wymienionych w ust. 1—6. A więc w zasadzie wszystkie wpływy. Wyjątki wylicza art. 7. Nasuwa liczne wątpliwości, których niestety rozp. wyk. nie wyjaśnia. Zazwyczaj pomija kwestje trudniejsze.

W ust. 1 art. 7 jest mowa o spadkach i innych nadzwyczajnych wpływach, wyliczonych taxative, a nie przykładowo, które nie podle-

gają opodatkowaniu, „o ile nie stanowią pojedynczych wpływów“. Jeżeli X oddziedziczył świadczenie, płatne częściowo w roku, którego dochód ma być opodatkowany, częściowo w latach następnych, wówczas płaci podatek od każdorocznych wpływów. Jeżeli oddziedziczył świadczenia płatne w całości w danym roku po raz pierwszy w życiu, wolny jest od podatku co do tej kwoty. Gdyby szczęśliwie zrządzeniem losu stał się spadkobiercą po raz trzeci w życiu, spadek stanowi część opodatkowanego dochodu, bo jest perjodycznym wpływem. Odziedziczenie spadku po raz drugi uważam za wypadek wątpliwy. Rozp. wyk. powinno było orzec, że także i w tym wypadku należy się podatek. Słowem pojmuję perjodyczność jako przeciwstawienie jednorazowości. Dochody pobrane z majątku, otrzymanego tytułem spadku, są opodatkowane.

Mirabile dictu — oczywiście przez pomyłkę — ustawodawca zwolnił od podatku wygrane loteryjne i losowe, choćby się perjodycznie powtarzały! Zapomniał opodatkować wygrane, przypadające właścicielom kantorów, zawodowo sprzedającym losy! Ale czy wogóle wygrane loteryjne powinny być zwolnione od podatku? Chodzi o wyłączenie z dochodu opodatkowanego korzyści przypadkowych, a zarazem jednorazowych. To określenie mniej więcej odpowiada treści art. 7. Można także twierdzić, że kupujący los tylko przez pomyłkę powoduje się chęcią osiągnięcia zysku. W rzeczywistości kupno losu jest nabyciem większego prawdopodobieństwa straty, niż zysku. Gdyby było inaczej, urządzenie loterji byłoby źródłem dopłat, a nie dochodów. W razie obciążenia podatkiem wygranych loteryjnych zachodziłoby opodatkowanie podwójne, bo wygrane loteryjne są obciążone osobnym podatkiem. Ustawa o podatku dochodowym zawiera opodatkowania podwójne, daleko mniej uzasadnione. Dlaczegoż zapobiegać mu w wypadku, w którym jest wskazane z powodów nietylko moralnych, ale także i ekonomicznych? Więzienie kapitałów w grze loteryjnej uszczupla dochód społeczeństwa, a w dalszym ciągu dochód skarbu. Za wygrane loteryjne i losowe nie należy uważać zysków z amortyzacji papierów wylosowanych.

Ustęp 2 art. 7 jest pleonazmem, bo treścią swą pokrywa się w zupełności z ustępem następnym. W ust. 2 jest mowa o „wpływach“, a w ust. 3 o „zyskach“. Ta okoliczność nie zmienia istoty rzeczy. Chodzi o wpływy po potrąceniu kosztów, a więc o zyski. Nie ulegają opodatkowaniu zyski, wynikające ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, o ile sprzedaż nie nastąpiła w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego. Autorowie rozp. wyk. rozpisali się szeroko o pojęciu interesu spekulacyjnego, ale nie podali żadnych uchwytnych określeń. Mojem zdaniem należy interpretować ten ustęp na zasadzie rozróżnienia majątku w miarę jego przeznaczenia na cele zarobkowe i użytkowe. Każda sprzedaż części majątku zarobkowego uzasadnia opodatkowanie zysków stąd osiągniętych jako części dochodu. Jeżeli ktoś kupił lub buduje kamienicę czynszową, być może, iż uważa za główny cel uzyskiwanie dochodów z czynszów, ale przecie liczy się z możliwością korzystnej sprzedaży. Niema powodu

wyłączania z dochodu zrealizowanego przyrostu wartości, choćby nawet chodziło o pierwszą sprzedaż, o dochód jednorazowy. Ustawa nigdzie nie uwalnia od podatku wszelkich dochodów jednorazowych. Rozumie się samo przez się, iż kupno lub budowa kamienicy w zamiarze zarobienia na wyższe wartości, uzasadnia podatek w razie zajścia tej ewentualności. W razie nabywania mebli lub obrazów na użytek osobisty zazwyczaj niema zamiaru odsprzedaży ze zyskiem po pewnym czasie. Gdyby jednak ktoś kupił meble gwoli używania ich w salonie i późniejszej odsprzedaży z zyskiem — na tej drodze w normalnym toku wypadków trudno o zyski, — wówczas jego zysk podlegałby podatkowi.

Byłoby rzeczą słuszną zwolnić właścicieli majątków użytkowych od dowodzenia, że nie nabywali sprzedanych przedmiotów majątkowych w zamiarze spekulacyjnym. Wedle obecnego brzmienia ustawy, gdyby władza podatkowa uznała dany interes za spekulacyjny, strona musiałaby dowodzić, że mebli, służących do jej osobistego użytku, a później sprzedanych, nie nabyła w zamiarze odsprzedaży ze zyskiem.

Szczególne trudności nasuwa interpretacja ustępu 6, a zarazem ostatniego. Rozp. wyk. próbuje go zeskamotować streszczeniem, pomijającym najzupełniej właściwe postanowienie w nim wypowiedziane. Wedle § 17 rozp. wyk. ustawodawca zaznacza w ust. 6, że przychody wymienione sub 1—5 stanowią zwiększenie majątku lub jego zwrot (wyrażenie niejasne, chodzi o zamianę majątku rzeczowego na pieniężny, ewentualnie na rzeczowy innego rodzaju, ten drugi wypadek ustawa pomija, interpretacja rozszerzająca jest jednak uzasadnioną myślą przewodnią ustawy). Słowo „wogóle“ zapewne zawiera coś podobnego, ale określenie ogólnikowe poprzednich punktów jest bez znaczenia prawnego. Natomiast doniosłem jest pytanie, pominięte w ustawie i rozp. wyk., co należy rozumieć przez przychody majątkowe w przeciwstawieniu do dochodowych?

Mojem zdaniem jedynie jednorazowe, a zarazem przypadkowe (e. g. alluvio, znaleźne, z pominięciem wypadków, w których jest nagrodą za poszukiwania, przedsięwzięte w zamiarze uzyskania znaleźnego). Błędem byłoby wszelkie jednorazowe dochody uważać za przychody majątkowe. Honorarium autorskie uczonego lub artysty, który po raz pierwszy sprzedaje swe dzieło, jest częścią dochodu opodatkowanego, a fortiori w wypadkach powtarzania się podobnych przychodów. Okoliczność, że autor nie wydaje zapłaty na bieżące wydatki, że ją kapitalizuje jako źródło przyszłych dochodów, jest obojętną dla rozstrzygnięcia kwestją.

11. Zachodzi dalsze pytanie, czy i o ile obrót kredytowy wpływa na wysokość dochodów, względnie kosztów? Czy jest dochodem gotówka, którą ktoś otrzymuje od swego wierzyciela tytułem zaciągnięcia pożyczki? Wpływy z pożyczek nie są dochodem, bez względu na ich przeznaczenie. Zarówno pożyczka, zaciągnięta na pokrycie kosztów prowadzenia gospodarstwa domowego, jak niemniej zużyta zarobkowo, dochodem nie jest. Obojętnym jest także termin zwrotu. Pożyczka nie jest dochodem, choćby była zwrotna nie w roku jej zaciągnięcia, lecz

w latach następnych. Aczkolwiek, jeśli jest zwrotna w latach późniejszych, stanowi zwiększenie zapasu gotówki rozporządzalnej w roku, którego dochód stanowi przedmiot opodatkowania, zwiększenie nierównoważone w tym roku wydatkiem z tytułu zwrotu, toć przecie nie jest dochodem. Zaciągnięciu pożyczki odpowiada pomniejszenie się majątku o tę samą kwotę. Zadłużenie równoważy przyrost gotówki. Skutkiem zaciągnięcia pożyczki zmienia się rozkład majątku na poszczególne składniki. Nie ulega zmianie wielkość majątku. Zaciągnięcie pożyczki nie stanowi dochodu czystego. Można je uważać za dochód surowy. Ten, kto prowadzi prawidłowo księgi handlowe, wpisze kwotę, uzyskaną ze zaciągnięcia pożyczki do dochodów, a równocześnie uwi-doczni obciążenie stanu majątkowego długiem, wynikającym ze zaciągnięcia pożyczki, przez wpisanie do wydatków tej samej kwoty.

Korrelatem zasady, według której wpływy, pochodzące z zaciągania pożyczek, nie stanowią dochodu, jest niewliczanie do kosztów kwot, wydatkowanych tytułem udzielania pożyczek, a do dochodów ich zwrotu. Wedle art. 7 wpłaty z tytułu umarzenia wierzytelności nie stanowią dochodu. Ustawodawca ma na myśli nabycie wierzytelności przez gotówkową wypłatę udzielonej pożyczki. Inaczej przedstawia się sprawa w razie nabycia wierzytelności przez sprzedaż na kredyt towarów lub usług. Fabrykant obuwia wytworzył w danym czasokresie, z którego dochód ulec ma opodatkowaniu, 100.000 par obuwia. Sprzedał 50.000 za gotówkę, 30.000 na kredyt, płatny w roku następnym, a 20.000 zostało na składzie. Dochodem surowym jest gotówka, uzyskana ze sprzedaży, wartość 20.000 par pozostałych w magazynach, oraz kwota, równa należności za towar sprzedany na kredyt. Ta ostatnia pozycja nie wpływa na wysokość dochodu czystego, albowiem uzasadnia wliczenie do kosztów tej samej kwoty tytułem pożyczki, udzielonej nabywcy butów na kredyt. Jeżeli nabywca w roku następnym uiści gotówkę, wówczas dopiero transakcja ta wpłynie na wysokość czystego dochodu, od którego oblicza się podatek (por. § 18 ust. 1 rozp. wyk.). W tych wypadkach umarzenie wierzytelności stanowi dochód.

Nabyciem wierzytelności przez sprzedaż towarów lub usług, a więc dochodem, są także wypadki zapłaty za towary lub usługi w obrocie kompensacyjnym, dającym prawo do uzyskania zwrotu wierzytelności każdej chwili. Była mowa przed chwilą o fabrykancie obuwia, który sprzedał 50.000 par butów za gotówkę. Jest rzeczą obojętną, czy wpłata nastąpiła bezpośrednio do rąk fabrykanta, czy też na jego rachunek bieżący, z którego korzysta w banku. W tym drugim wypadku fabrykant nabył wierzytelność, stanowiącą jego dochód zaraz, a nie dopiero w chwili podjęcia kwoty z banku. Wpłaty i wypłaty w obrocie kompensacyjnym, dającym prawo do natychmiastowego podejmowania należności, są równoznaczne z gotówkowemi. Są dochodem, względnie kosztem, potrącalnym w tej mierze, w jakiejby były w razie skutecznego zaciągnięcia gotówką. Nabycie wierzytelności drogą spadku lub darowizny będzie dochodem o tyle, o ile darowizna, względnie spadek jako taki, stanowi dochód.

12. Ustawodawca każe obliczać wedle zasad przezemnie streszczonych dochód surowy, każe potrącić koszta w zamiarze opodatkowania ewentualnej przewyżki dochodu surowego ponad koszta, czyli dochodu czystego. Postawił regułę wliczania wszelkich wpływów do dochodu. Analogicznie regułą potrącania wszelkich kosztów. Przeciwwstawia im odliczenia. Koszta są potrącaniem od poszczególnych źródeł dochodu odliczenia od dochodu wogóle, — rozróżnienie nie wywierające wpływu na ostateczny wynik rachunku.

Pobieranie dochodu uwarunkowane jest nakładem pracy i kapitału lub jednego z dwojga. Wartości własnej pracy potrącać nie wolno. Także kosztów utrzymania z tytułu wkładu pracy potrącać nie wolno. W razie odliczenia kosztów utrzymania własnych, a fortiori rodziny, opodatkowany byłby dochód wolny, a nie czysty, wbrew zamiarom ustawodawcy. Nie wolno odliczać niczego tytułem zwrotu nakładów na wychowanie i wykształcenie pobierającego dochód.

Jakie potrącenia uzasadnia wkład własnego kapitału? Nie można odliczać jego oprocentowania. Natomiast potrącalne są amortyzacja i straty — także majątkowe, w przeciwstawieniu do austriackiej ustawy. Z tego powodu potrącalność strat w polskiej jest korzystna dla opodatkowanego. Na szczęście dla skarbu nie wolno strat jednego roku przenosić na drugi. Odliczanie strat jest niezamierzoną przez ustawodawcę premją za nieubezpieczenie się. Zbyt obszerne odliczanie strat łagodzi bezzasadne wykluczenie od potrącania kosztów amortyzacji inwentarza żywego. Straty są oczywiście potrącalne tylko o tyle, o ile nie są pokryte amortyzacją, względnie ubezpieczeniem. Wielce korzystnym dla opodatkowanych jest przepis, mocą którego wolno odpisywać potrącenia, odpowiadające zmniejszeniu się substancji gruntu, względnie kopalni w razie wydobywania dóbr z ziemi (§ 27 i 35 roz. wyk.), z wykluczeniem rolniczego wyzyskiwania gruntu; wówczas tego rodzaju potrącenia są niedopuszczalne.

Wprost odwrotne potrącenia uzasadnia wkład kapitału wypożyczanego. W poprzednim wypadku odliczalną była amortyzacja, a nie procenta. W odniesieniu do kapitału wypożyczonego wolno potrącać tytułem kosztów jego całkowite oprocentowanie, ale nie można odliczać wydatków na zwrot pożyczek, bo jest równoznaczny ze wzrostem majątku opodatkowanego. Wedle ustawy austriackiej wolno było odliczać oprocentowanie całkowite wszelkich długów, wedle polskiej „tylko o tyle, o ile ciąży na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami“ (art. 10). Ustawodawcy polskiemu chodzi o przerzucenie ciężaru oprocentowania długów konsumcyjnych na dochód czysty, z którego mają być w całości pokryte koszta konsumcji osobistej, boć przecie dochód czysty, a nie wolny, ma być opodatkowany. Chodzi mu o potrącanie jedynie oprocentowania długów, zaciągniętych wprost gwoli zarobkowania. W zasadzie ma słuszność, ale wobec praktycznych trudności rozróżnienia jednych i drugich długów należy uznać, że ustawodawca austr. obrał drogę trafniejszą. Ustawodawca polski tę samą myśl sformułował jaśniej w zastosowaniu do obliczania opodatkowanego majątku (§ 123),

aczkolwiek i to sformułowanie nasuwa zastrzeżenia (ut infra). Byłby ułatwił zadanie władz podatkowych, gdyby był istotę długów, których oprocentowanie (podatek dochodowy), względnie kapitał (podatek majątkowy) jest niepotrącalnym, określił identycznie w obu wypadkach

Uzyskuje się zarobek także wkładem cudzej pracy. Oczywiście wolno potrącić wszelkie koszty jej utrzymania. Rzekomo nawet podatek dochodowy urzędników i robotników, „o ile służbodawca przyjął na siebie zapłatę tych podatków“ (§ 26 ust. 3 sub 6 rozp. wyk.). Ten przepis uważam za sprzeczny z brzmieniem art. 80 ustawy, gdzie jest wyraźnie mowa o obowiązku potrącania przez służbodawcę podatku dochodowego personalowi, za który służbodawca zalicza podatek przy sposobności zapłaty do kasy rządowej. Słusznie § 157 rozp. wyk. powtarza przepis o obowiązku potrącania. Z ducha ustawy wynika, że podatek nie powinien być przerzucany. Potrącenie podatku, zaliczonego za personal, tytułem kosztów ułatwia jego przerzucanie na przedsiębiorców. Natomiast uważam za uzasadnione odliczenie w rachunku służbodawcy kosztów, wywołanych nakazaniem przez ustawę potrącaniem urzędnikom i robotnikom ich podatku. W większych przedsiębiorstwach koszty tego rodzaju mogą być znaczne.

Nie wolno odliczać kosztów utrzymania ani własnych, ani rodziny. Od tej doniosłej zasady są dwa wyjątki. Jeden pozorny, drugi rzeczywisty. „Jeżeli członkowie rodziny zatrudnieni są stale w przedsiębiorstwie podatnika, wówczas koszt ich utrzymania stanowi potrącalny koszt uzyskania dochodu“ (§ 15 roz. wyk.), stanowi wynagrodzenie in natura za ich pracę, skuteczną na rzecz przedsiębiorstwa podatnika. Oczywiście koszt utrzymania jest dochodem, podlegającym opodatkowaniu rzeczonych członków rodziny, o ile $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$ względnie $\frac{7}{10}$ tej kwoty przewyższa minimum egzystencji. Wyjątek rzeczywisty zawiera przepis o potrącaniu premij za ubezpieczenia osobiste w granicach maksymalnych, w ustawie oznaczonych. Ustawodawca słusznie uznał potrącalność wszelkich premij za ubezpieczenia rzeczowe. Chcąc konsekwentnie przeprowadzić zasadę, że potrącalne są jedynie koszty gospodarstwa zarobkowego, a nie domowego, należało wszelkie koszty ubezpieczeń osobistych wyłączyć z rzędu potrącalnych. Objawem uznania zasady jest przyznanie im potrącalności tylko w ciasnych granicach. To postanowienie ścieśnia wyjątek, ale go nie usuwa. Jakiemu celowi zawdzięcza poczęcie? Zamiarowi zachęcenia do oszczędności zbiorowej, stanowiącej istotę ubezpieczenia.

Czyż jednak w takim razie zwolnienie od podatku wszelkich oszczędności nie byłoby wskazane? B. uzyskał milion marek dochodu czystego. Wydał na utrzymanie własne i rodziny 600.000 Mk. Zaoszczędził 400.000 (dochód wolny). Czy dochodem opodatkowanym nie powinna być kwota 600.000 Mk, a nie jednego miliona? Przed wojną podobna zasada nie obowiązywała. Przed wojną stopa procentowa była znacznie niższa, a roczna kapitalizacja społeczeństw wyższa. Dziś kapitałów ubyło. Wzrost pieniężnych jest pozorny. Trzeba ułatwiać powstawanie nowych kapitałów, ażeby nie dopuścić do bezrobocia, do upadku gospodarstwa społecznego i skarbu państwowego. Państwo

przyznaje ulgi opodatkowanym, wychowującym liczniejszą rodzinę (art. 23). Zachęca do przyrostu ludności. Czyż nie powinno dbać o przysporzenie kapitałów, z których ludność ma czerpać dochody? Wobec praktycznych trudności wydzielenia kwot zaoszczędzonych, wobec znacznych potrzeb skarbu — trudno nastawać na urzeczywistnienie projektu.

Ustawa austriacka pozwalała odliczać cały wydatek, uskuteczniiony gwoli pokrycia kosztów przymusowych ubezpieczeń osobistych, a nadto wydatki na ten sam cel poniesione, o ile nie przekraczały granicy w ustawie oznaczonej. Ustawa polska nie rozróżnia ubezpieczenia przymusowego i dobrowolnego. Wydatki na ubezpieczenie są niepotrącalne powyżej ustawowej granicy, bez względu na to, czy chodzi o ubezpieczenie przymusowe, czy dobrowolne. Zapewne brak rozróżnienia jest wynikiem pomyłki.

Nie nadają się do potrącenia wydatki inwestycyjne („na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu“) z tego samego powodu, dla którego spłata długów nie jest odliczalna. Oba wydatki są równoznaczne ze wzrostem majątku, są zaoszczędzoną częścią dochodu czystego, ulokowaną we własnym gospodarstwie.

Dochód opodatkowany zaistnieje w razie przewyżki dochodu surowego nad potrącalnymi kosztami. Przewyżka kosztów wyklucza dochód i podatek. Państwo uczestniczy w dochodach, a nie w stratach. Strat danego roku nie wolno doliczać do kosztów lat następnych. Jeżeli zostaną pokryte pożyczką, oprocentowanie pożyczki, ale nie jej zwrot, stanowi pozycję, którą wolno potrącać w latach następnych.

13. Cała przewyżka dochodu surowego ponad koszta (koszta i odliczenia wedle terminologii ustawy) stanowi opodatkowany dochód, w zasadzie identyczny z dochodem czystym w rozumieniu gospodarczem. Dochód surowy po potrąceniu kosztów jest dochodem opodatkowanym wszystkich podatników, o ile nie wchodzi w grę wyjątki, przewidziane ustawą. Treścią ich oznaczenie dochodu opodatkowanego poniżej dochodu czystego. Wyjątki obejmują dwie grupy wypadków, różniące się sposobem obniżenia dochodu opodatkowanego. Do pierwszej grupy należą dwojakie ulgi, przyznane z powodu opodatkowania towarzystw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków. Zapewne przez pomyłkę odroczone opodatkowanie, a nie odroczone ulgi dla akcjonariuszy i uwolnienia osób prawnych, a zatem także towarzystw, od podatku majątkowego. Jedne ulgi przysługują akcjonariuszom i udziałowcom towarzystw zobowiązanych do publicznego składania rachunków, jeżeli udowodnią, że akcje i udziały posiadali cały rok, poprzedzający rok podatkowy (art. 19), drugie towarzystwom zobowiązanim do publicznego składania rachunków (art. 21). Obie ulgi polegają na przyznaniu prawa potrącenia od dochodu surowego prócz kosztów jeszcze jednej kwoty, a mianowicie akcjonariuszom i udziałowcom wolno potrącić 4°/_o wartości nominalnej akcji, względnie udziałów, a towarzystwom 4°/_o kapitału zakładowego. Dalszy wyjątek zachodzi na korzyść pracy zależnej. Od dochodu surowego potrąca się wszelkie koszta i odliczenia, o ile cały dochód opodatkowanego pochodzi z pracy za-

leżnej. Dochodem opodatkowanym jest dochód czysty tylko w wysokości $\frac{3}{10}$, $\frac{6}{10}$ względnie $\frac{7}{10}$ (wedle noweli; ustawa każe brać zawsze za podstawę opodatkowania $\frac{7}{10}$) tegoż dochodu czystego. Jeżeli opodatkowany korzysta obok dochodu z pracy zależnej także z dochodów, pochodzących z innych źródeł dochodu, należy od dochodu surowego z pracy zależnej potrącić koszta i odliczenia, dotyczące wyłącznie tego źródła dochodu, a następnie $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, względnie $\frac{7}{10}$ kwoty otrzymanej po potrąceniu wstawić w ogólny rachunek dochodu podatnika (§ 129 rozp. wykon.).

Wspominałem o uprzywilejowaniu w art. 11 dochodów z pracy wogóle. Przepis art. 3 jest uprzywilejowaniem dochodów li tylko z pracy zależnej. Podobno jego twórcy byli zdania, że opodatkowani zdołają częściowo ukryć dochody z innych źródeł, w przeciwstawieniu do dochodów z pracy zależnej, które zostaną opodatkowane w całości. Chcieli wyrównać nadmierne opodatkowanie dochodów z pracy zależnej, wynikające z odmiennej możliwości ukrycia różnych dochodów. Część dochodów z pracy zależnej także ujdzie czujności władz skarbowych. Mam na myśli dochody w naturaljach (ut infra). Wolno wątpić, czy jest rzeczą wskazaną opierać pewne postanowienia ustawy na przypuszczeniu, że inne będą nie wykonane? Po trzecie: Dlaczego właściwie faworyzować b. dobrze płatnego dyrektora towarzystwa akcyjnego górniczego, przemysłowego, bankowego, handlowego etc., a opodatkowywać cały dochód lekarza lub aktora? Dochody z pracy zależnej są wyższe od takichże samych dochodów z pracy samoistnej, jeżeli łączy się z niemi emerytura, co przecie często się zdarza. Urzędnik pobierający miesięcznie 25.000, jest bogatszy od lekarza, zarabiającego miesięcznie 25.000, ponieważ lekarz nie ma prawa do emerytury. Czy nie lepiejby było uprzywilejować wogóle dochody z pracy w przeciwstawieniu do dochodów z kapitału?

Była mowa o ulgach, polegających na obliczaniu dochodu podatkowego poniżej normy. Należy je ściśle odróżniać od ulg, których istotą niższa stawki podatkowej (art. 26 i 28).

14. Podatnicy, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, powinni przyjąć za podstawę do obliczenia dochodu zamknięcia rachunkowe i należycie sporządzone bilanse (§ 34 rozp. wyk.). Ustawa wyraźnie uważa zyski bilansowe osób prawnych za przedmiot ich opodatkowania. Rozp. wyk., zgodnie z duchem naszej ustawy, zgodnie z wyraźnymi postanowieniami zagranicznych ustaw, uogólnia ten przepis. Czy ustawa i rozp. wyk., nie stanowią, że zyski bilansowe są obok dochodu odmiennym przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym? Nie sądzę. Oba pojęcia są identyczne w rozumieniu ustawodawcy. Jeżeli zyski bilansowe wyrachowano sprzecznie z postanowieniami, określającymi pojęcie dochodu w rozumieniu ustawy, należy je z niemi uzgodnić pod każdym względem. Dopiero wówczas stanowią dochód opodatkować się mający.

Zgodność pomiędzy pojęciem dochodów a zysków bilansowych jasno występuje na jaw w przepisach o wliczaniu do opodatkowanego dochodu kwot, przelewanych do funduszy rezerwowych (art. 21)

Rozp. wyk., tłumacząc to postanowienie, słusznie uważa za moment rozstrzygający nie nazwę kwoty, lecz okoliczność, czy ona stanowi pomnożenie majątku (§ 43). Tylko wówczas stanowi część opodatkowanego dochodu. Oczywiście wszelkie fundusze rezerwowe, istotnie przeznaczone na amortyzację, są wydatkiem potrącalnym od dochodu surowego.

Niewątpliwie w tym stanie rzeczy podatek dochodowy, nałożony w Małopolsce na towarzystwa zobowiązane do publicznego składania rachunków, staje się dodatkiem do podatku zarobkowego, który płacą, albo, jeśli kto woli, ich podatek zarobkowy staje się dodatkiem do podatku dochodowego. Mimo tego nie uważam za wskazane zastąpienie podatku zarobkowego przemysłowym (ut supra ust. 4).

W obronie przeciwstawienia zysków bilansowych i dochodu można się powołać na § 18 rozp. wyk., który doprowadził do rozróżnienia we wzorze Nr. 21 dochodów rzeczywistych i wykazanych księgami. Przepis § 18 uważam za zupełnie obcy ustawie, rzeczowo za zgola nieuzasadniony. Nakazuje zaliczać rzeczywiste przychody i koszty, jednak o ile chodzi o dochód osób, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, należy się kierować wyłącznie (!) zasadami buchalterji. Nie ulega żadnej wątpliwości, że w jednym i drugim wypadku trzeba dążyć do stwierdzenia rzeczywistych przychodów i kosztów. Naczelną zasadą racjonalnej buchalterji nie może być nic innego, jeno poszukiwanie rzeczywistych dochodów surowych (przychodów) i kosztów, czyli rzeczywistego dochodu czystego. W jednym i drugim wypadku nie można zadowolnić się efektywnymi pozycjami. Autorowie § 18 rozumieli prawdopodobnie przez rzeczywiste przychody i koszty efektywnie wpłacone, względnie wydane. Myśl zupełnie sprzeczna z ustawą i z istotą rzeczy, boć przecie każdy, czy prowadzi, czy nie prowadzi ksiąg handlowych, ma prawo potrącić amortyzacje, które nie są wydatkiem efektywnym, gotówkowym. W jednym i w drugim wypadku obowiązują te same zasady zarachowania obrotu kredytowego. Słowem różnic niema. Rozp. wyk. w § 201 przeprowadza podobnie nieuzasadnione rozróżnienie w odniesieniu do sposobu obliczania wartości majątku (ut infra).

15. Zastosowanie ustawy o podatku dochodowym nasunie liczne trudności. Nie braknie ich, gdy będzie chodzić o wydatki i dochody pieniężne, efektywnie uskuteczniane, względnie pobierane, o wierzytelności i długie pieniężne. Największe trudności nasunie wypośredkowanie cyfr, które trzeba będzie obliczać szacunkowo. Zadanie niełatwe przed wojną. Cóż dopiero w czasach rychkich, znacznych zmian w wartości pieniądza! Ustawa każe uwzględniać wszelkie przychody, pobrane w naturaljach. Ich wartość pieniężna ma być obliczona „według przeciętnych cen z roku“, którego wynik stanowi przedmiot opodatkowania (art. 14). (Chodzi o rok poprzedzający „rok podatkowy“, czyli rok zeznania, wymiaru i zapłaty podatku). Rozp. wyk., objaśniając art. 14, orzeka: należy obliczać „według przeciętnych cen z uwzględnieniem czasu, w którym te dochody pobrano“ (§ 23). Podaje dwa wskazania, wykluczające się nawzajem. Obowiązuje tylko pierwsze z nich.

W art. 20 ustawodawca wyraźnie zaznacza, że do dochodu opodatkowanego z uposażeń służbowych, z emerytur i najemnej pracy należy wliczyć także wszelkie wpływy w naturaljach. Jak ocenić wartość znizek kolejowych, przyznawanych urzędnikom państwowym, korzyści wynikające ze zakupu deputatów po niższej cenie?

Często trzeba będzie oceniać wartość mieszkania we własnym domu, czy też stanowiącego część uposażenia służbowego. O ile chodzi o pierwszy z tych dwóch wypadków, rozp. wyk. trafnie zaznacza, że ustalenia wartości dokonuje się „przez porównanie z rzeczywistym czynszem najmu domów lub mieszkań podobnego rodzaju w tej samej lub sąsiedniej miejscowości“ (§ 32 ust. 6). Poprzednie ustępy zawierają wskazania odmienne, a nawet sprzeczne. Między innymi jest mowa o uwzględnieniu „czasu i rozmiaru rzeczywistego użytkowania“. Czyżby to miało znaczyć, że jeżeli właściciel domu, rozporządzający dla siebie pięciu pokojami, mieszka w jednym z nich przez miesiąc, a zresztą nie korzysta z nich, że owemu właścicielowi ma być policzona cena, którąby można uzyskać za wynajęcie przez miesiąc jednego pokoju? Chyba nie. Niestety ustawa (art. 16) zawiera w sobie podobne niejasności, a nawet sprzeczności. Każę opodatkować „wartość użytkowania“ mieszkania, ale z uwzględnieniem „stosunków najmu“ czyli do chodu, który uzyskać można przez wynajęcie. Jeżeli chcemy uniknąć wniosku, że ustawa dała władzom *carte blanche*, musimy oprzeć się na § 32 ust. 6 rozp. wyk., zgodnym z ogólnymi przepisami ustawy, zgodnym w znacznej mierze z art. 16, oraz z pojęciem wartości kodeksu cywilnego. To jeszcze nie rozwiązuje trudności. Czy za cenę ewentualnego najmu uważać czynsz, dziś możliwy do osiągnięcia, czy też wytworzony przez ustawę o ochronie lokatorów? Z ducha ustawy wynika, że jeśli ktoś nabył lub postawił dom po 31 grudnia 1916 r., należy policzyć czynsz możliwy do osiągnięcia bez względu na ustawę o ochronie lokatorów (art. 126).

16. Te same trudności nasuwa obliczanie kosztów i strat, ponieważ znaczna ich część jest świadczeniem *in natura*. Dziś zagadnienie należytego wypośrodkowania amortyzacji jest podstawowe dla ustalenia wysokości dochodu. Przed wojną, w okresie mniej więcej stałej wartości pieniądza, także dziś w szczęśliwych krajach, które zachowały ten bezcenny współczynnik dobrobytu gospodarczego, zagadnienie jest względnie proste. Maszyna kosztuje milion marek. Jej prawdopodobna trwałość wynosi lat pięć. Należy ze zysków odłożyć rocznie 200 000 Mk (pomijam rachunek procentu), ażeby po pięciu latach zastąpić ją nową. Oczywiście wychodziło się z założenia, że nowa maszyna będzie także kosztowała milion marek. Dziś, kóż jest w stanie powiedzieć, ile będzie kosztowała nowa maszyna po pięciu latach? Czy leży w dobrze zrozumianym interesie skarbu w wypadkach wątpliwych przyzwalać na odpisy względnie wysokie, zabezpieczające w całej pełni umorzenie, czy też władze powinny dążyć do odpisów skąpo obliczonych, w celu podwyższenia dochodu, ulegającego opodatkowaniu? Chwilowy interes fiskalny przemawia za niskimi odpisami. Interes fiskalny na nieco dłuższą metodę jest odwrotny. Wysokie odpisy amortyzacyjne sprzy-

jają zwiększeniu rentowności przedsiębiorstwa. Powiększają przyszłe dochody, a zatem możliwości ich wyzyskania na rzecz skarbu.

Władze, rozstrzygając o wysokości amortyzacji, nie mogą pominąć spadku siły kupna pieniądza.

Z tego samego powodu uważam za wskazane stosunkowo niskie szacowanie inwentarzy i zapasów. Niektórzy zwalczają je, ponieważ w umiarkowanym szacunku tkwią tajne rezerwy, które właściwie w myśl brzmienia ustawy są częścią dochodu, a zatem powinny być opodatkowane. Istotnie niski szacunek inwentarzy i zapasów zawiera w sobie coś w rodzaju tajnych rezerw. Mimo tego ich opodatkowanie uważam za sprzeczne z ustawą. Wysoki szacunek byłby opodatkowaniem idealnego przyrostu wartości, który nie podlega podatkowi (j. w.). Z biegiem czasu tajne rezerwy muszą wyjść na jaw. Muszą znaleźć wyraz w dochodach. Umożliwiają politykę wypłacania stale dywidend, co prawda umiarkowanych, ale przypadających w udziale akcjonariuszom także w latach chudych, dzięki poprzedniemu ostrożnemu bilansowaniu. Skarb odbije z nawiązką to, co chwilowo straci. Dopuszczenie znacznych odpisów amortyzacyjnych, umiarkowany szacunek inwentarzy i zapasów uważam za wskazane, ponieważ obecne dochody w markach są wysokie, ale rzeczywiste niskie. Pozwalają przedsiębiorcom chwilowo żyć nad stan, ale nie zabezpieczają rozwoju, a nawet trwałości dotychczasowej produkcji.

Zgodnie z teorią ekonomiczną dochodu, z praktyką życia, zgodnie z wyraźnym brzmieniem ustawy, sprzedaż towarów powinna nastąpić po cenie, umożliwiającej pokrycie wszelkich kosztów z włączeniem możliwości odkupienia, względnie odtworzenia z uzyskanej ceny towarów w ilości i jakości, ściśle odpowiadającej ich początkowemu stanowi w chwili rozpoczęcia produkcji, względnie w chwili zakupna. Dziś ceny są wysokie w stosunku do kosztów wytworzenia, niskie w stosunku do kosztów reprodukcji lub odkupienia. Sprzedaje się wagon papieru bardzo korzystnie w porównaniu z pieniężnymi kosztami nabycia, ale czy można z uzyskanej ceny odkupić cały wagon papieru?

Księgarz wydrukował 3000 egzemplarzy podręcznika chemji kosztem 100.000 Mk. Dalsze koszty wynosiły 50.000 Mk z włączeniem części jego kosztów ogólnych, obciążającej to wydawnictwo. Po kilku miesiącach rozsprzedał wszystkie egzemplarze za łączną kwotę 300.000 Mk. Czy zarobił 150.000? Czy 300.000 Mk wystarcza obecnie na ponowne wydanie podręcznika w tej samej ilości egzemplarzy lub na podjęcie innego wydawnictwa w rozmiarach rzeczowo odpowiadających wyczerpanemu? Uzupelnienie magazynu, pomniejszonego o sprzedane 3000 egz. podręcznika chemji, wymagałoby obecnie 450.000 Mk. Przedsiębiorca właściwie nie zarobił, a stracił 150.000 Mk. Powszechnie znaną jest rzeczą, że magazyny kupców są w towar mniej obficie zaopatrzone niż przed wojną. Wielu przedsiębiorców obecnie żyje dostatnio, jak na czasy wojenne, ale ich majątek rzeczowy niejednokrotnie uległ zmniejszeniu. Znaczne wydatki osobiste pokrywają właściwie z kapitału, z zaniechania amortyzacji.

Zasada dopuszczania wysokich odpisów amortyzacyjnych oraz niskiego szacunku inwentarzy i zapasów doznaje tylko pozornego ograniczenia ze względu na szybką deprecjację pieniądza. Władze mogą w roku bieżącym 1921 nakładać podatki wysokie w stosunku do opodatkowanych dochodów z r. 1920 bez zbytniego przeciążania obywateli, bo przecie podatek jest płatny w r. 1921, i to ze znacznym spóźnieniem z powodu powolnego funkcjonowania władz podatkowych, jest płatny w pieniądzu o zmniejszonej sile kupna, za który wystarczy dać teraz daleko mniej towarów i usług, niż w roku poprzednim. Z chwilą powrotu do bardziej normalnych stosunków argument ten odpadnie. Argument jest tylko pozornie słuszny, bo wobec deprecjacji pieniądza przedsiębiorcy potrzebują więcej kapitału obrotowego.

17. Jaki sposób postępowania przewiduje ustawa gwoli wypośredkowania dochodu? Nakazuje składać zeznania o wysokości dochodu (fasje). Rozp. wyk. zaleca władzom nadto założenie katastru (§ 102), nieprzewidzianego ustawą. Wprawdzie nie używa słowa: „kataster“, ale nakazuje założyć spisy podmiotów i przedmiotów opodatkowanych, które stanowią istotę katastru. Widocznie twórcy rozp. wyk. doszli do przekonania, że zeznania i ich sprawdzanie przez władze doprowadzą do oznaczenia dochodów zbyt nisko w porównaniu z rzeczywistością, ze szkodą dla interesów skarbu. Postanowili zalecić władzom system zeznań i katastru. Niewątpliwie powszechne składanie dokładnych zeznań trudno sobie wyobrazić, póki rząd nie przeprowadzi przymusu ksiązkowania przychodów i wydatków. Ileż osób nie zdaje sobie z nich sprawy! Wobec związku, zachodzącego między wymierzaniem podatku dochodowego i majątkowego, wobec tego, że z istoty podatku majątkowego wynika w pewnej mierze jego pobieranie na zasadzie katastru, wobec mało zadawalniających wyników, osiągniętych przed wojną, a więc w daleko bardziej sprzyjających warunkach, systemem zeznań, łatwo bronić oparcia podatku dochodowego na katastrze. Ale połączenie jednego i drugiego nasuwa zastrzeżenia.

Obowiązani do składania faszj są tylko ci, którzy pobierają dochód, podlegający opodatkowaniu (art. 150). Właściciel przedsiębiorstwa, którego koszta przewyższają dochody surowe, nie ma obowiązku zeznawania dochodu, atoli musi udzielać władzom wyjaśnień (art. 59). Należy wykazywać jedynie przychody, podlegające opodatkowaniu. Zeznanie nie obejmuje wpływów, nie stanowiących dochodów opodatkowanego. Ze względów kontroli pożądanym byłby przepis, nakazujący zeznawać wszystkie wpływy. Nie wystarczy zeznać dochód czysty. Należy przedstawić władzom wykaz dochodu surowego i kosztów wraz z odliczeniami. Co prawda ustawa w art. 52 mówi tylko o przymusie zeznawania dochodów po potrąceniu kosztów i osobno odliczeń. Formularz zeznań, ułożony przez władze podatkowe, polega przeważnie na zastosowaniu tego przepisu. Jest poniekąd sprzeczny z poglądem przezemnie wypowiedzianym, gdyż wymaga zeznania kosztów jedynie w dodatku do zeznania właściwego. Nie wymaga podpisywania podatku. Atoli art. 59 uprawnia władze do zażądania wykazu kosztów. Z ogólnego pojęcia dochodu wynika obowiązek władz żądania od po-

datnika, który zeznaje dochód, przedłożenia także wykazu kosztów i obowiązek podatnika zadośćuczynienia temu wezwaniu, boć przecie opodatkowany dochód jest różnicą między dochodem surowym a kosztami i odliczeniami. Władza nie może skutecznie badać i sprawdzić zeznań dochodu, nie zawierających współczynników istotnych ustawowego pojęcia dochodu. Ciężar dowodu spoczywa na stronie.

18. Jeżeli zeznania złożono w terminie, uznać je należy za najważniejszy środek pomocniczy do ustalenia dochodu (§ 125 ust. 3 rozp. wyk.). Władza powinna starać się o sprawdzenie i uzupełnienie zeznań. „O ile Komisja uzna dane, jakimi rozporządza, za niedostateczne do obliczenia wysokości dochodu, może ustalić ogólny docnód, podlegający podatкови, na podstawie zewnętrznych oznak, świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika oraz o jego ogólnym położeniu“ (art. 64). Ustawodawca ma najwidoczniej na myśli osoby fizyczne, zobowiązane do opłacania podatku. Uważa za wykładnik dochodu konsumpcję osobistą, stanowiącą właściwość li tylko osób fizycznych. Jeżeliby władze chciały oceniać dochód osób prawnych na podstawie oznak zewnętrznych, musiałyby brać za podstawę zupełnie inne oznaki, znamiona świadczące o zdolności uzyskania dochodu, np. ilość robotników, ilość i wielkość maszyn, budynków etc. — sposób postępowania ustawą nieprzewidziany, wielce sprzeczny z ideą podatku dochodowego.

Wydatki, tryb życia są z pewnością często fałszywemi oznakami dochodu. Bogaty skąpiec będzie na tej podstawie opodatkowany nisko, a wysoko utracjusz, żyjący z zapomóg rodziny lub z zaciągania długów. Wobec trudności ustalenia dochodów, ustawodawca nie mógł się zrzec tej broni w walce z chęcią oszukania skarbu. Uważa ją jednak za ostateczność, której władza chwycić się winna dopiero po wyczerpaniu wszystkich innych środków. Projekt rządowy austr. ustawy o podatku dochodowym przewidywał jako ostateczność oznaczenie dochodu wedle wysokości wydatku na mieszkanie. Nakazywał wnioskowanie z określonej oznaki zamożności. Izba poselska uchwaliła z własnej inicjatywy przepis ogólnikowy, podobny do obowiązującego w Polsce.

Rozp. wyk. podkreśla z naciskiem prawo i obowiązek władz oznaczania dochodu na podstawie oznak zewnętrznych, ale po wyczerpaniu innych środków. W praktyce prawdopodobnie władze wobec braku w wielu wypadkach zeznań, względnie ich wadliwosci, wobec braku czasu potrzebnego do sprawdzenia, uzupełnienia, zastąpienia ich innym materiałem, niejednokrotnie będą wymierzać podatek na podstawie oznak zewnętrznych, bez poprzedniego przeprowadzenia dochodzeń, przewidzianych ustawą i rozp. wyk. Pójście tą drogą uważam w obecnych warunkach za właściwe. Władze nie mają i nie mogą mieć dostatecznej ilości urzędników odpowiednich do przeprowadzenia należycie dochodzeń. Ze względu na daleko sięgającą kompetencję władz i niedostateczną ochronę prawną podatnika zachodzi obawa narażenia stron na szkodliwe a bezcelowe szykany, w razie gdyby władze zajęły się prostowaniem i uzupełnianiem zeznań, ewentualnie oznaczeniem dochodów na zasadzie wyłącznie własnych dociekań. System

zeznań doprowadza w praktyce do wymiaru na niepewnej zasadzie oznak zewnętrznych, — wynik świadczący wymownie o konieczności przejścia do metody katastralnej.

19. Autorowie rozp. wyk. dali jaskrawy wyraz swego niedowierzania systemowi zeznań, jako środkowi należytego oznaczenia dochodu, nakazując szacowanie dochodu z gospodarstwa rolnego szczególnym trybem (§ 126), zgoła nieprzewidzianym w ustawie. Zapomnieli nawet zastrzec, że § 126 obowiązuje tylko w wypadkach niezłożenia zeznań lub złożenia całkiem wadliwych. Wówczas wedle rozp. wyk. można zaniechać dochodzenia szczegółowego przychodów i kosztów. Można zadowolnić się prawdopodobieństwem, opartem na „znajomości stosunków miejscowych“. Można uznać czynsze dzierżawne, spełnione w sposób przewidziany w § 126, za wskaźnik wysokości dochodu. Ustawodawstwo angielskie idzie jeszcze dalej w zamiarze uproszczenia postępowania, którego celem wyposrodkowanie dochodu. Dopuszcza oznaczenie dochodu dzierżawcy na zasadzie przypuszczenia, że istnieje stały stosunek między dochodem dzierżawcy, a czynszem, który płaci. Przed wojną władze angielskie uznawały dochód dzierżawcy za równy $\frac{1}{3}$ czynszu. Wskazówka dla władz wyrażona w § 126 rozp. wyk. jest z pewnością trafną. Poniekąd koniecznością w danych warunkach. Ale równie pewnem jest, że właściwie jest sprzeczna z duchem ustawy.

20. Pisząc o postępowaniu wymiarowem, odwoławczem i karnym o ochronie prawnej, a raczej o braku ochrony prawnej podatników wobec władzy, zauważył słusznie jeden z wybitnych znawców przemiotu, że ustawa robi wrażenie aktu prawodawczego ery absolutnej. Nie przyczynia się do nadania Polsce znamion państwa prawnego. Nie mam zamiaru szczegółowego rozpatrywania toku postępowania. Ograniczę się do zwrócenia uwagi na dwie ważne kwestje, które, jeżeli się nie mylę, uszły uwagi komentatorów. Wgląd w księgi handlowe jest nieunikniony, o ile chodzi o dochód osoby, której rachunki i korespondencję zawierają. Ustawa polska przewiduje wgląd w księgi handlowe osoby A gwoli wyposrodkowania dochodu osób B, C, D etc. To prawo władz skarbowych należy ograniczyć szeregiem kaut. Uważam także za konieczne zniesienie instytucji „informatorów“ w postaci rozp. wyk. zamiast zamilczeć wprost niemoralny pomysł ustawy zachęcający do szantażu, podkreśliło jej mało wyraźne postanowienie (§ 112) Odmowa podatnikom wglądu do zapisków, zawierających wiadomości, dostarczone przez informatorów (§ 134), stwierdza niemoralność pomysłu. Dodaję, że istnieje zarówno w ustawie, jak w rozp. wyk. rażąca luka w kwestji wyłączenia od zeznawania w charakterze świadka lub biegłego. Ustawa i rozp. wyk. wyłączają wyłączone przez „ustawę o postępowaniu sądowem“, ale nie wyjaśniają, czy chodzi o postępowanie karne, czy cywilne?

21. W ojczyźnie nowoczesnego podatku dochodowego regułą jest ściąganie podatku od osoby, która dochód wypłaca, a nie od osoby, która go pobiera. Anglicy dążą do uchwycenia dochodu ze źródła, z którego płynie, (stoppage at the source) chcąc zapobiec naduży-

ciom. Polska poszła za ich przykładem tylko o tyle, o ile chodzi o pobory urzędników i robotników. Rozp. wyk. uważa nawet za dopuszczalne umowy o niepotrącanie podatku (ut supra). Ustawa obciąża służbodawcę odpowiedzialnością za podatek. Zachodzi pytanie, czy nie należało w podobny sposób opodatkować dochodu z kapitałów pieniężnych? W szczególności, czy nie należało potrącać podatku dochodowego przy sposobności wypłaty procentu od pożyczek państwowych?

22. Pobór u źródła dochodu jest także obowiązującym sposobem ściągania podatku od tantjem, objętego naszą ustawą o podatku dochodowym i majątkowym. Ustawodawca uznaje dochód z wynagrodzenia procentowego czyli z tantjem za osobne źródło dochodu obok dochodu z pracy i kapitału. Wyobraża sobie, że zazwyczaj tantjemy stanowią nie wynagrodzenie za pracę, a raczej uprzywilejowanie niezasłużonych osób, „nie biorących stale czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, a należących do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych“ (art. 18). Istotą tantjem jest jej obliczanie w procentach. Czego? Ani ustawa, ani rozp. wyk. nie dają odpowiedzi. Ustawodawca miał zapewne na myśli przedewszystkiem procenta czystego zysku. Wchodziłyby także w grę procenta od obrotów, od poszczególnych interesów, od kapitału zakładowego etc. Nikt w Polsce tego rodzaju wynagrodzeń nie będzie jawnie określał w procentach czystego zysku lub innych kwot. W rachunkach i uchwałach wynagrodzenia będą figurować jako remuneracje niekwalifikowane, lub kwalifikowane w sposób, nie narażający na opłacanie jeszcze jednego podatku. Nie zdarzyło mi się czytać o podatku, od którego zapłaty można uchylić się równie łatwo, a najzupełniej legalnie. Nie znam przykładu bardziej nieudolnego usiłowania nałożenia podatku.

23. Opłacać mają podatek majątkowy osoby fizyczne i spadki wakuujące. Osoby prawne płacą tylko podatek dochodowy, choć posiadają majątek odrębny od majątku osób fizycznych, a dochód właściwie identyczny z ich dochodem. Opłaca się podatek od majątku własnego i od majątku „członków rodziny, którym rozporządza głowa rodziny“ (ar. 120). Przedmiotem podatku jest cały czysty majątek ruchomy i nieruchomy. Potrącalne są wszystkie długi z „wyjątkiem zaciągniętych na pokrycie bieżących kosztów utrzymania gospodarstwa domowego“ (art. 123). Dług zaciągnięty na kupno fortepianu jest potrącalny, ale nie pożyczka na wyjazd do Krynicy celem poratowania zdrowia. Niepodobna podać rozsownego motywu rozróżnienia bieżących i trwałych kosztów utrzymania. Słowo „bieżących“ jest zapewne pomyłką. Ewentualne przeprowadzenie w praktyce tego rozróżnienia okaże się bardzo trudnem.

Jądrem zagadnienia jest sposób obliczania wartości majątku, określony zasadniczo w art. 124. Brzmienie jego jest jasne, a dla fiskalnych interesów skarbu wielce korzystne. Ustawodawca i twórcy rozp. wyk. doszli nawet do przekonania, że jest zbyt wielkim ciężarem dla opodatkowanych. Zapewne także przypomnieli sobie o trudnościach szacowania obecnie wartości obrotowej przedmiotów majątkowych w miarodajnym dniu 1/I 1921 roku, wynikającej z szybkich zmian

w wartości pieniężnej, właściwych obecnym czasom. Pod wpływem podobnych rozważań zamieścili szereg postanowień w ustawie i rozp. wyk., które jasną treść art. 124 przeobrażają w zupełną dowolność władz.

Art. 124 staje na stanowisku ustawy cywilnej. Wartością dobra jest cena, którą można uzyskać w razie jego wystawienia na sprzedaż, cena ewentualnej sprzedaży, a nie ewentualnego zakupna, cena przeciętna, a więc z pominięciem wypadków wyjątkowych. Czy zasadę tę zmienia przepis, mocą którego władze mają przyjąć za podstawę oszacowania bilanse i inwentarze osób, prowadzących prawidłowe ksiązki handlowe, względnie gospodarcze? Władzom wolno podnieść wartości, wykazane w księgach, jeżeli są zdania, że wypadły zbyt nisko w porównaniu z wartością obrotową. Ale czy wolno władzom zadowolnić się cyfrą, podaną w księgach, choćby była nisko obliczoną? Niestety ani ustawa, ani rozp. wyk. nie wyrażają się jasno. Możliwość wzięcia za podstawę opodatkowania cyfr, wykazanych w księgach (art. 125), można tłumaczyć jako upoważnienie zadowolenia się niemi także w wypadkach niskich szacunków w księgach. Słowem, dowolności władz drzwi naocześnie otwarte. Zwracam uwagę, że rozp. wyk. idzie dalej niż ustawa, bo uznaje za obowiązek władz wziąć za podstawę oszacowania bilanse osób, prowadzących prawidłowe księgi. Atoli, jak już wspomniałem, nie określa znaczenia prawnego przyjęcia „za podstawę“. Przewiduje możliwość, ale nie nakazuje podwyższania kwot, wykazanych w księgach. Zabrania podwyższania jedynie w wypadkach, wymienionych w § 222. Rozp. wyk. przyznaje przedsiębiorcom handlowym i przemysłowym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, przywilej niższego szacowania ich majątku zarobkowego handlowo-przemysłowego, o ile księgi pomijają jego idealny przyrost wartości. Rozp. wyk. wbrew pozorom nie stanowi odrębnej normy obliczania wartości z tytułu prowadzenia ksiąg. Jest rzeczą niezrozumiałą, dlaczego § 222 stwarza przywilej, nie przysługujący w analogicznych wypadkach osobom, nie prowadzącym ksiąg.

Możliwość wzięcia za podstawę „ostatniej ceny nabycia“ lub „porównania z innymi podobnymi przedmiotami“ (art. 126) rozumiem podobnie jak w artykule poprzednim. W gruncie rzeczy ustawa pozostawia dowolności władz orzeczenie, czy uwzględniać okoliczności, wymienione w art. 126 pod 1) i 2), czy i w jakiej mierze uznać je za miarodajne w razie ich stwierdzenia? Możliwość odwołania się władz do oceny znawców, mirabile dictu wyszczególniona w art. 126, rozumie się sama przez się. Jest obojętną dla rozstrzygnięcia pytania, o które chodzi, boć przeciw władze muszą znawcom powiedzieć, czy żądają od nich wypośrodkowania wartości obrotowej, czy innej? Jedynie wyraźne ograniczenie zawiera art. 127, nakazujący szacować prawa majątkowe, tamże wymienione, wedle skapitalizowanego dochodu. Art. 126 mówi o możliwości szacowania majątku sposobami, które wyszczególnia. Rozp. wyk. nakazuje je stosować. I ten punkt widzenia nie uchyla dowolności władz, ponieważ niewiadomo, w jakim sensie

momenta wyszczególnione w art. 126 l. 1) i 2) są miarodajne dla orzeczenia władz?

Rozp. wyk. w kilku wypadkach pozwala, względnie nakazuje wyraźnie odstąpić od wartości obrotowej in minus. Ustanawia ulgi na rzecz właścicieli nieruchomości rolnych, „którzy według przeświadczenia Komisji znajdują się w trudnych warunkach gospodarczych“ (§ 206 ust. ost.), na rzecz nieruchomości miejskich, podpadających pod ustawę o ochronie lokatorów (§ 218), a nabytych przed 31 grudnia 1916 r. (zapomniano o rolnikach, podpadających pod ustawę o ochronie dzierżawców). Ulgi zawiera także § 222, 224 i 241 l. 2). W pierwszych dwóch wypadkach władza może przyznać ulgi wedle swego uznania (art. 126 § 222, 224 i 241 l. 2) Ministerstwo poleca przyznanie ulg. Czy w tych 5 wypadkach rozp. wyk. stanowi przepisy contra legem? Niewątpliwie odstępuje od szacowania wedle wartości obrotowej. Mimo tego nie widzę sprzeczności. Ustawa uważa za normę wartość obrotową (art. 124), ale pozwala od niej odstępować w wypadkach godnych uwzględnienia; — to jest jedyny uchwytny sens art. 126.

Władze niższe są krępowane jedynie ulgami z (§§ 222, 224 i 241 l. 2). Atoli Ministerstwo może je każdej chwili rozporządzeniem znieść, bo ustawa na nie zezwala, ale ich nie nakazuje. Gdyby je Ministerstwo zniosło, ale ich nie zakazało, mogłyby władze nadal je przyznawać bez popadnięcia w sprzeczność z ustawą. Rozp. wyk. ograniczyło władze niższe tylko w 2 wypadkach. Zresztą, podobnie jak ustawa, pozostawia im wolną rękę.

Niestęchanie komplikuje całą sprawę przepis, według którego wartość opodatkowana w wypadkach w ustawie wymienionych „nie może przenosić wartości skapitalizowanej na podstawie 25-krotności rocznego czystego dochodu z przecięcia trzech ostatnich lat“, poprzedzających dzień 1-go stycznia 1921 roku.

Jeżeli osobnik, podlegający podatkowi, obawia się, że władza wymierzy mu podatek za wysoko, może zeznać prócz majątku także dołd i zastrzec, że oszacowanie majątku nie może przekraczać 25-krotności dochodu. Ani ustawa, ani rozp. wyk. nie wyjaśniają, o jaki to dochód chodzi? Pojęcie dochodu z podatku dochodowego można tylko częściowo zastosować, bo majątek opodatkowany obejmuje przedmioty, które nie dają dochodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym, np. meble, pościel służącą do osobistego użytku, które dają jedynie dochód pośredni wedle terminologii art. 126. Słowem władze, nakładając podatek majątkowy, niejednokrotnie powinny nadto obliczać dochód z poprzednich trzech lat, nie identyczny z dochodem przepisów o podatku dochodowym! Excusez du peu! Na dobitkę rozp. wyk. poleca gwoli oszacowania majątków rolniczych przeprowadzić bonitację gruntów, założyć coś podobnego do katastru nie tylko w Królestwie, ale także w b. zaborze austriackim i pruskim, aczkolwiek w tych krajach istnieją katastry gruntowe.

Dobrodziejstwo, mocą którego wartość obrotowa nie może przekraczać 25-krotności dochodu, nie ma zastosowania, o ile chodzi o przedmioty majątkowe nabyte odpłatnie po dniu 31 grudnia 1916 r.

Ustawa chciała uprzywilejować tych, którzy nie dali się porwać szalowi spekulacyjnemu. Chciała osiągnąć dorobkiewiczów wojennych, skupujących trwałe wartości.

Przepisy rozp. wyk. o niezaliczaniu do majątku „gotówki, pochodzącej z bieżących dochodów“, oraz zaliczaniu do przyrostu majątku jedynie przyrostów uzyskanych pod tytułem darmym (§ 242 ust. 4 i § 259) uważam za wprost sprzeczne z wyraźnym brzmieniem ustawy.

Niech mi wolno będzie skończyć kilku uwagami ogólnymi. Dalsza przyszłość Polski zależy, po szczęśliwem ukończeniu wojny, od zrównoważenia państwowych dochodów i wydatków. W tym celu należy oszczędzać i naciskać śrubę podatkową. Rozpatrywanie ustawy o podatku dochodowym i majątkowym i jej ocena w związku z ogólnem położeniem gospodarczem kraju pozwala pokusić się o odpowiedź na pytanie, jaki jest stosunek tych dwóch sposobów przywrócenia równowagi skarbowej i jakie podatki są szczególnie zalecenia godne? Podatek dochodowy i majątkowy nie mogą przynieść skarbowi znacznych dochodów z powodu wzrostu poborów urzędników podatkowych, deprecjacji waluty, trudności wymiaru. Niepodobieństwem trafnie oznaczyć wysokość amortyzacji. Oszacowanie dochodów, pobranych in natura, oraz przedmiotów majątkowych jest niemal kwadraturą koła. Dochody i majątki są trudno uchwytnie z powodu szybkiego przechodzenia majątków z ręki do ręki, wywołanego deprecjacją pieniądza. Choćby nawet władze nałożyły podatki wcale znaczne w stosunku do dochodów 1920 r. i majątków, oszacowanych wedle ich wartości z 1/I 1921 r., toć przecie kwoty te będzie można łatwo uiścić w drugiej połowie 1921 r. wobec deprecjacji, ale też z tego samego powodu nie będą stanowił znacniejszego dochodu dla skarbu. Nie obejdzie się bez wielkich podatków pośrednich. Ich nałożenie jest obecnie tylko pozornie sprzeczne z dobrze zrozumianym interesem warstw uboższych. Bez nich nie będzie możliwe zaradzić drożyznie, która dokucza bardziej biedniejszym, niż bogatszym. Atoli jedne i drugie podatki w najlepszym razie będą mogły tylko część obecnych rozchodów pokryć. Oszczędność w wydatkach państwowych i samorządowych jest głównym sposobem uzdrowienia budżetu, a zatem waluty.

1. Ustawa z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, poz. 498 dz. u. Nr. 82.

DZIAŁ I.

Państwowy podatek dochodowy.

Osoby obowiązane do opłacania podatku.

Art. 1. Państwowy podatek dochodowy opłacają:

1) Osoby fizyczne, mające na obszarze Rzeczypospolitej miejsce zamieszkania lub przebywające na tym obszarze dłużej niż rok od całego dochodu.

2) Osoby fizyczne, bez względu na ich miejsce zamieszkania lub pobytu, o ile na obszarze Państwa:

a) posiadają nieruchomości, wierzytelności zaliczane na nieruchomościach, majątki, przywiązane do tegoż obszaru fideikomisem lub innymi przepisami prawnymi;

b) wykonują przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, albo są współnikami takich przedsiębiorstw, przyczem posiadania akcji, udziałów i podobnych papierów wartościowych nie należy uważać za udział w przedsiębiorstwie;

c) pobierają dochody w postaci wynagrodzenia procentowego (tantjem);

d) pobierają płacę lub emeryturę z funduszków Państwa, związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszków publicznych — tylko od dochodu z tych źródeł (ustęp 2, punkty a, b, c i d).

3) Osoby fizyczne, nie mające miejsca zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej, lecz przebywające na tym obszarze chociażby mniej niż rok dla zarobku albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych — od dochodu osiągniętego w tymże czasie na wspomnianym obszarze.

4) Spadki wakujące (nie objęte).

5) Osoby prawne:

a) których zarząd znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej — od całego dochodu;

b) inne — od dochodu, osiągniętego na obszarze Rzeczypospolitej ze źródeł, wymienionych w ustępie 2, punkty a) i b).

Art. 2. Opodatkowaniu podlegają osoby fizyczne, których łączny dochód roczny przekracza:

1) W miejscowościach	do 10.000	mieszk.	2500 Mk
2) „	ponad 10.000 do 50.000	„	3000 „
3) „	50.000 do 100.000	„	4000 „
4) „	100.000	„	6000 „

Rada Ministrów ma prawo, w uwzględnieniu warunków ekonomicznych danego roku podatkowego, granicę wolnego od podatku dochodu osób fizycznych podnieść bez naruszenia stawki podatku w klasach miejscowości 1 i 2 do 6000 Mk, w klasach miejscowości 3 i 4 do 12.000 Mk, bądź ogólnie dla całego Państwa, bądź też tylko dla poszczególnych klas miejscowości.

Osoby prawne podlegają opodatkowaniu wówczas, gdy dochód ich przekracza 2500 Mk.

Przedmiot opodatkowania.

Art. 3. Opodatkowaniu podlegają dochody:

1) z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej;

2) z budynków;

3) a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych;

b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych;

4) z wynagrodzenia procentowego (tantjem);

5) z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych;

6) z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę;

7) z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, nie wymienionych w ust. 1—6 niniejszego artykułu.

Dochody, wymienione w ust. 6, bierze się w rachubę w stosunku 7/10 ich rzeczywistej wysokości.

Art. 4. Dochód osób fizycznych (art. 1 ust. 1) z nieruchomości i stałych przedsiębiorstw, znajdujących się poza obszarem Rzeczypospolitej, jak również dochód z tantjem oraz dochód z płac służbowych i emerytur z funduszy innego państwa, obcych związków komunal-

nych oraz innych tego rodzaju funduszków publicznych wyłącza się od opodatkowania, o ile będzie udowodnione, że podlega tam podatkowi tego samego rodzaju i jeżeli właściwe obce państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów ze źródeł tułaj-
szych.

Zwolnienia od podatku.

Art. 5. Od podatku dochodowego wolni są:

1) uwierzytelnieni przy Rządzie Rzeczypospolitej zastępcy obcych państw oraz przydani im urzędnicy i osoby, pozostające u nich w służbie, o ile są cudzoziemcami, z wyjątkiem podatku od dochodu ze źródeł, wymienionych w art. 1 ust. 2;

2) inne osoby, którym na podstawie układów międzypaństwowych lub wogóle według zasad prawa międzynarodowego służy prawo do zwolnienia od podatku dochodowego, z wyjątkiem podatku od dochodów ze źródeł, wymienionych w art. 1 ust. 2;

3) weterani powstań 1831, 1848 i 1863 roku co do pensyj, pobieranych na mocy obowiązujących ustaw;

4) osoby, pobierające ze Skarbu pensje i dodatki, przywiązane do odznaczeń za waleczność, za rany i t. p., co do tych pensyj i dodatków;

5) szeregowi Wojsk Polskich co do ich żołdu w służbie czynnej, łącznie ze wszystkimi dodatkami;

6) oficerowie, duchowni i urzędnicy wojskowi w czasie wojny, należący do oddziałów postawionych na stopie bojowej, co do uposażenia, wypłacanego z etatu wojennego;

7) Państwo i związki samorządne;

8) osoby prawne, których dochody są obracane w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne.

Pojęcie dochodu.

Art. 6. Za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów w pieniądzach lub wartościach pieniężnych, otrzymanych z poszczególnych źródeł, wymienionych w art. 3, po strąceniu kosztów osiągnięcia, za chowania i zabezpieczenia tych przychodów, łącznie z corocznem prawidłowem odpisaniem za zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz po potrąceniu strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, o ile odpisań na zużycie oraz strat nie uwzględniono już w kosztach wyżej wymienionych.

W razie, gdy okaże się wątpliwość co do wysokości odpisań na zużycie, w niniejszym artykule wymienionych, należy odpowiednie sumy ustalić przez znawców (biegłych).

Art. 7. Nie uważa się za dochód, podlegający opodatkowaniu: 1) nadzwyczajnych przychodów w postaci spadków, legatów, darowizn, posagów, kapitałów wypłaconych za ubezpieczenie życia, o ile te przychody nie stanowią perjodycznych wpływów; 2) wpływów wskutek częściowego lub całkowitego spieniężenia majątków; 3) zysków, wynikających ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, o ile sprzedaż nie nastąpiła w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego; 4) wygranych loteryjnych i losowych; 5) wpłat z tytułu umarzania wierzytelności i 6) wogóle takich przychodów, które stanowią zwiększenie lub zwrot majątku, lecz nie stanowią dochodu.

Art. 8. Z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, nie mogą być potrącone:

- 1) wydatki na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu;
- 2) wydatki na umorzenie długów, kapitałów, włożonych w przedsiębiorstwo przez uczestników i na pokrycie strat za ubiegłe lata;
- 3) wydatki na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny;
- 4) procenty od własnego kapitału, włożonego w gospodarstwo lub przedsiębiorstwo podatnika;
- 5) wydatki na osiągnięcie dochodu ze źródeł zagranicą położonych, a na mocy tej ustawy nie podlegających opodatkowaniu;
- 6) inne wydatki i straty, nie związane z osiągnięciem dochodu;

Art. 9. Jeżeli przy obliczaniu dochodu z różnych źródeł, wskazanych w art. 3, okaże się w jednym przewyżka wpływów nad wydatkami, a w drugim straty, to w celu ustalenia wysokości dochodu oblicza się oddzielnie sumę przewyżek i sumę strat i tę ostatnią potrąca się z pierwszej.

Odliczenia.

Art. 10. Od ogólnego dochodu należy odliczyć:

- 1) odsetki od długów;
- 2) wartość pieniężną rent i trwałych ciężarów, opartych na tytułach prawnych;
- 3) obowiązujące podatnika na mocy prawa lub umowy opłaty za siebie i za członków rodziny do kas zapomogowych, emerytalnych, chorych, ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków i pogrzebowych,

o ile te opłaty łącznie nie przekraczają 500 Mk rocznie za każdą ubezpieczoną osobę ;

4) premje, wpłacane przez podatnika od ubezpieczeń na wypadek śmierci lub na dożycie, o ile nie przekraczają: a) na rachunek samego podatnika 500 Mk rocznie, b) na rachunek zaś podatnika i członków rodziny, będących na jego utrzymaniu, łącznie 1000 Mk rocznie ;

5) bezpośrednie podatki państwowe i samorządowe, przymusowe lub ustawowe świadczenia pieniężne oraz bezpłatne świadczenia przymusowe innego rodzaju na cele publiczne, z wyjątkiem państwowego podatku dochodowego i podatku specjalnego od tantjem.

Wszystkie powyżej wymienione odliczenia mogą być dokonane o tyle, o ile wydatki na nie faktycznie poniesione zostały. Wydatki, wspomniane w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, odlicza się tylko o tyle, o ile ciążą na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami.

Procenty i perjodyczne świadczenia podatnika na korzyść członków rodziny mogą być uwzględnione tylko pod warunkiem, jeżeli otrzymujący te procenty lub świadczenia członek rodziny jest opodatkowany odrębnie podatkiem dochodowym.

O p o d a t k o w a n i e c z ł o n k ó w r o d z i n y i w s p ó l n y c h d o c h o d ó w.

Art. 11. O ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do członków rodziny, lub też prawo użytkowania tych dochodów, to dochody członków rodziny dolicza się do dochodów głowy rodziny.

Jeżeli jednak dochód członków rodziny osiągnięty został ze źródeł wymienionych w ustępie 3 p. b i 6 art. 3 niniejszej ustawy, wówczas co do tego dochodu członkowie rodziny podlegają oddzielnemu opodatkowaniu.

Art. 12. Dochody z udziałów we wspólnej własności, wspólnem posiadaniu lub użytkowaniu opodatkowuje się osobno dla każdego uczestnika, w stosunku do jego udziału. Przy udziałach, których wysokości nie można określić, uczestnictwo przyjmuje się w równych częściach.

P o d s t a w a o p o d a t k o w a n i a.

Art. 13. Opodatkowaniu podlegają dochody, osiągnięte w ostatnim roku kalendarzowym lub wykazane w ostatnim zamknięciu rachunkowym roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy ¹⁾.

¹⁾ Por art 75 (*Przypisek wydawcy*)

Art. 14. Wartość pieniężna dochodów w naturze oblicza się według przeciętnych cen z roku ubiegłego w miejscu, gdzie znajduje się źródło tych dochodów.

Dochody z poszczególnych źródeł.

Art. 15. Za dochód z gruntów, pozostających we własnym zarządzie, uważa się rzeczywiście osiągnięty czysty przychód z całego rolnego i leśnego gospodarstwa, jakoteż z produkcji i uprawnień, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, łącznie z wartością pieniężną produktów, użytych w gospodarstwie domowym podatnika. Przy wydzierżawionych posiadłościach gruntowych lub prawach, z temi posiadłościami związanych, za dochód uważa się rzeczywiście otrzymany czynsz dzierżawny wraz z wartością pieniężną wszelkich świadczeń ze strony dzierżawcy i korzyści zastrzeżonych na rzecz właściciela, po uwzględnieniu potrąceń, które wpływają na zmniejszenie czynszu dzierżawnego. Dochód z gruntów dzierżawionych ustala się w sposób, wskazany dla gruntów we własnym zarządzie, po potrąceniu jednak z tego dochodu czynszu dzierżawnego oraz innych świadczeń w pieniądzu i w naturze, obciążających dzierżawcę na korzyść właściciela.

Za dochód z lasu uważa się czysty przychód, uzyskany z wyrębów i wszelkich użytków leśnych oraz wynagrodzenia, otrzymane za odstąpione osobom trzecim prawa użytkowania lasu.

Jeżeli wyręby uskutecznią się w ilości, przewyższającej plan prawidłowego gospodarstwa lub naturalny przyrost lasu, to do ogólnego dochodu podatnika dolicza się tylko sumę, osiągniętą z wyrębu tej części lasu, która była przeznaczona do wyrębu według planu lub odpowiada naturalnemu przyrostowi.

Dochód, osiągnięty z wyrębu, przekraczającego ilość określoną w planie gospodarstwa leśnego lub ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi, podlega oddzielnemu opodatkowaniu w następujący sposób:

Cały czysty dochód, uzyskany z nadzwyczajnego wyrębu, dzieli się na sześć równych części; jedną szóstą część dolicza się do ogólnego dochodu, zaś od dochodu z pozostałych pięciu szóstych części wymierza się podatek w stosunku procentowym, odpowiadającym podatkowi od ogólnego dochodu. Gdyby jednak ogólny dochód był mniejszy od dochodu, podlegającego podatkowi według skali art. 23, wówczas od tych 5/6 części dochodu wyznacza się stawkę podatkową w stosunku procentowym według 1 stopnia tejże skali.

Art. 16. Za dochód z budynków wynajętych uważa się rzeczy-

wiście osiągnięty całoroczny czysty czynsz za domy, lokale, place, ogrody przy domach i t. p.

Za dochód z budynków, zajmowanych w całości lub w części przez samego właściciela, lub członków jego rodziny, tudzież z wszelkich bezpłatnych użytkowań budynków uważa się czystą wartość użytkowania, jaką budynek lub części tegoż stanowią ze względu na ich jakość i położenie oraz miejscowe stosunki najmu.

O ile posiadacz używa swego budynku lub części tegoż wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego, leśnego lub do celów przemysłowych, nie należy brać w rachubę wartości użytkowania ani przy obliczaniu dochodu, ani przy obliczaniu odnośnych kosztów produkcji.

Art. 17. Za dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz z wszelkiego rodzaju zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych uważa się różnicę między sumą przychodu a sumą potrąceń stosownie do postanowień, zawartych w art. 6.

Art. 18. Za dochód z tantjem uważa się wszelkie wynagrodzenia procentowe, wypłacane osobom, nie biorącym stale czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa, a należącym do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i komisji rewizyjnych.

Art. 19. Za dochód z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych uważa się: procenty od pożyczek, wkładów lub rachunków bieżących i od innych lokat pieniężnych; procenty od procentów i od innych nieotrzymanych w terminie sum: kary konwencjonalne za niezwrócony w terminie kapitał lub niezapłacony w terminie procent; procenty z interesów wekslowych oraz innych zobowiązań pieniężnych, według których kapitał ma być zwrócony po upływie oznaczonego terminu w kwocie, przewyższającej pierwotną sumę tego kapitału; procenty od wszelkiego rodzaju papierów wartościowych; dywidendy od akcji i udziałów; wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną z wszelkiego rodzaju lokat kapitałowych; wreszcie renty i dochody z innych praw majątkowych. Jednakże dochody z akcji i udziałów, wydanych przez towarzystwa, obowiązane do publicznego składania rachunków, które mają siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, nie podlegają opodatkowaniu co do tej części, która przenosi 4% wartości nominalnej, jeżeli płatnik udowodni, że akcje te i udziały posiadał bez przerwy cały rok, poprzedzający rok podatkowy.

Dochody z kapitałów podatnika, które są ulokowane na jego nieruchomościach lub w jego handlu i przemyśle, uważa się za dochody osiągnięte z nieruchomości lub z przemysłu i handlu.

Przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się

pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, w których obroty papierami wartościowymi są przedmiotem interesu handlowego.

Art. 20. Za dochód z uposażeń służbowych, emerytur i z najemnej pracy uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu lub naturze, jakie podatnik uzyskuje ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy łącznie ze wszystkimi dodatkami.

Art. 21. Za podlegający opodatkowaniu dochód osób prawnych, za równo obowiązanych, jak i nie obowiązanych do publicznego składania rachunków, lecz prowadzących prawidłowe księgi handlowe, uważa się zyski bilansowe, wykazane w zatwierdzonym zamknięciu rachunkowym, sporządzonym zgodnie z postanowieniami art. 6, 8, 10 i 13, nie wyłączając kwot, rozdzielonych pomiędzy członków, wspólników, udziałowców i t. p. tytułem udziału w zyskach w postaci dywidend lub procentu.

Za zyski bilansowe uważa się również sumy, przeznaczone na umorzenie długów lub kapitału zakładowego, na ulepszenie lub rozszerzenie przedsiębiorstwa, jak również na utworzenie wszelkiego rodzaju funduszy rezerwowych, z wyjątkiem kwot odkładanych przez towarzystwa ubezpieczeniowe na wypłatę sum ubezpieczeniowych, a ponadto w towarzystwach na wzajemności opartych na zwroty premij dla członków ubezpieczonych.

Od zysków towarzystw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, mających siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, odlicza się 4% kapitału zakładowego, uwidocznionego w sprawozdaniu za ostatni rok operacyjny.

Za kapitał zakładowy uważa się kapitał akcyjny, udziałowy, składkowy i inne tym podobne kapitały.

Za kapitał zakładowy instytucyj kredytowych, emitujących listy zastawne lub obligacje i nie posiadających kapitału zakładowego, uznaje się dziesiątą część wypuszczonych w obieg przez te instytucje listów zastawnych i obligacyj.

Kapitałem zakładowym przedsiębiorstw, należących do towarzystw i spółek zagranicznych, których zarządy znajdują się poza obszarem Rzeczypospolitej, jest suma tego kapitału, przeznaczona dla operacyj na wspomnianym obszarze. Bliższe przepisy co do ustalenia kapitału tego rodzaju przedsiębiorstw wyda Minister Skarbu.

Art. 22. Spółki firmowe i firmowo-komandytowe (jawne spółki handlowe i komandytowe) nie podlegają obciążeniu podatkiem dochodowym.

Dochód z tego rodzaju spółek opodatkowuje się odrębnie jako dochód poszczególnych uczestników.

Art. 23. Podatek dochodowy wymierza się według następującej skali :

Stopień dochodu w klasach miejscowości				Dochód w markach		Podatek w markach
I	II	III	IV	nad	do	
1	—	—	—	2.500	3 000	15
2	1	—	—	3.000	3.500	21
3	2	—	—	3 500	4.000	28
4	3	1	—	4 000	4.500	36
5	4	2	—	4 500	5 000	45
6	5	3	—	5.000	5.500	55
7	6	4	—	5.500	6.000	66
8	7	5	1	6.000	6 500	78
9	8	6	2	6.500	7.000	91
10	9	7	3	7.000	7.500	105
11	10	8	4	7.500	8.000	120
12	11	9	5	8.000	8.500	136
13	12	10	6	8 500	9.000	153
14	13	11	7	9.000	9.500	171
15	14	12	8	9.500	10.000	190
16	15	13	9	10. 00	11.000	231
17	16	14	10	11.000	12.000	276
18	17	15	11	12.000	13.000	325
19	18	16	12	13.000	14.000	378
20	19	17	13	14.000	15.000	435
21	20	18	14	15.000	16.000	496
22	21	19	15	16 000	17.000	561
23	22	20	16	17.000	18.000	630
24	23	21	17	18.000	19.000	722
25	24	22	18	19.000	20.000	820
26	25	23	19	20.000	22.000	968
27	26	24	20	22 000	24.000	1.128
28	27	25	21	24.000	26 000	1.300
29	28	26	22	26.000	28 000	1.484
30	29	27	23	28.000	30.000	1.680
31	30	28	24	30.000	32.000	1.888
32	31	29	25	32.000	34.000	2 108
33	32	30	26	34.000	36 000	2 340
34	33	31	27	36.000	38 000	2.584
35	34	32	28	38.000	40.000	2.840
36	35	33	29	40 000	45.000	3.330
37	36	34	30	45.000	50.000	3 875
38	37	35	31	50.000	55.000	4.455
39	38	36	32	55 000	60.000	5.070
40	39	37	33	60.000	65.000	5 720
41	40	38	34	65.000	70.000	6.405
42	41	39	35	70.000	75.000	7.125
43	42	40	36	75.000	80.000	7.840
44	43	41	37	80 000	85.000	8.585
45	44	42	38	85.000	90.000	9 360
46	45	43	39	90.000	95 000	10.165
47	46	44	40	95.000	100.000	11.000

Stopień dochodu w klasach miejscowości				Dochód w markach		Podatek w markach
I	II	III	IV	nad	do	
48	47	45	41	100.000	110.000	12.485
49	48	46	42	110.000	120.000	14.040
50	49	47	43	120.000	130.000	15.665
51	50	48	44	130.000	140.000	17.360
52	51	49	45	140.000	150.000	19.125
53	52	50	46	150.000	160.000	20.960
54	53	51	47	160.000	170.000	22.865
55	54	52	48	170.000	180.000	24.840
56	55	53	49	180.000	190.000	26.885
57	56	54	50	190.000	200.000	29.000
58	57	55	51	200.000	210.000	31.185
59	58	56	52	210.000	220.000	33.440
60	59	57	53	220.000	230.000	35.765
61	60	58	54	230.000	240.000	38.160
62	61	59	55	240.000	250.000	40.625
63	62	60	56	250.000	260.000	43.160
64	63	61	57	260.000	270.000	45.765
65	64	62	58	270.000	280.000	48.440
66	65	63	59	280.000	290.000	51.185
67	66	64	60	290.000	300.000	54.000
68	67	65	61	300.000	310.000	56.885
69	68	66	62	310.000	320.000	59.840
70	69	67	63	320.000	330.000	62.865
71	70	68	64	330.000	340.000	65.960
72	71	69	65	340.000	350.000	69.125
73	72	70	66	350.000	360.000	72.360
74	73	71	67	360.000	370.000	75.665
75	74	72	68	370.000	380.000	79.040
76	75	73	69	380.000	390.000	82.485
77	76	74	70	390.000	400.000	86.000
78	77	75	71	400.000	410.000	89.585
79	78	76	72	410.000	420.000	93.240
80	79	77	73	420.000	430.000	96.965
81	80	78	74	430.000	440.000	100.760
82	81	79	75	440.000	450.000	104.625
83	82	80	76	450.000	460.000	108.560
84	83	81	77	460.000	470.000	112.565
85	84	82	78	470.000	480.000	116.640
86	85	83	79	480.000	490.000	120.785
87	86	84	80	490.000	500.000	125.000

Przy dochodzie nad 500.000 Mk podatek wynosi 125.000 Mk i oprócz tego 2500 Mk od każdego pełnych 10.000 Mk ponad 500.000 Mk

Do podatku dolicza się ponadto, o ile chodzi o dochody osób fizycznych i spadków nie objętych:

ponad	500.000 Mk	do	650.000 Mk	—	1%
„	650.000	„	„	800.000	„ — 2 „
„	800.000	„	„	1.000.000	„ — 3 „
„	1.000.000	„	„	1.200.000	„ — 4 „
„	1.200.000	„	„	1.500.000	„ — 5 „

ponad 1,500.000 Mk do 2,000.000 Mk	—	6%
„ 2,000.000 „ „ 3,000.000 „	—	7 „
„ 3,000.000 „ „ 4,000.000 „	—	8 „
„ 4,000.000 „ „ 5,000.000 „	—	9 „
„ 5,000.000 „ „	—	10 „ od całego

podlegającego podatкови dochodu.

Podatek jednak należy wymierzać w ten sposób, że z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nigdy mniej niema pozostać, niż zostaje z najwyższego dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

O ile z dochodu, ustalonego do wymiaru podatku, po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostanie mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Do stawek państwowego podatku dochodowego nie mogą być ustanawiane dodatki na rzecz związków komunalnych.

Art. 24. Osoby, które osiągają dochód, określony w art. 18, a przekraczający 10.000 Mk, opłacają oprócz podatku dochodowego, w myśl ogólnych postanowień niniejszej ustawy, specjalny podatek od tantjem w wysokości 50% stawki, przypadającej od tego dochodu zgodnie ze skalą art. 23.

Gdy jedna i ta sama osoba pobiera tantjemy w kilku instytucjach lub przedsiębiorstwach, wówczas podatek, w myśl części pierwszej niniejszego artykułu, oblicza się osobno od każdej tantjemy, przekraczającej 10.000 Mk.

Z wyżki i zniżki podatkowe.

Art. 25. Stopę podatkową, podaną w art. 23, podwyższa się o 20% dla podatników nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzymaniu żadnego członka rodziny, lecz osiągających dochód ponad 12.000 Mk.

Art. 26. O ile na utrzymanie głowy rodziny, której dochód, podlegający opodatkowaniu, nie przekracza 24.000 Mk, znajduje się więcej niż jeden członek rodziny, wówczas przypadającą stopę podatkową obniża się o dwa stopnie na każdego następnego członka rodziny.

Gdyby na podstawie ulgi, przyznanej w niniejszym artykule, wypadło zmniejszyć stopę podatkową poniżej pierwszego stopnia, następuje zupełne zwolnienie od podatku.

Art. 27. Za członków rodziny w myśl artykułów 25 i 26 uważa się: małżonków, dzieci ślubne, nieslubne i przysposobione, krewnych

męża i żony w linii wstępnej i zstępnej, rodzeństwo męża i żony, oraz dzieci rodzeństwa tychże.

Art. 28. Nadzwyczajne okoliczności, istotnie osłabiające siłę podatkową płatników, których roczny dochód, podlegający opodatkowaniu, nie przekracza 36 000 Mk, mogą być podstawą do zmniejszenia podatku, najwyżej o trzy stopnie. Okoliczności te mogą być uwzględnione przez komisję szacunkową z urzędu lub na prośbę płatnika.

Przyznanie takiej ulgi może nastąpić niezależnie odniżenia podatku na zasadach artykułu 26.

Miejsce opodatkowania.

Art. 29. Wymiar podatku dochodowego skutecznia się z reguły w tym okręgu szacunkowym, w którym podatnik w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy, ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, albo, w braku tegoż, miejsce pobytu.

Jeżeli pod tym względem wchodzi w rachubę kilka okręgów szacunkowych, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajdują się podległe podatkowi źródła dochodu.

Jeżeli źródła dochodu znajdują się w kilku okręgach szacunkowych, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajduje się większa część lub też główne źródło dochodu.

Postanowienia części drugiej i trzeciej niniejszego artykułu stosuje się również i w tym wypadku, jeżeli obowiązany do opłacania podatku ma siedzibę lub miejsce zamieszkania poza obszarem Rzeczypospolitej.

Naczelny nadzór i organa wymierzające podatek.

Art. 30. Ogólny zarząd sprawami podatku dochodowego, oraz piecza nad ścisłem i jednolitem wykonywaniem przepisów i rozstrzygnięcie kwestyj spornych co do stosowania tych przepisów należy do Ministra Skarbu.

Art. 31. Ustalenie dochodów, podlegających opodatkowaniu i wymiar podatku dochodowego należy w pierwszej instancji — do komisji szacunkowych, a w drugiej instancji — do komisji odwoławczych.

Ustalenie podlegającego podatkowi zysku wszystkich towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków i wymiar podatku tym towarzystwom i zakładom skuteczniają władze skarbowe, wyznaczone przez Ministra Skarbu.

Art. 32. Ilość komisji szacunkowych, ich miejsce urzędowania, obszar działalności i organizację wewnętrzną określa Minister Skarbu.

Art. 33. Każda komisja szacunkowa podatku dochodowego składa

się z przewodniczącego, którym jest naczelnik urzędu skarbowego lub jego zastępca, tudzież z 8 do 12 członków i tyluż zastępców, powołanych na okres trzechletni z grona płatników podatku dochodowego.

Czwartą część członków i zastępców wybierają rady miejskie w miejscu stałego urzędowania komisji, czwartą część sejmiki lub rady powiatowe, resztę zaś mianuje dyrektor właściwej Izby Skarbowej na wniosek naczelnika urzędu skarbowego.

O ile komisje szacunkowe obejmują wyłącznie okręgi miejskie, wybory połowy członków i zastępców do takiej komisji skuteczniają jedynie rady miejskie, zaś drugą połowę mianuje dyrektor właściwej Izby Skarbowej, na wniosek naczelnika urzędu skarbowego.

Wybory i mianowania należy przeprowadzić w ten sposób, aby istniejące w każdym okręgu szacunkowym główne źródła dochodu o ile możliwości były równomiernie reprezentowane.

Art. 34. Jeżeli instytucje, powołane do wyboru członków i zastępców członków komisji szacunkowych, nie uczynią tego w terminie wyznaczonym, wówczas członków i ich zastępców mianuje władza skarbową II instancji.

- **Art. 35.** Komisje odwoławcze dla spraw podatku dochodowego składają się z przewodniczącego w osobie dyrektora Izby Skarbowej lub jego zastępcy, trzech urzędników Izby skarbowej z taką liczbą zastępców, mianowanych przez Ministra Skarbu i sześciu członków i tyluż zastępców, z których trzech wybiera na okres trzechletni rada wojewódzka w siedzibie komisji z pośród płatników podatku dochodowego w obrębie województwa, zaś trzech mianuje na okres trzechletni Minister Skarbu, na wniosek dyrektora Izby Skarbowej, z grona płatników podatku dochodowego w obrębie województwa.

Przy wyborze i mianowaniu członków i zastępców należy mieć na uwadze, aby wszystkie kategorie dochodów były o ile możliwości równomiernie reprezentowane.

Art. 36. Przewodniczący komisji kieruje czynnościami i jest odpowiedzialny za należyte stosowanie ustawy.

Z obrad i uchwał komisji spisują się protokoły, które następnie podpisuje przewodniczący i przynajmniej dwóch z obecnych na posiedzeniu członków.

Art. 37. Członkowie komisji odwoławczej i ich zastępcy nie mogą być równocześnie członkami komisji szacunkowej lub ich zastępcami.

Art. 38. Członkami komisji z pośród płatników podatku dochodowego mogą być jedynie osoby, posiadające pełnię praw cywilnych i politycznych.

Osoby, winne jednego z przekroczeń podatkowych z art. 99, 100 i 101 niniejszej ustawy, nie mogą być członkami komisji.

Art. 39. Mandat członka komisji gaśnie, gdy jego posiadacz traci prawo obieralności lub gdy przestaje być płatnikiem podatku dochodowego.

Art. 40. O każdym posiedzeniu komisji przewodniczący zawiadamia piśmiennie wszystkich członków komisji przynajmniej na trzy dni przed terminem posiedzenia. W ten sam sposób zaprasza się w razie potrzeby zastępców.

Do ważności uchwał komisji potrzeba, oprócz przewodniczącego, obecności przynajmniej połowy członków.

Jeżeli na pierwsze posiedzenie nie zjawi się zdolna do powzięcia uchwał ilość członków, wówczas wyznacza się drugie posiedzenie z zastrzeżeniem, że na tem drugim posiedzeniu zapadną prawomocne uchwały, bez względu na ilość obecnych.

Gdyby na drugie posiedzenie nie zjawiło się przynajmniej dwóch członków, względnie zastępców, wówczas przewodniczący powołuje taką ilość członków z grona płatników.

Art. 41. Uchwały komisji zapadają bezwzględną większością głosów obecnych członków.

Przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów.

Jeżeli przy głosowaniu nad wysokością pewnej cyfry nie można osiągnąć bezwzględnej większości głosów, to należy doliczać głosy za cyfrą najniekorzystniejszą dla podatnika tak długo do głosów za cyfrą najbliższą dla podatnika korzystniejszą, aż okaże się większość.

Art. 42. Przy obradach nad opodatkowaniem członków komisji, ich żon lub mężów oraz krewnych albo powinowatych w linii wstępnej lub zstępnej lub do trzeciego stopnia linii bocznej, jak również podczas obrad nad opodatkowaniem słuźbodawcy członka komisji, właściwy członek komisji nie bierze udziału w obradach i głosowaniu.

Członek komisji winien być wyłączony z obrad i głosowania również w tym wypadku, gdy jest współwłaścicielem lub uczestnikiem przedsiębiorstwa, którego dochód określa się, oraz gdy jest przedstawicielem lub pełnomocnikiem osób, których dochód ma być przedmiotem obrad.

Przewodniczący w podobnych wypadkach oddaje kierownictwo obrad swemu zastępcy lub jednemu z obecnych członków, wybranemu przez komisję.

Art. 43. Członkowie komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, składają przed przystąpieniem do swych czynności uroczyste

ślubowanie, że przy wykonywaniu funkcji swoich będą postępować bezstronnie bez względu na osobę, według najlepszej wiedzy i sumienia i zachowają w najściślejszej tajemnicy wszystko to, o czym dowiedzą się podczas obrad w ogólności, a w szczególności o stosunkach majątkowych i dochodowych podatników.

Art. 44. Członkom komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, zwraca się koszty podróży i wynagradza się stratę czasu, spowodowaną udziałem w posiedzeniach komisji.

Wysokość wynagrodzenia i kosztów podróży ustala Minister Skarbu.

Do urzędników państwowych stosują się pod tym względem ogólne przepisy o djetach i kosztach podróży.

Czynności wstępne do wymiaru.

Art. 45. Zajmujący mieszkania są obowiązani corocznie, najpóźniej do 1 stycznia, dostarczać właścicielom domów lub ich zastępcom (dzierżawcom domów lub zarządzającym nimi), za potwierdzeniem odbioru, wykazy osób, zamieszkałych w dniu 15 grudnia w ich mieszkaniach i mających samoistny dochód. W wykazach tych należy podać nazwisko, imię oraz rodzaj zawodu lub zajęcia z wymienieniem pracodawcy.

Art. 46. W terminie, oznaczonym w art. 45, głowy rodziny, obowiązane do opłaty podatku dochodowego, powinny przedłożyć właściwej komisji szacunkowej lub właścicielom domów, za potwierdzeniem odbioru, szczegółowy wykaz wszystkich będących na ich utrzymaniu członków rodziny, bez względu na miejsce zamieszkania lub pobytu tych członków, z wymienieniem ich nazwisk, imion i wieku.

Art. 47. Właściciele domów lub ich zastępcy powinni sporządzić imienne listy osób, zajmujących w dniu 15 grudnia w ich domu mieszkania lub też pomieszczenia, przeznaczone dla zakładów handlowych i przemysłowych, z oznaczeniem rocznego komornego lub wartości użytkowania, o ile te mieszkania i lokale są zajęte przez samego właściciela lub oddane do bezpłatnego użytku.

Zarówno listy imienne, jak wykazy, wspomniane w artykułach 45 i 46, powinny być złożone właściwej komisji szacunkowej najpóźniej do 15 stycznia roku podatkowego.

Art. 48. Wszystkie władze i urzędy państwowe, związki komunalne, towarzystwa i instytucje prywatne, właściciele lub dzierżawcy zakładów handlowych lub przemysłowych oraz innych przedsiębiorstw, jak również właściciele lub dzierżawcy nieruchomości oraz pracodawcy obowiązani są corocznie, najpóźniej do 15 stycznia, składać do właściwych władz skarbowych na przepisanych formularzach wykazy tych

osób, które w ciągu minionego roku otrzymały od nich uposażenie służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu lub naturze, według stanu na dzień 1 stycznia roku podatkowego.

W wykazach tych powinny być podane: nazwisko, imię, miejsce zamieszkania, zawód lub zajęcie każdej z tych osób, oraz wysokość uposażenia, wypłaconego za rok, poprzedzający rok podatkowy.

Art. 49. Przy pomocy materiałów, zebranych w sposób, opisany w art. 45—48, sporządza przewodniczący komisji szacunkowej listę imienną domniemanych płatników podatku dochodowego.

Postępowanie wymiarowe.

Art. 50. Wszystkie osoby fizyczne i prawne, których dochód w roku, poprzedzającym rok podatkowy, przewyższa granicę dochodu, nie podlegającego podatkowi, obowiązane są złożyć zeznania o dochodzie na przepisany formularz.

Wspomniane zeznanie osoby fizyczne powinny składać najpóźniej do 1 marca, zaś osoby prawne najpóźniej do 1 lipca roku podatkowego.

Na uzasadnioną prośbę osób fizycznych przewodniczący komisji uprawnieni są do zezwolenia na odroczenie terminu nie później, jak do 1 lipca roku podatkowego.

W zastępstwie osób fizycznych, które co do swego majątku pozostają pod władzą rodzicielską, pod opieką lub kuratelą, oraz w zastępstwie osób prawnych składają zeznania osoby, powołane do ich zastępowania.

Gdy zeznania nie złożono lub złożono je po terminie, wymiar podatku będzie uskuteczniiony na podstawie materiału, jakim władza rozporządza.

Art. 51. Zeznania mogą być składane na piśmie albo ustnie do protokołu.

Zeznania pisemne powinny być składane bezpośrednio albo przesyłane pocztą do właściwych komisji szacunkowych lub organów, wymierzających podatek, albo do urzędów i instytucji, wskazanych przez Ministra Skarbu.

Przyjmowanie zeznań ustnych uskutecznia tylko właściwa władza skarbowa I instancji.

Tego rodzaju zeznanie powinno być podpisane przez zeznającego i odbierającego zeznanie.

Zeznania, zebrane przez urzędy i instytucje, mają być niezwłocznie przesyłane właściwemu organowi, wymierzającemu podatek.

Art. 52. Zeznania składa się z zapewnieniem, że wszystkie przy-

toczone w nich dane oznajmione zostały według najlepszej wiedzy i sumienia.

W zeznaniach powinny się mieścić następujące dane:

1) nazwisko, imię i zawód osoby fizycznej, względnie nazwa lub firma osoby prawnej;

2) miejsce zamieszkania, pobytu lub siedziba;

3) ogólna suma dochodu, osiągniętego osobno z każdego poszczególnego źródła w myśl art. 3, z odrębnym wykazaniem dochodu z nieruchomości i z przedsiębiorstw, znajdujących się poza granicami okręgu szacunkowego, oraz z zaznaczeniem, które ze źródeł dochodu należą do podatnika osobiście, a które do członków rodziny, o ile ich dochody podlegają opodatkowaniu łącznie z dochodem podatnika;

4) odsetki od długów, podatki i inne odliczenia dopuszczalne według art. 10;

5) podpis podatnika.

Podatnik ma prawo przytoczyć w zeznaniu te wszystkie okoliczności, które uzasadniają niższą stawkę podatkową w myśl art. 26 i 28.

Art. 53. Gdy podatnik nie będzie mógł określić w pieniądzu tych części dochodu swego, które zostały pobrane w naturze, powinien w zeznaniach przytoczyć dane, na podstawie których komisja mogłaby oszacować te części jego dochodu.

Art. 54. W zeznaniach towarzystw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, i innych osób prawnych zamiast danych, wyszczególnionych w ust. 3 i 4 art. 52, należy podać:

1) sumy, wydzielone na dywidendy od akcji i udziałów;

2) sumy, przeznaczone na rozszerzenie i rozwój przedsiębiorstwa oraz takie kwoty, które nie mogą być potrącane w myśl ust 1 i 2 art. 8;

3) kapitał zakładowy;

Do zeznań tych należy dołączyć;

1) sprawozdanie roczne, które powinno zawierać bilans oraz rachunek zysków i strat,

2) odpis protokołu, zatwierdzającego sprawozdanie roczne,

3) odpis aktu organu rewizyjnego.

Art. 55. Zeznania i sprawozdania, złożone przez podatników, sprawdza właściwa władza skarbowa przy pomocy wszelkich posiadanych materiałów i wiadomości i ma w tym celu prawo przesłuchiwanie podatników, znawców (biegłych) i świadków.

Z przesłuchania podatników, świadków i znawców (biegłych) musi być sporządzony protokół i zaopatrzony podpisami osób obecnych.

Te osoby, które na mocy przepisów ustawy o post. sąd. są wy-

łączone od składania zeznań i wyrażania opinii w charakterze świadków lub znawców (biegłych), przesłuchiwane być nie mogą.

Znawcy (biegli) i świadkowie, wzywani w sprawach podatku dochodowego, mają prawo do wynagrodzenia według postanowień ustawy o postępowaniu sądowym.

Art. 56. Wszystkie władze i urzędy państwowe i komunalne oraz ich organa wykonawcze, instytucje publiczne, kredytowe i prywatne są obowiązane na żądanie władz skarbowych bezpłatnie udzielać wszelkich danych i informacji, potrzebnych do ustalenia dochodu i wymiaru podatku.

W razie rzeczywistej trudności w dostarczaniu wspomnianych danych i informacji, powinny wyżej wymienione instytucje zezwalać na przejrzanie wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg i dokumentów i innych zapisków, jak również na sporządzenie z nich wyciągów, niezbędnych do opodatkowania.

Art. 57. Celem sprawdzenia zeznań podatnika o dochodzie z nieruchomości lub przedsiębiorstw, znajdujących się poza granicami tego okręgu, gdzie uskutecznia się wymiar podatku, władza skarbową i przewodniczący komisji korzystają z dochodzeń, przeprowadzonych przez władze skarbowe tego okręgu, gdzie się znajdują nieruchomości lub przedsiębiorstwa.

Art. 58. W razie wątpliwości co do dokładności i prawdziwości zeznań właściwy organ, wymierzający podatek, przedstawia je podatnikowi, żąda wyjaśnień i uzupełnień, dowodów pisemnych lub ustnych, jak również przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych, do czego wyznacza płatnikom termin najmniej dwutygodniowy.

Art. 59. Każdy jest obowiązany na wezwanie władzy lub komisji udzielić wszelkich wyjaśnień i informacji w przedmiocie opodatkowania jego i innych osób oraz zeznawać jako świadek lub znawca (biegły) na ściśle określone okoliczności.

Art. 60. Na poparcie swych zeznań podatnicy mogą składać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i znawców (biegłych) celem stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz przedkładać do przejrzania księgi handlowe lub gospodarcze.

Art. 61. Świadkowie i znawcy (biegli) mogą być zaprzysiężeni, za pośrednictwem sądu, na wniosek władzy skarbowej lub komisji, oraz na prośbę podatnika.

Art. 62. W celu sprawdzenia zeznań przewodniczący komisji lub uprawniony przez niego zastępca mają prawo w razie potrzeby doko-

nać oględzin zakładów, składów i innych lokalów, jak również wszelkich nieruchomości, należących do podatnika.

Oględziny mieszkań prywatnych mogą być dokonywane tylko na życzenie lub za zgodą właścicieli mieszkań.

Art. 63. Podstawa obliczenia dochodu nie może być przyjęta odmiennie od złożonego zeznania, jeżeli przedtem nie dano płatnikowi sposobności do udzielenia wyjaśnień władzy, wymierzającej podatek.

O ile jednak podatnik nie złoży w terminie żądanych wyjaśnień, lub o ile przedstawione przezeń wyjaśnienia nie usuną wątpliwości co do prawdziwości i dokładności złożonych zeznań, wówczas, bez względu na złożone zeznanie, komisja przy ustalaniu dochodu powinna się kierować danymi, jakimi rozporządza.

Art. 64. O ile komisja uzna dane, jakimi rozporządza, za niedostateczne do obliczenia wysokości dochodu, może ustalić ogólny dochód, podlegający podatkowi na podstawie zewnętrznych oznak, świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika oraz o jego ogólnym ekonomicznym położeniu. Te oznaki zewnętrzne komisja powinna szczegółowo przytoczyć w swojej uchwale.

Art. 65. Na podstawie przeprowadzonych obrad komisja uchwała dla każdego podatnika wysokość i stopień dochodu, oraz przypadającą stopę podatkową.

Nakazy płatnicze.

Art. 66. Nakazy płatnicze ze wskazaniem wysokości opodatkowanego dochodu, przypadającej kwoty podatku, terminów płatności, oraz ze wskazaniem służących podatnikowi środków obrony prawnej powinny być rozesłane przez przewodniczącego komisji szacunkowej najpóźniej do 15 października roku podatkowego.

Nakazy zaś płatnicze dla towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, rozsyła władza skarbowa w miarę uskutecznienia wymiarów.

O dwo ła n i a.

Art. 67. Podatnikowi służy prawo przeglądania w kancelarii komisji szacunkowej aktów, dotyczących opodatkowania jego osoby.

W tym wypadku, gdy suma dochodu, podana przez podatnika w zeznaniu, została przez komisję zmieniona lub płatnik zamierza wnieść odwołanie przeciw wymiarowi podatku, komisja szacunkowa obowiązana jest na prośbę pisemną podatnika udzielić mu na jego koszt w terminie tygodniowym od dnia zgłoszenia prośby odpisu uchwały swej w przedmiocie określenia dochodu i obliczenia podatku, jak rów-

niez odpisów protokołów, zawierających zeznania świadków i znawców (biegłych).

Art. 68. Odwołania przeciw uchwałom komisji szacunkowych mogą być przez podatników wnoszone do komisji odwoławczej, za pośrednictwem komisji szacunkowej, w ciągu 30 dni od daty doręczenia nakazu płatniczego.

W postępowaniu odwoławczym płatnicy korzystają z tych samych praw, jak w postępowaniu wymiarowym.

Gdy podatek wyrazi życzenie złożenia ustnych wyjaśnień w celu uzasadnienia podniesionych w odwołaniu zarzutów, należy go zawiadomić o dniu posiedzenia komisji przynajmniej na osiem dni przed rozpoczęciem tegoż posiedzenia.

Odwołanie nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku.

Art. 69. Przeciw uchwałom komisji szacunkowej służy przewodniczącemu komisji prawo zgłoszenia protestu w terminie dwutygodniowym od dnia powzięcia uchwały.

Odpis protestu należy równocześnie przesłać płatnikowi, który ma prawo wnieść odpowiedź w terminie 14 dniowym od dnia doręczenia.

Protest przewodniczącego wstrzymuje wykonanie uchwały i powinien być przedłożony w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia odpisu, w drugiej części niniejszego artykułu wymienionego, właściwej komisji odwoławczej do rozpatrzenia i rozstrzygnięcia.

Art 70. Przewodniczący komisji szacunkowej rozpatruje odwołania, w razie potrzeby sprawdza konkretne zarzuty, przedstawione dowody i przeprowadza uzupełniające dochodzenia, jak również usuwa wadliwości postępowania i przedstawia odwołania z aktami i wyjaśnieniami komisji odwoławczej.

Art. 71. Towarzystwom i zakładom, obowiązanych do publicznego składania rachunków, służy prawo odwołania się przeciwko wymiarom podatku do władzy skarbowej II instancji, za pośrednictwem władzy wymierzającej podatek, w terminie 30 dniowym od dnia doręczenia nakazu płatniczego.

Art. 72. Komisjom szacunkowym przysługuje prawo rozstrzygnięcia odwołań własną władzą w tych wypadkach, gdy komisja, zgodnie z wnioskiem przewodniczącego, uzna, że odwołanie należy w całej rozciągłości uwzględnić, lub gdy częściowe uwzględnienie odwołania pociąga za sobą obniżenie podatku w kwocie, nie przekraczającej 300 Mk.

We wszystkich innych wypadkach przedstawia się odwołanie w terminie 30-dniowym od dnia ich złożenia komisji odwoławczej do rozstrzygnięcia.

Jeżeli płatnik nie zadowolni się uchwałą komisji szacunkowej,

uwzględniającej jego odwołanie częściowo w myśl części 1 niniejszego artykułu, może zażądać, ażeby jego odwołanie zostało rozpatrzone i rozstrzygnięte przez komisję odwoławczą.

Art. 73. Przy badaniu odwołań komisja odwoławcza i jej przewodniczący korzystają w celu dokładnego ustalenia dochodu z tych samych praw, jakie służą komisji szacunkowej i jej przewodniczącemu.

Art. 74. Komisja odwoławcza lub skarbowa władza odwoławcza może wydać orzeczenie również i na spóźnione odwołania, jeżeli przekroczenie terminu nastąpiło z ważnych powodów, przez płatnika uzasadnionych.

Przeciw odmownemu załatwieniu z powodu przekroczenia terminu niema dalszego odwołania.

Początek i koniec obowiązku podatkowego.

Zmiany w ciągu roku podatkowego.

Art. 75. Obowiązek podatkowy dla osób fizycznych i prawnych rozpoczyna się z reguły od najbliższego roku po nastaniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy.

Natomiast osoby, które uzyskały stałe uposażenie służbowe w wysokości podlegającej opodatkowaniu, tudzież osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie pobierały żadnych dochodów ze źródeł, na obszarze tym się znajdujących, a otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo, obrały sobie w Polsce miejsce zamieszkania lub siedzibę, albo przybyły do Polski dla zarobku i osiągają dochody, podlegające opodatkowaniu, podlegają obowiązkowi podatkowemu z początkiem najbliższego miesiąca po zajściu wyżej wymienionych wydarzeń.

Art. 76. Przy wymiarze podatku za rok pierwszy dla wymienionych w części drugiej art. 75 osób fizycznych i prawnych, z wyjątkiem obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyjmuje się za podstawę dochód, spodziewany w ciągu pełnych miesięcy, pozostałych do końca tego roku.

Z dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku, określa się odpowiednią stawkę podatkową. Podatek wynosi tyle 12-tych części tej stawki, ile pełnych miesięcy pozostało do końca roku; wymiar zaś podatku w roku następnym skutecznia się od dochodu, obliczonego w ten sposób za cały rok.

Art. 77. Nowopowstające na obszarze Rzeczypospolitej towarzystwa i zakłady obowiązane do publicznego składania rachunków, podlegają opodatkowaniu po złożeniu pierwszego sprawozdania, na mocy którego

wymierza się podatek zarówno za pierwszy, jak za drugi rok podatkowy od czasu ich powstania.

Podatek oblicza się w sposób, wskazany w art. 76.

Art. 78. Osoby, wymienione w części drugiej art. 65, powinny w ciągu dni czterech po zajściu wydarzenia, uzasadniającego ich obowiązek podatkowy, złożyć pierwsze zeznanie, w którym należy podać dochód, spodziewany do końca roku.

Nowopowstające zaś towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków (art. 77), powinny w terminie miesięcznym po zatwierdzeniu pierwszego zamknięcia rachunkowego złożyć zeznanie w sposób, podany w art. 54.

Art. 79. Dla osób, wymienionych w części drugiej art. 75, gaśnie obowiązek podatkowy z powodu śmierci, wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej i utraty dochodów na tym obszarze, jak również z powodu ustania lub zmniejszenia się stałych uposażeń służbowych poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy, z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenia te zaszły.

W tych wypadkach należy umorzyć podatek, poczynszy od bezpośrednio następującego miesiąca kalendarzowego.

Jeżeli jednak skutek śmierci podatnika osiągnany przez niego dochód nie gaśnie całkiem, wówczas masa spadkowa odpowiada za wymierzony temuż podatek, po umorzeniu kwoty, przypadającej za pozostałą część roku podatkowego, a ciężącej na dochodzie ze źródeł wygasłych wraz ze śmiercią podatnika, z uwzględnieniem odliczeń w stosunku pozostałego dochodu do wygasłej części tegoż dochodu.

Art. 80. W razie zaniechania działalności w ciągu roku podatkowego przez towarzystwa i zakłady, wspomniane w art. 77, następuje umorzenie podatku, poczynszy od następnego miesiąca po zaniechaniu.

Art. 81. Zastosowanie przepisów części pierwszej art. 79 i art. 80, w wypadkach tam omówionych, z wyjątkiem śmierci, może nastąpić tylko na prośbę, wniesioną do przewodniczącego właściwej komisji szacunkowej, względnie władzy skarbowej, w przeciągu dni 14 od nastąpienia tych wypadków.

W razie śmierci podatnika powinni spadkobiercy wnieść doniesienie w przeciągu 3 miesięcy wówczas, gdy domagają się zniżenia podatku w myśl części drugiej art. 79.

Art. 82. Wymiary podatku dla osób, wymienionych w części drugiej art. 75, z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, jakoteż umorzenie lub zniżenie podatku w myśl art. 79 uskutecznia przewodniczący komisji szacunkowej;

wymiary dla nowopowstałych towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, skuteczniejszą władze skarbowe, wyznaczone w myśl części drugiej art. 31.

Przeciw dokonany w ten sposób wymiarom mogą być wnoszone odwołania wedle art. 68 i 71.

Art. 83. Zmiany, jakie zachodzą w ciągu roku podatkowego w wysokości dochodu lub we wszystkich innych stosunkach podatnika, nie wpływają na zmianę podatku za odnośny rok podatkowy, z wyjątkiem wypatków, przewidzianych w art. 79 i 80.

Jeżeli jednak wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń zdolność płatnicza osoby fizycznej znacznie osłabła, komisja szacunkowa może na prośbę podatnika, wniesioną najpóźniej do końca roku podatkowego, umorzyć odpowiednią część wymierzonego podatku, gdy uzna, że podatnik tej ulgi potrzebuje.

Art. 84. Osoby, które przy wymiarze podatku opuszczono, lub które przy pierwotnym wymiarze niewłaściwie uwolniono od podatku, albo co do których wymiar wskutek później ujawnionych okoliczności okaże się za niski, powinny być pociągnięte do podatku dodatkowo za cały czas ubiegły, lecz nie więcej niż za pięć lat, bezpośrednio poprzedzających rok, w którym stwierdzono te okoliczności.

W razie śmierci podatnika odpowiedzialność za należność podatkową obciąża masę spadkową lub spadkobierców, tych ostatnich jednak tylko co do wysokości ich udziałów w spadku.

Art. 85. W razie niemożności ściągnięcia podatku od głowy rodziny każdy z członków rodziny, którego dochód doliczono w myśl art. 11 do dochodu głowy rodziny, jest odpowiedzialny za tę część podatku, która przypada stosunkowo na jego dochód.

Obejmujący majątek osoby prawnej jest obowiązany uiścić podatek dochodowy poprzednika wraz z możliwą zaległością.

Terminy płatności.

Art. 86. Wymierzony podatek należy, z wyjątkiem zastrzeżonym w art. 89, zapłacić w dwóch ratach: pierwszą ratę do 15 listopada, zaś drugą do 15 grudnia każdego roku podatkowego.

Jeżeli do pierwszego terminu nie zawiadomiono podatnika o wymiarze podatku, należy podatek wpłacić według zeszłorocznej należności, pod warunkiem późniejszego wyrównania.

Art. 87. Podatnicy, którym nakazy płatnicze zostały doręczone po 30 października, powinni uiścić cały podatek w ciągu sześciu tygodni po dniu doręczenia nakazu płatniczego.

Art. 88. Podatnicy, wymienieni w części drugiej art. 75 i w art. 77, powinni zapłacić wymierzony podatek w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu płatniczego.

Potrącenie podatku przez służbodawcę.

Art. 89. Służbodawcy, względnie przedsiębiorstwa i instytucje, są obowiązani potrącać podatek dochodowy, przypadający od uposażeń służbowych oraz tantjem, wypłacanych osobom pobierającym te uposażenia i tantjemy, wedle ogólnych postanowień niniejszej ustawy, tudzież specjalny podatek od tantjem w myśl art. 24 tejże ustawy.

Art. 90. O wysokości wymierzonego podatku zawiadamia osoby obowiązane do potrącenia, przewodniczący właściwej komisji szacunkowej.

Przed uskutecznieniem wymiaru osoby, obowiązane do potrącenia, obliczają i potrącają podatek w dotychczasowej wysokości lub w sumie, przypadającej od wypłacać się mających uposażeń rocznych lub tantjem, według skali art. 23. Podatek potrąca się w tych samych terminach i w tych samych ratach, w których następuje wypłata uposażeń i tantjem.

Specjalny podatek od tantjem (art. 24 ustawy) należy potrącić przy wypłacie tantjem bez wymiaru.

Kwoty, potrącone w ciągu miesiąca w sposób wyżej omówiony, należy z reguły w przeciągu dni 7 po upływie tego miesiąca wpłacić do właściwej kasy państwowej.

Odsetki za zwłokę i egzekucja.

Art. 91. Jeżeli uiszczenie podatku nie nastąpi w terminie płatności, pobiera się, począwszy od terminu płatności, odsetki za zwłokę w wysokości 1% miesięcznie. Miesiąc zaczęty liczy się za cały. Kwoty zaległości, wynoszące 50 fen. i wyższe zaokrągla się do 1 Mk., mniejszych zaś należności nie uwzględnia się.

Art. 92. Osoby, obowiązane po myśli art. 89 do potrącenia podatku, ponoszą odpowiedzialność za prawidłowe uskutecznienie potrąceń, jakoteż za uiszczenie potrąconych kwot w wyznaczonym terminie; w razie zwłoki w uiszczeniu potrąconych kwot ściągają się od tych osób odsetki za zwłokę analogicznie do postanowień art. 91.

Art. 93. Zaległy podatek dochodowy ściągają organa skarbowe egzekucyjne na podstawie obowiązujących przepisów.

Postanowienia karne.

Art. 94. Kto nie złoży w terminie wiadomości przepisanych w art. 45—48 ulegnie grzywnie do wysokości od 10 do 1000 Mk.

Art. 95. Kto, mimo publicznego wezwania władzy skarbowej, nie złoży w terminie wyznaczonym zeznania o dochodzie, wymaganego w myśl art. 50 i 78, albo przedstawi w zeznaniu niezupełnie dane wbrew postanowieniom art. 52 ustępy 1, 2, 3 i 5 i art. 54 ustępy 1—3, albo też nie przedstawi przy zeznaniu załączników wymaganych z art. 54, ulegnie grzywnie od 20 Mk do 2000 Mk.

Art. 96. Kto po otrzymaniu od władzy skarbowej wezwania lub ponaglenia nie dostarczy danych w myśl art. 45—48, albo nie złoży w terminie zeznań, wymienionych w art. 50, 52, 54 i 78, albo przedstawi niezupełne dane w zeznaniu wbrew ustępom 1—3 i 5 art. 52 i ustępom 1—3 art. 54, albo nie dołączy danych, wskazanych w części drugiej art. 54, ulegnie grzywnie od 30 Mk do 3000 Mk. W razie nieuczynienia zadość dalszym wezwaniom lub ponagleniom mogą być nakładane grzywny do wysokości 30.000 Mk, które mogą być powtarzane.

Art. 97. Kto naruszy przepisy art. 56 i 59 niniejszej ustawy, ulegnie grzywnie od 30 Mk do 3000 Mk.

Art. 98. Grzywny wymienione w art. 94—97 nie mogą być w razie niemożności ich ściągnięcia, zamieniane na karę pozbawienia wolności.

Art. 99. Kto świadomie, w celu uchylenia od ustawowej powinności podatkowej osoby własnej lub przez siebie zastępowanej, złoży nieprawdziwe zeznania lub wyjaśnienia, które przyczynić się mogą do udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawowo należącego się podatku, niezależnie od obowiązku dopłaty należności podatkowej — i o ile nie zagraża kara surowsza w myśl powszechnej ustawy karnej — ulegnie karze pieniężnej od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy nie wymierzonego, uszczuplonego lub narażonego na jedno lub drugie podatku, albo w drodze sądowej karze pozbawienia wolności do 1 roku (art. 102, część 6).

Art. 100. Kto, jako urzędnik lub funkcjonariusz publiczny, członek komisji lub znawca (biegły), wyjawia bez upoważnienia wiadomości o stosunkach majątkowych lub dochodowych, o których dowiedział się z powodu udziału w postępowaniu podatkowym, o ile nie podlega surowszemu ukaraniu wedle obowiązujących w poszczególnych dzielnicach ustaw karnych, ulegnie karze pieniężnej od 50 Mk do 10.000 Mk lub karze pozbawienia wolności do 6 tygodni.

Art. 101. Kto, jako znawca (biegły) lub świadek, złoży władzy skarbowej świadomie nieprawdziwe zeznanie lub świadectwo w zamiarze udaremnienia wymiaru podatku lub spowodowania mylnego obliczenia tegoż podatku, ulegnie karze pieniężnej od 500 Mk do 100.000 Mk lub karze pozbawienia wolności do sześciu miesięcy.

Art. 102. Grzywny, wymienione w art. 94—97, oraz kary pieniężne, określone w art. 99 niniejszej ustawy, nakładają te komisje podatku dochodowego lub władze skarbowe, które ujawniły odnośne przekroczenia.

O orzeczeniach, skazujących na grzywnę lub karę pieniężną, zawiadamia obwinionego przewodniczący komisji lub władza skarbowa.

Przeciw wydanemu przez komisję orzeczeniu o grzywnie, dotyczącemu przekroczeń z art. 94—97, można w ciągu 4 tygodni od dnia doręczenia wnieść odwołanie, za pośrednictwem właściwej komisji, do komisji odwoławczej, a w wypadkach, gdy ta ostatnia nałożyła grzywny w I instancji, do Ministerstwa Skarbu. W tym samym terminie wnosi się odwołanie przeciw grzywnom, nałożonym przez władzę skarbową, za pośrednictwem tejże władzy, do władzy skarbowej II instancji.

Orzeczenie instancji odwoławczej jest ostateczne.

Przeciwko orzeczeniom karnym, dotyczącym przestępstw art. 99 odwołanie jest niedopuszczalne.

Natomiast, jeżeli nałożona kara pieniężna nie zostanie uiszczona dobrowolnie w ciągu czterech tygodni od dnia doręczenia obwinionemu orzeczenia, wówczas właściwa komisja lub władza skarbowa przekazuje sprawę sądom, o czym należy uprzedzić obwinionego równocześnie z zakomunikowaniem mu orzeczenia o karze pieniężnej.

Art. 103. Za grzywny i kary pieniężne, nałożone na pełnomocnika w drodze administracyjno-skarbowej, odpowiada mocodawca z nim solidarnie.

Art. 104. Publiczne władze i urzędy, winne przekroczenia niniejszej ustawy, odpowiadają według ogólnie obowiązujących przepisów organizacyjnych, względnie służbowych.

Art. 105. Winni kilku przekroczeń niniejszej ustawy podlegają karze za każde z tych przekroczeń z osobna.

Art. 106. Wykonanie orzeczeń o grzywnie odracza się aż do rozstrzygnięcia wniesionego odwołania; wszakże komisja, względnie władza skarbowa może zarządzić zabezpieczenie nałożonej grzywny na majątku obwinionego zaraz po wydaniu orzeczenia.

Bliższe postanowienia o sposobie zabezpieczenia grzywien wyda Minister Skarbu.

Art. 107. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 100 i 101 oraz w art. 99 w wypadku z art. 102 część ostatnia niniejszej ustawy, należy do sądów zwyczajnych. Wdrożenie dochodzenia karnego nastąpić może na wniosek władzy skarbowej, komisji lub osoby zainteresowanej.

Przez karę pozbawienia wolności należy rozumieć areszt (art. 21 ros. k. k. z 1903 r., par. 18 niem. u. k. z 1871 r. i § 244 austr. u. k. z 1852 r.), o ile orzeczono karę nie przenoszącą 6 tygodni pozbawienia wolności, zresztą zaś w byłych dzielnicach rosyjskiej i niemieckiej — więzienie (art. 3 ust. 3 przep. przech. do ros. kod. karn. z 7 sierpnia 1917 i § 16 niem. u. k. z 1871 r.), zaś w byłej dzielnicy austriackiej ścisły areszt (§ 245 austr. u. k. z 1852 r.).

W byłej dzielnicy austriackiej przestępstwa niniejszej ustawy, zagrożone karą pozbawienia wolności powyżej 3 miesięcy, są występkami, zresztą zaś przekroczeniami.

Grzywny, orzeczone przez sądy, w razie niemożności ich ściągnięcia, ulegną, według uznania sędziego, zamianie na kary pozbawienia wolności, nie przekraczające atoli najwyższego ich wymiaru, za dane przestępstwo przewidzianego.

W byłej dzielnicy austriackiej odwołanie od wymiaru kary jest dopuszczalne bez względu na to, czy nadzwyczajne złagodzenie kary nastąpiło lub nie nastąpiło.

Art. 108. Grzywny oraz kary pieniężne, nałożone za przekroczenia lub przestępstwa w art. 94—101, wpływają na rzecz Skarbu.

Art. 109. Grzywny, nałożone na podstawie art. 94—97, należy umorzyć, o ile płatnik wykaze, że spełnieniu włożonych na niego obowiązków przeszkodziła ważna przyczyna jako to: ciężka choroba, pozbawienie wolności lub inny wypadek siły wyższej.

Art. 110. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów art. 94—101 gaśnie w przeciągu pięciu lat po upływie tego roku podatkowego, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów.

Karygodność czynu, wymienionego w art. 99, gaśnie również, gdy winny sprostuje lub uzupełni swoje zeznania u właściwej władzy, zanim otrzyma pierwsze wezwanie w celu przesłuchania go, jako bawionego, lub orzeczenie o karze pieniężnej, lub urzędowe zawiadomienie, że przeciw niemu wpłynęło doniesienie.

Art. 111. Gdy naruszenie przepisów niniejszej ustawy wyjdzie na jaw po śmierci osoby winnej naruszenia, lub gdy osoba winna zmarła przed uprawomocnieniem się orzeczenia o nałożeniu kary, wówczas postępowanie umarza się.

Odraczenie terminów.

Art. 112. Terminy do wnoszenia odwołań, wyznaczone w niniejszej ustawie, odracza się do dwóch miesięcy dla osób, zamieszkałych poza obszarem Rzeczypospolitej,

Ministrowi Skarbu służy prawo odroczenia, względnie przesuwania wszystkich terminów, w ustawie niniejszej wyznaczonych.

Doręczenia.

Art. 113. Doręczenia wszelkich wezwań, poleceń, obwieszczeń, zawiadomień, ponagłań, zarządzeń i nakazów płatniczych uskutecznia się albo przez organa władzy skarbowej, albo przez magistraty, policję, względnie urzędy gminne lub przez pocztę.

Doręczenie to ma nastąpić za potwierdzeniem odbioru przez podatnika, kogokolwiek z jego domowników, zarządzającego majątkiem albo przedsiębiorstwem.

Jeżeli jedna z tych osób odmówi przyjęcia doręczyć się mającego pisma, to należy pismo pozostawić na miejscu doręczenia, a okoliczność tę adnotować na potwierdzeniu odbioru. Pozostawienie takie jest równoważne z doręczeniem.

Art. 114. Dla podatników, których miejsce zamieszkania lub bytu jest niewiadome, jakoteż dla tych adresatów, którym nie można było doręczyć w inny sposób, w art. 113 przewidziany, należy złożyć to pismo w magistracie lub urzędzie gminnym miejsca przypisania podatku. Magistrat lub urząd gminny ogłasza niezwłocznie o złożeniu dokumentu w sposób używany w danej miejscowości, z wezwaniem, że celem odebrania pisma adresaci powinni przybyć do ogłaszającego urzędu.

Doręczenie uważa się za uskutecznione, jeżeli od czasu ogłoszenia upłynęły dwa tygodnie.

O takim ogłoszeniu mają magistraty, względnie urzędy gminne, zawiadomić właściwą władzę skarbową.

Art. 115. Wymienione w art. 113 pisma, które mają być doręczone adresatom, mieszkającym poza obszarem Rzeczypospolitej, można wysłać listem poleconym i uważa się je za doręczone w 14 dni po nadaniu ich na pocztę podług adresu, wskazanego przez podatnika.

Podatników, którzy stale przebywają poza obszarem Rzeczypospolitej, można wezwać do ustanowienia pełnomocnika zamieszkałego w Polsce; w przeciwnym razie można doręczenie uskutecznić w sposób, określony w art. 114.

Art. 116. Zeznania, wyjaśnienia i odwołania, wysłane przez po-

datników pocztą lub składane do instytucyj w myśl art. 51, uważa się za wniesione w tym dniu, w którym nadano je na pocztę lub złożono we właściwej instytucji. W razie wątpliwości podatnik powinien udowodnić dzień nadania na pocztę lub złożenia pisma we właściwej instytucji.

DZIAŁ II.

Państwowy podatek majątkowy.

Osoby obowiązane do opłacania podatku.

Art. 117. Państwowy podatek majątkowy opłacają:

1) Osoby fizyczne, wymienione w art. 1 ustęp 1 niniejszej ustawy, od wartości całego ich majątku.

2) Osoby fizyczne, wymienione w art. 1, ustęp 2 niniejszej ustawy od wartości:

a) nieruchomości położonych w Polsce, wierzytelności, zhipotekowanych na nieruchomościach w Polsce, majątków, przywiązanych do obszaru Polski fideikomisem lub innymi przepisami prawnymi;

b) kapitału zakładowego i obrotowego, służącego na obszarze Rzeczypospolitej do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub leśnego, przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, górnictwa.

3) Spadki wakujące (nie objęte).

Do podlegającego opodatkowaniu majątku osób, wymienionych w ustępie pod 1 nie wlicza się wartości nieruchomości, znajdujących się poza obszarem Rzeczypospolitej, oraz wartości kapitałów zakładowych i obrotowych, służących poza obszarem Rzeczypospolitej do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub leśnego, górnictwa, przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, o ile taki majątek pociągnięto do podatku tego samego rodzaju w kraju, w którym się znajduje, i jeżeli odnośne państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych przedmiotów majątkowych tutaj się znajdujących.

Zwolnienie od podatku.

Art. 118. Od państwowego podatku majątkowego wolne są:

1) osoby, wymienione w art. 5 ustęp 1 i 2 niniejszej ustawy, z wyjątkiem podatku od majątków, wyszczególnionych pod a) i b) ustępu 2 art. 1;

2) osoby, których majątek nie przenosi 20.000 Mk;

3) osoby, których dochód roczny nie przekracza najniższej granicy dochodu, podlegającego państw. pod. dochodowemu w myśl art. 2, o ile majątek takich osób nie przenosi 50.000 Mk.

Przedmiot opodatkowania.

Art. 119. Przedmiotem państwowego podatku majątkowego jest majątek nieruchomy lub ruchomy, po potrąceniu długów i ciężarów, które wartość majątku zmniejszają.

Do majątku zalicza się również prawa do rent lub innych powtarzających się użytków i świadczeń, służących uprawnionemu dożywotnio lub na czas życia innej osoby, na czas nieokreślony lub przynajmniej na lat dziesięć, z umowy tytułem wzajemnego świadczenia za wartości majątkowe, na mocy rozporządzenia ostatniej woli, darowizny lub fundacji rodzinnej.

Art. 120. Przy wymiarze państw. pod. majątkowego należy doliczyć:

1) majątek członków rodziny, którym rozporządza głowa rodziny, do majątku głowy rodziny;

2) majątek spółek, wymienionych w art. 22 niniejszej ustawy, do majątku uczestników w stosunku do wysokości ich udziałów.

Przy udziałach, których wysokości ustalić nie można, uczestnictwo przyjmuje się w równych częściach.

Art. 121. Do majątku nie zalicza się:

1) mebli, odzieży, sprzętów domowych i innych ruchomości, służących do osobistego użytku osoby, obowiązanej do opłacania podatku, i jej rodziny, o ile takie przedmioty majątkowe nie są przynależnością nieruchomości, albo częścią składową kapitału zakładowego lub obrotowego i o ile ogólna wartość tego rodzaju przedmiotów nie przenosi 300.000 Mk.

2) wynagrodzeń, służących uprawnionemu z tytułu umowy najmu pracy lub stosunku służbowego, albo wpływów z ubezpieczenia na wypadek choroby, od wypadku lub niezdolności do pracy.

Zwolnienia od podatku.

Art. 122. Od państwowego podatku majątkowego wolne są majątki lub części majątku, służące wyłącznie do celów, wymienionych w art. 5, ust. 8 niniejszej ustawy, oraz majątki lub ich części, które z powodu zniszczenia przez wojnę żadnego nie przynoszą dochodu.

Potrącenia.

Art. 123. Z wartości majątku należy potrącić:

1) rzeczowe i osobiste długi podatnika z wyjątkiem tych, które zaciągnięto na pokrycie bieżących kosztów utrzymania gospodarstwa domowego;

2) skapitalizowaną wartość powinności na rzecz innych osób, rent i innych powtarzających się użytków i świadczeń, o ile zobowiązania te pozostają w związku gospodarczym z majątkiem, podlegającym opodatkowaniu.

Związek gospodarczy między długami, a posiadłością gruntową należy w szczególności uznać wówczas, gdy dług został zaciągnięty w celu nabycia, ulepszenia lub uprawy posiadłości gruntowej. Wciągnięcie długu do ksiąg hipotecznych samo przez się nie jest dowodem takiego związku.

Ustalenie wartości majątku.

Art. 124. Wartość przedmiotów majątkowych oblicza się wedle ich przeciętnej wartości obrotowej, jaką stanowią dnia 1 stycznia roku, rozpoczynającego okres wymiarowy, o ile następne artykuły nie zawierają odmiennych postanowień.

Art. 125. Wartość przedsiębiorstw, sporządzających regularne zamknięcia rocznych rachunków na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych lub gospodarczych, może być obliczona i oszacowana na podstawie ksiązkowo wykazanego czystego majątku, według stanu z końcem roku bilansowego (gospodarczego), poprzedzającego bezpośrednio rok podatkowy.

Art. 126. Za podstawę oszacowania wartości przedmiotu majątkowego może służyć:

- 1) ostatnia cena nabycia przedmiotu, o ile na tę cenę nie wpłynęły wyjątkowe stosunki i o ile stosunki w dniu 1 stycznia roku podatkowego wogóle nie uległy zmianie;
- 2) porównanie z innymi podobnymi przedmiotami, których wartość ujawniła się aktem sprzedaży lub szacunkiem, dokonany przez instytucję kredytową, względnie ubezpieczeniową;
- 3) odpowiednio skapitalizowany dochód z przedmiotu majątkowego w myśl art. 127 niniejszej ustawy;
- 4) ocena znawców (biegłych) lub osób, ze stosunkami obznajomionych;
- 5) nominalna wartość, o ile chodzi o walory pieniężne, gotowiznę i inne tego rodzaju przedmioty kapitałowe, chyba, że w obiegu lub z powodu szczególnych okoliczności mają wartość odmienną;
- 6) sprawdzone bilanse i inwentarze osób, prowadzących prawidłowe książki handlowe, względnie gospodarcze.

Oszacowana na zasadach pod 1, 2 i 4 wartość nie może przy przedmiotach, dających bezpośrednio lub pośrednio dochód, przenosić

wartości skapitalizowanej na podstawie 25-ciokrotności rocznego czystego dochodu z przecięcia trzech ostatnich lat przed okresem wymiarowym. Jeżeli przeciętny czysty dochód nie da się obliczyć, należy go ustalić przez porównanie z czystym dochodem z innych podobnych przedmiotów.

Ograniczenie to nie ma zastosowania przy przedmiotach majątkowych, nabytych odpłatnie po dniu 31 grudnia 1916 roku.

Art. 127. Celem obliczenia skapitalizowanej wartości praw użytkowania, rent i innych powtarzających się użytków i świadczeń, należy przyjąć wartość pieniężną jednorocznego użytku lub świadczenia według następujących zasad :

1) Przy wieczystych użytkowaniach i świadczeniach przyjmuje się, jako skapitalizowaną wartość, 25-ciokrotną roczną sumę, przy użytkowaniach zaś i świadczeniach na czas nieokreślony $12\frac{1}{2}$ -krotną sumę, jeżeli postanowienia ustępu 2 i 3 niniejszego artykułu nie mają zastosowania lub jeżeli podatnik w inny sposób nie wykaże okoliczności, ograniczających czas ich trwania.

2) Jeżeli prawo ograniczone jest czasem życia uprawnionego lub innej osoby, wówczas skapitalizowaną wartość określa się stosownie do wieku w dniu 1 stycznia roku podatkowego tej osoby, z której śmiercią prawo gaśnie; za skapitalizowaną wartość przyjmuje się przy wieku :

do 15 lat	18	krotną	ponad 55 lat	do 65 lat	$8\frac{1}{2}$ -krotną
ponad 15 „ do 25 lat	17	„	65 „ „ 75 „	5	„
„ 25 „ „ 35 „	16	„	75 „ „ 80 „	3	„
„ 35 „ „ 45 „	14	„	80 „ „ — „	2	„
„ 45 „ „ 55 „	12	„			

wartość jednorocznego użytkowania lub świadczenia.

3) Jeżeli czas trwania uprawnienia jest uzależniony od życia kilku osób w ten sposób, że w razie śmierci którejkolwiek z tych osób gaśnie prawo do użytkowania lub świadczenia, wówczas przy obliczaniu wartości według skali w ust. 2 podanej, miarodajnym jest wiek osoby najstarszej. Jeżeli zaś uprawnienie gaśnie dopiero ze śmiercią wszystkich, wówczas oblicza się wartość według wieku osoby najmłodszej.

4) Przy użytkowaniach lub świadczeniach, ograniczonych zgóry oznaczonym terminem, ustala się skapitalizowaną wartość z uwzględnieniem 5°/o owego potrącenia według niżej umieszczonej tabeli pomocniczej.

Liczba lat	Skapitalizowana wartość		Liczba lat	Skapitalizowana wartość	
	Mk	fen.		Mk	fen.
1	1	00	32	16	59
2	1	95	33	16	80
3	2	86	34	17	00
4	3	72	35	17	19
5	4	55	36	17	37
6	5	33	37	17	55
7	6	03	38	17	71
8	6	79	39	17	87
9	7	46	40	18	02
10	8	11	41	18	15
11	8	72	42	18	29
12	9	31	43	18	42
13	9	86	44	18	55
14	10	39	45	18	66
15	10	90	46	18	77
16	11	38	47	18	88
17	11	84	48	18	98
18	12	27	49	19	08
19	12	69	50	19	17
20	13	09	51	19	26
21	13	46	52	19	34
22	13	82	53	19	42
23	14	16	54	19	49
24	14	49	55	19	57
25	14	80	56	19	63
26	15	09	57	19	70
27	15	38	58	19	76
28	15	64	59	19	82
29	15	90	60	19	88
30	16	14	61	20	00
31	16	37	i wyżej		

Jeżeli jednakże czas trwania uprawnienia zależy prócz tego od czasu życia jednej lub kilku osób, wówczas skapitalizowana wartość, obliczona według postanowień ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, nie może być przekroczoną.

5) Jeżeli suma lub wartość pieniężna użytkowań i świadczeń nie jest ustaloną, wówczas oblicza się ją na podstawie sumy, uiszczonej w ostatnim roku; jeżeli zaś cały rok użytkowań i świadczeń jeszcze nie upłynął, to na podstawie sumy, jaka będzie przypuszczalnie uiszczana w bieżącym roku.

Art. 128. Od skapitalizowanej wartości nieoprocentowanych i odroczonych roszczeń i długów należy aż do czasu ich płatności potrącać 5%.

Art. 129. Niepłatne jeszcze roszczenia z ubezpieczeń życiowych, kapitału lub renty przyjmuje się do opodatkowania w wysokości $\frac{2}{3}$ sumy wpłaconych premij lub wpłaconego kapitału; o ile jednak po-

datnik wykaże wartość tego rodzaju roszczeń na podstawie polisy, wykupionej przez towarzystwo ubezpieczeń, wówczas następuje obliczenie tej wartości według kwoty, na jaką polisę wykupiono.

Art. 130. Oprócz wypadku, przewidzianego w art. 129, uprawnienia i ciężary, uzależnione od niespełnionego warunku zawieszającego, nie są przedmiotem podatku.

Uprawnienia i ciężary, których czas trwania zależy od niespełnionego warunku rozwiązującego, uważa się jako bezwarunkowe.

Powyższe postanowienia stosują się również do uprawnień i ciężarów, uzależnionych od wydarzenia, które jest niepewne jedynie co do terminu swego nastąpienia.

Roszczeń nie dających się ściągnąć nie bierze się w rachubę.

Art. 131. Wartość potrąceń, wymienionych w art. 123 niniejszej ustawy, oblicza się w sposób, wskazany w art. 124—127.

Art. 132. Państwowy podatek majątkowy wymierza się podług następującej skali:

Stopień majątku	Majątek w markach		Podatek w markach	Stopień majątku	Majątek w markach		Podatek w markach
	nad	do			nad	do	
1	20.000	22.000	20	30	180 000	190 000	225
2	22.000	24.000	21	31	190.000	200 000	240
3	24.000	26.000	23	32	200.000	220.000	268
4	26.000	28 000	25	33	220.000	240.000	298
5	28.000	30.000	27	34	240.000	260.000	328
6	30.000	34 000	31	35	260.000	280.000	358
7	34.000	38.000	35	36	280 000	300 000	390
8	38 000	42.000	39	37	300.000	320.000	422
9	42.000	46.000	43	38	320.000	340.000	456
10	46.000	50 000	47	39	340.000	360.000	490
11	50.000	54.000	51	40	360.000	380 000	524
12	54.000	58.000	55	41	380.000	400 000	560
13	58.000	62.000	60	42	400.000	420.000	596
14	62.000	66.000	65	43	420 000	440.000	634
15	66.000	70.000	70	44	440.000	460.000	672
16	70.000	75.000	75	45	460.000	480.000	710
17	75.000	80.000	81	46	480.000	500.000	750
18	80.000	85 000	87	47	500.000	520 000	790
19	85.000	90.000	93	48	520.000	540.000	832
20	90 000	95.000	99	49	540.000	560.000	874
21	95 000	100.000	105	50	560.000	580.000	916
22	100 000	110.000	117	51	580.000	600.000	960
23	110.000	120.000	130	52	600.000	620.000	1.004
24	120.000	130.000	142	53	620.000	640.000	1.050
25	130.000	140.000	155	54	640.000	660 000	1.096
26	140.000	150.000	169	55	660.000	680.000	1.142
27	150.000	160 000	182	56	680.000	700.000	1.190
28	160 000	170.000	196	57	700.000	720.000	1.238
29	170 000	180 000	211	58	720 000	740 000	1.288

Stopień majątku	Majątek w markach		Podatek w markach	Stopień majątku	Majątek w markach		Podatek w markach
	nad	do			nad	do	
59	740 000	760.080	1 339	113	1,820 000	1,840.000	5.226
60	760.000	780 000	1.388	114	1,840 000	1,860.000	5 320
61	780 000	800 000	1.440	115	1,860.000	1,880 000	5 414
62	800.000	820 000	1.492	116	1,880 000	1,900.000	5 510
63	820.000	840.000	1.546	117	1,900.000	1,920.000	5 606
64	840.000	860.000	1 600	118	1,920 000	1,940 000	5.704
65	860 000	880 000	1 654	119	1,940 000	1 960 000	5.802
66	880 000	900 000	1 710	120	1,960 000	1,980 000	5 900
67	900.000	920.000	1 766	121	1,980 000	2,000.000	6 000
68	920.000	940 000	1 824	122	2 000.000	2,050.000	6 201
69	940.000	960 000	1 882	123	2,050 000	2,100.000	6.405
70	960 000	980 000	1 940	124	2,100 000	2,150 000	6 611
71	980.000	1,000.000	2 000	125	2,150.000	2,200 000	6.820
72	1,000 000	1 020 000	2.060	126	2 200 000	2,250 000	7 031
73	1,020 000	1,040 000	2.122	127	2 250 000	2,300 000	7 245
74	1,040.000	1,060 000	2.184	128	2 300.000	2,350 000	7.461
75	1,060 000	1,080.000	2 246	129	2,350 000	2,400 000	7.680
76	1,080 000	1,100 000	2 310	130	2,400 000	2,450 000	7 901
77	1,100 000	1,120.000	2 374	131	2 450 000	2,500 000	8 125
78	1,120.000	1,140 000	2 440	132	2 500 000	2 550 000	8.351
79	1,140 000	1,160.000	2 506	133	2 550 000	2,600 000	8 580
80	1,160.000	1,180 000	2 572	134	2,600 000	2,650 000	8.811
81	1,180 000	1,200.000	2.640	135	2 650 000	2,700.000	9 045
82	1,200.000	1,220.000	2 708	136	2,700 000	2 750 000	9.281
83	1,220.000	1,240.000	2.778	137	2,750 000	2,800 000	9 520
84	1,240 000	1,260.000	2.848	138	2,800.000	2,850 000	9 761
85	1,260 000	1,280 000	2 918	139	2 850 000	2,900 000	10.005
86	1,280.000	1,300.000	2.990	140	2,900 000	2,950 000	10 251
87	1,300.000	1 320.000	3.062	141	2,950 000	3,000 000	10 500
88	1,320 000	1,340.000	3.136	142	3,000 000	3 050 000	10.751
89	1,340 000	1,360 000	3 210	143	3 050.000	3,100 000	11 005
90	1,360.000	1,380.000	3.284	144	3,100.000	3,150 000	11 261
91	1,380 000	1,400.000	3.360	145	3 150 000	3,200 000	11 520
92	1,400 000	1,420.000	3 436	146	3,200.000	3,250.000	11 781
93	1,420.000	1,440.000	3.514	147	3,250 000	3,300 000	12.045
94	1,440 000	1,460.000	3.592	148	3,300 000	3,350 000	12 311
95	1,460 000	1,480 000	3 670	149	3,350 000	3,400 000	12.580
96	1,480 000	1,500 000	3 750	150	3,400.000	3 450 000	12.851
97	1,500.000	1,520 000	3 830	151	3,450.000	3,500 000	13 125
98	1,520.000	1,540.000	3 912	152	3,500 000	3,550.000	13 401
99	1,540 000	1,560 000	3.994	153	3,550 000	3,600 000	13 680
100	1,560.000	1,580 000	4.076	154	3,600 000	3,650 000	13 961
101	1,580 000	1 600 000	4.160	155	3,650.000	3,700 000	14 245
102	1,600.000	1,620 000	4 244	156	3,700 000	3,750 000	14 531
103	1,620 000	1,640.000	4 330	157	3,750 000	3,800 000	14 820
104	1,640 000	1,660 000	4.416	158	3 800 000	3,850.000	15 111
105	1,660 000	1,680 000	4.502	159	3,850 000	3,900 000	15 405
106	1,680 000	1,700 000	4 590	160	3 900 000	3,950 000	15 701
107	1,700.000	1,720 000	4 678	161	3 950 000	4,000 000	16 000
108	1,720 000	1,740 000	4 768	162	4 000 000	4 050 000	16 301
109	1,740 000	1,760 000	4 858	163	4,050.000	4,100 000	16 605
110	1,760 000	1,780 000	4.948	164	4,100 000	4 150 000	16 911
111	1,780 000	1,800 000	5.040	165	4,150 000	4,200 000	17 220
112	1,800 000	1,820 000	5 132	166	4,200 000	4,250 000	17 531

Stopień majątku	Majątek w markach		Podatek w markach	Stopień podatku	Majątek w markach		Podatek w markach
	nad	do			nad	do	
167	4,250.000	4,300.000	17.845	185	5,150.000	5,200.000	23.920
168	4,300.000	4,350.000	18.161	186	5,200.000	5,250.000	24.281
169	4,350.000	4,400.000	18.480	187	5,250.000	5,300.000	24.645
170	4,400.000	4,450.000	18.801	188	5,300.000	5,350.000	25.011
171	4,450.000	4,500.000	19.125	189	5,350.000	5,400.000	25.380
172	4,500.000	4,550.000	19.451	190	5,400.000	5,450.000	25.751
173	4,550.000	4,600.000	19.780	191	5,450.000	5,500.000	26.125
174	4,600.000	4,650.000	20.111	192	5,500.000	5,550.000	26.501
175	4,650.000	4,700.000	20.445	193	5,550.000	5,600.000	26.880
176	4,700.000	4,750.000	20.781	194	5,600.000	5,650.000	27.261
177	4,750.000	4,800.000	21.120	195	5,650.000	5,700.000	27.645
178	4,800.000	4,850.000	21.461	196	5,700.000	5,750.000	28.031
179	4,850.000	4,900.000	21.805	197	5,750.000	5,800.000	28.420
180	4,900.000	4,950.000	22.151	198	5,800.000	5,850.000	28.811
181	4,950.000	5,000.000	22.500	199	5,850.000	5,900.000	29.205
182	5,000.000	5,050.000	22.851	200	5,900.000	5,950.000	29.601
183	5,050.000	5,100.000	23.205	201	5,950.000	6,000.000	30.000
184	5,100.000	5,150.000	23.561				

Przy każdym dalszym 50.000 Mk wzrasta podatek o 250 Mk.

Ostatnie trzy części art. 23 mają analogiczne zastosowanie przy wyznaczaniu podatku majątkowego.

Zniżki stawek podatkowych.

Art. 133. Osobom, których majątek nie przekracza 80.000 Mk i które zostały opodatkowane podatkiem dochodowym według trzech najniższych stopni lub wcale nie podlegają podatkowi dochodowemu, należy wymierzyć najniższą stawkę podatku majątkowego.

Płatnikom, którym przyznano ulgi przy wymiarze podatku dochodowego w myśl art. 28 niniejszej ustawy, można również przy wymiarze podatku majątkowego zmniejszyć przypadający podatek najwyżej o trzy stopnie, pod warunkiem wszakże, jeżeli ich majątek, podlegający podatkowi, nie przenosi 100.000 Mk.

Miejsce opodatkowania.

Art. 134. Wymiar podatku majątkowego skutecznia się w tej samej miejscowości, w której wymierza się podatek dochodowy w myśl art. 29 niniejszej ustawy lub w której podatek dochodowy byłby wymierzony w razie, gdyby podatnik został pociągnięty do obowiązku opłacania tego podatku.

Potrzebne dalsze zarządzenia w tym przedmiocie wyda Minister Skarbu.

Organa wymierzające podatek i nadzór naczelny.

Art. 135. Ustalenie wartości majątku i wymiar podatku uskutecznią komisje, powołane do oszacowania dochodu i wymierzenia podatku dochodowego w myśl art. 31 niniejszej ustawy.

Art. 136. Postanowienia ustawy o państwowym podatku dochodowym, w zakresie naczelnego nadzoru nad sprawami podatku, praw i obowiązków przewodniczących komisyj, członków komisyj, oraz samych komisyj mają równe zastosowanie przy sprawach podatku majątkowego (art. 30 i 38—44).

Postępowanie wymiarowe.

Art. 137. Wszystkie osoby, które w myśl ustawy niniejszej są obowiązane do opłacania podatku majątkowego, powinny z początkiem każdego okresu wymiarowego w terminie, wyznaczonym w art. 50, złożyć zeznanie o swoim majątku na przepisany formularz.

Art. 138. Zeznanie ma zawierać określenie wartości majątku w pieniądzu według poszczególnych jego rodzajów oraz dane, umożliwiające ocenę wartości przedmiotów majątkowych, w szczególności zaś majątku zawartego:

a) w gruntach — bliższe ich oznaczenie, rodzaj, obszar, przynależności, kapitał zakładowy i obrotowy, służący do prowadzenia gospodarstwa rolnego i leśnego, przedsiębiorstwa połączone z gospodarstwem rolnem;

b) w budynkach — ich przeznaczenie, rodzaj, wielkość, wiek i surowy roczny przychód;

c) w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych — ich rodzaj, wartość przedmiotów i praw, należących do kapitału zakładowego i obrotowego;

d) w kapitałach i prawach majątkowych — ich rodzaj, wysokość i bliższe określenie wartości;

e) w urządzeniu domowym i w innych przedmiotach, służących do osobistego użytku, o wartości ponad 300.000 Mk — ich rodzaj i bliższe określenie wartości.

Nadto w zeznaniu należy wyszczególnić rodzaj i wysokość długów i ciężarów.

Wreszcie zeznania składa się z zapewnieniem, że wszystkie przytoczone w niem dane oznajmione zostały według najlepszej wiedzy i sumienia, oraz stwierdza się własnoręcznym podpisem podatnika.

Art. 139. Co do sposobu i porządku składania zeznań obowiązują analogiczne postanowienia art. 51 niniejszej ustawy.

Również mają zastosowanie postanowienia art. 55—63 i 65 w przedmiocie sprawdzania zeznań, przedstawiania wątpliwości, obowiązku władz, urzędów, instytucyj i osób fizycznych do udzielania wyjaśnień, przesłuchiwania świadków, znawców (biegłych) i samych podatników.

Nakazy płatnicze.

Art. 140. O wymiarze podatku majątkowego zawiadamia się płatnika za pomocą nakazu płatniczego, który ma zawierać wysokość opodatkowanego majątku, przypadającą kwotę podatku oraz wskazówki, dotyczące terminów zapłaty i środków prawnych, przysługujących podatnikowi. O ile jednak ten sam płatnik obowiązany jest także do płacenia podatku dochodowego, wówczas zawiadamia się płatnika nakazem, w którym powinny być umieszczone tak dane, dotyczące podatku dochodowego, jak również i majątkowego.

Nakazy płatnicze powinny być rozesłane w terminie, wskazanym w art. 66 niniejszej ustawy.

Odwołania.

Art. 141. Postępowanie odwoławcze z zachowaniem terminów i toku instancji przeprowadza się według postanowień art. 67—70 i 72—74 niniejszej ustawy.

Odwołania przeciw wymiarowi podatku majątkowego mogą być wnoszone łącznie z odwołaniami przeciw wymiarowi podatku dochodowego w jednym i tem samym podaniu.

Jeżeli odwołanie zostało wniesione zarówno przeciw wymiarowi podatku dochodowego, jak też przeciw wymiarowi podatku majątkowego, wówczas odwołania te można rozstrzygnąć w jednym postępowaniu odwoławczem.

Początek i koniec obowiązku podatkowego, okres wymiarowy i zmiany w ciągu roku podatkowego.

Art. 142. Obowiązek podatkowy rozpoczyna się od najbliższego roku po nastąpieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy.

Art. 143. Wymiar podatku majątkowego skutecznia się na okres trzechletni.

Pierwszy okres wymiarowy obejmuje lata 1921, 1922 i 1923.

Art. 144. Zmiany, jakie zachodzą w ciągu roku podatkowego w wartości majątku, nie wpływają na zmianę podatku za odnośny rok podatkowy.

Przyrosty i ubytki majątku w ciągu okresu wymiarowego uwzględnia się, począwszy od najbliższego roku po nastąpieniu zmiany, według stanu na dzień 1 stycznia odnośnego roku podatkowego.

Zasadę tę stosuje się również do podatników nowo przybywających, jakoteż ubywających.

Jeżeli jednak całkowite zniszczenie majątku nastąpiło wskutek wojny, pożaru, powodzi lub innych tego rodzaju nadzwyczajnych wydarzeń, albo jeżeli majątek z powodu przytoczonych okoliczności uległ zmniejszeniu przynajmniej o $\frac{1}{4}$ część, wtedy komisja szacunkowa na prośbę podatnika, wniesioną przed upływem roku podatkowego, w którym to wydarzenie nastąpiło, przyzna całkowite lub częściowe umorzenie podatku w stosunku do wartości zniszczonego majątku.

Art. 145. W wypadkach, przewidzianych w części drugiej art. 144, osoby, których obowiązek podatkowy rozpoczyna się od drugiego lub trzeciego roku podatkowego właściwego okresu wymiarowego, jak również podatnicy, których majątek, uzasadniający obowiązek podatkowy, powiększył się po 1 stycznia pierwszych dwóch lat okresu wymiarowego, są obowiązani do złożenia pierwszego, względnie nowego zeznania w terminie, wskazanym w art. 50 niniejszej ustawy, po upływie tego roku kalendarzowego lub gospodarczego, w którym te wypadki nastąpiły.

W tym samym terminie mogą również składać nowe zeznania ci podatnicy, których stan majątku po 1 stycznia roku podatkowego uległ zmniejszeniu.

Art. 146. Dla osób, których obowiązek podatkowy gaśnie z powodu śmierci lub wyprowadzenia z obszaru Rzeczypospolitej, należy umorzyć wymierzony podatek od następnego roku po śmierci lub po wyprowadzeniu się.

Prawo umorzenia podatku w tych wypadkach służy przewodniczącemu komisji szacunkowej.

Art. 147. Co do dodatkowych wymiarów i odpowiedzialności podatkowej masy spadkowej, spadkobierców i członków rodziny mają równe zastosowanie art. 84 i 85 niniejszej ustawy.

Terminy płatności.

Art. 148. Państwowy podatek majątkowy należy uiścić w terminach, wyznaczonych do uiszczenia państwowego podatku dochodowego (art. 86 i 87).

Odsetki za zwłokę i egzekucja.

Art. ⁶⁹149. Art. 91 i 93 ustawy o państwowym podatku dochodowym stosuje się również do zaległości państwowego podatku majątkowego.

Postanowienia karne.

Art. 150. Kto nie złoży w przepisany terminie zeznań o majątku, wymaganych na mocy art. 137, albo przedstawi w zeznaniu niezupełne

dane wbrew przepisom art. 138 tejże ustawy, ulegnie karze z art. 95 niniejszej ustawy.

Art. 151. Kto na wezwanie lub ponaglenie władzy skarbowej nie złoży w wyznaczonym terminie zeznań, wymienionych w art. 137 i 138 albo przedstawi w zeznaniach niezupełne dane wbrew art. 138, ulegnie karze z art. 96 niniejszej ustawy.

Art. 152. Kto naruszy postanowienia części drugiej art. 139 niniejszej ustawy, ulegnie karze z art. 97 tejże ustawy.¶

Art. 153. Postanowienia karne, zawarte w art. 99—111 niniejszej ustawy, obowiązują odpowiednio przy podatku majątkowym.

Odraczenie terminów.¶

Art. 154. Art. 112 ustawy niniejszej stosuje się również do terminów przy podatku majątkowym.

Doręczenia.

Art. 155. Art. 113—116 niniejszej ustawy mają analogiczne zastosowanie przy podatku majątkowym.

DZIAŁ III.

Przepisy przejściowe.

Rozdział I.

Podatek dochodowy.

Art. 156. Postanowienia niniejszej ustawy o podatku dochodowym wraz ze specjalnym podatkiem od tantjem obowiązują:

1) na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej od 1 stycznia 1920 roku edynie odnośnie do obowiązku podatkowego osób fizycznych i spadków wakujących;

2) na obszarze b. dzielnicy austriacko-węgierskiej od 1 stycznia 1921 r. również tylko co do obowiązku podatkowego osób fizycznych i spadków leżących (nie objętych). Wymiar podatku dochodowego za rok 1920 dla tych podmiotów podatkowych należy uskuteczyć według obecnie obowiązującej ustawy o bezpośrednich podatkach osobistych, jednakże z zastosowaniem postanowień niniejszej ustawy, dotyczących osób obowiązanych do opłacania podatku, przedmiotu opodatkowania, zwolnień od podatku, opodatkowania członków rodziny i wspólnych dochodów, podstaw opodatkowania, stawek, wyżek i niżek podatkowych oraz wszystkich postanowień, dotyczących podatku od tantjem;

3) na obszarze b. dzielnicy pruskiej od czasu, który oznaczy Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem tej dzielnicy.

Art. 157. Terminy, od których postanowienia niniejszej ustawy o podatku dochodowym będą miały zastosowanie co do obowiązku podatkowego innych podmiotów podatkowych, prócz wymienionych w ustępie 1) i 2) art. 156. oznaczy Minister Skarbu.

Art. 158. Z dniem 1 stycznia 1920 r. znosi się na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej moc obowiązującą:

1) ustawy rosyjskiej o państwowym podatku mieszkaniowym z dnia 14 maja 1893 r. (Zb. Pr. ces. ros. T. V. z r. 1903) wraz z odnośnymi przepisami b. władz okupacyjnych tego obszaru;

2) postanowień ustawy o państwowym podatku przemysłowym od osobistych zajęć przemysłowych tych osób, które pozostają w stosunku służbowym za stałem, zgóry omówionem wynagrodzeniem (art. 366—555 Zb. Pr. ces. ros. T. V. z r. 1903 i d. c. z roku 1912) wraz z odnośnymi przepisami b. władz okupacyjnych, w szczególności zaś od zajęć:

a) osób wymienionych w wykazie V dodatku do art. 368 pod kategorią I, V i VII;

b) osób wymienionych w art. 427 tejże ustawy;

3) postanowień statutów ciał samorządnych w przedmiocie wprowadzenia podatku dochodowego.

Art. 159. Z dniem rozciągnięcia mocy zawartych w niniejszej ustawie przepisów o podatku dochodowym na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej na inne podmioty podatkowe, prócz wymienionych w art. 156 ustęp 1, postanowienia art. 467 o podatku procentowym od zysku przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków (ustawa rosyjska o państwowym podatku przemysłowym wraz z rozporządzeniami b. władz okupacyjnych) otrzymują nowe brzmienie następujące:

Wymienione w art. 460 przedsiębiorstwa, których czysty zysk nie przewyższa trzech procentów ich kapitału zakładowego (art. 463—465), nie podlegają opłacie podatku procentowego od zysku. Wszystkie pozostałe, wymienione w art. 460 przedsiębiorstwa, oprócz zasadniczego podatku przemysłowego i podatku od kapitału, płacą podatek procentowy od zysku w następującej wysokości:

1. Przedsiębiorstwa, które osiągnęły czysty zysk ponad:

3 prc. do 3·5 prc.	3·75 prc.	6 prc. do 6·5 prc.	5·25 prc.
3·5 " " 4 " 4 "	" " " " " "	6·5 " " 7 " 5·5 "	" " " " " "
4 " " 4·5 " 4·25 "	" " " " " "	7 " " 7·5 " 5·75 "	" " " " " "
4·5 " " 5 " 4·5 "	" " " " " "	7·5 " " 8 " 6 "	" " " " " "
5 " " 5·5 " 4·75 "	" " " " " "	8 " " 8·5 " 6·25 "	" " " " " "
5·5 " " 6 " 5 "	" " " " " "	8·5 " " 9 " 6·5 "	" " " " " "

9 prc. do 9·5 prc.	6·75 prc.	14·5 prc. do 15 prc.	9·5 prc.
9·5 " " 10 "	7 "	15 " " 15·5 "	9·75 "
10 " " 10·5 "	7·25 "	15·5 " " 16 "	10 "
10·5 " " 11 "	7·5 "	16 " " 16·5 "	10·25 "
11 " " 11·5 "	7·75 "	16·5 " " 17 "	10·5 "
11·5 " " 12 "	8 "	17 " " 17·5 "	10·75 "
12 " " 12·5 "	8·25 "	17·5 " " 18 "	11 "
12·5 " " 13 "	8·5 "	18 " " 18·5 "	11·25 "
13 " " 13·5 "	8·75 "	18·5 " " 19 "	11·5 "
13·5 " " 14 "	9 "	19 " " 19·5 "	11·75 "
14 " " 14·5 "	9·25 "	19·5 " " 20 "	12 "

2. Przedsiębiorstwa, które osiągnęły ponad 20% od całego zysku — 12%, i oprócz tego 0·5% od przewyżki zysku ponad 20% kapitału zakładowego.

Art. 160. Na obszarze b. dzielnicy austriacko-węgierskiej znosi się:

1) Z dniem 1 stycznia 1920 r. moc obowiązującą IV działu ustawy z dnia 25 października 1896 r. (dz. p. p. Nr. 220) i późniejszych uzupełnień i zmian, o ile te postanowienia są sprzeczne z postanowieniami art. 156 ust. 2 niniejszej ustawy, przepisów o podatku pensyjnym od wyższych poborów służbowych, następnie postanowienia art. 1 § 1 L. 5 i 6 rozp. ces z dnia 28 sierpnia 1916 (dz. p. p. Nr. 280), dotyczącego dodatku wojennego, oraz art. III noweli do ustawy o podatkach osobistych z dnia 23 stycznia 1914 r. (dz. p. p. Nr. 13), zaprowadzającej opłatę od tantjem;

2) z dniem 1 stycznia 1921 r. moc obowiązującą reszty postanowień IV działu ustawy z 25 października 1896 r. (dz. p. p. Nr. 220), oraz postanowień działu V i VI, o ile dotyczą podatku dochodowego;

3) równocześnie z rozciągnięciem mocy niniejszej ustawy o podatku dochodowym na obszarze b. dzielnicy austriacko-węgierskiej na inne podmioty podatkowe, niż wymienione w ustępie 2 art. 156, znosi się moc obowiązującą postanowień rozp. ces. z dnia 28 sierpnia 1916 r. (dz. p. p. Nr. 280), dotyczących dodatku wojennego od zyskowności przedsiębiorstw, w tem rozporządzeniu wyszczególnionych.

Art. 161. Z dniem wprowadzenia przepisów niniejszej ustawy o podatku dochodowym na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustaje działanie ustawy pruskiej z dnia 19 czerwca 1916 r. o podatku dochodowym wraz z późniejszymi uzupełnieniami, oraz ustawy stemplowej dla Rzeszy niemieckiej §§ 72, 73, 74, 75 i poz. tar. 9.

Art. 162. Granice dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu po myśli art. 2 niniejszej ustawy, mają począwszy od roku 1920, za-

stosowanie do ustępu 7 § 125 ustawy austriackiej z dnia 25 października 1896 r. (dz. p. p. Nr. 220 o. b. p. o. Dział III o podatku rentowym).

Rozdział II

Podatek majątkowy.

Art. 163. Postanowienia niniejszej ustawy o podatku majątkowym obowiązują:

1) na obszarze ziem polskich b. dzielnicy austriacko węgierskiej i rosyjskiej od 1 stycznia 1921 r.;

2) na obszarze b. dzielnicy pruskiej równocześnie z wejściem w życie przepisów o państwowym podatku dochodowym.

Art. 164. Z dniem wejścia w życie przepisów niniejszej ustawy o podatku majątkowym na obszarze b. dzielnicy pruskiej ustaje działanie ustawy pruskiej o podatku uzupełniającym wraz z późniejszymi odnoszącymi się do niej, uzupełnieniami i zmianami.

Rozdział III.

Przepisy ogólne.

Art. 165. Wymiar podatków za czas, poprzedzający wprowadzenie w życie niniejszej ustawy, uskutecznia się według zasad, dotychczas obowiązujących.

Rozpoczęte z mocy tych zasad postępowania karne umarza się, a wydane orzeczenia karne, co do których wniesione zostały jeszcze nierozstrzygnięte odwołania, znosi się, o ile winni przekroczenia w przeciągu trzech miesięcy po ogłoszeniu niniejszej ustawy przedstawią właściwej władzy skarbowej sprostowane lub uzupełnione dane, albo w tymże terminie złożą wymagane dotychczasowymi przepisami zeznania.

Postępowań karnych jeszcze nie wszczętych, oraz nie wdrożonych jeszcze dochodzeń, jak również mogących nastąpić w związku z nimi dodatkowych wymiarów lub dodatkowych zmian w prawomocnie już dokonanych wymiarach za okres czasu przed wejściem w życie niniejszej ustawy nie uskutecznia się.

Art. 166. Ministra Skarbu w razie potrzeby upoważnia się do odroczenia lub przesuwania wszystkich terminów, w ustawie niniejszej wyznaczonych, do przekazywania pewnych czynności postępowania wymiarowego i odwoławczego innym władzom i organom, niż w ustawie wymieniono, oraz do zmiany zakresu działania tych władz i organów.

Art. 167. Do czasu zorganizowania sądownictwa administracyjnego orzeczenia władz administracyjnych wydane w toku instancji w zakresie, wynikającym z zastosowania niniejszej ustawy, są ostateczne i nie mogą być zaskarżane.

Do tego czasu nie ulegają zmianie obowiązujące obecnie przepisy o sądownictwie administracyjnym w byłych zaborach austriacko-węgierskim i pruskim.

Art. 168. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu, o ile zaś chodzi o wykonanie na obszarze b. dzielnicy pruskiej, w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej.

Marszałek: *Trampczyński*. Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: *W. Grabski*. Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharski*.

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 maja 1921 roku w przedmiocie przepisów wykonawczych do ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, poz. 298 dz. u. Nr. 48.

Na mocy art. 168 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. u. R. P. Nr. 82 z r. 1920, poz. 550) zarządzam co następuje:

C Z Ę Ś Ć I.

Obowiązek podatkowy (podmiotowy i przedmiotowy). Dochód. Stawki podatkowe. Miejsce opodatkowania.

Rozdział I.

Podmiot podatkowy.

(do art. 1 ustawy).

§ 1. Obowiązek opłacania podatku ciąży na osobach fizycznych, na osobach prawnych i na spadkach wakujących (nie objętych).

Obowiązek ten może być albo całkowity, albo częściowy, zależnie od tego, czy osoby podlegające podatkowi są obowiązane do opłacania podatku od dochodu ze wszelkiego rodzaju posiadanych przez nie źródeł dochodu, bez względu na miejsce położenia tych źródeł i bez względu na pochodzenie dochodu, czy też od dochodu tylko z niektórych źródeł.

§ 2. Do opłacania podatku od dochodu ze wszystkich źródeł, znajdujących się zarówno na obszarze Rzeczypospolitej, jak i zagranicą, są obowiązane:

1) te osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej mają miejsce zamieszkania lub na tymże obszarze przebywają dłużej niż rok;

2) te osoby prawne, których zarząd ma siedzibę na wspomnianym obszarze.

§ 3. Do opłacania podatku od dochodu tylko z niektórych źródeł są obowiązane:

1) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej nie mają miejsca zamieszkania lub przebywają najwyżej rok na tym obszarze, jeżeli na nim:

a) posiadają nieruchomości, wierzytelności zahipotekowane na nieruchomościach, majątki, przywiązane do którego obszaru fideikomisem lub innymi przepisami prawnymi;

b) wykonują przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, albo są współnikami takich przedsiębiorstw, przyczem posiadania akcji, udziałów i podobnych papierów wartościowych nie należy uważać za udział w przedsiębiorstwie;

c) pobierają dochody w postaci wynagrodzenia procentowego (tanjem) w myśl art. 18 ustawy;

d) pobierają płacę lub emeryturę z funduszków Państwa, związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszków publicznych;

2) inne, niż w ustępie 2 § 2 nin. rozp. wymienione osoby prawne, jeżeli na obszarze Rzeczypospolitej osiągają dochód ze źródeł, wymienionych w ustępie pierwszym punkt a) i b) niniejszego paragrafu;

3) osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej ani nie mieszkają, ani nie mają na tymże obszarze miejsca pobytu, dłużej niż rok trwającego, jeżeli przebywają na wspomnianym obszarze dla zarobku, albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych.

§ 4. Częściowy obowiązek opłacania podatku ciąży na osobach wymienionych w § 3 nin. rozp. w następującej rozciągłości:

1) osoby, wymienione w ustępie 1 § 3 nin. rozp. opłacają podatek tylko od dochodów ze źródeł, wyszczególnionych w § 3 nin. rozp. pod a), b), c) i d);

2) osoby, wymienione w ustępie 2 § 3 nin. rozp., opłacają podatek tylko od dochodu ze źródeł, wyszczególnionych w § 3 nin. rozp. pod a) i b);

3) wreszcie osoby, wymienione w ustępie 3 § 3 nin. rozp. opłacają tylko podatek od dochodu, osiągniętego na obszarze Rzeczypospolitej z zarobku, albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych.

§ 5. Postanowienia, dotyczące obowiązku opłacania podatku przez osoby fizyczne, należy stosować również do spadków wakujących (nie objętych), przyczem całkowity lub częściowy obowiązek opłacania podatku określa się według obowiązku opłacania podatku przez spadkodawcę, z tą jednak różnicą, że opodatkowanie spadków wakujących (nie objętych) rozciąga się tylko na dochody, które nie gasną ze śmiercią spadkodawcy.

Częściowe zwolnienie od obowiązku opłacania podatku.

§ 6. Z częściowego zwolnienia od obowiązku opłacania podatku korzystają następujące osoby:

1) osoby, wyszczególnione pod 1) i 2) art. 5 ustawy, opłacają podatek tylko od dochodów ze źródeł, wymienionych w ustępie 2 art. 1 ustawy (ustęp 1 § 3 nin. rozp.);

2) osoby, wymienione pod 3), 4), 5) i 6) art. 5 ustawy, zwolnione są od obowiązku opłacania podatku od dochodów, w ustępach od 3 do 6 art. 5 ustawy wyszczególnionych, przyczem za szeregowych uważa się również chorążych i im równorzędnych, podoficerów zawodowych, podoficerów zawodowych żandarmerji oraz majstrów wojskowych (ustawa tymczasowa z dnia 29 października 1920 r. dz. u. R. P. Nr. 106, poz. 699).

Zwolnienie takie przysługuje również inwalidom wojennym, pozostałym po inwalidach wojennych, po poległych i zmarłych, których śmierć znajduje się w związku przyczynowym ze służbą wojskową — co do zaopatrzenia pobieranego na mocy ustawy z dnia 18 marca 1921 r. dz. u. R. P. Nr. 32, poz. 195, oraz wdowom po weteranach powstań 1831, 1848 i 1863 roku — co do pensji, pobieranej na mocy ustawy z dnia 2 sierpnia 1919 r. dz. p. P. P. Nr. 65, poz. 397.

Całkowite zwolnienie od obowiązku opłacania podatku.

§ 7. Całkowicie zwolnione są od obowiązku opłacania podatku:

1) Państwo i związki samorządne,

2) osoby prawne, których dochody są obracane w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne.

§ 8. Za miejsce zamieszkania celem oceny obowiązku płacenia podatku należy uważać miejsce, w którym dana osoba posiada miejsce zamieszkania wśród okoliczności, uzasadniających trwale utrzymywanie mieszkania (np. w celu prowadzenia gospodarstwa domowego, kształ-

cenia dzieci, studjów i t. p.). Posiadaczem mieszkania jest ten, który rozporządza mieszkaniem na mocy prawa własności, prawa rzeczowego lub osobistego stosunku prawnego.

Za miejsce zamieszkania pracowników państwowych i samorządowych, oraz oficerów, urzędników wojskowych i duchownych wojskowych uważa się ich siedzibę służbową na obszarze Rzeczypospolitej, wyznaczoną im przez władzę przełożoną według przepisów służbowych. O ile wspomniane osoby mają siedzibę służbową poza obszarem Rzeczypospolitej, wówczas za miejsce zamieszkania tych osób uważa się siedzibę ich najwyższej władzy przełożonej.

Narówni z zamieszkaniem traktuje się pobyt, dłużej niż rok trwający.

O ile sam pobyt, trwający dłużej niż rok, uzasadnia obowiązek opłacania podatku, nie ma żadnego znaczenia, czy dotycząca osoba przebywa w jednym miejscu, czy po kolei w rozmaitych miejscach.

Okoliczność, że w pobycie takim, wywołanym nie zamiarem zarobku, zaszła chwilowa przerwa, spowodowana przemijającą nieobecnością, nie zwalnia od obowiązku opłacania podatku.

Przy pobycie dla zarobku czas trwania pobytu nie ma żadnego znaczenia.

Za siedzibę osób prawnych w duchu ustawy należy uważać miejsce, wymienione w statucie, względnie w zastępujących go przepisach, jako siedziba tych osób.

Minimum egzystencji.

do art. 2 i 5 ustawy).

§ 9. Postanowienia art. 2 ustawy zakreslają granice, od których rozpoczyna się obowiązek opłacania podatku. Granice te uzależnia ustawa u osób fizycznych od wysokości osiągniętego dochodu i od ilości mieszkańców w miejscu przypisania podatku, u osób prawnych tylko od wysokości dochodu.

Ze spadkami wakującymi (nie objętymi) należy pod tym względem postępować tak, jak z osobami fizycznymi.

Osoby, których łączny dochód roczny przyjęty do podstaw opodatkowania nie przekracza kwoty, wyznaczonej dla danej miejscowości w myśl postanowień art. 2 w związku z art. 5 ustawy, są wolne od podatku.

Ilość mieszkańców w danej miejscowości należy przyjąć według stanu na dzień 1 stycznia roku podatkowego, na podstawie danych urzędowych, dostarczonych przez władzę polityczną powiatu.

Wątpliwości pod tym względem rozstrzyga Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Przy ocenianiu uwolnienia z mocy art. 2 ustawy należy mieć na uwadze postanowienia art. 13 i art. 76 ustawy, dotyczące obliczenia dochodu według roku, poprzedzającego rok podatkowy, lub według przypuszczalnej kwoty rocznej.

Kto np. w miejscu opodatkowania (§ 49 nin. rozp.), należącym do 4 klasy miejscowości, w czasie od 1 września do 31 grudnia osiągnął dochód w kwocie 2400 Mk, ten nie jest wolny od obowiązku opłacania podatku, ponieważ 2400 Mk za 4 miesiące odpowiadają dochodowi w sumie 7200 Mk za cały rok obliczonemu.

Po myśli postanowień art. 26 i 28 ustawy można także uwolnić od podatku pod pewnymi warunkami osoby, które osiągnęły dochód wyższy od dochodu, stanowiącego granicę minimum egzystencji.

Z a s a d a w z a j e m n o ś c i m i ę d z y p a ń s t w o w e j .

(do art. 4 ustawy).

§ 10. Wymienione w punkcie 1 § 2] niniejszego rozporządzenia osoby fizyczne, które poza obszarem Rzeczypospolitej posiadają nieruchomości, stałe przedsiębiorstwa, otrzymują tantiemy lub pobierają płace służbowe i emerytury z funduszków innego państwa, obcych związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszków publicznych, nie mają obowiązku płacenia podatku na obszarze Rzeczypospolitej od dochodu z powyższych wymienionych źródeł, pod warunkiem, że dochód z tych źródeł został obciążony podatkiem tego samego rodzaju w owym państwie i że państwo to postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów, płynących ze źródeł, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, tj. dochodów tej samej kategorii, czyli dochodów z takich samych źródeł.

Opodatkowanie tego rodzaju dochodów zagranicą, jego rodzaj i rozciągłość winien udowodnić płatnik przed wymiarem podatku. O ile płatnik nie jest w możności dostarczyć odnośnych dowodów w terminie wyznaczonym, może władza skarbowa odroczyć pobór różnicy w podatku między stawką, przypadającą od łącznego dochodu, a stawką, przypadającą od dochodów, które bezwarunkowo podlegają opodatkowaniu, wyznaczając płatnikowi ponowny termin do przedstawienia dowodów w myśl poprzedniego ustępu. Po bezskutecznym upływie tego terminu odroczoną kwotę należy ściągnąć.

Na wypadek wątpliwości, czy opodatkowanie zagraniczne odpo-

wiada wymaganym warunkom, należy zasięgnąć wskazówek od Ministerstwa Skarbu.

ROZDZIAŁ II.

Przedmiot podatkowy.

(do art. 3 ustawy).

§ 11. Podatek opłaca się od dochodów z następujących źródeł :

- 1) z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej;
- 2) z budynków ;
- 3a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych ;
- 3b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych ;
- 4) z wynagrodzenia procentowego (tantjem);
- 5) z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych ;
- 6) z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę ;
- 7) z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, nie wymienionych w ust. 1—6 niniejszego paragrafu.

W stosunku do źródła, z którego dochód płynie, zapewnia ustawa ulgi dochodom, pochodzącym z pracy, i przyjmuje do opodatkowania dochody, wyszczególnione w ustępie 6) niniejszego paragrafu, tylko w 7/10 częściach ich rzeczywistej wysokości.

Podatnik osiąga np. następujące dochody :

1) z kapitałów	10.000 Mk
2) z budynków	20 000 „
3) z uposażenia służbowego	50.000 „
	<u>Razem . 80.000 Mk</u>

Ponieważ jednak dochód z uposażenia służbowego przyjmuje się do podatowania tylko w 7/10 częściach rzeczywistej wysokości, przeto dochody podlegające podatkowi wynoszą :

1) z kapitałów	10 000 Mk
2) z budynków	20.000 „
3) z uposażenia służbowego	35.000 „
	<u>Razem . 65.000 Mk</u>

Opodatkowanie członków rodziny.

(do art. 11 ustawy).

§ 12. Dochody członków rodziny rozróżnia ustawa takie, co do których, na podstawie obowiązujących przepisów prawnych lub zawar-

tych umów, głowa rodziny ma prawo rozporządzania lub użytkowania, i takie, co do których głowie rodziny te prawa nie przysługują.

Dochody pierwszej kategorii dolicza się do dochodów głowy rodziny, od dochodów zaś drugiej kategorii opodatkowuje się członków rodziny odrębnie.

Natomiast należy członków rodziny zawsze odrębnie opodatkować od dochodów, płynących wyłącznie z ich pracy fizycznej lub z pracy umysłowej, tak najemnej, jakoteż samodzielnej w zawodzie wyzwolonym.

Opodatkowanie wspólników i uczestników.

(do art. 12 ustawy).

§ 13. Przy wspólnej własności, wspólnym posiadaniu lub użytkowaniu obowiązek opłacania podatku ciąży na każdym z uczestników z osobna.

Wspólnie przeto osiągnięty dochód nie podlega jako taki łącznemu opodatkowaniu, lecz dzieli się go pomiędzy uczestników w stosunku do wysokości ich udziałów. Przypadająca zaś na każdy udział część wspólnego dochodu podlega odrębnemu opodatkowaniu u każdego poszczególnego uczestnika.

Przy udziałach, których wysokości nie można określić, uczestnictwo przyjmuje się w równych częściach.

Te same zasady stosuje ustawa do uczestnictwa w spółkach firmowych (jawnych spółkach handlowych) oraz w spółkach firmowo-komandytowych (komandytowych).

Na tych samych podstawach należy skutecznie podział strat, wynikłych dla uczestników ze wspólnej własności, wspólnego posiadania lub użytkowania, jak również i strat, poniesionych z uczestnictwa w spółkach firmowych i firmowo-komandytowych (jawne spółki handlowe i komandytowe).

Pojęcie dochodu.

(do art. 6 ustawy).

§ 14. Pod pojęciem dochodu w myśl art. 6 ustawy rozumie się sumę wszystkich przychodów podatnika, otrzymanych w pieniądzu lub wartościach pieniężnych z każdego poszczególnego źródła, w art. 3 ustawy wymienionego, po potrąceniu z przychodów:

1) wszelkich kosztów, poniesionych na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie tych przychodów;

2) corocznego prawidłowego odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza;

3) wreszcie strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, o ile potrąceń pod 2) i 3) nie uwzględniono już w kosztach, wymienionych pod 1).

Koszty, które potrąca się z przychodów.

(do art. 6 ustawy).

§ 15. Koszty, nadające się do potrącenia z poszczególnych źródeł, dzieli ustawa na trzy zasadnicze grupy kosztów i ogranicza się do ogólnego ich określenia, nazywając je kosztami poniesionymi na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie przychodów. Koszty te nie są jednolite i występują rozmaicie przy różnych źródłach dochodu. Przy niektórych źródłach niema ich częstokroć wcale lub występują one tylko w pewnych wyjątkowych wypadkach, przy innych zaś źródłach są bardzo liczne i mają doniosłe znaczenie, jak np. w gospodarstwie rolnem, przedsiębiorstwie przemysłowem lub handlowem.

Czy wykazane przez podatnika koszty są ustawowo uzasadnione, należy ocenić w każdym wypadku z osobna.

Koszty, które ustawa nazywa kosztami osiągnięcia zachowania i zabezpieczenia przychodu, określa się w dalszym ciągu krótko, jako koszty uzyskania dochodu.

Różne rodzaje kosztów, pozostających w związku z uzyskaniem przychodów, są omówione przy bliższem określeniu dochodu z poszczególnych źródeł. Ogólne zaś zasady są następujące:

a) kosztami, połączonemi z uzyskaniem przychodu, są tylko koszty, poniesione w tym celu, aby z pewnego źródła osiągnąć dochód, nie zaś koszty, wyłożone na nabycie samego źródła, np. cena kupna nieruchomości, opłata od przeniesienia prawa własności i t. p.;

b) tylko takie koszty nadają się do potrącenia z przychodu, które podatnik już rzeczywiście poniósł, a nie takie, które mógłby ponieść lub wśród pewnych okoliczności musiałby ponieść, albo takie, które zaoszczędził sobie własną pracą lub też pracą bezpłatną członków rodziny, albo innych osób.

Wyżywienie członków rodziny, zatrudnionych stale w przedsiębiorstwie podatnika, zalicza się do kosztów uzyskania dochodu, lecz dla uzasadnienia potrącenia tego rodzaju kosztów wymaga się, aby członkowie rodziny byli stale zajęci w przedsiębiorstwie przemysłowem lub

- 3) przy budynkach fabrycznych 4%
- 4) „ ruchomościach (urządzenia biur, kantorów, kancelaryj,
sklepów i t. p.) 5%
- 5) „ maszynach, narzędziach, urządzeniach fabrycznych,
kopalnianych, piecach fabrycznych i t. p. 10%
wartości przedmiotu, którą ustalić należy według po-
stanowień art. 126 ustawy.

Przy nabytych odpłatnie przywilejach i prawach terminowych (wynalazki, prawa autorskie i t. p.) należy wysokość rocznego odpisania ustalić w stosunku do wartości i czasu korzystania z tych przywilejów i praw, np. z wartości przywileju, trwającego 12 lat, a ustalonego na 60.000 Mk wartości, należy potrącić $\frac{1}{12}$ część, tj. 5000 Mk rocznie. Natomiast wysokość odpisania tytułem zużycia zapasów kopalnianych należy ustalić w każdym poszczególnym przypadku przez przesłuchanie znawców (biegłych).

Przyjęcie innych potrąceń na zużycie nie jest wykluczone, o ile jednak podatnik żąda wyższego potrącenia, wówczas powinien uzasadnić te okoliczności, które wpłynęły na znaczniejsze zmniejszenie się wartości. W każdym razie, jeżeli odpisanie nasuwa wątpliwości, należy je ustalić przez znawców.

Wszelkiego rodzaju odpisania na zużycie mogą być uskutecznione bezpośrednio z wartości przedmiotów, ulegających zmniejszeniu się wartości z powodu zużycia, lub przez wstawienie w pasywach bilansu odpowiedniej kwoty, wyrażającej zmniejszenie się wartości w danym roku operacyjnym (gospodarczym). W tym ostatnim wypadku kwota ta musi być w ten sposób uwidoczniona, aby władza, wymierzająca podatek, mogła łatwo zbadać stosowność tego potrącenia.

Co się tyczy potrącenia z powodu strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia przychodu, nadmienia się, że tego rodzaju straty uwzględnia się tylko pod warunkiem, gdy nie zostały pokryte sumą ubezpieczeniową i odpisaniami z powodu zużycia. Potrącać jednak te straty można tylko z dochodu, osiągniętego z tego samego źródła, które poniosło stratę, i z dochodu tego roku, w którym strata rzeczywiście nastąpiła; potrącanie takich strat z dochodu lat następnych jest niedopuszczalne.

Nadzwyczajne przychody.

(do art. 7 ustawy).

§ 17. O ile według postanowień art. 6 ustawy wszystkie przychody w pieniądzech lub wartościach pieniężnych należy brać w ra-

chubę przy ustalaniu dochodu, to art. 7 ustawy w punktach 1—5 zawiera wyjątkowe postanowienie dla pewnych nadzwyczajnych przychodów i wpływów, których ustawa nie uznaje za dochody, podlegające opodatkowaniu, zaznaczając wyraźnie w punkcie 6 art. 7 ustawy, że tego rodzaju przychody stanowią wogóle tylko zwiększenie majątku lub zwrot tegoż.

Oprócz przeto wymienionych w art. 7 ustawy przychodów nadzwyczajnych, wszystkie inne muszą być włączone do dochodów, podlegających podatкови.

Przychodów nadzwyczajnych w postaci spadków, legatów, darowizn, posagów i kapitałów, wypłaconych za ubezpieczenie życia, nie uważa ustawa za dochód, podlegający opodatkowaniu, jednakże pod warunkiem, że one nie stanowią perjodycznych wpływów. Kto więc w wykonywaniu swego zawodu otrzymuje datki, chociażby nieregularnie, ten z tych datków osiąga dochód, który podlega podatкови, np. dobrowolne datki, składane duszpasterzom. Jednorazowe datki, udzielane portjerom, szwajcarom, kelnerom, woźnym i t. p., mają również charakter perjodycznych wpływów. Zyski ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, zarówno nieruchomości, jak i ruchomych, wyłącza się z dochodu podlegającego podatкови, natomiast zyski ze sprzedaży takich przedmiotów, osiągnięte w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego, zalicza ustawa do dochodu. Pojęcie interesu spekulacyjnego wyjaśnia § 42 nin. rozp.

Spodziewane przychody i nieponiesione koszty.
(do art. 6 ustawy).

§ 18. Przy ustalaniu dochodu z poszczególnych źródeł przestrzegać należy zasady, że wszystkie przychody i koszty powinny być przyjęte w tej sumie, w jakiej one w czasie miarodajnym zostały rzeczywiście osiągnięte, względnie poniesione.

Zasada ta jednak nie może być stosowana przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub gospodarstw rolnych, które prowadzą księgi handlowe, uznane za prawidłowe.

W tych bowiem wypadkach należy się kierować wyłącznie zasadami buchalterji, tj. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć na korzyść podatnika, oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze rzeczywiście nie poniesiono i o ile odnoszą się do danego roku operacyjnego (gospodarczego).

Wydatki nie nadające się do potrącenia.

(do art. 8 ustawy).

§ 19. W art. 8 ustawy wylicza ustawa najważniejsze wydatki, których nie można potrącać z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, a nadto w ustępie 6 tegoż artykułu wyraźnie zaznacza, że wydatki, nie związane z uzyskaniem dochodu, nie nadają się do potrącenia z przychodu.

Zasadniczo koszty, nadające się do potrącenia, związane są zawsze z uzyskaniem dochodu, natomiast wydatki, nie nadające się do potrącenia, związane są ze źródłem dochodu, czyli majątkiem, dającym przychody.

Dla ściślejszego odróżnienia jednych wydatków od drugich, nazywa je ustawa w pierwszym wypadku kosztami, w drugim zaś wydatkami.

Ustalenie ogólnego dochodu.

(do art. 9 i 52 ustawy).

§ 20. Suma dochodów z poszczególnych źródeł, względnie z jednorazowych wpływów, wyraża ogólny dochód podatnika.

W celu otrzymania tej sumy należy wziąć pod uwagę osobno te źródła, które przyniosły dochód, osobno zaś te, z których wynikła strata, i następnie porównać sumę dochodów z jednych źródeł, z sumą strat z drugich źródeł. Wypadająca z tego porównania różnica będzie albo ogólnym dochodem, albo stratą.

W analogiczny sposób postępują podatnicy przy wypełnianiu zeznań w myśl art. 52 ustawy.

Odliczenia.

(do art. 10 ustawy).

§ 21. Wymienione szczegółowo w art. 10 ustawy odliczenia od ogólnego dochodu nie wymagają bliższego wyjaśnienia.

Zauważa się, że tylko te odliczenia mogą być dokonane z ogólnego dochodu, które rzeczywiście zostały wypłacone lub poniesione w ostatnim roku kalendarzowym albo wykazane w ostatnim zamknięciu rachunkowym roku operacyjnego (gospodarczego), poprzedzającego rok podatkowy.

Odliczenia te powinny być należycie udowodnione np. odpowiednimi dokumentami w oryginale lub wiarygodnym odpisie i t. p.

Obowiązkiem podatnika jest dostarczyć tych dowodów na żądanie władzy. Do dokumentów należą: kwity, poświadczenia, polisy, czeki,

książeczki płatnicze, plany amortyzacyjne, wyciągi z ksiąg handlowych lub gospodarczych i t. p.

Nadto odsetki od długów oraz renty i trwałe ciężary, oparte na tytułach prawnych (ustępy 1 i 2 art. 10 ustawy), nadają się do odliczenia tylko pod tym warunkiem, gdy ciążą na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami.

Potrącenia procentów lub świadczeń perjodycznych na korzyść członków rodziny może żądać podatnik tylko w tych wypadkach, gdy otrzymujący te procenty lub świadczenia jest opodatkowany odrębnie podatkiem dochodowym na obszarze Rzeczypospolitej.

Wkońcu nadmieniamy, że niektóre z wyszczególnionych w art. 10 ustawy odliczeń mają charakter kosztów, poniesionych na uzyskanie dochodu. O ile przeto tego rodzaju odliczenia zostały dokonane w drodze potrącenia od dochodu z poszczególnego źródła, wówczas nie mogą być odliczone od ogólnego dochodu. W szczególności dotyczy to odsetek od długów, ciążących na gruntach, budynkach, przedsiębiorstwach, oraz rent i innych trwałych ciężarów, ściśle ze źródłem dochodu związanych.

Podstawa opodatkowania.

(do art. 13 ustawy).

§ 22. Opodatkowanie dochodu, podlegającego podatkowi, uzależnia ustawa od tego, czy podatnik nie prowadzi prawidłowych ksiąg handlowych (gospodarczych), czy też takowe prowadzi.

W pierwszym wypadku za podstawę opodatkowania służą dochody, osiągnięte rzeczywiście w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy.

W wypadku zaś, gdy podatnik prowadzi prawidłowe książki handlowe (gospodarcze), należy dochody, podlegające opodatkowaniu, przyjmować w sumie, wykazanej w ostatnim zamknięciu rachunkowym roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

Jeżeli więc przyjęty przez podatnika rok gospodarczy nie zgadza się z rokiem kalendarzowym, wówczas co do dochodu, osiągniętego z gospodarstwa rolnego i leśnego (ustęp 1 art. 3 ustawy), oraz co do dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych (ustęp 3 a i b art. 3 ustawy), nie decydują wyniki ostatniego roku kalendarzowego, lecz wyniki roku operacyjnego (gospodarczego), poprzedzającego bezpośrednio rok podatkowy.

Za rok gospodarczy (operacyjny), poprzedzający bezpośrednio rok podatkowy, można na żądanie płatnika przyjąć również ostatni rok

gospodarczy (operacyjny), jeżeli wyniki tego roku w dniu wyznaczonym do złożenia zeznania mogą być prawidłowo ustalone.

O ile podatnik, oprócz dochodu, osiąganego z gospodarstwa rolnego i leśnego, z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, osiąga jeszcze dochody z innych źródeł, wówczas te inne dochody podlegają opodatkowaniu w sumie, osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy.

Kwestję, czy odnośne książki handlowe lub gospodarcze są prawidłowo prowadzone, rozstrzyga w postępowaniu wymiarowem — Komisja szacunkowa, w postępowaniu zaś odwoławczem — Komisja odwoławcza. Orzeczenie Komisji odwoławczej w tym względzie jest ostateczne.

Obliczenie dochodów w naturze.

(do art. 14 ustawy).

§ 23. Wszystkie dochody w naturze winny być zeznane i ustalone według przeciętnych cen z roku, przyjętego za podstawę opodatkowania, z uwzględnieniem czasu, w którym te dochody pobrano. O wysokości przeciętnych cen decyduje to miejsce, w którym znajduje się źródło danego dochodu.

W braku cen targowych w miejscu położenia źródła dochodu, należy przyjmować ceny najbliższego rynku zbytu; przyczem w tego rodzaju wypadkach od ceny rynkowej potrąca się koszty dostawy do miejsca zbytu.

Dochody z poszczególnych źródeł.

(do art. 15—22 ustawy).

§ 24. Aczkolwiek opodatkowaniu podlega ogólny dochód czysty, osiągnięty ze źródeł, wymienionych w art. 3 ustawy, to obliczenie, ze znanie i ustalenie dochodu należy skutecznie odrębnie z każdego poszczególnego źródła w myśl postanowień, zawartych w art. 15—22 ustawy.

Postanowienia te w istocie rzeczy są jedynie następstwem zasad ogólnych, wyłuszczonych w art. 6 ustawy, lecz nie wyczerpują wszystkich opodatkowaniu podległych dochodów; o ile przeto pewnego rodzaju dochód nie został objęty postanowieniami art. 15—22 ustawy, wówczas tego rodzaju dochód należy traktować według ogólnych zasad w myśl art. 6 ustawy.

Dochód z nieruchomości gruntowej.

(do art. 15 ustawy).

§ 25. Dochód z nieruchomości gruntowej obejmuje wpływy ze wszystkich gruntów, które są własnością podatnika, lub z których tenże czerpie dochód na mocy uprawnień jakiegokolwiek rodzaju, np. z prawa użytkowania, służebności i t. p.

Dochód z gruntów we własnym zarządzie.

(do art. 15 ustawy).

§ 26. Celem ustalenia dochodu z gruntów rolnych, pozostających we własnym zarządzie, tj. nie wypuszczonych w dzierżawę, należy od ogólnych przychodów potrącić koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego i uwzględnić zapasy produktów gospodarczych z początkiem oraz z końcem okresu, przyjętego za podstawę opodatkowania.

Do ogólnych przychodów należą;

1) cena uzyskana za produkty sprzedane ze wszystkich działów gospodarstwa oraz za wypożyczenie maszyn i sił pociągowych lub innych środków gospodarczych:

2) wartość pieniężna wszystkich produktów, użytych na potrzeby domowe podatnika oraz członków jego rodziny i służ, trzymanyh nie dla zatrudnienia ich w gospodarstwie rolnem; tu należą produkty, użyte na wyżywienie służby do posług osobistych, na utrzymanie koni zbytkowych i t. p. Wartości produktów, spotrzebowanych w gospodarstwie rolniczym, a nie w gospodarstwie domowym, nie należy przyjmować ani w przychodzie, ani w kosztach;

3) wartość użytkowa (najmu) budynków, które właściciel i członkowie jego rodziny sami zamieszkują, lub które użytkują do prowadzenia gospodarstwa domowego;

4) wartość pieniężna korzyści i użytków, płynących z uprawnień do cudzych gruntów lub przynależności do gruntów (serwituty, prawo rybołówstwa, polowania, pobierania wody i t. p.);

5) wartość pieniężna zapasów produktów gospodarczych, znajdujących się z końcem okresu gospodarczego, bez względu na to, czy zapasy te przeznaczone na siew lub do zbycia drogą sprzedaży, czy też do spożycia w gospodarstwie domowym i t. p.

Od sumy powyżej wymienionych przychodów należy potrącić koszty, połączone z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Do tego rodzaju kosztów należą:

1) konserwacja budynków, przeznaczonych do celów gospodarczych, na mieszkania dla służby folwarcznej, konserwacja innych budowli

i urządzeń, które służą gospodarstwu lub je zabezpieczają. (Groble, mury, płoty, drogi, mosty, studnie, wodociągi, śluzy, urządzenia do nawodnienia lub odprowadzenia wody i t. p.). Natomiast koszty, wyłożone na nową budowę, rozszerzenie lub trwale ulepszenie wspomnianych budynków i urządzeń, nie mogą być potrącone;

2) utrzymanie w dobrym stanie oraz uzupełnienie żywego i martwego inwentarza gospodarczego w granicach pierwotnego stanu;

3) ubezpieczenie budynków gospodarczych, żywego i martwego inwentarza gospodarczego, zapasów produktów gospodarczych, oraz produktów polnych i ogrodowych jeszcze zebranych, od ognia, gradu i innych szkód. Ubezpieczenie ruchomości gospodarstwa domowego nie nadaje się do potrącenia;

4) ogrzewanie (opał) i oświetlenie (światło) budynków i innych pomieszczeń gospodarczych, lecz nie lokali użytych do gospodarstwa domowego;

5) nasiona, rozsada, pasza, nawóz, surowce i inne materiały, które dokupiono na bieżące potrzeby gospodarstwa rolnego lub przemysłu ubocznego, z gospodarstwem rolnem związanego;

6) uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę oraz inne świadczenia służbowe, wypłacane osobom zajęтым w gospodarstwie, łącznie z podatkiem dochodowym i od tantjem, o ile służbodawca przyjął na siebie zapłatę tych podatków.

Koszty utrzymania lub wynagrodzenia osób, przyjętych do pracy w gospodarstwie domowym lub do posług osobistych, nie należą do kosztów w tym ustępie wymienionych, bez względu na to, czy zostały pokryte produktami gospodarstwa rolnego, czy też gotówką. Natomiast wyżywienie członków rodziny, stale zatrudnionych we własnym gospodarstwie rolnem, nadaje się do potrącenia;

7) opłaty do kas chorych, do kas zaopatrzenia na starość i t. p., jakie służbodawca płaci z ustawy lub z umowy za osoby, przyjęte do pracy w gospodarstwie rolnem;

8) podatki pośrednie, które uiszcza się od ubocznych przemysłów gospodarczych (od cukru, wódki, piwa, drożdży i t. p.);

9) odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz straty całkowite lub częściowe tych przedmiotów, o ile odpisania lub straty nie uwzględniono już w kosztach pod 2) niniejszego paragrafu;

10) wartość pieniężna zapasów, objętych z poprzedniego na terażniejszy okres gospodarczy. W tych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach gospodarczych, w których stan zapasów z końcem poszcze-

gólnych lat gospodarczych nie zwykł podlegać istotnym zmianom, można opuszczać ich wartość pieniężną tak w przychodach, jak i w kosztach.

Uboczny przemysł gospodarczy

(do art. 15 ustawy).

§ 27. Dochód z przemysłów, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, jak gorzelnie, browary, krochmalnie, młyny, cegielnie i inne rodzaje przemysłu gospodarczego, może być ustalony łącznie z dochodem z gospodarstwa rolnego. Wartości pieniężnej surowców i produktów, wziętych z jednego przemysłu dla celów drugiego przemysłu, nie należy wykazywać ani w rozchodach pierwszego, ani w przychodach drugiego.

Jeżeli jednak tego rodzaju przemysł nie pozostaje w związku gospodarczym z posiadłością gruntową, wówczas osiągnięty dochód ustala się według postanowień, odnoszących się do dochodu z przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych.

W podobny sposób należy postąpić przy ustalaniu dochodu z wydobywania piasku, gliny, kamienia, torfu i innych ubocznych przemysłów, co do których przychody czerpie się ze substancji gruntu. Przy tego rodzaju przemysłach jest dozwolone potrącenie, odpowiadające zmniejszeniu się substancji gruntu.

Dochód z lasów.

(do art. 15 ustawy).

§ 28. Przy obliczeniu dochodu z lasów należy przyjąć:

1) w przychodach: sumy uzyskane z wyrębów dokonanych w jednym roku według racjonalnego planu gospodarczego, albo odpowiadających naturalnemu przyrostowi, lub z wyrębów zaoszczędzonych w latach poprzednich, wreszcie z wyrębów w lasach bez racjonalnej gospodarki, oraz z wszelkich użytków leśnych i z wynagrodzeń za odstąpione osobom trzecim prawa użytkowania lasów;

2) w rozchodach zaś: koszty kultury leśnej, zarządu lasu, ochrony lasu, wyrębu, obróbki, zbiórki i wywozu drzewa, tudzież koszty konserwacji budynków i urządzeń leśnych (leśniczówki, mosty, drogi i t. p.).

Koszty zalesienia uwzględnia się tylko w tym wypadku, gdy chodzi o przestrzeń wyrąbanego lasu, natomiast koszty zalesienia przestrzeni dotychczas niezalesionych, w celu powiększenia drzewostanu i rozszerzenia przestrzeni lasu, nie nadają się do potrącenia.

Co do ustalenia dochodu z wyrębów, przewyższających plan pra-

widłowego gospodarstwa lub dający się stwierdzić naturalny przyrost lasu, przewiduje ustawa następujące postępowanie: „osiągnięty z nadzwyczajnego wyrębu dochód czysty należy opodatkować odrębnie od ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi, w ten sposób, że cały czysty dochód z tego nadzwyczajnego wyrębu dzieli się na 6 równych części; jedną szóstą część dolicza się do ogólnego dochodu, od dochodu zaś z pozostałych pięciu szóstych części wymierza się podatek w stosunku procentowym, odpowiadającym podatkowi od ogólnego dochodu. Gdyby jednak ogólny dochód był mniejszy od dochodu, podlegającego podatkowi według skali art. 23, wówczas od tych $\frac{5}{6}$ części dochodu wyznacza się stawkę podatkową w stosunku procentowym według 1 stopnia tejże skali“.

Za tego rodzaju nadzwyczajne wyręby uważa się w szczególności: wyręby dla zmiany kultury leśnej, za zezwoleniem właściwej władzy, na inną kulturę (łąka, rola i t. p.); wyręby niezależne od woli posiadacza lasu (zdjęcia pomiarowe, badania geologiczne i t. p.) wyręby, uskutecznione z powodu wydarzeń żywiołowych (pożar, śnieżycy, huragan, owady i t. p.).

Przykłady:

- 1) Dochód z nieruchomości gruntowej 80.000 Mk, w tem 20.000 Mk z gospodarstwa rolnego i 60.000 Mk z nadzwyczajnego wyrębu lasu.

W myśl art. 15 ustawy (ustęp ostatni) $\frac{1}{6}$ tj. 10.000 Mk dolicza się do ogólnego dochodu, a przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu wynosi 30.000 Mk
 Dochód z kapitału 10.000 „

Razem . . . 40.000 Mk

Odliczenia (art. 10 ustawy) 4.000 „

Dochód podlegający opodatkowaniu 36.000 Mk

Podatek według stopnia 33 2 340 „

Do tego podatek z $\frac{5}{6}$ nadzwyczajnego wyrębu:

od 36.000 Mk — 2.340 Mk, przeto

„ 50.000 „ — x

$$x = \frac{2340 \times 50000}{36000} = \dots\dots\dots 3.250 \text{ Mk}$$

Razem podatek . . . 5.590 Mk

2) W miejscowości II. klasy dochód z nieruchomości
 gruntowej wynosi 20.000 Mk
 w tem z nadzwyczajnego wyrębu 18.000 „
 zaś z gospodarstwa rolnego 2.000 „
 W myśl art 15 ustawy (ustęp ostatni) $\frac{1}{6}$ z 18.000 Mk
 t. j. 3.000 Mk dolicza się do ogólnego dochodu,
 przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu . . . 5.000 „
 Odliczenia (art. 10 ustawy) 2.000 „

Pozostaje dochód (wolny od podatku) . . . 3.000 Mk

Wobec tego podatek od dochodu z nadzwyczajnego
 wyrębu, obliczony w myśl ustępu ostatniego art. 15
 ustawy, wynosi (według stopnia pierwszego dla tej
 miejscowości):

od 3.500 — 21 Mk

„ 15 000 — x „ przeto

$$x = \frac{21 \times 15.000}{3.500} = \dots \dots \dots 90 \text{ Mk}$$

Grunta nie służące do celów gospodarstwa rolnego,
 (do art. 15 ustawy).

§ 29. Dochód z gruntów, których właściciel używa nie do ce-
 lów rolniczych, lecz w inny sposób, n. p. jako place budowlane, pod
 obrabianie drzewa, na składy drzewa, gruzu, żużli i t. p., albo które
 właściciel użytkuje do jakichkolwiek innych celów zarobkowych (uprawa
 jarzyn, owoców, kwiatów i t. p.), należy uwzględnić przy obliczeniu
 dochodu z przedsiębiorstw, którym służą.

Podwórza i ogrody domowe bierze się w rachubę przy ustalaniu
 dochodu z budynków, do których należą.

Grunta wypuszczone w dzierżawę.

(do art. 15 ustawy).

A. Dochód dzierżawcy.

§ 30. Dochód dzierżawcy gruntów należy ustalić według tych sa-
 mych zasad, które w myśl §§ 25—29 nin. rozp. stosuje się do do-
 chodu z gospodarstwa we własnym zarządzie na własnych gruntach
 z doliczeniem atoli wartości czynszowej mieszkania, dodanego do dzier-
 zawy, a zajętego przez dzierżawcę lub jego rodzinę.

Od dochodu tego nie należy jednak potrącać:

1) tych, w myśl § 26 nin. rozp. potrącalnych kosztów, które kon-
 traktowo winien ponieść sam właściciel;

2) odpisać na zużycie tych przedmiotów, wymienionych w ustępie 9 § 26 nin. rozp., które nie są własnością dzierżawcy.

Do kosztów prowadzenia gospodarstwa, nadających się do potrącenia u dzierżawcy, przybývają jeszcze: zapłacony czynsz dzierżawny łącznie z wartością wszelkich innych świadczeń w pieniądzu i naturze, obciążających dzierżawcę na korzyść właściciela; o ile zaś te świadczenia pokrywa dzierżawca produktami swego gospodarstwa albo pracą własną, swoich krewnych, sług i sił zwierzęcych, potrącenie ich sęst tylko wówczas dopuszczalne, gdy świadczenia te zostały zarochowane w przychodach.

B. Dochód wydzierżawiającego.

Co do wydzierżawionych posiadłości gruntowych lub praw z tem posiadłościami związanych (prawo polowania, prawo rybołówstwa), przychód wydzierżawiającego stanowią :

- 1) czynsz dzierżawny ;
- 2) wartość pieniężna wszelkich świadczeń i korzyści na rzecz wydzierżawiającego, jeżeli dzierżawca jest do nich obowiązany.

Z tych przychodów należy potrącić :

- 1) nałożone kontraktem na wydzierżawiającego ciężary, nadające się do potrącenia ;
- 2) zniżki czynszu dzierżawnego, spowodowane klęskami elementarnymi, nieurodzajami i t. p. ;
- 3) odpisania na zużycie przedmiotów wydzierżawionych.

W celu usunięcia możliwych niewłaściwości przy wykazywaniu tych potrąceń, komisjom szacunkowym i odwoławczym pozostawia się swobodę w ocenieniu tychże.

**Dochód z budynków w całości wynajętych
(do art. 16 ustawy).**

§ 31. Za przychód z budynków wynajętych uważa się rzeczywiście osiągnięty czynsz najmu za domy, łącznie z wynagrodzeniem za dodane ruchomości, podwórza, składy, place, ogrody i t. p., oraz odszkodowanie za używanie urządzonej przez właściciela domu instalacji gazu, wodociągu, windy i t. p.

Do czynszu najmu należy doliczyć wartość pieniężną świadczeń ubocznych, obciążających najmbiercę na korzyść najmodawcy, jak również wartość pieniężną wszelkich korzyści, zastrzeżonych najmodawcy.

Nieściągnięte czynsze najmu nie stanowią dochodu.

Od przychodów powyżej wymienionych należy potrącić koszty rzeczywiście poniesione w czasie miarodajnym, a w szczególności:

1) koszty naprawy i utrzymania budynków w dobrym stanie i w porządku (wywóz nieczystości, oświetlenie schodów, podwórza i t. d.), łącznie z kosztami utrzymania wynajętych razem z budynkami ruchomości, ogrodu, instalacji gazowej, wodociągowej, ogrzewania centralnego, windy i t. p. Natomiast nie są potrącalne wydatki na budowę, przebudowę, trwałe ulepszenie i upiększenie domu, na urządzenie i pielęgnowanie ogrodu domowego, służącego dla przyjemności właściciela, na sprawienie ruchomości, przeznaczonych do własnego użytku;

2) wynagrodzenie administratora, rządcy i dozorczy domu;

3) opłaty za ubezpieczenie budynku lub poszczególnych części tegoż od ognia i innych szkód;

4) stosowny procent wartości budynku na zużycie tegoż. Przy ocenianiu tego potrącenia należy stosować postanowienia § 16 niniejszego rozp.

O ileby jednak wysokość procentu za zużycie budynku wymagała rozstrzygnięcia, wówczas należy ją oznaczyć z uwzględnieniem stanu budowy, wieku budynku i jego wartości w myśl § 16 nin. rozp.

Co do odliczeń tytułem trwałych ciężarów, opartych na szczególnych tytułach prawnych, i procentów od długów, należy stosować postanowienia § 21 nin. rozp.

Dochód z budynków, zajmowanych w całości lub w części przez samego właściciela.

(do art. 16 ustawy).

§ 32. Nie należy obliczać osobnego dochodu z budynków lub z części budynków, które posiadacz używa wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego, leśnego lub do celów zarobkowych, a w szczególności na mieszkania bezpłatne dla robotników, na stodoły, obory, stajnie dla zwierząt pociągowych, śpichlerze, składy, lokale fabryczne lub maszynowe, restauracje, gospody, zakłady szkolne lub lecznicze i t. p.

Okoliczność jednak użycia wspomnianych budynków do powyższych celów zwiększa zyskowość odnośnego gospodarstwa lub przemysłu i w następstwie tego należy przy ustalaniu dochodu z tych ostatnich źródeł zwrócić na to uwagę.

Z budynków lub części tych budynków, które właściciel odstąpił bezpłatnie do użytku na cele naukowe, wychowawcze, dobroczynne, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i inne ogólnej użyteczności, nie przyjmuje się ani wartości użytkowej, ani kosztów, poniesionych na tego rodzaju budynki.

Za dochód z budynków zajętych w całości lub w części przez samego właściciela i członków jego rodziny lub używanych w inny sposób, niż wymieniony w poprzednich ustępach, albo odstąpionych do używania bezpłatnie innym osobom, uważa się wartość użytkową, jaką budynki te lub części tych budynków przedstawiają ze względu na stan budowy, położenie i wartość budynku, stosunki najmu, komunikacje, miejsce lub okolicę, oraz ze względu na czas i rozmiar rzeczywistego użytkowania.

Przy ustalaniu tej wartości należy również uwzględnić należące do budynku podwórza, ogrody domowe, parki i inne przynależności.

Ustalenia wartości użytkowej dokonuje się przez porównanie z rzeczywistym czynszem najmu domów lub mieszkań podobnego rodzaju w tej samej lub sąsiedniej miejscowości.

Od ustalonej wartości użytkowej należy potrącić koszty, wymienione w § 31 nin. rozp.

Dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, oraz z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych.

(do art. 17 ustawy).

§ 33. Dochód roczny ze źródeł w nagłówku niniejszego paragrafu wymienionych oblicza się w ten sposób, że z przychodów, osiągniętych z tych źródeł, potrąca się wszelkie koszty, wymienione w art. 6 ustawy.

Do przychodów należą w szczególności:

1) wynagrodzenia, prowizje, odsetki i inne wszelkiego rodzaju umówione lub przyznane świadczenia wzajemne za usługi i świadczenia osobiste lub o charakterze przemysłowym, albo handlowym;

2) cena otrzymana ze sprzedaży surowców, towarów i wyrobów;

3) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów, wziętych z przedsiębiorstwa (handlowego i przemysłowego) do jakiegokolwiek bądź użytku lub spożycia przez podatnika, jego rodzinę, tudzież jego służbę, użytą wyłącznie do posług osobistych, i wszelkich innych domowników;

4) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów, znajdujących się z końcem roku, miarodajnego do wymiaru podatku.

Od powyższych przychodów należy potrącić następujące koszty prowadzenia przedsiębiorstwa:

1) koszty utrzymania w dobrym stanie i przywrócenia do pierwotnego stanu budynków, służących do wykonywania przedsiębiorstwa, i wszelkich innych zakładów, oraz koszty utrzymania i uzupełnienia żywego i martwego inwentarza; natomiast koszty nowej budowy, rozszerzenia lub trwałego ulepszenia wspomnianych budynków, tudzież koszty powiększenia wymienionego inwentarza, nie nadają się do potrącenia;

2) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod 1) wymienionych, oraz zapasu towarów i produktów od ognia i innych szkód;

3) stosowny procent wartości na zużycie budynków, maszyn, narzędzi i t. p.;

4) czynsz dzierżawny i najmu za grunta, budynki, narzędzia, przybory i prawa;

5) koszty opału i oświetlenia w przedsiębiorstwie (lecz nie w mieszkaniu prywatnym);

6) koszty nabycia surowców, materiałów pomocniczych, towarów oraz wszelkich innych przedmiotów, potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa;

7) płace i wynagrodzenia zajętych w przedsiębiorstwie urzędników, funkcjonariuszów, oficjalistów, czeladników, pomocników, robotników, parobków, służby i t. p., łącznie z wartością pieniężną dostarczonego żywienia i innych świadczeń w naturze, o ile nie użyto do tego produktów, wziętych z wykonywanego przedsiębiorstwa. Jeżeli zaś tego rodzaju żywienie i inne świadczenia w naturze zostały pokryte produktami przedsiębiorstwa, wówczas można je przyjąć w kosztach pod warunkiem, gdy równocześnie zaliczono je w przychodach;

8) opłaty, które podatnik uiszcza na mocy ustawy lub umowy za osoby pracujące u niego, do kas chorych i kas zaopatrzenia;

9) podatki pośrednie i opłaty, które stanowią koszty przedsiębiorstwa albo są zawarte w cenie produktów i towarów, jako to: podatki spożywcze, akcyzowe, stemplowe, probiercze, cłowe, opłaty od wyszynku i sprzedaży trunków i t. p.;

10) procenta od długów bieżących (rachunki bieżące, towarowe, kapitały wypożyczone do prowadzenia przedsiębiorstwa);

11) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów przejętych z poprzedniego roku na rok miarodajny do wymiaru podatku.

Co do przedsiębiorstw, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych, w których stan zapasu z końcem pojedynczych lat nie zwykł

podlegać znacznym zmianom, można nie uwzględniać ich wartości pieniężnej ani w przychodach, ani w kosztach przedsiębiorstwa.

Obliczenie dochodu z przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

(do art. 17 i 22 ustawy).

§ 34. Podatnicy, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, powinni przyjąć za podstawę do obliczenia dochodu przedsiębiorstw zamknięcia rachunkowe i należycie sporządzone bilanse miarodajnego roku operacyjnego (gospodarczego), obejmującego okres dwunastu miesięcy. O ile obliczenie dochodu na podstawie ksiąg handlowych nie odpowiada wymogom § 33 nin. rozp., należy w celu obliczenia dochodu, podlegającego podatkowi, poczynić odpowiednie sprostowania. W szczególności, jeżeli odliczono od dochodu odsetki od kapitału własnego, w przedsiębiorstwo włożonego, lub inne wydatki, które ustawowo nie są uzasadnione, wówczas tego rodzaju wydatki należy doliczyć do zysku bilansowego.

Dla oszacowania przedmiotów majątkowych i wierzytelności przy sporządzaniu inwentarza oraz dla uwzględnienia stosowności odpisań wogóle dopuszczalnych, decydują postanowienia ustawy handlowej, zwyczaj kupiecki, a w granicach, zakreślonych ustawą handlową lub zwyczajem kupieckim, również własne uznanie podatnika, z tem jednak, aby przepisy buchalterji były przestrzegane.

Według tych samych zasad należy postępować pod względem odpisywania niepewnych wierzytelności, jak również pod względem sum, odłożonych na wyrównanie prawdopodobnych i dających się przewidzieć strat.

Nadwyżkę potrąceń, nieuzasadnioną obowiązującymi postanowieniami, należy doliczyć do zysku bilansowego.

Zysk osiągnięty przez spółki firmowe i firmowo-komandytowe (jawne spółki handlowe i komandytowe) ustalić należy w sposób powyżej wyluszczone i opodatkować odrębnie, jako dochód poszczególnych uczestników w stosunku do ich udziałów.

Szczególne uwagi co do niektórych przedsiębiorstw.
(do art. 17 ustawy).

§ 35. Zasady przytoczone w §§ 33 i 34 nin. roz. mają zastosowanie przy obliczeniu dochodu ze wszystkich stale wykonywanych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, oraz z wszelkiego ro-

dzaju zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych, bez względu, czy podlegają, czy nie podlegają postanowieniom obowiązującej ustawy przemysłowej. Również obojętnem jest, czy wymienione przedsiębiorstwa, zajęcia i zatrudnienia podlegają podatkowi zarobkowemu lub przemysłowemu, albo też są wolne od tegoż podatku.

Te same zasady należy stosować również:

1) do stałych przedsiębiorstw, zatrudnień i zajęć, które opierają się na bezpośrednim wykonywaniu praw autorskich, wynalazków, przywilejów i t. p. przez samych autorów, wynalazców lub przez te osoby, które nabyły od nich wykonywanie tych praw;

2) do tych autorów i wynalazców i t. p., którzy odstępowanie takich praw osobom trzecim (nakładcom i t. p.) wykonywują jako stałe zajęcia, zysk na celu mające;

3) do prac artystycznych lub literackich, z których dochód osiąga się także w inny sposób, niż pod 1) i 2) określono.

W przypadkach, w których spieniężenie praw autorskich, przywilejów i t. p., czy to przez autorów, wynalazców i t. p., czy też przez osoby, które nabyły od nich te prawa, przedstawia się jako stałe, zysk przynoszące zatrudnienie, doliczyć należy do tego dochodu także dochód z wynagrodzeń bieżących, tantjem i t. p. We wszystkich innych przypadkach, a w szczególności, gdy spadkobiercy autora lub trzecie osoby, nie czyniąc zyskowego zatrudnienia z wykonywania takich praw, pobierają dochody z wynagrodzeń bieżących, wówczas należy postępować, jak z dochodem, który płynie z majątku w kapitałach.

Przy obliczaniu dochodu z kopalń postępować należy analogicznie w myśl przepisów, zawartych w §§ 33 i 34 nin. rozp., z doliczeniem do kosztów, ustawowo uzasadnionych, nadto odpisania, odpowiadającego rocznemu zmniejszeniu wartości substancji, z ruchu wynikającej.

Dochód z udziałów w kopalniach (kuksy i udziały brutto) należy doliczyć do dochodu z majątku w kapitałach.

Przy ustalaniu dochodu z tak zwanych zawodów wyzwolonych (liberalnych): adwokatów, lekarzy, artystów, uczonych i t. p., zaliczyć należy następujące koszty:

1) utrzymanie biur, kancelaryj, pracowni, pokoi ordynacyjnych i t. p. (lecz nie koszty założenia i pierwszego urządzenia);

2) wynagrodzenia dla współpracowników, pomocników lub służ, przyjętych w celu wykonywania zawodu;

3) zakupno materiałów, potrzebnych do wykonywania czynności zawodowych;

4) utrzymanie w dobrym stanie i uzupełnienie potrzebnych przyborów w granicach pierwotnego stanu;

5) koszty podróży, wymaganych wykonywaniem zawodu, koszty prowadzonej korespondencji i t. p.;

6) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod 1), 3) i 4) wymienionych;

7) stosowne odpisanie na zużycie tych przedmiotów, o ile odpisać na zużycie nie uwzględniono w kosztach utrzymania lub w kosztach uzupełnienia.

Dochody notariuszy, pisarzy hipotecznych, lekarzy i weterynarzy urzędowych i t. p. funkcjonariuszów publicznych, nie pochodzące z uposażeń służbowych, należy traktować narówni z dochodami z zawodów wywolonych.

Za dochód z interesów spekulacyjnych uważa się rzeczywiście osiągnięty zysk z interesów, zawartych w celach spekulacyjnych i z uczestnictwa w takich interesach, po potrąceniu poniesionych strat.

Samo powiększenie się wartości przedmiotów spekulacyjnych (zwyżka kursu, wartości obiegowej) nie stanowi dochodu, tak, jak zmniejszenie się wartości nie uzasadnia potrącenia tego zmniejszenia, o ile dochód z takiego powiększenia się wartości nie został jako taki zaksięgowany przez samego podatnika.

**Przedsiębiorstwa po części zagranicą wykonywane.
(do art. 1 i 4 ustawy).**

§ 36. Do wykonywanych poczęści na obszarze Rzeczypospolitej, a poczęści zagranicą przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych z których podatnik osiąga dochód, mają przy ustalaniu w myśl art. 1 ustawy ustęp 1 i ustęp 2b dochodu płynącego z obszaru Rzeczypospolitej zastosowanie podane w §§ 33—35 nin. rozp. zasady.

Jeżeli zaś przedsiębiorstwo, znajdujące się na obszarze Rzeczypospolitej, pozostaje z przedsiębiorstwem, znajdującem się zagranicą, a nie podlegającym podatkowi w myśl art. 4 ustawy, w takim związku, że oddzielne obliczenie dochodu nie da się skutecznici, wówczas należy obliczyć łączny dochód z tych przedsiębiorstw i odpowiednio rozłożyć ten dochód na poszczególne obszary.

Dochód z tantjem.

(do art. 18 i 24 ustawy)

§ 37. Za dochód z tantjem uznaje ustawa wszelkie wynagrodzenia procentowe w pieniądzu lub naturze, wypłacane z zysku lub obrotu

przedsiębiorstw lub instytucyj osobom, należącym do składu zarządów, rad, komitetów nadzorczych i komisij rewizyjnych, lecz nie pełniącym stałych funkcyj w bezpośrednim zarządzie tych przedsiębiorstw i instytucyj.

Jeżeli zaś wspomniane osoby są stale czynne w zarządzie, jako kierownicy przedsiębiorstwa i swoją czynnością wpływają bezpośrednio na osiągnięcie większego obrotu lub zysku, to pobierane przez te osoby wynagrodzenia procentowe za tego rodzaju czynności, choćby pod nazwą tantjem, należy w rozumieniu ustawy uważać za zwykłe uposażenie służbowe (art. 20 ustawy).

Przy opodatkowaniu tantjemy w ogólnym dochodzie uwzględnić należy wszelkie wydatki w myśl § 40 nin. rozp.

Specjalny podatek od tantjem (art. 24 ustawy) pobiera się od faktycznie przyznanej tantjemy.

Dochód z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych.
(do art. 19. ustawy).

§ 38. W art. 19 ustawy wymienia ustawa dochody z kapitałów pieniężnych, rent i innych praw majątkowych, za które uważa wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną, osiągnięte z tytułu umów i zobowiązań, z wszelkiego rodzaju lokat kapitałów, perjodycznych świadczeń i praw majątkowych, o ile wpływy te nie pochodzą z kapitałów pieniężnych, umieszczonych w nieruchomościach i przedsiębiorstwach podatnika.

Do dochodów z kapitałów pieniężnych należą w szczególności:

1) procenty od pożyczek, wkładów, rachunków bieżących i innych podobnych lokat kapitałów pieniężnych, określone umową lub, w braku tejże, dozwolone ustawą; procenty od narosłych procentów i od innych nie otrzymanych w terminie sum; kary konwencjonalne za nie zwrócony w terminie kapitał lub nie zapłacony w terminie procent (odsetki za zwłokę).

Przy obliczaniu dochodu z kapitałów pieniężnych, ulokowanych w celu otrzymania procentów, nie mają żadnego znaczenia okoliczności, czy przy lokacie kapitałów sporządzono pisemną umowę, czy też nie, tudzież czy lokata jest odpowiednio zabezpieczona, czy też niezabezpieczona;

2) procenty z wszelkiego rodzaju papierów procentowych państwowych, publicznych i prywatnych, chociażby papiery te były uwolnione od opłaty innego rodzaju podatków;

3) dywidendy i inne udziały w zyskach, otrzymane z powodu

uczestnictwa w towarzystwach akcyjnych, towarzystwach kredytowych, towarzystwach pożyczkowo-oszczędnościowych lub rolniczych, wogóle w kooperatywach wszelkiego rodzaju i t. p., wreszcie zyski udziałowców w towarzystwach firmowo-komandytowych (komandytowych). Zysków zaś komandytorów nie wlicza się do dochodu z kapitałów pieniężnych, lecz do dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub innych na zysk obliczonych przedsiębiorstw.

Dywidendy i inne zyski z udziałów w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i innych podlegają opodatkowaniu i w tym wypadku, jeżeli przedsiębiorstwa te znajdują się zagranicą.

Dochody z wkładów oszczędnościowych, wnoszonych przez rodziców na imię dzieci małoletnich, doliczają się do dochodu głowy rodziny.

Dochód z kapitałów pieniężnych, wypożyczonych na weksle lub inne zobowiązania pieniężne, bez oznaczenia wysokości pobieranych procentów, oblicza się w wysokości 6% rocznie; jeżeli zaś udowodnioną będzie rzeczywista wysokość pobieranych procentów, to dochód przyjmuje się w tej ostatniej wysokości. Przepis ten nie dotyczy weksli handlowych, otrzymanych za sprzedane towary, za świadczone usługi i wogóle przy transakcjach handlowych; wpływy tego rodzaju dolicza się w całości do dochodu z przedsiębiorstw lub gospodarstwa.

Odsetki, zawarte w nieoprocentowanych wierzytelnościach wekslowych lub innych zobowiązaniach pieniężnych, które jednak zwrócone być mają w sumie, przewyższającej pierwotną sumę kapitału, doliczają się do dochodu tego roku, w którym je razem z kapitałem odebrano.

Przy ratach ryczałtowych (annuitetach) częścią składową dochodu jest tylko kwota odsetków w racie ryczałtowej zawarta.

Od dochodu z kapitałów pieniężnych należy potrącić rzeczywiście poniesione koszty przechowania i administracji (np. opłata za schówki) łącznie z uiszczonymi opłatami stemplowymi, jak również premje za ubezpieczenie od wylosowania.

Dochód z kapitałów pieniężnych podlega opodatkowaniu bez względu na to, czy kapitały te są własnością płatnika, czy też korzysta on z dochodu obcych kapitałów, jak również niezależnie od tego, czy kapitały te są ulokowane w papierach wartościowych lub innych walorach krajowych lub zagranicznych i bez względu na to, czy te kapitały są przechowywane w instytucjach kredytowych Rzeczypospolitej lub zagranicznych.

Przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się

pod uwagę różnicy ich wartości kursowej, a strat wynikłych z tego powodu nie uwzględnia się, z wyjątkiem wypadków, gdy papiery te są w posiadaniu przedsiębiorstw, w których obroty temi papierami są przedmiotem interesu handlowego.

Do dochodów z rent i innych praw majątkowych należą w szczególności:

1) renty (dziedziczne, dożywotnie, terminowe), jakie wypłacają zakłady ubezpieczenia i zaopatrzenia, kasy emerytalne, kasy wdowie lub inne kasy i zakłady podobnego rodzaju, albo których tytuł prawny polega na darowiźnie, fundacji, rozporządzeniu ostatniej woli lub na kupnie renty;

2) renty z tytułu wykupu lub odszkodowania, świadczenia tytułem odstepnego i dożywocia, dochody z praw użytkowania służebności, jak użytkowania i prawa mieszkania, z ciężarów gruntowych i podobnych uprawnień;

3) udziały, które posiadacze przedsiębiorstw skartelowanych (kartelem objętych) pobierają wtedy, gdy ruch swego przedsiębiorstwa wstrzymują lub ograniczają;

4) wszelkie inne powtarzające się perjodycznie świadczenia i wsparcia wszelkiego rodzaju, o ile świadczący zobowiązał się ważnie do ich wypłacania, albo też jest do tego obowiązany na mocy ustawy lub wyroku sądowego, jak alimentacje, apanaże i t. p.;

5) powtarzające się perjodycznie dochody za zaniechanie lub wykonywanie uprawnień, patentów, przywilejów, wynalazków, praw do przedstawięń i wszelkich praw autorskich i t. p.; co do ostatnich jednak z ograniczeniem w myśl § 35 nin. rozp.

Dochód z uposażeń służbowych, emerytur i najemnej pracy.

(do art. 20 ustawy).

§ 39. Dochód ze źródeł w art. 20 ustawy wymienionych stanowią wszelkiego rodzaju wynagrodzenia łącznie z wszystkimi dodatkami, jakie podatnik uzyskuje w pieniądzu lub w naturze ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy.

W szczególności należą tu:

1) uposażenia służbowe, dodatki osobiste, dodatki służbowe, remuneracje, tantjemy, z wyjątkiem tantjem, wymienionych w części pierwszej § 37 nin. rozp., czesne, taksy egzaminacyjne, promocyjne, wynagrodzenia od sztuki, akordowe, żetonowe, prowizje i wszelkie inne dodatki, jakkolwiek nazwę mające, pobierane przez oficerów, duchownych wojskowych,

urzędników wojskowych, pracowników państwowych, samorządowych i innych instytucji publicznych lub stowarzyszeń i towarzystw oraz przez pracowników, pozostających w prywatnym stosunku służbowym (urzędnicy prywatni, pomocnicy, robotnicy, służący i inni podobnego rodzaju pracownicy prywatni).

Wspomniane wynagrodzenia należy uważać za dochód bez względu na to, czy zapewnione są w sumach zgóry ustanowionych (rocznie, miesięcznie, tygodniowo, dziennie), czy też otrzymywane według innych norm (przepisy służbowe, umowy, zwyczaje i t. p.). Nazwa wynagrodzenia oraz okoliczność, czy pobierane wynagrodzenie jest związane z uprawnieniem do emerytury lub nie, nie czyni żadnej różnicy;

2) dopłaty, wyznaczone na utrzymanie księżom świeckim i członkom regularnych zakonów z funduszków Państwa, samorządów lub z innych funduszków publicznych (uzupełnienia kongruy).

Dochód duchownych z gruntów i budynków kościelnych należy ustalić w myśl §§ 25—32 nin. rozp.;

3) wszelkie świadczenia, które wspomniane wyżej osoby otrzymują ze względu na swoje stanowisko od trzecich osób, bez względu, czy świadczenia te mają charakter danin lub podarków dobrowolnych, a w szczególności:

a) dochód duchownych z opłat stuley, z opłat za odprawianie mszy, stypendyj mszalnych i t. p. oraz z innych darów, jakie duchowni ze względu na swój urząd otrzymują;

b) dochód, który służdy publiczni i prywatni (słudzy, woźni, portjerzy, dozorczy domów, kelnerzy i t. p.) otrzymują w postaci datków lub podarków nie od służbodawcy, lecz od innych osób za usługi lub ze zwyczaju przy pewnych sposobnościach;

4) emerytury, jakie pobierają wyżej wymienione osoby z powodu czasowego lub stałego przeniesienia w stan spoczynku lub po wystąpieniu z innych przyczyn z czynnej służby, oraz zaopatrzenia, jakie wdowy i sieroty po wspomnianych osobach pobierają od służbodawcy, albo też z funduszków i kas, do których służbodawcy składają wkłady na emeryturę lub zaopatrzenie;

5) oprócz świadczeń w gotówce, uwzględnić należy także wartość dochodów w naturze, tudzież wartość czynszową udzielonego bezpłatnie mieszkania. Do podległego podatkowi dochodu urzędników państwowych nie należy doliczać wartości czynszowej mieszkań służbowych lub gruntów w użytkowanie oddanych, za które czynsz potrąca się z uposażenia służbowego; również takiego potrącenia z uposażenia na czynsz najmu lub dzierżawy nie należy uwzględniać w wydatkach, związanych ze służbą. We

wszystkich innych przypadkach wartość mieszkania w naturze obliczyć należy w myśl § 32 nin. rozp.

Wszystkie wyżej wymienione wynagrodzenia podlegają z reguły opodatkowaniu w wysokości, rzeczywiście osiągniętej w roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy. Wyjątek zachodzi wówczas, gdy stałe, zgóry umówione wynagrodzenia służbowe mają być opodatkowane po raz pierwszy, jako nowe źródło dochodu, w którym to wypadku za podstawę opodatkowania przyjmuje się przypuszczalną roczną kwotę tych stałych wynagrodzeń w roku podatkowym.

Koszty służbowe.

(do art. 20 ustawy).

§ 40. Ta część uposażenia służbowego, która jest przeznaczona na wynagrodzenie kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, nie stanowi dochodu podatкови podlegającego, pod warunkami niżej przewidzianymi, a w szczególności:

1) u oficerów, duchownych wojskowych, urzędników wojskowych, pracowników państwowych i samorządowych, którym wyraźnie przyznano lub etatowo obliczono pewną sumę lub jakąś część uposażenia na pokrycie kosztów służbowych, nie wlicza się do dochodu tej sumy lub tej części uposażenia, bez względu na to, czy podatnik zaoszczędził co z tych sum, lub nie;

2) osoby, nie pozostające w służbie wojskowej, państwowej i samorządowej, a roszcujące sobie prawa do uwolnienia od podatku takich wynagrodzeń, które otrzymały na koszty służbowe, winny na żądanie udowodnić, jaką kwotę z tego wynagrodzenia użyły na koszty, połączone z ich czynnościami służbowymi;

3) pominiwszy wypadek pod 2), należy wydatki służbowe tylko wtedy obliczyć i potrącić, gdy wynagrodzenie służbowe, na podstawie zawartej umowy, mieści w sobie zarazem odszkodowanie kosztów służbowych, bez wyraźnego określenia sumy na te koszty przeznaczonej;

4) narówni z kosztami służbowymi traktuje się i nie bierze się w rachubę przy opodatkowaniu:

a) dodatków funkcyjnych i reprezentacyjnych, przyznanych osobom wojskowym i pracownikom państwowym;

b) ryczałtów na koszty podróży i diet lub remuneracji, wypłacanych osobom pod a) wymienionym za podróże służbowe i za zastępcze czynności służbowe, spełniane poza siedzibą miejsca służbowego;

c) ryczałtów na koszty podróży, diet i innych podobnych wynagrodzeń, przyznanych z kas publicznych tytułem odszkodowania za spełnianie obowiązków obywatelskich.

Odliczenia przy uposażeniach.

(do art. 20 ustawy).

§ 41. Osoby, pobierające uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę, mogą odliczyć od podlegającego podatkowi dochodu:

1) takse służbową, stemple do kwitów, wkładki na cele emerytalne, o ile do ponoszenia tego rodzaju wydatków są obowiązane na mocy specjalnych ustaw;

2) świadczenia poniesione za służbodawcę, których odszkodowanie jest zawarte we wzajemnem świadczeniu służbodawcy, za przyjęte czynności służbowe, n. p. oświetlenie, potrzeby kancelaryjne, materiały pomocnicze, dostarczone przez pomocników przemysłowych i handlowych, świadczenia kelnerów na kupno pewnych przedmiotów i t. p.

Dochód z wszelkich innych źródeł.

(do ustępu 7 art. 3 ustawy).

§ 42. Dochody z poszczególnych źródeł, omówione w art. 15—20 ustawy, nie wyczerpują wszelkich rodzajów dochodów, które podlegają podatkowi.

Do tego rodzaju dochodów, nieobjętych wspomnianymi artykułami, należą nieperjodyczne wpływy, n. p. korzyści, płynące ze sprzedaży i nabycia przedmiotów majątkowych w celach spekulacyjnych, wynagrodzenie otrzymywane przez spadkobierców autora za odstąpienie na pewien czas korzystania z prawa autorskiego, premje (nagrody) za utwory naukowe, literackie, artystyczne i t. p.

Wliczenie do dochodu korzyści, płynących ze sprzedaży i nabycia przedmiotów majątkowych w celach spekulacyjnych, uzasadnione jest w wypadkach nabycia i sprzedaży zarówno majątków nieruchomości (grunta, domy), jak i majątków ruchomych (papiery wartościowe, prawo eksploatacji bogactw kopalnianych na cudzych gruntach, udziały naftowe, dzieła sztuki, zabytki starożytne, rozmaite zbiory marek, numizmatów, porcelany i t. p.). Dla uznania tych korzyści za dochód podległy podatkowi niezbędnym jest nietylko stwierdzenie faktu sprzedaży nabytego przedmiotu majątkowego, lecz również i dokonanie operacji w celach spekulacyjnych, t. j. w zamiarze osiągnięcia korzyści drogą tych operacji, a nadto pod warunkiem, że wykonywanie

tych operacji nie stanowi zajęcia zawodowego podatnika. W tym ostatnim bowiem wypadku korzyści, płynące z interesów spekulacyjnych, podlegają opodatkowaniu jako dochód z przedsiębiorstwa handlowego.

Charakter spekulacyjny transakcji przy nabyciu i sprzedaży przedmiotów majątkowych ustala się według okoliczności, towarzyszących każdemu poszczególnemu wypadkowi, w zależności od istoty transakcji, od czasu trwania posiadania i korzystania z przedmiotu majątkowego do chwili sprzedaży, od właściwości korzystania i t. p.

Nabycie przeto przedmiotu w zamiarze korzystania z tego przedmiotu, oraz sprzedaż tegoż wskutek zaszyłych stosunków rodzinnych, służbowych i innych podobnych okoliczności, nie jest w regule transakcją o charakterze interesu spekulacyjnego. W równej mierze nie ma charakteru interesu spekulacyjnego sprzedaż z zyskiem (korzystna sprzedaż) majątku niedawno otrzymanego w spadku.

Obliczenie korzyści i strat z transakcji spekulacyjnej należy uskutecznić przez zestawienie otrzymanej za majątek ceny nie tylko z ceną nabycia, lecz również z wszystkimi nakładami (inwestycjami) na ulepszenie powiększenie wartości majątku.

Poniesione straty z powodu takich transakcji należy również przyjąć w rachubę przy obliczeniu ogólnego podatku podatnika.

Szczególne postanowienia co do ustalenia dochodu osób prawnych.

(do art. 21 ustawy).

§ 43. Opodatkowanie osób prawnych, zarówno obowiązanych, jak i nie obowiązanych do publicznego składania rachunków, lecz prowadzących prawidłowe księgi handlowe, następuje na podstawie wyników ostatniego zamknięcia rachunkowego z roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

Za podstawę ustalenia dochodu podlegającego podatkowi przyjmuje się sporządzone za miarodajny rok operacyjny bilanse, rachunki zysków i strat, rachunki zarządu oraz uchwały walnego zgromadzenia, dotyczące wspomnianych rachunków i bilansów.

Podlegający opodatkowaniu dochód osób prawnych, wymienionych w art. 21 ustawy, stanowią;

1) zyski bilansowe, które w postaci dywidend, procentów od akcji, tanjem lub pod jakąkolwiek bądź nazwą rozdziela się pomiędzy członków, wspólników i udziałowców, z wyjątkiem niepodlegających specjalnemu podatkowi tantjem, wydzielonych dla członków rad nadzorczych, członków zarządu, dyrektorów i innych pracowników; natomiast obojętną

jest kwestja, czy dywidenda została wypłaconą, czy też dopisaną na dobro danej osoby;

2) sumy, przeznaczone z zysków bilansowych na umorzenie długów lub kapitału zakładowego, na rozszerzenie lub ulepszenie przedsiębiorstwa, jak również na utworzenie wszelkiego rodzaju funduszy rezerwowych.

Za przeznaczone na ulepszenie lub rozszerzenie przedsiębiorstwa uważa się te sumy, które nie służą ani do pokrycia bieżących kosztów przedsiębiorstwa, ani do utrzymania i dalszego prowadzenia ruchu przedsiębiorstwa w dotychczasowym rozmiarze, lecz które zostały wyłożone na urządzenia i zakłady w celu osiągnięcia wyższego dochodu lub w celu rozszerzenia rozmiaru ruchu przedsiębiorstwa.

Przy rozstrzygnięciu kwestji, czy pewny fundusz rezerwowy utworzono w myśl postanowień pod 2) niniejszego paragrafu, nie chodzi wcale o nazwę funduszu. Za fundusz rezerwowy uważa się wszelkie sumy nagromadzone z nadwyżek bilansowych, które w poszczególnym wypadku przedstawiają się właściwie jako pomnożenie majątku. Takim pomnożeniem majątku są również sumy, które z nadwyżek bilansowych przeznaczono na nadzwyczajne odpisania, przekraczające miarę prawidłowych odpisań (§ 16 nin. rozp.).

Z drugiej zaś strony nie stanowią dochodu te fundusze, które służą tylko do pokrycia już istniejących zobowiązań, w szczególności fundusze, odkładane przez towarzystwa ubezpieczeniowe na wypłatę sum ubezpieczeniowych, tudzież sumy, odkładane przez towarzystwa na wzajemności oparte na zwroty premij dla członków ubezpieczonych.

Sum, wydzielonych dla członków lub na zwroty kapitałów, albo spłaty długów, nie z nadwyżek bilansowych, lecz z funduszy, nagromadzonych z zysków ubiegłych lat, nie bierze się w rachubę przy ustalaniu dochodu opodatkowaniu podlegającego.

Od sumy zysków bilansowych, obliczonych w sposób wyżej podany dla towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków, a mających siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, należy odliczyć 4% kapitału zakładowego, uwidocznionego w sprawozdaniu za ostatni rok operacyjny.

Za kapitał zakładowy uważa się kapitał akcyjny, udziałowy, wkładowy i inne tym podobne kapitały.

Za kapitał zakładowy instytucyj kredytowych, emitujących listy zastawne lub obligacje i nie posiadających kapitału zakładowego, uznaje się dziesiątą część wypuszczonych w obieg przez te instytucje listów zastawnych i obligacyj.

W sposób wyżej omówiony należy postępować przy ustalaniu dochodu osób prawnych, których siedziba zarządu znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej, natomiast przy tych osobach prawnych, które na obszarze Rzeczypospolitej nie mają siedziby zarządu, lecz w myśl ust. 5 art. 1 ustawy pod b) są obowiązane do opłacania podatku dochodowego, za dochód, podlegający opodatkowaniu, uważa się tę część zysków bilansowych, obliczonych w sposób wyżej wskazany, która przypada jedynie na dochody z gruntów i budynków, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, z majątków przywiązanych do tegoż obszaru fideikomisem lub innymi przepisami prawnymi, z wierzytelności zahipotekowanych na nieruchomościach, położonych na obszarze Rzeczypospolitej, lub z przedsiębiorstw na tymże obszarze wykonywanych.

ROZDZIAŁ III.

Stawki podatkowe.

(do art. 23 ustawy).

§ 44. Przypadającą od ogólnego dochodu stawkę podatkową wyznacza się dla każdego podatnika według skali, ustanowionej w art. 23 ustawy. Dla wszystkich podatników [osoby fizyczne, prawne i spadki wakujące (nie objęte)], osiągających dochód ponad granicę minimum egzystencji, aż do dochodu w sumie 500.000 Mk, wyznacza ustawa podatek w stałych stawkach.

Przy dochodzie osób prawnych, przekraczającym 500.000 Mk, podatek wynosi 125.000 Mk i oprócz tego 2500 Mk od każdego pełnych 10.000 Mk ponad 500.000 Mk.

O ile zaś chodzi o dochód osób fizycznych i spadków wakujących (nie objętych), przekraczający 500.000 Mk i nie przenoszący 5.000.000 Mk, dolicza się do podatku, obliczonego w sposób powyższy, nadto 1°/_o do 10°/_o od całego podlegającego podatkowi dochodu, zależnie od wysokości tegoż dochodu.

Przykłady:

A. Osoby fizyczne i spadki wakujące.

Podlegający podatkowi dochód 2,000.000 Mk

Obliczenie podatku:

Od 500.000 Mk wynosi podatek 125.000 Mk

Od każdego następnego pełnych 10.000 Mk

po 2500 Mk, czyli 2500 Mk razy 150 = 375.000 Mk

Nadto od 2,000.000 Mk 6°/_o 120.000 Mk

Razem podatek 620.000 Mk

B. Osoby prawne.

Podlegający podatkowi dochód	2,500.000 Mk
Obliczenie podatku:	
Od 500.000 Mk podatek	125.000 Mk
Od każdego następnego pełnych 10.000 Mk	
po 2500 Mk, czyli $2500 \text{ Mk} \text{ razy } 200 =$	<u>500.000 Mk</u>
Razem podatek	625.000 Mk

Podatek należy jednak wymierzać w taki sposób, aby z dochodu wyższego stopnia, po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego, nie zostawało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu poprzedniego stopnia, po potrąceniu podatku na ten ostatni stopień przypadającego.

O ile z dochodu ustalonego do wymiaru podatku, po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej, pozostanie mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, wówczas należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Przykłady:

- 1) Dochód podlegający podatkowi 100.200 Mk
 Od 100.200 winien przypadać podatek . . . 12.485 „
 Po potrąceniu jednak tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (100.200 Mk — 12.485 Mk) dochód . . . 87.715 „
 Od najwyższego dochodu poprzedniego stopnia, tj. od 100.000 Mk, przypada podatek 11.000 „
 a ponieważ po potrąceniu tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (100.000 Mk — 11.000 Mk) . . . 89.000 „
 przeto od dochodu 100.200 Mk wymierzyć należy różnicę między 100.200 Mk a 89.000 Mk (100.200 Mk — 89.000 Mk) = 11.200 „
 zamiast 12.485 Mk
- 2) Dochód podlegający podatkowi w miejscowości IV kl. ustalono na 6.040 „
 Od 6040 Mk przypada podatek 78 „
 a ponieważ po potrąceniu tego podatku od dochodu podlegającego podatkowi (6040 Mk — 78 Mk) pozostaje 5.962 „
 przeto należy wymierzyć tylko tę nadwyżkę ponad 6000 Mk, tj. 40 „

Specjalny podatek od tantjem.

(do art. 24 ustawy).

§ 45. Osoby, wymienione w art. 18 ustawy, opłacają, oprócz podatku dochodowego, nadto specjalny podatek od tantjem, o ile .

1) pojęcie tantjemy odpowiada wymogom § 37 nin. rozp.;

2) przyznana tantjema u jednego służbodawcy przekracza 10.000 Mk.

Specjalny podatek od tantjem wynosi 50% stawki, przypadającej od dochodu, według skali w art. 23 ustawy ustanowionej.

Gdy jedna i ta sama osoba pobiera tantjemy w kilku instytucjach lub przedsiębiorstwach, wówczas specjalny podatek od tantjem oblicza się osobno od każdej tantjemy, przekraczającej 10 000 Mk.

Przykład :

Dochód podlegający opodatkowaniu 100.000 Mk

Podatek dochodowy 11.000 „

W dochodzie tym, oprócz dochodów z innych źródeł, mieszczą się tantjemy (art. 18 ustawy) przyznane podatnikowi w następujących sumach:

 w instytucji *A* 12.000 „

 „ *B* 8.000 „

 w przedsiębiorstwie *C* 20.000 „

 „ *D* 15.000 „

Dana instytucja lub przedsiębiorstwo winny przeto obliczyć i pobrać specjalny podatek od tantjem w następujących kwotach:

 od 12 000 Mk 50% z 276 Mk = . . . 138 „

 od 8.000 Mk nie opłaca się żadnego podatku — „

 od 20.000 Mk 50% z 820 Mk = . . . 410 „

 od 15.000 „ „ 435 „ = . . . 217 „ 50 f.

Zwyżki i zniżki podatkowe.

(do art. 25 i 26 ustawy).

§ 46. Przy opodatkowaniu osób fizycznych należy uwzględnić, że w pewnych wypadkach, ściśle w ustawie określonych, wyznaczenie kwoty podatkowej znajduje się w zależności nietylko od wysokości dochodu, lecz również i od stosunków osobistych podatnika.

Ponieważ w tych stosunkach odgrywa ważną rolę ciężar utrzymania członków rodziny, przeto ustawa nakazuje silniej opodatkowywać

osoby, wolne od tego ciężaru, natomiast przyznaje ulgi tym podatnikom, którzy mają na utrzymaniu członków rodziny.

Przygodne zasilanie członka rodziny nie ma znaczenia utrzymywania go przez podatnika.

Członkowie rodziny, którzy, zgodnie z postanowieniami art. 11 ustawy, rozporządzając własnymi dochodami, podlegają odrębnemu od głowy rodziny opodatkowaniu, nie mogą być w regule uważani za będących na utrzymaniu podatnika.

Pytanie, kogo z członków rodziny, w wyżej podanem znaczeniu, można uważać za osoby, będące na utrzymaniu podatnika, powinno być rozstrzygnięte po stwierdzeniu odnośnych danych według ogólnych zasad prawnych.

Prawo do ulgi na zasadach art. 26 ustawy przysługuje wyłącznie głowie rodziny.

W małżeństwach prawnie rozwiązanych lub rozłączonych wymienione prawo przysługuje obojgu małżonkom, stosownie do ilości znajdujących się na ich utrzymaniu członków rodziny.

Dla stosowania przepisów art. 25 i 29 ustawy obojętne jest zupełnie, gdzie mieszkają członkowie rodziny, czy razem z podatnikiem, czy też oddzielnie od niego (w innym miejscu lub miejscowości).

Członkowie rodziny.

(do art. 27 ustawy).

§ 47. Za członków rodziny uważa ustawa małżonków, dzieci ślubne, nieślubne i przysposobione, krewnych męża i żony w linii wstępnej i zstępnej, rodzeństwo męża i żony, oraz dzieci rodzeństwa tychże.

Postanowienia art. 25 ustawy w związku z postanowieniem art. 27 ustawy dozwala podatnikom nieżonatym lub niezamężnym korzystać również z ulg art. 26 ustawy, jeżeli na ich utrzymaniu znajdują się członkowie rodziny, wymienieni w art. 27 ustawy, a pozostający z takimi podatnikami w analogicznych stosunkach pokrewieństwa.

Zniżenie podatku z powodu nadzwyczajnych okoliczności.

(do art. 28 ustawy).

§ 48. Niezależnie od ulgi, przewidzianej w art. 26 ustawy, może nastąpić niżenie podatku ze względu na nadzwyczajne okoliczności, jakie spotkały samego podatnika lub członków jego rodziny, zarówno tych, którzy są na utrzymaniu podatnika, jak i tych, których dochodami podatnik rozporządza.

Dla przyznania ulgi na mocy art. 28 ustawy koniecznym jest, aby:

1) dochód podatnika nie przynosił 36 000 Mk ;
 2) nadzwyczajne okoliczności, dające podatnikowi prawo do ulgi, istotnie osłabiały jego zdolność płatniczą;

3) wydatki, wywołane nadzwyczajnymi okolicznościami, z powodu których może nastąpić przyznanie ulgi, były pokrywane z dochodów podatnika, członkowie zaś rodziny, których te okoliczności spotkały, nie podlegały samoistnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Do nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w poprzednich ustępach, zalicza się: powołanie do służby wojskowej; nadmierne ciężary z powodu obarczenia liczną rodziną, wyjątkowego obowiązku wspomagania niezamożnych członków rodziny; długotrwałą chorobę; zadłużenie i inne szczególnie krytyczne okoliczności; następnie wydarzenia żywiołowe, jak pożar, powódź, gradobicie, klęski z powodu działań wojennych i t. p., których skutków nie uwzględniono już przy ustalaniu wysokości dochodu.

W celu przyznania ulgi z art. 28 ustawy Komisja szacunkowa rozważa w każdym poszczególnym wypadku, jak dalece utraconą została zdolność płatnicza, poczem, powziąwszy przekonanie o istotnem zmniejszeniu się zdolności płatniczej, stosownie zniża podatek, lecz najwyżej o trzy stopnie. Orzeczenie w tym względzie wraz z uzasadnieniem, winno być wyrażone w protokule posiedzenia Komisji.

ROZDZIAŁ IV.

Miejsce opodatkowania.

(do art. 29 i 134 ustawy).

§ 49. O okręgu szacunkowym, w którym podatek dochodowy winien być wymierzony, w pierwszym rządzie decyduje stała siedziba lub miejsce zamieszkania określone § 8 nin. rozp., albo, w braku tegoż, miejsce pobytu osoby, podlegającej opodatkowaniu, w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

Osoby, zamieszkujące w dniu 15 grudnia w kilku okręgach szacunkowych, tudzież osoby, nie mające na obszarze Rzeczypospolitej w dniu 15 grudnia ani siedziby, ani miejsca zamieszkania, ani pobytu, podlegają opodatkowaniu w tym okręgu szacunkowym, w którym znajdują się źródła podległego podatkowi dochodu (art. 3 ustęp 1—7 ustawy).

Przyjmuje się przytem, że źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy pod 4) i 6), znajdują się w tym okręgu szacunkowym, w któ-

rym znajdują się władze, urzędy, instytucje i towarzystwa, albo zamieszkują osoby, dokonywające, względnie zarządzające wypłatę.

Jeżeli źródła dochodów, podlegających opodatkowaniu, znajdują się w kilku okręgach szacunkowych, wówczas wymiar podatku dokonywa się w tym okręgu, z którego płynie większa część lub główny dochód podatnika.

Przepisy niniejszego paragrafu stosuje się również przy opodatkowaniu osób, wymienionych w części drugiej art. 75 ustawy i w części pierwszej art. 84 ustawy.

Jeżeliby z odwołania podatnika albo z danych Komisji szacunkowej wynikało, że podatnikowi za jeden i ten sam rok podatkowy wymierzono podatek równocześnie w dwu lub więcej okręgach szacunkowych, wówczas odnośne materiały i dane winny być przesłane wraz z odpowiednim doniesieniem właściwej Izbie skarbowej, która rozstrzyga we własnym zakresie o miejscu opodatkowania, zgodnym z postanowieniami w poprzednich ustępach wyłuszczone, albo też, o ile równoczesny wymiar nastąpił w okręgach szacunkowych, należących do kompetencji różnych Komisji odwoławczych, wówczas Izba skarbowa przedstawia sprawę Ministerstwu Skarbu wraz z odpowiednim wnioskiem.

Na wypadek zmiany miejsca zamieszkania po 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy, jednak przed skutecznym wymiaru na nowy rok podatkowy, właściwą do wymiaru podatku jest zarówno Komisja szacunkowa dotychczasowego miejsca zamieszkania jak i Komisja nowego miejsca zamieszkania.

Skoro przewodniczący Komisji szacunkowej dowie się, że podatnik w czasie, w poprzednim ustępie oznaczonym, z jego okręgu szacunkowego wyprowadził się lub do jego okręgu szacunkowego wprowadził się, wówczas powinien porozumieć się z przewodniczącym Komisji szacunkowej nowego, względnie dotychczasowego miejsca zamieszkania podatnika, celem ustalenia właściwego okręgu szacunkowego dla odnośnego podatnika.

Przy wzajemnym porozumieniu się powinni przewodniczący Komisji szacunkowych przestrzegać zasad niżej wyłuszczonych. Wymiar podatku następuje zawsze w okręgu nowego miejsca zamieszkania:

1) dla podatników, którzy do chwili zmiany miejsca zamieszkania nie złożyli jeszcze zeznania, lub jeżeli zeznanie złożyli, o ile przewodniczący Komisji dawnego miejsca zamieszkania sądzi, że zeznania te wymagają przedstawień wątpliwości i ważniejszych korespondencyj z podatnikiem;

2) dla podatników, którzy życzą sobie być opodatkowani w nowym miejscu zamieszkania, o ile wymiar podatku dla nich nie nastąpił jeszcze w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Również i w innych wypadkach, niż pod 1) i 2) omówionych, można przekazać wymiar podatku Komisji szacunkowej nowego miejsca zamieszkania, jeżeli to w danym wypadku okaże się wskazanem na podstawie szczególnych okoliczności, uzasadniających prawidłowe uskutecznienie wymiaru.

W żadnym wypadku nie można przystąpić do wymiaru w nowym miejscu zamieszkania, zanim odnośni przewodniczący Komisyj szacunkowych przez wzajemne porozumienie się nie ustalą, że podatek w dawnym miejscu zamieszkania nie będzie opodatkowany.

O ile o miejscu opodatkowania decyduje miejsce pobytu podatnika, wówczas przy zmianie miejsca pobytu należy stosować analogiczne wskazówki, odnoszące się do zmiany miejsca zamieszkania.

Pobyt podatnika w zakładzie dla obłąkanych lub innym zakładzie leczniczym, pozbawienie czasowej wolności wskutek kary aresztu oraz czasowa nieobecność w miejscu zamieszkania z innych powodów nie wpływa sama przez się na zmianę miejsca opodatkowania.

W razie przeniesienia uznaje się nowe miejsce przeznaczenia za siedzibę służbową od tego terminu, od którego przeniesiony objął czynności służbowe w nowym miejscu przeznaczenia. Czasowe przydzielenie osób wojskowych z ich miejsca garnizonowego uznaje się za równorzędne z przeniesieniem, jeżeli to przydzielenie zostało zgóry postanowione na przeciąg czasu dłuższy niż 6 miesięcy.

C Z Ę Ś Ć II.

**Nadzór nad stosowaniem ustawy i organa wymierzające podatek.
Czynności wstępne do wymiaru. Zeznania.**

ROZDZIAŁ I.

Nadzór nad stosowaniem ustawy i organa wymierzające podatek.

(do art. 30 i 136 ustawy).

§ 50. Naczelną nadzór nad załatwieniem spraw podatku dochodowego i podatku majątkowego, oraz piecza nad ścisłym i jednolitym wykonywaniem przepisów tudzież rozstrzyganie kwestyj spornych co do stosowania tych przepisów należy do Ministra Skarbu.

§ 51. Ogólny zarząd sprawami podatku dochodowego i podatku

majątkowego, oraz nadzór nad stosowaniem i wykonywaniem przepisów ustawy i wydanych do niej rozporządzeń w okręgach Izb skarbowych należy do Dyrektorów Izb skarbowych.

W razie wątpliwości co do wykładni i stosowania postanowień ustawy oraz przepisów zawartych w rozporządzeniach, Dyrektorzy Izb skarbowych zwracają się o wyjaśnienie lub rozstrzygnięcie do Ministra Skarbu.

Dyrektorzy Izb skarbowych w szczególności mają nadzór:

- 1) nad tworzeniem Komisji szacunkowych,
- 2) nad czynnościami podległych władz skarbowych i Naczelników Urzędów skarbowych w przedmiocie ewidencji osób, podlegających podatkowi dochodowemu i majątkowemu, oraz źródeł dochodowych i przedmiotów majątkowych, należących do podatników,
- 3) nad czynnościami wymiarowemi, a w szczególności nad ustalaniem dochodu i oszacowaniem wartości majątku,
- 4) nad wpłacaniem tych podatków i nad ich ściąganiem,
- 5) nad prowadzeniem biurowości, dotyczącej tych podatków.

§ 52. Do Izb skarbowych należy:

- 1) określenie miejscowości, w których winny być złożone wykazy wymienione w art. 45—47 ustawy;
- 2) dostarczenie przewodniczącym Komisji szacunkowych potrzebnych druków formularzy do podatku dochodowego i podatku majątkowego;
- 3) zaopatrzenie Kas skarbowych w formularze i księgi rachunkowe do tych podatków;
- 4) przygotowywanie spraw na posiedzenia Komisji odwoławczych, prowadzenie biurowości tych Komisji i wykonanie ich decyzyj;
- 5) określenie właściwego miejsca opodatkowania tych osób z pośród podatników, którym w obrębie Izby skarbowej wymierzono podatek równocześnie w kilku okręgach szacunkowych, oraz przedstawianie do decyzji Ministerstwa Skarbu wniosków w tym przedmiocie co do spraw, obejmujących równocześnie okręgi szacunkowe położone w obrębie kilku Izb skarbowych;
- 6) przedstawianie do decyzji Ministerstwa Skarbu wszystkich spraw jemu wyraźnie zastrzeżonych.

Organa wymierzające podatek.

(do art. 31 i 135 ustawy).

§ 53. Celem ustalenia dochodu, oszacowania majątku i wyznaczenia stawki podatku dochodowego oraz podatku majątkowego po-

wołuje się w pierwszej instancji Komisje szacunkowe, a w drugiej instancji Komisje odwoławcze.

Dla przygotowania spraw mogą Komisje wyłaniać potrzebną ilość podkomisyj.

§ 54. Izby skarbowe ustalają w pierwszej instancji podlegający podatkowi zysk wszystkich towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków oraz uskuteczniają wymiar podatku tym towarzystwom i zakładom.

Właściwość Izb skarbowych w tym względzie określa się:

a) co do towarzystw i zakładów krajowych — według siedziby głównego zarządu pomienionego rodzaju towarzystw i zakładów,

b) co do towarzystw i zakładów zagranicznych — według postanowień § 49 nin. rozp., dotyczących miejsca opodatkowania.

Komisje szacunkowe.

(do art. 32 i art. 135 ustawy).

§ 55. Ilość Komisyj szacunkowych, ich miejsce urzędowania oraz obszar działalności zostaną określone osobnem rozporządzeniem.

Komisje odwoławcze.

(do art. 35 i 136 ustawy).

§ 56. Komisje odwoławcze powołuje się przy każdej Izbie skarbowej. W siedzibie tej Izby odbywają się posiedzenia Komisyj.

Zakres działalności Komisyj odwoławczych rozciąga się na obszar podlegający kompetencji Izby skarbowej.

Organizacja Komisyj szacunkowych i odwoławczych.

(do art. 33—35 i 37—39 ustawy).

§ 57. Członków Komisyj z pośród płatników podatku dochodowego i ich zastępców należy wybrać i mianować w takim czasie, aby mogli przystąpić do sprawowania swych czynności od 1 stycznia tego roku, od którego rozpoczyna się ich trzyletni okres urzędowania.

Wybory i mianowania członków Komisyj na pierwszy okres, który upływa z końcem roku 1923, należy uskutecznić najpóźniej do 1 lipca 1921 roku.

Wybory i mianowania należy przeprowadzić w ten sposób, aby istniejące w każdym okręgu szacunkowym główne źródła dochodu o ile możliwości były równomiernie reprezentowane przez przedstawicieli różnych kategorii dochodów, podlegających podatkowi dochodo-

wemu, przedewszystkiem z pośród tych, którzy mieszkają stale w okręgu Komisji.

§ 58. Przewodniczący Komisyj mają zapoczątkować tworzenie Komisyj oraz czuwać nad ich należytyim składem i kompletem.

W tym celu Dyrektorzy Izb skarbowych, względnie Naczelnicy Urzędów skarbowych mają w szczególności wezwać piśmiennie właściwe instytucje do przeprowadzenia wyborów wymaganej ilości członków Komisyj odwoławczych, względnie szacunkowych, i zastępców członków, wyznaczając tym instytucjom odpowiedni termin do dokonania wyborów, aby po dokonaniu wyborów nastąpiły niezwłocznie mianowania reszty członków Komisyj i ich zastępców przez Dyrektora właściwej Izby skarbowej, względnie Ministra Skarbu w myśl art. 33 i 35 ustawy.

§ 59. Organa wykonawcze instytucyj, powołanych do wyboru członków i zastępców członków Komisyj, obowiązane są komunikować bezzwłocznie o wybranych osobach przewodniczącym właściwych Komisyj. O osobach wybranych na członków i zastępców członków Komisji szacunkowej mają przewodniczący Komisyj szacunkowych zawiadomić odnośnego Dyrektora Izby skarbowej. W powyższych zawiadomieniach należy podać imię, nazwisko, zawód, względnie zatrudnienie, oraz miejsce zamieszkania (dokładny adres) każdego z wybranych.

§ 60. Jeżeli w skład Komisyj wybrano osoby nieodpowiadające warunkom, przewidzianym w art. 33, 35, 37 i 38 ustawy, wówczas przewodniczący Komisyj zwraca się do właściwych instytucyj z żądaniem wyboru nowych członków lub zastępców w miejsce niewłaściwie wybranych.

§ 61. Gdyby wybór członków i zastępców członków Komisyj nie został dokonany w terminie wyznaczonym, wówczas uzupełnienie składu Komisyj następuje drogą zamianowania.

Brakujących z wyboru członków i zastępców członków Komisyj szacunkowych mianuje Dyrektor Izby skarbowej, a takichże członków i zastępców członków Komisyj odwoławczych — Minister Skarbu na wniosek właściwych przewodniczących.

§ 62. Osoby, wybrane lub zamianowane na członków, względnie zastępców członków Komisyj nie mogą bez dostatecznych powodów uchylać się od pełnienia swych obowiązków.

§ 63. W razie równoczesnego wyboru na członka Komisji szacunkowej i odwoławczej, wybrany obowiązany jest oświadczyć instytucji wybierającej, do jakiej Komisji wybór przyjmuje.

W takim wypadku należy dokonać nowych wyborów na członka tej Komisji, w której wybrany nie życzy sobie uczestniczyć. To samo obowiązuje i zastępców członków Komisji.

§ 64. Jeżeli w ciągu urzędowania którykolwiek z członków Komisji utraci możność pełnienia swych obowiązków, wówczas powinien złożyć o tem piśmienne oświadczenie przewodniczącemu właściwej Komisji, z podaniem okoliczności uzasadniających ustąpienie.

§ 65. W wypadku przewidzianym w § 64 nin. rozp. przewodniczący Komisji powołuje w miejsce ustępującego jego zastępcę.

Gdyby i zastępca członka Komisji nie mógł przyjmować udziału w pracach Komisji, wówczas przewodniczący przedsięwzima środki celem dokonania uzupełniającego wyboru lub zamianowania.

Uzupełnienie kompletu następuje również wtedy, gdy członek lub zastępca członka Komisji straci prawo obieralności lub przestanie być płatnikiem podatku dochodowego w okręgu danej Komisji (śmierć, wyprowadzenie się i t. p.).

§ 66. Członek Komisji, obejmujący opróżnione stanowisko, pełni obowiązki tylko do końca okresu urzędowania swego poprzednika.

§ 67. Członkowie Komisji, którzy ustępują z powodu upływu ich okresu urzędowania, mogą być ponownie wybrani.

§ 68. Przewodniczący Komisji utrzymują w ścisłej ewidencji skład członków i zastępców członków zarówno wybranych, jak i mianowanych.

Obowiązki i prawa przewodniczących oraz członków Komisji.

(do art. 36, 40—44 ustawy).

§ 69. Przewodniczący zwołują Komisje w miarę potrzeby.

Zwołanie następuje przez zaproszenie każdego członka, względnie jego zastępcy, pod adresem, wskazanym w aktach, dotyczących składu Komisji, z oznaczeniem dnia, godziny i miejsca posiedzenia oraz z podaniem porządku dziennego, w którym sprawy różnorodne wymienia się oddzielnie, sprawy zaś jednorodne co do treści łączy się w jeden punkt.

Członkom Komisji, mieszkającym w tej samej miejscowości, w której ma się odbyć posiedzenie, zawiadomienia wysyła się w takim czasie, aby zostały doręczone ile możności na trzy dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia.

Zawiadomienia zaś członków Komisji, mających miejsce zamieszka-

na poza siedzibą Komisji, należy wysłać również w takim czasie, aby zostały doręczone ile możliwości na tydzień przed posiedzeniem.

§ 70. Członkowie Komisji zaproszeni na posiedzenie są obowiązani przybyć punktualnie, lub bezzwłocznie po otrzymaniu zaproszenia usprawiedliwić wobec przewodniczącego niemożność przybycia.

Przewodniczący, o ile pozostało dość czasu, wysyła zaproszenie zastępcy tego członka, który uprzedził o swej nieobecności.

§ 71. Zastępcy, zaproszeni w miejsce członków, biorą udział w pracach Komisji z głosem stanowczym.

§ 72. Przed otwarciem posiedzenia przewodniczący przedewszystkiem ustala ilość przybyłych członków, sprawdza, czy zawiadomienia o posiedzeniu zostały doręczone wszystkim członkom i decyduje o ważności posiedzenia.

Posiedzenie jest ważne, jeżeli oprócz przewodniczącego jest obecna połowa ogólnej ilości członków.

§ 73. Jeżeli pierwsze posiedzenie nie mogło się odbyć skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, wówczas sporządza się o tem krótki protokół, który podpisuje przewodniczący i którykolwiek z przybyłych na posiedzenie członków Komisji.

Przy zwołaniu następnie drugiego posiedzenia z tym samym porządkiem dziennym, przewodniczący uprzedza członków Komisji w wysyłanych im powtórnie zawiadomieniach, że w myśl części trzeciej art. 40 ustawy to drugie posiedzenie będzie ważne bez względu na ilość obecnych członków.

§ 74. W razie nieprzybycia na drugie posiedzenie przynajmniej dwóch członków, przewodniczący zaprasza do udziału w posiedzeniu z prawami członków dwie osoby z pomiędzy płatników podatku dochodowego.

§ 75. Czynnościami Komisji kieruje przewodniczący, wykonuje uchwały Komisji i jest odpowiedzialny za należyte stosowanie ustawy.

Przewodniczący między innymi: zagaja i zamyka posiedzenia Komisji, przedstawia do rozważania i rozstrzygnięcia sprawy wniesione na porządek dzienny, prowadzi obrady, poddaje wnioski pod głosowanie i t. d.

W nieobecności przewodniczącego wszystkie jego czynności sprawuje jego zastępca, który ponosi odpowiedzialność za przewodnictwo.

Obrady Komisji toczą się ustnie i są tajne.

W razie wyłonienia się w toku obrad kilku wniosków w jednym i tym samym przedmiocie, przewodniczący decyduje o kolejności głosowania nad nimi, kierując się zasadą, że należy najpierw poddać

pod głosowanie wniosek, który jest najkorzystniejszy dla interesów Skarbu.

Ten wniosek zostaje przyjęty i uważa się za uchwalony przez Komisję, który otrzyma bezwzględną większość głosów obecnych członków.

Przewodniczący nie bierze udziału w głosowaniu, rozstrzyga jedynie w razie równości głosów.

Jeżeli przy głosowaniu nad wnioskami o wysokości pewnej cyfry nie można osiągnąć ani bezwzględnej większości, ani równości głosów obecnych członków, wówczas należy doliczać głosy za cyfrą najniekorzystniejszą dla podatnika tak długo do głosów za cyfrą najbliższą dla podatnika korzystniejszą, aż okaże się większość lub równość głosów obecnych członków.

§ 76. Członkowie Komisji nie mogą zabierać głosu w wypadkach rozważania i rozstrzygania opodatkowania ich samych, tudzież osób, do których pozostają w stosunku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii wstępnej albo zstępnej lub do trzeciego stopnia w linii bocznej, albo wreszcie w stosunku służbowym. Przed rozpoczęciem obrad w takich wypadkach, opuszcza dotychczas członek miejsce obrad aż do chwili powzięcia uchwały.

Członek Komisji, będący jawnym lub cichym współnikiem albo pełnomocnikiem podatnika lub jego opiekunem, kuratorem, doradcą prawnym i t. p., nie może również być obecny ani przy rozważaniu wysokości dochodu, względnie zysku lub wartości majątku, ani przy głosowaniu nad opodatkowaniem takiego podatnika.

Przewodniczący w wypadkach, wymienionych w niniejszym paragrafie, oddaje zawsze kierownictwo swemu zastępcy albo jednemu z członków, wybranemu przez Komisję.

§ 77. Gdy przewodniczący Komisji szacunkowej nie zgadza się z uchwałą Komisji, wtedy wstrzymuje wykonanie uchwały i wraz ze swym umotywowanym wnioskiem przedstawia sprawę do decyzji Komisji odwoławczej.

§ 78. Z każdego posiedzenia Komisji winien być sporządzony zwięzły protokół, obejmujący przedmioty wniesione pod obrady oraz zapadłe uchwały bez przebiegu obrad.

W przedmiotach większej wagi w protokole przytoczyć należy również podstawy, na których się opiera uchwała Komisji.

W protokole zamieszcza się oświadczenia tych członków, nie zgadzających się z decyzją Komisji, którzy tego zażądad.

Do prowadzenia protokołów na posiedzeniach Komisji wyznacza przewodniczący sekretarza z grona podwładnych mu urzędników.

Protokół winien być podpisany przez przewodniczącego i przynajmniej dwóch przy obradach obecnych członków.

§ 79. Przewodniczący, jak również wszyscy członkowie Komisji i zastępcy członków Komisji są obowiązani przy wykonywaniu swych czynności postępować bezstronnie bez względu na osobę, według najlepszej wiedzy i sumienia, oraz zachować w najściślejszej tajemnicy wszystko to, o czym dowiedzą się podczas obrad w ogólności, a w szczególności o stosunkach majątkowych i dochodowych podatników

§ 80. Od członków i zastępców członków Komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, przewodniczący odbiera na wstępie ich urzędowania uroczyste ślubowanie przez podanie ręki, że przy obradach Komisji będą postępować bezstronnie bez względu na osobę, według najlepszej wiedzy i sumienia i zachowają w najściślejszej tajemnicy wszystko to, o czym się dowiedzą podczas obrad w ogólności, a w szczególności o stosunkach majątkowych i dochodowych podatników.

Przed odebraniem ślubowania przewodniczący obowiązany jest zwrócić uwagę członków i zastępców członków Komisji na postanowienia karne, zawarte w art. 100 ustawy.

Imiona i nazwiska osób, które złożyły ślubowanie, uwidacznia się w protokule odnośnego posiedzenia.

§ 81. Członkom i zastępcom członków Komisji, którzy nie są urzędnikami państwowymi, zwraca się koszty podróży z miejsca zamieszkania na posiedzenia Komisji i z powrotem, oraz wypłaca się diety, jako wynagrodzenie za stratę czasu, spowodowaną udziałem w posiedzeniach Komisji. Koszty podróży zwraca się tylko wówczas, gdy odległość od miejsca zamieszkania członka lub zastępcy członka Komisji do miejsca urzędowania Komisji wynosi więcej, niż dwa kilometry.

Koszty podróży zwraca się w wysokości nie przekraczającej:

- 1) przy podróży koleją — ceny biletu II kl. w pociągu osob.
- 2) „ „ statkiem wodnym, „ „ I kl. na statku,
- 3) „ „ kołowej, odbytej karetką, dylizanssem, omnibusem, tramwajem i t. p. „ „ I kl. w karetkce, dylizansie, omnibusie i t. p., albo ceny pobieranej od każdego z jadących w jednakowej kwocie;

- 4) przy podróży kołowej, odbytej w inny sposób, jeżeli na danej odległości niema wymienionych zbiorowych środków przewozowych, ceny taryfowej, obowiązującej w danym powiecie dla podwódek, dostarczanych w razie podróży służbowych funkcjonariuszom państwowym.

Cenami pod 3 i 4 należy się również kierować przy określeniu podlegających zwrotowi kosztów dojazdu z dworca i do dworca kolejowego, względnie z przystani i do przystani.

Diety przyznaje się w takiej samej wysokości, jak funkcjonariuszom państwowym, zaliczonym do VII stopnia płacy.

ROZDZIAŁ II.

Czynności wstępne do wymiaru.

(do art. 45—49 ustawy).

§ 82. Corocznie przed 1 października roku poprzedzającego rok podatkowy Izby skarbowe, na wnioski przewodniczących Komisji szacunkowych, określają, w jakich miejscowościach na nadchodzący rok podatkowy osoby, wymienione w art. 45—47 ustawy, są obowiązane składać wykazy temi artykułami wymagane.

Powyższe wnioski winny być przedstawiane najpóźniej do 15 go września i co do każdej projektowanej miejscowości poparte danymi, wykazującymi :

- 1) nazwę miejscowości ;
 - 2) ilość mieszkańców ;
 - 3) ilość zakładów handlowych i przemysłowych ;
 - 4) ilość zabudowanych posiadłości nieruchomości, z podaniem osobno ilości posiadłości całkowicie lub częściowo za czynszem odnajmowanych ;
 - 5) ilość posiadaczy mieszkań, zamieszkałych we własnych domach ;
 - 6) ilość posiadaczy mieszkań, zamieszkałych w cudzych domach ;
- oraz w przybliżeniu :
- 7) ilość osób, stanowiących głowy rodziny i
 - 8) ilość osób, otrzymujących uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu lub w naturze, a to oddzielnie za służbę państwową i samorządową i oddzielnie za służbę innego rodzaju.

Równocześnie do wniosków dołącza się wykaz ilości nieużytych i znajdujących się w rozporządzeniu przewodniczących formularzy druków.

§ 83. We wnioskach, przedstawianych w myśl § 82 nin. rozp., należy uwzględnić przede wszystkim miejscowości o znaczniejszej ilości mieszkańców, oraz skupienia ludności o wybitniejszym charakterze handlowym lub przemysłowym, następnie zaś miejscowości ze znaczniejszą stosunkowo liczbą odnajmowanych za czynszem mieszkań i pomieszczeń.

§ 84. Po określeniu miejscowości, w trybie wskazanym w §§ 82 i 83 nin. rozp., Izby skarbowe niezwłocznie komunikują o postanowieniach swych w tym względzie właściwym przewodniczącym Komisji szacunkowych i równocześnie, kierując się danymi, zawartymi we wnioskach przewodniczących, zamawiają potrzebną ilość formularzy druków, z zaznaczeniem w zamówieniu, że formularze winny być wygotowane i dostarczone w terminie miesięcznym od daty zamówienia.

§ 85. Bezwzględnie po otrzymaniu potrzebnych formularzy Izby skarbowe najpóźniej do 15 listopada zaopatrują poszczególnych przewodniczących w odpowiednią ilość formularzy z poleceniem obwieszczenia lub rozesłania tychże stosownie do ich przeznaczenia odnośnym osobom, władzom, urzędom, instytucjom i przedsiębiorstwom.

Odpowiednie formularze przewodniczący Komisji szacunkowej rozsyłają w swych okręgach albo bezpośrednio właścicielom, względnie dzierżawcom lub rządcom domów, albo za pośrednictwem samorządów gmin miejskich i wiejskich, celem doręczenia lokatorom i głowom rodziny.

Dla udogodnienia osobom interesowanym, zgłaszającym się po formularze, przewodniczący Komisji posyłają pewną ilość odpowiednich formularzy samorządom gmin miejskich i wiejskich, kasom państwowym i innym instytucjom i urzędom po porozumieniu się z nimi.

§ 86. Rozesłanie formularzy winno być uskutecznione przez przewodniczących Komisji szacunkowych przed 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

§ 87. Miejscowości, określone w myśl § 82 nin. rozp., i dokonanie rozesłania formularzy przewodniczący Komisji szacunkowych podają do ogólnej wiadomości, najpóźniej do 15 grudnia, publicznym obwieszczeniem, wydrukowanem w miejscowych pismach, oraz rozlepionem w odnośnych miejscowościach na słupach, narożnikach i innych widocznych miejscach. Tem samym obwieszczeniem przewodniczący

Komisji szacunkowych wzywają lokatorów, głowy rodziny, właścicieli domów, władze, urzędy, instytucje publiczne i prywatne towarzystwa, przedsiębiorstwa oraz wszelkiego rodzaju pracodawców do składania wymaganych wykazów w terminie przepisany ustawą właściwym Komisjom szacunkowym, względnie urzędom skarbowym.

W obwieszczeniach tych należy zwrócić uwagę na skutki prawne z powodu niezłożenia wykazów i zarazem zaznaczyć, że interesowane osoby winne same zatroszczyć się o odbiór formularzy, które w razie potrzeby mogą być otrzymane bezpłatnie we właściwych urzędach skarbowych, kasach państwowych i innych wyznaczonych w obwieszczeniu miejscach.

§ 88. W miejscowościach, które określiła w myśl § 82 nin. rozp. właściwa Izba skarbową, każdy, kto zajmuje mieszkanie (lokator), jest obowiązany corocznie najpóźniej do 1 stycznia dostarczyć właścicielom domów lub ich zastępcom (dzierżawcom lub zarządzającym niemi), za potwierdzeniem odbioru, według przepisanego wzoru, wykazy osób, zamieszkałych w dniu 15 grudnia w jego mieszkaniu i mających samoistny dochód bez względu na to, w jakiej wysokości te osoby otrzymują dochód.

§ 89. W wykazach, wymaganych przepisami § 88 nin. rozp., należy umieścić tylko osoby zamieszkałe w mieszkaniach w dniu 15 grudnia.

Wykazy winny obejmować posiadaczy mieszkań, członków ich rodzin, mających samoistny dochód, oraz osoby, które, znajdując się w stosunku służbowym do posiadaczy mieszkań, u nich zamieszkują, jak np. guwernantki, bony, sekretarze osobiści, subjekci, służba domowa (kucharki, lokaje) i t. p., wreszcie sublokatorów, odnajmujących pokoje lub części mieszkania.

Do wykazów winny być wpisane również i te osoby, które przypadkowo lub chwilowo były nieobecne w mieszkaniu w dniu 15 grudnia, lecz pozostawiły pomieszczenia do dalszego swego użytku.

Do liczby zamieszkałych nie należą osoby przypadkowo w tym terminie przebywające, a mające miejsce zamieszkania w innych miejscowościach, oraz osoby, odnajmujące pomieszczenia nie w celu zamieszkania, lecz dla spełniania czynności służbowych lub zawodowych (np. pomieszczenia wynajęte przez lekarzy, adwokatów, agentów handlowych i t. p. dla przyjęć chorych, klientów, interesantów).

§ 90. Utrzymujący hotele, pokoje umeblowane, pensjonaty, gospody, domy zajezdne, oraz inne zakłady, przeznaczone do wynajęcia

pomieszczeń na zamieszkania, jak zakłady lecznicze, sanatorja i t. p., wciągają do wykazów tylko te zamieszkałe w ich zakładach osoby, które, odnajmując pomieszczenia na miesiące lub chociażby na doby, zamieszkują dłużej, jak dwa miesiące. Wymienione osoby włącza się do wykazów również i w tym wypadku, gdy były nieobecne w dniu 15 grudnia, lecz odnajęte pomieszczenia zatrzymały nadal dla siebie.

§ 91. W terminie wyznaczonym w art. 45 ustawy posiadacze mieszkań składają wykazy, wymienione w § 88 nin. rozp., właścicielom domów, dzierżawcom lub ich zastępcom, od których otrzymują potwierdzenie odbioru.

§ 92. W tych samych miejscowościach, które w myśl § 82 nin. rozp. określiła właściwa władza skarbowa, głowy rodziny zarówno zajmujące (lokatorzy), jak i odnajmujące (sublokatorzy) mieszkania, a obowiązane do opłaty podatku dochodowego, winny do 1 stycznia złożyć właścicielom domów, dzierżawcom lub ich zastępcom, albo właściwej władzy skarbowej, za potwierdzeniem odbioru, na przepisany formularz wykaz wszystkich będących w dniu 15 grudnia na ich utrzymaniu członków rodziny bez względu na miejsce zamieszkania lub pobytu tych członków.

Wykazy te można przesłać właściwej Komisji szacunkowej również pocztą.

§ 93. Właściciele domów, w których znajduje się kilka, albo i więcej mieszkań, układają otrzymane wykazy albo w porządku kolejnym według numerów mieszkań, o ile mieszkania w ich domach są ponumerowane, albo w porządku alfabetycznym według nazwisk osób obowiązanych do złożenia wykazów, o ile mieszkania nie posiadają numerów, a to co do każdej posiadłości domowej oddzielnie.

Do ułożonych w ten sposób wykazów właściciele domów, względnie ich zastępcy lub dzierżawcy, o ile zajmują pomieszczenia we własnym domu, dołączają wykaz zamieszkałych w ich mieszkaniu osób, a o ile zarazem stanowią głowy rodziny, dołączają również i wykaz będących na ich utrzymaniu członków rodziny, poczem najpóźniej do 15 stycznia roku podatkowego składają wykazy, za potwierdzeniem odbioru, do właściwej Komisji szacunkowej.

Właściciele domów (dzierżawcy lub zastępcy) mogą przysyłać wykazy do właściwej Komisji szacunkowej również za pośrednictwem poczty.

§ 94. Równocześnie z wykazami, złożonemi przez lokatorów, oraz przez głowy rodziny, właściciele domów lub posiadłości budynkowych (dzierżawcy lub zastępcy) są obowiązani dostarczyć (za potwierdzeniem

odbioru) właściwej władzy skarbowej na przepisany formularz imienne listy osób, które w dniu 15 grudnia zajmowały w ich posiadłościach budynkowych mieszkania lub pomieszczenia, przeznaczone dla zakładów handlowych lub przemysłowych, np. na sklepy, fabryki, warsztaty, składy, spichlerze, stajnie, garaże i t. p. z oznaczeniem rocznej wysokości umówionej ceny najmu za wynajęte mieszkania lub pomieszczenia, względnie wartości czynszowej mieszkania lub pomieszczenia, oddanego do bezpłatnego użytku albo zajętego przez samego właściciela domu, albo posiadłości budynkowej.

§ 95. Wszystkie władze i urzędy państwowe, związki komunalne, instytucje publiczne i prywatne, wszelkiego rodzaju towarzystwa, stowarzyszenia i spółki, właściciele lub dzierżawcy zakładów handlowych i przemysłowych i innych przedsiębiorstw, przynoszących dochód, jak również właściciele lub dzierżawcy nieruchomości, wogóle wszyscy słuźbodawcy są obowiązani corocznie, najpóźniej do 15 stycznia, złożyć właściwym urzędom skarbowym wykazy tych osób, które w ciągu minionego roku otrzymały od nich uposażenia słuźbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzech lub naturze, w wysokości przekraczającej minimum egzystencji w miejscu zamieszkania podatnika w myśl § 9 nin. rozp., i w dniu 1 stycznia roku podatkowego miały miejsce zamieszkania na obszarze, na który rozciąga się moc obowiązująca ustawy.

Nadto w tym samym terminie winny być złożone wykazy osób zamieszkałych poza obszarem Rzeczypospolitej, o ile te osoby w ciągu roku, poprzedzającego rok podatkowy, pobrały tantjemy, lub z funduszków Państwa, związków komunalnych oraz innych tego rodzaju funduszków publicznych otrzymały płace albo emerytury.

Wykazy osób, które otrzymały uposażenie albo wynagrodzenie za słuźbę państwową lub samorządową, władze, urzędy państwowe i związki komunalne sporządzają na przepisany formularz, wykazy zaś wszystkich innych osób należy sporządzić na osobnym formularzu.

§ 96. Odnośnie do osób, otrzymujących uposażenie słuźbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzech lub naturze, należy dla każdej osoby sporządzić oddzielny wykaz według stanu w dniu 1 stycznia.

Uposażenia słuźbowe, emerytury i wynagrodzenia podaje się w tej kwocie, jaka przypadła do wypłaty w ciągu ubiegłego roku. Oprócz wynagrodzenia w pieniądzech, w wykazach uwidacznia się również i wszelkie korzyści, otrzymane w naturze, np. w formie bezpłatnego mieszkania, opału, oświetlenia, produktów (ordynarja) i t. p., wyra-

zając je w wartościach pieniężnych według przeciętnych cen miejscowych.

Wreszcie wykaz winien obejmować wszystkie ustawowo dopuszczalne potrącenia.

§ 97. Wykazy osób, otrzymujących uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia, winny być dostarczane temu urzędowi skarbowemu, w okręgu którego te osoby w dniu 1 stycznia miały miejsce zamieszkania, albo w braku tegoż miejsce pobytu.

Wykazy osób, wymienionych w części 2 § 95 nin. rozp., należy składać do tego Urzędu skarbowego, w okręgu którego znajdują się władze, urzędy, instytucje i towarzystwa albo zamieszkują osoby dokonywujące wypłaty.

§ 98. Po otrzymaniu wykazów, wymienionych w §§ 88, 92 i 94 niniejszego rozporządzenia, Urzędy skarbowe porównują wykazy, dostarczone przez posiadaczy mieszkań, z wykazami, składanymi przez właścicieli domów, a wykazy, złożone przez głowy rodziny, z wykazami, dostarczonymi przez posiadaczy mieszkań i sprawdzają, czy wszyscy posiadacze mieszkań i głowy rodziny dopełnili obowiązku, włożonego na nich art. 45 i 46 ustawy.

§ 99. Urzędy skarbowe, posiłkując się posiadaniem materiałów z dziedziny innych podatków, sprawdzają również, czy dostarczone wykazy obejmują wszystkie domy w odnośnych miejscowościach i czy wszystkie wykazy, wymagane art. 48 ustawy, złożone zostały przez osoby fizyczne i prawne, wymienione w § 95 niniejszego rozporządzenia.

§ 100. Na dowód złożenia wykazów, wymaganych z mocy art. 46—48 ustawy wydaje się pokwitowanie na przepisany formularz.

Osoby, które nie złożyły wspomnianych wykazów, albo w złożonych wykazach nie umieściły dostatecznych danych, przewodniczący Komisji przynagla pisemnie do złożenia lub uzupełnienia wykazów.

§ 101. O wszystkich osobach, mających samoistny dochód, zarówno zamieszkujących w danym okręgu szacunkowym, jak i o osobach, które, zamieszkując poza obszarem okręgu szacunkowego, mają w tym okręgu źródła dochodu, przewodniczący Komisji czerpie niezbędne wiadomości: z danych urzędów ziemskich, urzędów ubezpieczeniowych i urzędów gminnych, z danych samorządów powiatowych, miejskich i gminnych, z materiałów, dotyczących rozkładu podatku gruntowego we wsiach, z materiałów, dotyczących podatku majątkowego, przemysłowego, od zysków wojennych, od spadków i darowizn, z nieruchomości miejskich i innych. Przy korzystaniu z powyższych

danych i materiałów należy robić wyciągi nie tylko co do jakości i ilości samych źródeł dochodowych, lecz również w miarę możliwości i co do osiągniętych dochodów, co do ciężarów podatkowych, powinności, świadczeń i t. p.

Co się tyczy wiadomości o osobach, które mieszkały poza obszarem Rzeczypospolitej, a od 1 stycznia roku podatkowego obrały sobie miejsce zamieszkania na obszarze, na który rozciąga się moc obowiązująca ustawy, albo przybyły do tegoż obszaru dla zarobku i osiągają dochody, podlegające podatkowi dochodowemu, przewodniczący Komisji odnośnie do powierzonego mu okręgu zasięga informacji u władz i urzędów, prowadzących rejestrację tej kategorii osób.

Prace przygotowawcze w tym kierunku przewodniczący Komisji mają podjąć bezzwłocznie po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia.

§ 102. Na podstawie materiałów i wiadomości, otrzymanych i zebranych zgodnie z §§ 88, 92, 94, 95 i 101 niniejszego rozporządzenia, przewodniczący Komisji sporządza na osobnych kartkach listę imienną domniemanych płatników podatku dochodowego i majątkowego.

Na każdej kartce przewodniczący Komisji umieszcza posiadane dane, dotyczące dochodu i majątku płatnika.

Lista ta ma zawierać cztery grupy osób, a mianowicie :

- a) zamieszkujących lub przebywających w dniu 15 grudnia w okręgu szacunkowym ;
- b) zamieszkujących poza obszarem okręgu szacunkowego, a w tym okręgu posiadających źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy ;
- c) zamieszkujących poza obszarem Rzeczypospolitej, a w okręgu szacunkowym posiadających dochody, płynące ze źródeł wymienionych w art. 1 ustęp 2 ustawy ;
- d) podlegających opodatkowaniu w ciągu roku podatkowego na zasadzie części drugiej art. 75 ustawy.

§ 103. Oprócz listy, przewidzianej w poprzednim paragrafie, przewodniczący Komisji sporządza również systemem kartkowym na przepisany formularz listy imienne :

- a) tych osób prawnych, których zarząd ma siedzibę w okręgu szacunkowym ;
- b) tych osób prawnych, które, mając siedzibę zarządu poza obszarem okręgu szacunkowego, posiadają w okręgu szacunkowym źródła dochodu, wymienione w art. 3 ustawy ;
- c) tych osób prawnych, które, mając siedzibę zarządu poza obszarem Rzeczypospolitej, posiadają w okręgu szacunkowym źródła dochodu, wymienione w ustępie 2 art. 1 ustawy ;

d) tych osób prawnych, które podlegają opodatkowaniu w ciągu roku podatkowego na zasadzie części drugiej art. 75 ustawy.

Takie same listy sporządzają Izby skarbowe co do towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.

§ 104. W odpowiednich przedziałkach listy domniemanych płatników należy wpisać krótko i zwięźle: jakość, ilość i miejsce położenia źródeł dochodowych, oraz przedmiotów majątkowych i sporządzić te listy w taki sposób, aby w każdym roku podatkowym, na termin wyznaczony do składania zeznań, obejmowały spisy i wiadomości dotyczące wszystkich osób danego okręgu szacunkowego, o których przewodniczący Komisji mógł się dowiedzieć.

W razie otrzymania po wspomnianym terminie dodatkowych wiadomości o osobach, które już są wpisane do listy, dodatkowe wiadomości notuje się na kartce odnośnej osoby. Jeżeli takie wiadomości dotyczą osób, nie objętych listą, wówczas dla takich osób sporządza się nowe kartki, które umieszcza się w stosownej grupie odpowiedniej listy.

Przedziałka „uwagi“ przeznaczoną jest przede wszystkim do zapisania jakości urzędu domowego, długów, powinności, świadczeń itp.

Kartki w każdej grupie danej listy winny być ułożone w porządku alfabetycznym nazwisk domniemanych płatników.

Listy domniemanych płatników z roku poprzedniego, odpowiednio uzupełnione i poprawione, służą na rok następny.

Jeżeliby w stanie dochodu i majątku danej osoby nastąpiły tak znaczne zmiany, że zachodziłaby potrzeba poczynienia licznych uzupełnień i poprawek, wówczas w takich wypadkach sporządza się nowe kartki w miejsce dawniejszych.

§ 105. Jeżeli na podstawie wiadomości, odnotowanych w odnośnej kartce listy domniemanych płatników, przewodniczący Komisji (Izba skarbowe) poweźmie przekonanie, że dana osoba osiąga taki dochód lub posiada taki majątek, który uzasadnia obowiązek opłacania podatku dochodowego lub majątkowego, wówczas zakłada dla osoby fizycznej arkusz wymiarowy na przepisany formularz, dla osoby prawnej zaś na odrębnym formularzu. Równocześnie wypełnia dokładnie karty źródeł dochodu, tudzież przedmiotów majątkowych oraz ciężarów, powinności, świadczeń, na przepisanych formularzach

Wspomniane karty dołącza się do arkusza wymiarowego.

Arkusze wymiarowe numeruje się w arytmetycznym porządku założenia tych arkuszy.

Numer arkusza wymiarowego notuje się na dołączonych kartach i na odnośnej kartce listy domniemanych płatników.

Arkusz wymiarowy wraz ze wszystkimi przepisaniem formułami, dotyczącymi opodatkowania, stanowi akt wymiarowy płatnika (część pierwsza art. 67 ustawy).

§ 106. Dla osób, objętych listą domniemanych płatników w grupie b) §§ 102, 103 nin. rozp., arkuszy wymiarowych nie zakłada się. Natomiast dla wszystkich osób tej kategorii wypełnia się karty według przepisanego wzoru i karty takie przesyła się odnośnym przewodniczącym Komisji szacunkowych.

§ 107. Przepisy poprzednich §§ 104—106 nin. rozp. stosuje się również do Izb skarbowych względem towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.

ROZDZIAŁ III.

Zeznanie do państwowego podatku dochodowego.
(do art. 50 i 51 ustawy).

§ 108. Wszystkie osoby, podlegające podatkowi dochodowemu w myśl art. 1 i 2 ustawy, obowiązane są w terminie ustawą wyznaczonym złożyć zeznanie o dochodzie na przepisany formularz.

Termin do składania zeznań biegnie od 1 stycznia odnośnego roku podatkowego i upływa dla osób fizycznych i spadków wakujących (nie objętych) z dniem 1 marca, dla osób prawnych zaś z dniem 1 lipca danego roku podatkowego.

Osoby fizyczne, które z ważnych powodów nie mogą dotrzymać w ustawie wyznaczonego terminu, winny przed upływem 1-go marca wnieść uzasadnioną prośbę o odroczenie terminu. Odroczenia, jednak nie dłuższego jak do 1 lipca danego roku podatkowego, udziela przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej. Za tego rodzaju ważne powody można uznać np. dłuższą nieobecność, chorobę, niemożność wykończenia zamknięć rachunkowych i t. d.

Do złożenia zeznań Izby Skarbowe wzywają płatników w miesiącu styczniu każdego roku podatkowego publicznem obwieszczeniem. W obwieszczeniu tem należy zarazem podać termin, do którego zeznania winny być złożone, wymienić miejsca wydawania i składania zeznań, oraz zwrócić uwagę na skutki prawne z powodu niezłożenia zeznań lub złożenia ich po terminie.

W zastępstwie osób fizycznych, które co do swego majątku pozostają pod opieką lub kuratelą, składają zeznania ich prawni zastępcy; w zastępstwie osób prawnych, członkowie zarządu, według statutu do

tego uprawnieni; w zastępstwie małoletnich dzieci, pozostających pod władzą rodzicielską — ich ojciec, jeżeli jednak władza rodzicielska przysługuje matce — ich matka; za spadki wakujące te osoby, które sprawują zarząd majątkiem masy spadkowej; wreszcie w zastępstwie osób, które nie mogą same złożyć zeznania z powodu nieobecności lub innych przeszkód — ich pełnomocnicy.

Na żądanie władzy winni pełnomocnicy złożyć udzielone im pełnomocnictwo w oryginale lub w wierzytelnym odpisie.

Jeśli kto w terminie w ustawie wyznaczonym nie złoży zeznania lub jeśli złoży je po upływie tegoż terminu, wówczas wymiar podatku będzie uskuteczniiony zaocznie na podstawie materiałów, jakimi władza rozporządza. O ileby jednak te materiały nie wystarczały do uskutecznienia zaocznego wymiaru, wówczas można wezwać podatnika do do złożenia zeznania z zagrożeniem grzywny.

Wypełnione formularze zeznań należy składać do właściwych organów, wymierzających podatek. Minister Skarbu może upoważnić do odbioru zeznań również kasy i urzędy podległe Ministerstwu Skarbu, oraz samorządy powiatowe, miejskie i wiejskie, a ze względu na miejscowe stosunki, mogą władze skarbowe z upoważnienia Ministra Skarbu zwracać się także do innych instytucyj z prośbą o odbieranie składanych zeznań. Wszystkie powyżej wymienione instytucje są powołane do bezpłatnego wydawania formularzy zeznań zgłaszającym się podatnikom lub ich zastępcom.

Składanie zeznań może być również uskutecznione należycie opłaconym listem poleconym w zapieczętowanych kopertach.

Zeznania mogą być składane także ustnie, lecz przyjmowanie takich zeznań uskutecznia tylko właściwa władza skarbowa. Tego rodzaju zeznanie powinno być podpisane przez zeznającego i odbierającego zeznanie.

Instytucje, powołane do zbierania zeznań, obowiązane są przesłać je natychmiast właściwemu organowi, wymierzającemu podatek.

Na żądanie należy wydać oddawcy zeznania urzędowe poświadczenie odbioru zeznania, o ile z niego można niewątpliwie powziąć, kto jest podatnikiem. To poświadczenie odbioru nie wyklucza dochodzeń w tym względzie, czy oddane zeznanie odpowiada wymogom ustawy, ani też żądania późniejszych uzupełnień, ani wreszcie ścigania podatnika za udaremnienie wymiaru lub uszczuplenie podatku. Na wszystkich zeznaniach należy zanotować dzień, w którym zeznanie zostało złożone, dla zeznań zaś nadesłanych pocztą wystarcza stempel poczty nadawczej.

Forma i treść zeznania osób fizycznych i spadków w akujących.

(do art. 52 ustawy).

§ 109. Zeznanie do podatku dochodowego, wypełnione na przepisany formularz, należy złożyć z zapewnieniem, że wszystkie przytoczone w niem dane oznajmione zostały według najlepszej wiedzy i sumienia.

Do danych, które powinny być umieszczone w zeznaniu, należą:

1) nazwisko, imię i zawód osoby fizycznej;

2) miejsce zamieszkania lub pobytu;

3) ogólna suma dochodu, osiągniętego osobno z każdego poszczególnego źródła w myśl art. 3 ustawy, z odrębnym wykazaniem dochodu z nieruchomości i z przedsiębiorstw, znajdujących się poza granicami okręgu szacunkowego, oraz z zaznaczeniem, które ze źródeł dochodu należą do podatnika osobiście, a które do członków rodziny, o ile ich dochody podlegają opodatkowaniu łącznie z dochodem podatnika;

4) odsetki od długów, podatki i inne odliczenia dopuszczalne według art. 10 ustawy;

5) podpis podatnika.

Tego samego formularza należy używać również, gdy podatnik składa zeznanie ustnie do protokołu.

Dane pod 1), 2), 4) i 5) art. 52 ustawy nie wymagają bliższego wyjaśnienia, natomiast co do danych pod 3) tegoż artykułu zauważa się co następuje:

Podlegający podatkowi dochód należy obliczyć według wskazówek zawartych w §§ 11—42 nin. rozp. i wykazać go oddzielnie co do każdego poszczególnego źródła w odpowiednich rubrykach formularza zeznania.

Sposób obliczenia dochodów, pobranych w naturze, wyjaśnia § 110 nin. rozp.

Jeżeli przy obliczeniu dochodu z poszczególnego źródła okaże się strata, uwzględnia się ją przy ustalaniu ogólnego dochodu.

Co do odliczeń, wymienionych w odnośnych punktach formularza zeznania, należy mieć na uwadze postanowienia § 21 nin. rozp.

Podatnik uczyni zadość obowiązkowi złożenia zeznania, gdy złoży je po wypełnieniu dokładnem rubryk, zawierających powyżej wymienione dane, dotyczące dochodów z poszczególnych źródeł i odliczeń, dopuszczalnych według art. 10 ustawy, oraz po opatrzeniu zeznania swoim podpisem.

Wystarczy przeto, gdy podatnik przy każdym źródle dochodu poda jedną sumę, z wyjątkiem dochodu z lasu, osiągniętego z wyrębu, przekraczającego ilość określoną w planie gospodarstwa leśnego lub ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi. Tego rodzaju dochód z lasu należy zawsze wykazać w odrębnej sumie.

W celu uniknięcia dochodzeń i korespondencyj zaleca się podatnikom w ich własnym interesie, aby w odpowiednich rubrykach zeznania lub na odrębnym arkuszu, który do zeznania dołączyć należy, przytaczali te wszystkie szczegóły i okoliczności, które służyły im za podstawę do obliczenia dochodu z danego źródła.

Wszystkie okoliczności, które uzasadniają zniżkę stawki podatkowej w myśl art. 26 i 28 ustawy, przytacza się w odpowiednich rubrykach zeznania, o ile podatnikowi przysługuje prawo korzystania z tych ulg.

W razie wątpliwości co do sposobu wypełnienia formularza zeznania, udzieli wyjaśnień zgłaszającym się podatnikom naczelnik właściwej władzy skarbowej lub wyznaczony przez niego referent.

Sposób obliczenia dochodów pobranych w naturze. (do art. 53 ustawy).

§ 110. Co do dochodów, pobranych w naturze, których wysokość podatnik nie może określić w pieniądzu, powinien w zeznaniu przytoczyć tego rodzaju dane, na podstawie których Komisja mogłaby oszacować te dochody.

Przedmiotem takiego oszacowania może być: wartość użytkowa mieszkania we własnym domu lub mieszkania udzielonego w naturze; wartość pieniężna utrzymania lub innych świadczeń w naturze; wartość pieniężna produktów gospodarstwa rolnego, leśnego lub produktów i towarów przedsiębiorstwa, użytych na potrzeby domowe, o ile okoliczności nie pozwalają na dokładne oddzielenie tej konsumpcji od konsumpcji na cele gospodarstwa rolnego, leśnego lub przedsiębiorstwa i t. p.

Dla uniknięcia jednak w tym względzie uciążliwych dochodzeń wolno podatnikowi przytaczać w zeznaniu wartość spotrzebowanych produktów lub towarów w jednej sumie ryczałtowej, obliczonej na podstawie przeciętnych cen miejscowych.

Jakich danych powinien podatnik dostarczyć w celu oszacowania tego rodzaju dochodów, zależy od okoliczności właściwych poszczególnemu wypadkowi. W każdym razie muszą być wyczerpująco przy-

toczone w zeznaniu takie fakta i stosunki, któreby umożliwiły ustalenie dochodu w pieniądzech.

Do dokładnego wyjaśnienia posłużą następujące przykłady:

1) jeżeli podatnik nie może określić w pieniądzech wartości użytkowej swojego mieszkania we własnym domu i chciałby w tym celu skorzystać z uprawnienia, przysługującego mu z art. 53 ustawy, wówczas powinien podać w zeznaniu ilość zajętych części mieszkalnych i innych pomieszczeń wraz z przynależnościami, rodzaj budowy, położenie budynku i t. p.;

2) jeżeli chodzi o wartość pieniężną produktów, użytych na potrzeby gospodarstwa domowego, wówczas celem ich oszacowania należy podać w zeznaniu rodzaj i ilość produktów, użytych rzeczywiście w czasie miarodajnym na cele gospodarstwa domowego; o ileby jednak wymogom tym nie można było uczynić zadość, wówczas należy w zeznaniu przytoczyć te fakta i stosunki, któreby umożliwiły słuszne oszacowanie rzeczywistej konsumpcji przez porównanie tejże z konsumpcją innych gospodarstw domowych tego samego rozmiaru i rodzaju.

Forma i treść zeznania osób prawnych.

(do art. 54 ustawy).

§ 111. Zeznania towarzystw obowiązanych do publicznego składowania rachunków i innych osób prawnych winny zawierać zamiast danych, wyszczególnionych w ustępie 3 i 4 art. 52 ustawy, następujące dane:

1) sumy, wydzielone na dywidendy od akcji i udziałów;

2) sumy, przeznaczone na rozszerzenie i rozwój przedsiębiorstwa, oraz takie kwoty, które nie mogą być potrącane w myśl ust. 1 i 2 art. 8 ustawy;

3) kapitał zakładowy.

Do zeznań tych należy dołączyć:

1) sprawozdanie roczne, które powinno zawierać bilans oraz rachunek zysków i strat;

2) odpis protokołu, zatwierdzającego sprawozdanie roczne;

3) odpis aktu organu rewizyjnego.

Zeznanie należy złożyć na przepisany formularzu.

C Z Ę Ś Ć III.

Postępowanie wymiarowe. Nakazy płatnicze. Odwołania.

ROZDZIAŁ I.

A. Obowiązek udzielania informacji organom wymierzającym podatek.

(do art. 55, 56, 59, 61 i 139 ustawy).

§ 112. W celu należytego wykonania ustawy, a w szczególności w celu zebrania materiałów i wiadomości, potrzebnych do dokładnego ustalenia dochodu, względnie wartości majątku, władzom skarbowym przysługuje prawo żądać wszelkich danych i informacji od wszystkich władz i urzędów państwowych lub komunalnych oraz ich organów wykonawczych, instytucyj publicznych i prywatnych. Gdyby zaś dostarczenie potrzebnych danych i informacji nastęczało rzeczywiste trudności, powinny wspomniane instytucje zezwalać zarówno na przetrzenie wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków, jak i na sporządzenie z nich niezbędnych wyciągów.

W tym samym celu mogą władze skarbowe lub Komisje zwracać się do wszystkich osób o udzielenie wszelkich wyjaśnień i informacji oraz żądać zeznawania na ściśle określone okoliczności od świadków lub znawców.

Wynik tych czynności należy w razie potrzeby uwidocznic w krótkim protokule.

Takiż protokół sporządza się w wypadku udaremnienia czynności, przewidzianych w części pierwszej niniejszego paragrafu, oraz w wypadku odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji w myśl części drugiej tegoż paragrafu.

Różnica między obowiązkiem informatorów a obowiązkiem świadków i znawców polega na tem, że informatorowie udzielają wyjaśnień i informacji o stosunkach majątkowych i dochodowych podatnika; świadkowie zaś składają świadectwa na znane im, ściśle określone okoliczności, znawcy wreszcie wydają rzeczową opinię na zadane im pytania.

Informatorowie pełnią swe obowiązki bezpłatnie, podczas gdy świadkowie i znawcy mają prawo do wynagrodzenia według odrębnej instrukcji. Informatorów należy przeto z reguły przesłuchiwać w miejscu ich zamieszkania lub stałego pobytu, natomiast świadków lub znawców można wzywać celem przesłuchania do siedziby władzy skarbowej lub Komisji.

W części czwartej art. 55 ustawa wyraźnie zaznacza, że osoby,

które na mocy przepisów ustawy o postępowaniu sądowym są wyłączone od zeznawania i wydawania opinii w charakterze świadków lub biegłych, nie mogą również być przesłuchiwane w tym charakterze w sprawach podatku dochodowego i majątkowego w myśl części drugiej art. 139 ustawy; ustawa jednak nie przewiduje, by pewne osoby mogły odmówić zeznawania, jako świadkowie lub biegli, oraz nie krępuje swobody władzy skarbowej lub Komisji szacunkowej w wyborze tych osób, mimo to jednak zaleca się powoływać przede wszystkim takie osoby, o których ma się przeświadczenie, że, pomimo stosunków rodzinnych, handlowych i innych stosunków osobistych, łączących je z podatnikiem, udzielą bezstronnych wiadomości lub opinii, potrzebnych do opodatkowania innych osób.

Z przesłuchania świadków i znawców należy zawsze sporządzić protokół, który podpisują osoby obecne przy przesłuchaniu.

Świadkowie i znawcy mogą być zaprzysiężeni za pośrednictwem sądu na wniosek władzy skarbowej lub Komisji oraz na prośbę podatnika. Wnioskowi podatnika o zaprzysiężenie należy odmówić, jeżeli wedle uznania władzy niema ważnych powodów, przemawiających za uwzględnieniem wniosku.

B. B a d a n i e i s p r a w d z a n i e z e z n a ń.

(do art. 55, 57, 58, 60, 62, 63 i 139 ustawy).

§ 113. Złożone przez podatników w terminie ustawą wyznaczonym zeznania winny być poddane dokładnemu zbadaniu i sprawdzeniu zarówno co do formy, jak i treści.

§ 114. Jeżeli zeznania złożone w terminie nie odpowiadają pod względem formalnym postanowieniom ustawy, a w szczególności nie zawierają danych, wymienionych w ustępach 1—5 art. 52 i art. 138 ustawy (np. gdy zeznania nie zaopatrzone podpisem podatnika, gdy dochodu z poszczególnych źródeł lub wartości poszczególnych przedmiotów majątkowych nie wykazano w odpowiednich rubrykach, gdy nie podano źródeł dochodu, względnie majątku członków rodziny, których dochód, względnie majątek, dolicza się do podstaw opodatkowania itp.), wówczas należy wezwać podatnika na przepisany formularz do uzupełnienia, względnie złożenia nowego zeznania, wskazując braki, o które w danym wypadku chodzi.

§ 115. Treść zeznań, złożonych w terminie, należy starannie sprawdzić na podstawie wszystkich zebranych materiałów i wiadomości, odnoszących się do stosunków majątkowych i dochodowych podatnika, jak również i w tym kierunku, czy w zeznaniu uwzględniono majątek,

względnie dochód członków rodziny, a w razie przeciwnym, czy członkowie rodziny są odrębnie opodatkowani.

Należy przytem mieć na uwadze, że zeznania podatników często są wadliwe i niedokładne bądź z powodu nieznajomości przepisów ustawy, bądź też niedbałości lub nawet z rozmysłu.

Zeznania, które co do swej dokładności i prawdziwości nie nasuwają żadnych wątpliwości, służą za podstawę obliczenia dochodu i wymiaru podatku. Na organach sprawdzających ciąży przeto obowiązek jak najsumienniejszego i najdokładniejszego zbadania zeznań.

Z uwagi zaś, że materiał pomocniczy organów wymiarowych jest częstokroć już z natury swej niezupełny, albowiem żadna osoba postronna nie może udzielić tak dokładnych danych do oszacowania majątku i do określenia dochodu z poszczególnych źródeł podatnika, jak sam podatnik, przeto, aby wymiar oprzeć na wyczerpująco sprawdzonych podstawach, należy w razie wątpliwości co do dokładności i prawdziwości zeznań podać do wiadomości podatnika podniesione co do treści zeznania zarzuty, zażądać od niego wyjaśnień i uzupełnień, dowodów pisemnych lub ustnych, jak również przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych lub wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg.

Potrzeba jednak przedstawienia wątpliwości podatnikom zachodzi tylko wtedy, gdy przeciw dokładności i prawdziwości zeznań istnieją zarzuty, których doniosłość wpłynąć może znacznie na wysokość podatku.

Okoliczność, że dane w zeznaniu różnią się od danych poprzedniego roku, sama w sobie nie uzasadnia jeszcze wątpliwości co do prawdziwości zeznania. Wogóle należy unikać drobiazgowych pytań i żądania zbytecznych wyjaśnień, nie mających wpływu na wysokość podatku.

§ 116. Jeżeli co do treści złożonego w terminie zeznania zachodzą wątpliwości, bądź ze względu na prawdziwość lub dokładność faktycznych danych, bądź ze względu na dane, służące za podstawę do obliczenia dochodu, względnie do oszacowania majątku, bądź wreszcie ze względu na niewłaściwe obliczenie dochodu lub oszacowanie majątku, wówczas należy dać sposobność podatnikowi do udzielenia potrzebnych wyjaśnień np.:

- 1) gdy dane zawarte w materiałach władzy skarbowej nie są zgodne z danemi, dotyczącemi dochodu, umieszczonemi w zeznaniu podatnika;
- 2) gdy wykazany w jednej sumie dochód z poszczególnego źródła obejmuje dochody z kilku kategoryj tego źródła, a podatnik na trzeciej,

względnie czwartej stronie zeznania nie przytoczył sposobu obliczenia dochodu ;

3) gdy dla oceny obliczenia wysokości zeznanego dochodu zachodzi potrzeba sprawdzenia poszczególnych przychodów i kosztów, z których dany dochód powstał ;

4) gdy co do treści zeznania o majątku zachodzą wątpliwości w analogicznych wypadkach, jak wyżej pod 1 do 3.

Podniesione wątpliwości należy podać do wiadomości podatnika na piśmie według wzoru przepisanego i wezwać go, aby w terminie najmniej dwutygodniowym udzielił potrzebnych wyjaśnień i uzupełnień, oraz aby przedstawił dowody, stwierdzające prawdziwość jego zeznania lub dalszych wyjaśnień.

W taki sam sposób należy postąpić, gdy się od podatnika żąda złożenia ksiąg handlowych lub gospodarczych, albo wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg.

Wszelkich wyjaśnień i uzupełnień należy żądać od podatnika w formie ogólnej, unikając przytem wszelkiego do osiągnięcia celu nie prowadzącego obarczenia. Jednym piśmie skierowanem do podatnika należy, o ile możliwości, objąć wszelkie zarzuty podniesione przeciw dokładności i prawdziwości jego zeznania.

Pisma z przedstawieniem wątpliwości należy wystosować do podatnika w takim czasie, aby odpowiedź na nie nadeszła przed rozpoczęciem obrad komisyjnych. Referaty, poświadczenia z odbioru oraz odpowiedzi płatników, dotyczące przedstawienia wątpliwości, należy przechować w arkuszach wymiarowych odnośnych płatników.

§ 117. W postępowaniu, dotyczącem przedstawienia wątpliwości, należy przestrzegać następujących zasad :

1) przedstawienie wątpliwości w ogólnikowych wyrażeniach nie jest wystarczające. Ono powinno podatnika zwięźle, lecz wyczerpująco i w zrozumiałym sposobie pouczyć, do jakich danych jego zeznania odnoszą się podniesione wątpliwości, a w razie potrzeby wskazać podatnikowi, w jakim kierunku te dane powinny być wyjaśnione, uzupełnione lub udowodnione. Zauważa się, że wprawdzie ustawa nie wymaga szczegółowego uzasadnienia przedstawionych wątpliwości, nie wyklucza jednak dokładniejszego uzasadnienia tych wątpliwości w wypadkach, w których tego rodzaju uzasadnienie jest wskazane i celowe ;

2) odpowiedź podatnika może być udzieloną na piśmie lub ustnie do protokołu w terminie, wyznaczonym w przedstawieniu wątpliwości. Pozwolenia na odroczenie terminu można udzielić na prośbę podatnika

tylko w wypadkach uzasadnionej przeszkody lub z innych ważnych przyczyn ;

3) na podatniku ciąży obowiązek przekonania organów wymiarowych o słuszności danych, umieszczonych w zeznaniu, a wywołujących wątpliwości. Na poparcie swych odpowiedzi i wyjaśnień może podatnik składać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i znawców w celu stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz przedkładać do przejrzania księgi handlowe lub gospodarcze ;

4) wymienione pod 3) środki dowodowe muszą być sprawdzone, chyba że okoliczności, na które dostarczono dowodów, będą uznane za słuszne i bez tych dowodów lub gdy złożone dowody nie mają żadnego znaczenia dla wymiaru podatku ;

5) wynik sprawdzonych dowodów powinien zawsze znaleźć wyraz w akcie wymiarowym podatnika.

Jeżeli podatnik nie złoży w wyznaczonym mu terminie żądanych odpowiedzi albo wyjaśnień na przedstawione wątpliwości, lub jeżeli udzielone przez niego wyjaśnienia nie usuną wątpliwości co do prawdziwości i dokładności zeznań, wówczas, bez względu na złożone zeznanie, Komisja przy ustalaniu dochodu powinna się kierować danymi, jakimi rozporządza.

O ile jednak złożone wyjaśnienia zostaną w części uznane za wystarczające, o tyle należy je odpowiednio uwzględnić.

– § 118. Celem usunięcia możliwych wątpliwości co do wykładni postanowienia części pierwszej art. 63 ustawy, w związku z postanowieniami art. 58 ustawy, wyjaśnia się, że postanowienia art. 58 i części pierwszej art. 63 ustawy mają zastosowanie tylko do zeznań, wniesionych w terminie ustanowionym w części drugiej art. 50 ustawy.

Zeznania zaś wniesione po terminie mają znaczenie tylko środków pomocniczych przy wymiarze, a jako takie mogą być nawet przedmiotem korespondencji z podatnikiem, od którego można żądać wyjaśnień i uzupełnień, ale już nie na podstawie art. 58, lecz tylko art. 59 ustawy, i do nich część pierwsza art. 63 ustawy nie może mieć zastosowania.

Uprawnienia z art. 58 i 63 ustawy nie przysługują także zeznaniom, wniesionym po 1 marca, względnie po 1 lipca, na indywidualne wezwania, względnie ponaglenia, albo wymuszone grzywnami (art. 96 ustawy).

§ 119. Do współudziału w pracy przy badaniu i sprawdzaniu zeznań można powoływać członków Komisji, którzy wtedy spełniają czynności powierzone im przez przewodniczącego Komisji.

§ 120 Treść i dane w zeznaniach nie mogą być przez organa wymierzające podatek zmieniane. Wszelkie uwagi i spostrzeżenia, dotyczące do sprostowania zeznań, winny być umieszczone na osobnych kartkach i przechowywane w akcie wymiarowym.

Oględziny nieruchomości.

(do art. 62 ustawy).

§ 121. Przewodniczący Komisji, którym jest każdorazowy naczelnik Urzędu skarbowego lub uprawniony przez niego zastępca, mają prawo w razie potrzeby dokonać oględzin zakładów, składów i innych lokalów, jak również wszelkich nieruchomości, należących do podatnika; jednak oględziny mieszkań prywatnych mogą być przedsięwzięte tylko na życzenie lub za zgodą właścicieli mieszkań, o ile te mieszkania nie służą zarazem do celów zarobkowych.

Przygotowanie sprawdzonych zeznań wraz z zebrany
materjałem dla Komisji szacunkowej.

(do art. 65 i 139 ustawy).

§ 122. Po zebraniu wszystkich materiałów, potrzebnych do opodatkowania, i po sprawdzeniu złożonych zeznań wypełnia się dla osób fizycznych i spadków wakujących arkusze wymiarowe według przepisane go wzoru, dla osób zaś prawnych według odrębnego wzoru.

Przygotowane arkusze wymiarowe wraz z odnośniami materiałami układa przewodniczący w takim porządku, w jakim zamierza wnieść pod obrady Komisji szacunkowej, sporządzając równocześnie w tym samym porządku rejestr szacunkowy na przepisany formularz.

Przy sporządzaniu arkusza wymiarowego dla osób prawnych, których dochody są wykazane w zamknięciu rachunkowym, nie wypełnia się rubryk arkusza wymiarowego według poszczególnych źródeł dochodu, lecz wykazuje się tylko ogólny podatkowi podlegający dochód w rubryce „Ogólny dochód“ tegoż arkusza.

W sposób, w niniejszym paragrafie podany, postępują analogicznie Izby skarbowe przy przygotowaniu wymiarów dla osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyczem zauważa się, że rejestr szacunkowy dla tego rodzaju osób sporządza się na odrębnym formularzu.

Postępowanie Komisji szacunkowej.

§ 123 W miarę przygotowania i ułożenia należycie wypełnionych arkuszy wymiarowych oraz rejestrów szacunkowych przewodniczący

Komisji wyznacza posiedzenia z takim obliczeniem czasu, aby nakazy płatnicze mogły być rozesłane najpóźniej do 15 października roku podatkowego.

Zaproszenia na posiedzenie wysyła się na przepisanych formularzach.

Przewodniczący Komisji przedstawia Komisji szacunkowej wszystkie materiały pomocnicze, jak wykazy, protokoły, dochodzenia i t. p., oraz wszystkie złożone zeznania i przedstawienia wątpliwości z odpowiedziami i wyjaśnieniami podatników.

Komisja szacunkowa sprawdza cały przedstawiony jej materiał, użytkowując do tego własne wiadomości członków Komisji. Przysługują jej te same prawa, co przewodniczącemu Komisji.

W szczególności Komisja ma prawo:

- 1) stosować zarządzenia przewidziane w §§ 112—121 nin. rozp.;
- 2) wzywać podatników do złożenia zeznań, wyjaśnień, uzupełnień, dowodów pisemnych lub ustnych oraz przedłożenia ksiąg handlowych lub gospodarczych, względnie wiarogodnych wyciągów z tych ksiąg;
- 3) przedstawiać wątpliwości co do prawdziwości i dokładności zeznań.

W razie wątpliwości co do dokładności i prawdziwości zeznań Komisja postępuje w myśl wskazówek, wyłuszczonych w §§ 116 i 117 nin. rozp., o ile przewidziane w powołanych paragrafach postępowanie nie zostało już dokonane przez przewodniczącego Komisji.

§ 124. Przesłuchanie podatnika, jak również świadków i znawców może się odbywać na posiedzeniu w obecności członków Komisji; jednak w czasie obrad i uchwał Komisji obecność ich jest wykluczoną.

Przejrzenie i sprawdzenie ksiąg handlowych lub gospodarczych porucza Komisja jednemu, do tego celu wydelegowanemu, urzędnikowi lub członkowi Komisji, dokładnie obznajmionemu z przepisami prawno-podatkowymi i z prowadzeniem tego rodzaju ksiąg. Czynności tej dokonuje on w obecności podatnika lub jego pełnomocnika. Do współudziału przy sprawdzaniu ksiąg można powoływać również znawców.

O przesłuchanie świadków i znawców, nie mieszkających w okręgu Komisji, należy zwrócić się z prośbą do władzy skarbowej lub przewodniczącego Komisji ich miejsca zamieszkania.

Przysługujące Komisji prawo przejrzenia wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków władz, urzędów i instytucji, wymienionych w art. 56 ustawy, oraz sporządzania z nich wyciągów dokonuje jeden lub więcej do tego umocowanych członków Komisji, przewodniczący Komisji lub przydzielony mu do pomocy referent.

We wszystkich wypadkach należy zwracać baczną uwagę, aby przy wykonywaniu czynności w postępowaniu dowodowym nie narażać zarówno podatnika jak i Skarbu na znaczniejsze lub niepotrzebne koszty.

Komisja nie jest obowiązana sprawdzać zeznań złożonych po terminie i spóźnionych wyjaśnień, może jednak takie zeznania i wyjaśnienia poddać sprawdzeniu, jeżeli to uzna za celowe, a do ukończenia wymiarów pozostaje jeszcze dosyć czasu.

Ustalenie dochodu.

(do art. 65 ustawy).

§ 125. Na podstawie aktów, opracowanych w sposób omówiony w §§ 112—114 nin. rozp., Komisja szacunkowa przystępuje do ustalenia wysokości stopnia dochodu oraz przypadającej stawki podatkowej.

Obowiązkiem Komisji jest dbać o to, aby ustalony dochód odpowiadał stosunkom rzeczywistym.

W tych wypadkach, w których zeznania złożono w terminie, uznać je należy za najważniejszy środek pomocniczy do ustalenia dochodu; Komisja winna przede wszystkim wyrobić sobie dokładny sąd w tym względzie, czy złożone zeznania zgadzają się ze stosunkami rzeczywistymi, zbadanymi i wogóle Komisji znanymi, oraz czy bez dalszych dochodzeń zeznania te mogą, czy też nie mogą być wzięte za podstawę ustalenia dochodu.

Przed powzięciem uchwały o wysokości dochodu Komisja szacunkowa winna przestrzegać, czy wyczerpano wszelkie środki pomocnicze, przewidziane w postępowaniu wymiarowym.

Celem wyrobienia sobie sądu o wysokości dochodu Komisja ustala, jakie źródła dochodu należą do podatnika i określa dochód, osiągnięty z tych źródeł.

Jeżeli źródeł dochodu nie da się stwierdzić, albo jeżeli ogólny dochód, osiągnięty z poszczególnych źródeł, nie pozostaje w odpowiednim stosunku do zewnętrznych oznak, świadczących o wydatkach domowych i osobistych podatnika, oraz do danych, dotyczących jego ogólnego położenia ekonomicznego, wówczas Komisja winna ustalić ogólny dochód, podlegający podatkowi, na podstawie tych oznak i danych.

Zauważa się, że dochodzenia co do stosunków ekonomicznych podatnika, a w szczególności co do jego wydatków domowych i osobistych należy ograniczyć do wyjątkowych i nader ważnych przypadków i nie rozciągać ich na drobiazgowe badanie prywatnych i fami-

lijnych stosunków. Wysokość ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi, powinna Komisja ustalić na podstawie swego przekonania i swobodnej oceny stosunków zbadanych lub znanych. Ustawa nie przewiduje, aby okoliczności przez Komisję przyjęte były udowodnione aktami, gdyż z natury rzeczy często nie zdołałaby tego osiągnąć temi środkami, którymi rozporządza.

Oznaki zewnętrzne i dane co do ekonomicznego położenia, przyjęte za podstawę oszacowania ogólnego dochodu, Komisja winna szczegółowo przytoczyć w swojej uchwale.

Jeżeli przy ustalaniu ogólnego dochodu na podstawie oznak wewnętrznych Komisja nie może wydać sądu, z których źródeł dochód ten płynie, wówczas dochody osiągnięte ze źródeł znanych wpisuje się do odpowiednich rubryk arkusza wymiarowego, pozostałą zaś część dochodu w odrębnej rubryce.

Przy ustalaniu dochodu podatników, którzy zeznań nie złożyli, winna Komisja dbać o to, aby ustalony dochód takich podatników odpowiadał również stosunkom rzeczywistym.

Od faktycznych danych w zeznaniu, złożonym w terminie, może Komisja odstąpić tylko wówczas, gdy podatnikowi dano przedtem sposobność do udzielenia wyjaśnień co do prawdziwości i dokładności zeznania, a podatnik nie złożył w terminie żądanych wyjaśnień lub jego odpowiedź nie usunęła podniesionych wątpliwości.

Postępowanie Komisji szacunkowej przy ustalaniu dochodu z poszczególnych źródeł.

Nieruchomość gruntowa.

§ 126. Postanowienia, dotyczące obliczenia dochodu z nieruchomości gruntowej, na której podatnik sam gospodaruje, oraz postanowienia, odnoszące się do sposobu zeznania tego dochodu, zawarte są §§ 25—29 i § 30 A nin. rozp.

W celu ustalenia dochodu prawie z reguły nie będzie potrzeba sprawdzać i ustalać wszystkich rzeczywiście osiągniętych przychodów i poniesionych kosztów gospodarczych, w szczególności zaś badać poszczególnych produktów rolnych, leśnych, użytych w gospodarstwie domowym podatnika, lecz obliczyć je ryczałtowo według słusznej przeciętnej miary. Zwyczajnie wystarczy, gdy Komisja oprze swój sąd na pewnych ogólnych podstawach, jak znajomość stosunków miejscowych, wyniki zbiorów, ceny produktów rolnych oraz dochodzenia z przesłuchania świadków lub znawców. Nadto dochód z gruntów można ustalić

przez porównanie ze znanymi dochodami innych podobnych gospodarstw rolnych lub leśnych.

Za podstawę do ustalenia dochodu z gruntów własnych mogą posłużyć również tenuty dzierżawne, płacone rzeczywiście w tej samej okolicy lub w sąsiednich powiatach. Dla ścisłości jednak należy zawsze mieć na uwadze różnicę w wartości poszczególnych dzierżaw, zależną od rozmiarów prowadzonego gospodarstwa, położenia i jakości ziemi, od sposobu gospodarowania i jakości budynków gospodarczych, od tego, kto i kiedy wypuścił majątek w dzierżawę i t. d. Przy porównywaniu należy jednak mieć wzgląd także na szczególne okoliczności, wskutek których normalna wysokość umówionego czynszu podniosła się lub zniżyła w jakimś pojedynczym wypadku.

Nie można pomijać również i tej okoliczności, że chociażby szczególne osobiste przymioty rolnika nie wywoływały zwiększenia dochodu, to dochód podatnika, który sam gospodaruje, bywa zwyczajnie większy niż dochód, który bez nakładów i trudów może osiągnąć z gospodarstwa, wypuszczonego w dzierżawę.

Do przeciętnej tenuty dzierżawnej należy w szczególności doliczyć domniemaną nadwyżkę dochodu ze względu na stosunki osobiste, obrotność i energję odnośnego podatnika, a ewentualnie także równoważnik za pracę jego i członków rodziny.

Wreszcie i ceny kupna nieruchomości mogą posłużyć za podstawę ustalenia dochodu, przyczem oczywiście trzeba uwzględnić stosunkowo niższe oprocentowanie kapitałów, ulokowanych w nieruchomościach.

Postanowień tych należy przestrzegać także w tych wypadkach, gdy zeznania nie złożono.

Nieruchomość budynkowa.

§ 127. Przy ustalaniu dochodu z budynków nie wynajętych w miejscowościach, podlegających podatkowi od przychodu z budynków, można wartość czynszu, określoną do wymiaru tego podatku, przyjąć za wartość użytkową budynku lub mieszkania; jednakże Komisja nie powinna wiązać się temi danymi, o ile uzna, że one nie odpowiadają stosunkom rzeczywistym.

Przy budynkach, używanych łącznie z ogrodami jarzynowemi lub owocowemi, należy wartość użytkową budynku ustalić odrębnie od takiejże wartości ogrodu; z wartości użytkowej należy potrącić koszty, wymienione w § 31 nin. rozp.

Wartość użytkową will, zamków, dworów i innych budynków, od

których nie wymierza się podatku od przychodu z budynków, ustalić należy w sposób w § 32 nin. rozp. wskazany.

Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe oraz zajęcia zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych. Wynagrodzenia procentowe (tantjemy).

§ 128. Przy ustalaniu dochodu ze źródeł wyżej wymienionych winna Komisja postępować ściśle w myśl wskazówek, zawartych w postanowieniach §§ 33—37 nin. rozp.

Uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę.

§ 129. Dochód z tych źródeł powinien być zawsze odrębnie ustalony. Jeżeli podatnik osiąga wyłącznie dochód z tego rodzaju źródła, to odliczenia, wymienione w art. 10 ustawy, zmniejszają także dochód z nich. Jeżeli natomiast podatnik czerpie jeszcze dochody z innych źródeł, wówczas odliczenia potrącać należy od dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę tylko o tyle, o ile one albo dotyczą wyłącznie dochodu z tych ostatnich, albo przekraczają dochód z innego źródła, np.:

$\frac{7}{10}$ uposażenia służbowego podatnika łącznie z dodatkami	
wynosi rocznie	24.000 Mk
Dochód z majątku w kapitałach pieniężnych	1 200 „
	<hr/>
Razem	25.200 Mk

Odliczenia :

Opłaty do funduszu emerytalnego, kasy chorych i t p.	800 Mk
Odsetki od długów	600 „
W przypadku tym dochód z uposażenia służbowego łącznie z dodatkami wynosi	23.200 „

Gdyby zaś odliczenia obejmowały nadto premje asekuracyjne za podatnika i członków jego rodziny w sumie 1000 Mk, a podatnik żądał tego odliczenia, wówczas, ponieważ dochód z majątku w kapitałach pieniężnych nie wystarcza już na pokrycie wszystkich odliczeń, należałoby jeszcze dalsze 400 Mk potrącić od dochodu z uposażenia służbowego, tak, że pozostałoby tylko 22.800 Mk; suma ta wynosi tyle, co ogólny dochód podatkowi podlegający, ponieważ 25.200 Mk—2400 Mk = 22.800 Mk.

Kapitały pieniężne i prawa majątkowe.

§ 130. Ze szczególniejszą sumiennością i troskliwością winna Komisja zwracać uwagę na dochód z tego źródła, gdyż w tym względzie

rzadko tylko może mieć bezpośrednią wiadomość o samym źródle dochodu, o ile źródła tego nie stanowią wierzytelności hipoteczne i t. p. Należy przeto po zbadaniu dochodu z innych dokładnie znanych źródeł dochodu, porównać osiągnięty z nich dochód z wydatkami podatnika. Niemniej mieć należy na względzie odziedziczone spadki, wygrane, wiadome powszechnie pomyślnie interesu spekulacyjne i t. p. i zbadać, czy dochód z tych przyrostów majątkowych jest poddany opodatkowaniu.

Ustalenie dochodu na podstawie wydatków.

§ 131. Jeżeli dochód podatnika według poszczególnych źródeł nie da się ustalić z dostateczną pewnością, wówczas podstawy do oceny wysokości wszystkich wydatków, a według nich ogólnego dochodu dostarczyć mogą spostrzeżenia Komisji, poczynione co do sposobu życia i co do widocznych wydatków, jakie podatnik ponosi dla siebie i członków rodziny w swoim gospodarstwie domowym.

Pamiętać jednak należy, że wysokość wydatków stanowi tylko podstawę oszacowania, nie zaś przedmiot opodatkowania. Nie można przeto opodatkowywać na podstawie wydatków, jeżeli stwierdzono, że wydatek w całości lub w części został pokryty z majątku lub też z dochodu, nie podlegającego opodatkowaniu.

Jeżeli np. podatnik pokrywa swoje wydatki całkowicie lub w części ze swego majątku w kapitałach, albo z innych zasobów, które nie mogą być uważane za dochód, podlegający podatkowi, wówczas sumy, pochodzące z takich zasobów, nie mogą być bezwarunkowo przyjęte przy ustalaniu dochodu, podlegającego opodatkowaniu.

Określenie stopnia dochodu oraz wyznaczenie przypadającej stawki podatkowej.

(do art. 65 ustawy).

§ 132. Po uchwaleniu ogólnego dochodu Komisja szacunkowa określa stopień dochodu, oraz wyznacza przypadającą stawkę podatkową według art. 23 ustawy z zastosowaniem w odpowiednich wypadkach postanowień art. 25, 26 i 28 ustawy.

Uchwały Komisji, dotyczące podstaw opodatkowania, wpisuje się do odnośnych rubryk arkusza wymiarowego oraz rejestru szacunkowego.

Rejestr szacunkowy podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie Komisji.

ROZDZIAŁ II.

Nakazy płatnicze.

(do art. 66 ustawy).

§ 133. Na podstawie danych, zawartych w arkuszu wymiarowym, zarządza przewodniczący Komisji sporządzenie nakazów płatniczych, a mianowicie dla osób fizycznych na przepisanych formularzach, dla osób prawnych zaś na odrębnym formularzu.

Odrębnego formularza nakazu płatniczego używa się dla podatników, pobierających uposażenia służbowe, emerytury lub wynagrodzenia za najemną pracę.

Nakazy płatnicze, opatrzone podpisem lub pieczęcią przewodniczącego Komisji, winny być rozesłane najpóźniej do 15 października roku podatkowego i doręczone z możliwie największym pośpiechem podatnikom w sposób w art. 113 ustawy wskazany.

Nakazy zaś płatnicze dla towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków rozsyła władza skarbowa w miarę uskutecznienia wymiarów.

Równocześnie z nakazami płatniczymi należy sporządzić według przepisanego wzoru rejestr bierczy, obejmujący płatników, obowiązanych do bezpośredniego uiszczenia podatku w całkowitej lub częściowej kwocie.

Wypełniony należycie rejestr bierczy płatników przesyła się właściwej kasie państwowej.

Przeglądanie aktów i udzielanie odpisów.

(do art. 67 i 139 ustawy).

§ 134. Podatnikom przysługuje prawo przeglądania aktów i dokumentów, dotyczących określenia ich dochodów i wartości majątku, oraz obliczenia przypadającego podatku, w lokalu właściwego organu, wymierzającego podatek, w dniach i godzinach do tego wyznaczonych.

Przeglądanie wspomnianych aktów powinno zawsze odbywać się w obecności przedstawiciela władzy skarbowej.

Prawo przeglądania nie rozciąga się na wiadomości, udzielane przez informatorów, oraz notatki władzy skarbowej, tudzież na zeznania świadków i opinie rzeczoznawców, o ile nie zostały złożone na żądanie podatnika.

W tych wypadkach, gdy dochód, względnie majątek podatnika został ustalony przez Komisję szacunkową odmiennie od jego zeznania, albo gdy podatnik zamierza wnieść odwołanie przeciw wymiarowi

podatku, przewodniczący w imieniu Komisji szacunkowej obowiązany jest na prośbę pisemną podatnika udzielić mu w terminie tygodniowym od dnia zgłoszenia prośby odpis uchwały Komisji szacunkowej, dotyczącej określenia dochodu, względnie majątku i obliczenia podatku, tj. wyciąg z arkusza wymiarowego na przepisany formularz, oraz w wypadkach art. 64 ustawy wyciąg z protokołu posiedzenia Komisji. Pod temi samemi warunkami należy podatnikowi udzielić odpisów protokołów, zawierających zeznania świadków i znawców, jednakże bez podania nazwisk tychże.

Prośba o udzielenie tego rodzaju odpisów przerywa bieg terminu odwołania aż do dnia doręczenia żądanego odpisu, czyli czas, jaki upłynął od dnia wniesienia prośby do dnia doręczenia żądanego odpisu, nie wlicza się do terminu odwołania np.:

Nakaz płatniczy doręczono dnia 2/9 1921

Prośbę o udzielenie odpisu wniesiono dnia 4/9 1921

Odpis doręczono dnia 10/9 1921

Termin odwołania upływa przeto dnia . . 9/10 1921

gdyż czas od 4/9 do 10/9 nie wlicza się do biegu terminu.

Wymienione powyż odpisy winny być opłacone w wysokości 50 Mk od każdej stronicy arkusza, zawierającego nie więcej, jak 25 wierszy.

ROZDZIAŁ III.

Odwołanie podatnika.

(do art. 68, 71, 74 i 141 ustawy).

§ 135. Przeciw uchwałom Komisji szacunkowej w przedmiocie określenia dochodu, względnie wartości majątku i obliczenia podatku przysługuje podatnikowi prawo wniesienia odwołania do Komisji odwoławczej, za pośrednictwem Komisji szacunkowej.

Odwołania osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków, mogą być wnoszone przez te osoby do Ministerstwa Skarbu, za pośrednictwem właściwej Izby skarbowej.

Termin do wniesienia odwołań wynosi 30 dni i biegnie od dnia następnego po doręczeniu nakazu płatniczego.

Okoliczność, w jakiej formie odwołanie zostało napisane, jak również niedokładna nazwa środka prawnego są bez znaczenia, o ile odwołanie wniesiono do właściwej władzy.

Odwołania, wniesione po upływie terminu ustawą wyznaczonego, należy odrzucić, o ile odwołujący nie podał i nie uzasadnił okoliczności, które spowodowały spóźnienie.

Jeżeli instancja odwoławcza uzna, że przekroczenie terminu nastąpiło z ważnych powodów, wówczas może rozpatrzyć zarzuty odwołania i wydać odpowiednie orzeczenie.

Dalsze odwołanie przeciw odmownemu załatwieniu z powodu spóźnionego terminu nie jest dopuszczalne.

W celu uzasadnienia zarzutów, podniesionych w odwołaniu, korzystają podatnicy z tych samych praw, jak w postępowaniu wymiarowym, a w szczególności mogą składać ustne wyjaśnienia, przedstawiać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i znawców dla stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz składać do przejrzenia księgi handlowe lub gospodarcze albo wiarogodne wyciągi z tych ksiąg.

Gdy podatnik wyrazi życzenie złożenia ustnych wyjaśnień, należy go zawiadomić o dniu posiedzenia Komisji przynajmniej na 8 dni przed rozpoczęciem tego posiedzenia.

Ponieważ zaś prawa, jakie przysługują podatnikom w postępowaniu wymiarowym, są uzależnione od tego, czy podatnik złożył zeznanie w terminie, czy też popadł w zaoczność, przeto i w postępowaniu odwoławczem pełne prawa z postępowania wymiarowego przysługują tylko tym podatnikom, którzy złożyli zeznania w wyznaczonym terminie.

Innym podatnikom nie mogą w postępowaniu odwoławczem przysługiwać te prawa, które już utracili w postępowaniu wymiarowym.

Wszystkie odwołania, zarówno wniesione w terminie, jak i spóźnione, wpisuje się do dziennika podawczego odwołań, który prowadzi się w dwóch egzemplarzach.

Odwołania nie mają mocy wstrzymującej ani co do uiszczenia podatku, ani co do środków, zmierzających do ściągnięcia tegoż.

Protest przewodniczącego Komisji.

(do art. 69 i 141 ustawy).

§ 136. Przewodniczącemu Komisji szacunkowej służy prawo zgłoszenia protestu przeciw uchwałom Komisji szacunkowej w terminie dwutygodniowym od dnia powzięcia uchwały.

Przewodniczący Komisji, wnosząc protest, winien odpis tegoż przesłać równocześnie podatnikowi, przeciw którego opodatkowaniu protest jest skierowany.

Podatnik ma prawo wnieść odpowiedź w terminie 14 dniowym od dnia doręczenia mu odpisu protestu.

Przewodniczący jest obowiązany do zgłoszenia protestu, gdy:

- 1) ustalenie dochodu, względnie wartości majątku lub przyjęcie potrąceń przez Komisję uważa za sprzeczne z postanowieniami ustawy;
- 2) zniżki podatkowe, przyznane przez Komisję w myśl art. 26, 28 i 133 ustawy, uznaje za nieodpowiadające rzeczywistym stosunkom;
- 3) stawka podatkowa, wyznaczona przez Komisję, nie odpowiada ustalonemu dochodowi, względnie majątkowi;
- 4) ustalenie dochodu lub wartości majątku odbiega rażąco od stosunków rzeczywistych;
- 5) postanowienia ustawy zostały w inny sposób niż pod 1—4 naruszone ze znaczną szkodą dla interesów Państwa.

Protest przewodniczącego Komisji wstrzymuje wykonanie uchwały i winien być przedstawiony w terminie 30 dniowym od dnia doręczenia odpisu protestu podatnikowi właściwej Komisji odwoławczej do rozstrzygnięcia.

Z prawa wnoszenia protestu winien przewodniczący korzystać w tych wypadkach, gdy naruszenie postanowień ustawy jest istotne lub gdy uchwała Komisji odbiega znacznie od jego wniosków, oraz gdy zachodzi wszelkie prawdopodobieństwo, że protest jego będzie uwzględniony.

**Postępowanie odwoławcze w Komisji szacunkowej.
(do art 70, 72 i 141 ustawy).**

§ 137. Odwołania, wniesione po terminie bez uzasadnienia spóźnienia, przewodniczący Komisji odrzuca we własnym zakresie działania i zawiadamia o tem podatnika na przepisany formularz. Przeciw odmownemu załatwieniu z powodu przekroczenia terminu niema dalszego odwołania.

Przewodniczący Komisji szacunkowej rozpatruje odwołania w terminie wniesione, jak również te odwołania spóźnione, których spóźnienie uzasadniono, następnie sprawdza konkretne zarzuty, przedstawione dowody i w razie potrzeby przeprowadza uzupełniające dochodzenia, tudzież usuwa ewentualne wadliwości postępowania.

Te same prawa i obowiązki ma organ wymierzający podatek dla osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków.

§ 138. Po dokładnem sprawdzeniu zarzutów podniesionych w odwołaniach, których rozstrzygnięcie należy do zakresu działania Komisji szacunkowej, przewodniczący zwołuje posiedzenie Komisji w celu rozstrzygnięcia tych odwołań.

Komisje szacunkowe rozstrzygają odwołania własną władzą w dwóch wypadkach, a mianowicie :

a) gdy zgodnie z wnioskiem przewodniczącego uznają, że odwołania należy w całej rozciągłości uwzględnić;

b) gdy skutek częściowego uwzględnienia odwołania następuje zmniejszenie podatku w sumie nie przekraczającej 300 Mk.

Odwołania takie rozstrzyga Komisja szacunkowa także i w tym wypadku, gdy wniesiono je po terminie, jednakże z uzasadnieniem spóźnienia, a Komisja uzna powody spóźnienia za godne uwzględnienia.

Uchwały Komisji w tym względzie powinny znaleźć wyraz w protokole, który podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie.

Zmiany, zasze w opodatkowaniu, wpisuje się do przepisane go wykazu, który przesyła się właściwej Kasie państwowej celem uskutecznienia zmian w rejestrze bierczym.

O rozstrzygnięciu Komisji zawiadamia się podatnika na przepisany formularzu.

Jeżeli płatnik czuje się pokrzywdzony rozstrzygnięciem Komisji szacunkowej, uwzględniającem częściowo jego odwołanie w wypadku pod b) omówionym, może do dni ośmiu żądać, ażeby jego odwołanie zostało rozpatrzone i rozstrzygnięte przez Komisję odwoławczą.

Wszystkie inne niż powyż wymienione odwołania przewodniczący Komisji po dokonaniu czynności, wskazanych w części trzeciej § 137 nin. rozp., przedstawia bezpośrednio Komisji odwoławczej, a mianowicie:

1) wniesione w terminie odwołania, których Komisja szacunkowa ani wedle ustępu a), ani wedle ustępu b) nin. paragrafu nie rozstrzyga własną władzą;

2) wniesione w terminie i przez Komisję szacunkową wedle ustępu b) rozstrzygnięte odwołania, których przedstawienia Komisji odwoławczej płatnik się domaga;

3) wniesione po terminie odwołania, jeżeli przewodniczący Komisji lub sama Komisja nie uzna ważności powodów, uzasadniających opóźnienie.

Do odwołań tych przewodniczący Komisji szacunkowej dołącza drugi egzemplarz dziennika podawczego odwołań (§ 133) i odnośne akta wymiarowe, wreszcie arkusze rekursowe, w których zamieszcza treść odwołania, wyniki wspomnianych czynności oraz swą uzasadnioną opinię.

Arkusze rekursowy służy zarazem do wpisywania treści rozstrzygnięcia Komisji odwoławczej.

Postępowanie w Komisji odwoławczej.
(do art. 73, 74 i 141 ustawy).

§ 139. Zarzuty podniesione w odwołaniu przewodniczący Komisji odwoławczej poddaje dokładnemu badaniu, korzystając w tym celu z wszelkich praw, przysługujących przewodniczącemu Komisji szacunkowej; co do rozstrzygnięć, które ma wydać Komisja odwoławcza, przedstawia wnioski w ten sposób, aby rozstrzygnięcia te mogły być uchwalone po zwołaniu Komisji, bez dłuższych obrad.

Przewodniczący Komisji odwoławczej winien przede wszystkim stwierdzić, czy przewidziane w ustawie zasady prawa materialnego przestrzegano ściśle przy opodatkowaniu, oraz czy postępowanie wymiarowe pod względem formalnym odpowiada postanowieniom ustawy.

Jeżeli przewodniczący Komisji odwoławczej stwierdził pod tym względem pewne braki i niedokładności, wówczas zarządza potrzebne uzupełnienie postępowania. W szczególności winien zwrócić baczną uwagę na tę okoliczność, aby przeoczone w postępowaniu wymiarowym przedstawienie wątpliwości co do prawdziwości i dokładności złożonych zeznań zostało dodatkowo uskutecznione, oraz aby zaproponowane przez podatnika w odpowiedzi na przedstawione wątpliwości dowody, nie przyjęte w postępowaniu wymiarowym bez dostatecznego uzasadnienia, zostały dodatkowo przeprowadzone.

Przewodniczący Komisji odwoławczej winien przeprowadzić ustawą dozwolone dowody, zmierzające do uzasadnienia lub odparcia zarzutów odwołania, o ile tego nie uskutecznił przewodniczący Komisji szacunkowej, chyba, że okoliczności, które mają być uzasadnione dowodami, same przez się są niesporne lub dla oceny sprawy bez znaczenia.

Przewodniczący Komisji odwoławczej jest również uprawniony wzywać podatnika do uzupełnienia wyjaśnień i przedstawienia proponowanych dowodów lub zarządzić dokładne ustalenie dochodu podatnika. W tym celu przysługują mu te same prawa, jak i przewodniczącemu Komisji szacunkowej.

Po dokładnym rozpatrzeniu odwołań, przewodniczący Komisji odwoławczej zwołuje posiedzenie Komisji odwoławczej i przedstawia jej stan sprawy wraz ze swoim wnioskiem.

Przy badaniu odwołań Komisja odwoławcza korzysta w celu dokładnego ustalenia dochodu z tych samych praw, jakie służą Komisji szacunkowej lub jej przewodniczącemu.

Komisja odwoławcza nie jest obowiązana trzymać się w swoich decyzjach tych granic, jakie jej zakreślają żądania odwołania podatnika

lub protestu przewodniczącego Komisji szacunkowej, lecz winna przestrzegać należytego stosowania ustawy i dokładnego ustalenia dochodu.

Jeżeliby Komisja odwoławcza powzięła przekonanie, że wyznaczony przez Komisję szacunkową podatek należy zmienić w sposób dla podatnika niekorzystny, wówczas zwraca dotyczące akta wymiarowe wraz z odwołaniem i odpowiednimi wskazówkami właściwej Komisji szacunkowej w celu dokonania ponownego ustalenia dochodu i wyznaczenia podatku. Komisja szacunkowa winna w takim wypadku ponowić ustalenie dochodu, przyczem obowiązana jest trzymać się wskazówek Komisji odwoławczej.

Przeciw ponownej uchwale Komisji szacunkowej służy podatnikowi prawo wniesienia odwołania, przewodniczącemu zaś tej Komisji prawo zgłoszenia protestu w myśl art. 68 i 69 ustawy.

Jeżeli Komisja odwoławcza stwierdzi nienależyte stosowanie ustawy lub istotne wadliwości formalne, które jednak nie są przedmiotem odwołania, winna mimo to zwrócić uwagę przewodniczącego Komisji szacunkowej na poczynione spostrzeżenia.

Komisja odwoławcza wpisuje rozstrzygnięcie z krótkim uzasadnieniem tegoż do arkuszy rekursowych odnośnych podatników, sposób zaś załatwienia odwołań notuje w protokole posiedzenia oraz w dzienniku podawczym odwołań.

Na podstawie uchwał Komisji odwoławczej Izba skarbową zawiadamia podatników o wyniku rozstrzygnięcia odwołań i równocześnie wydaje zarządzenia na przepisany formularz właściwym Kasom państwowym celem uskutecznienia zmian. Odpis takiego zarządzenia należy przelać przewodniczącemu właściwej Komisji szacunkowej.

W analogiczny sposób postępuje Ministerstwo Skarbu przy rozstrzyganiu odwołań przeciw wymiarom dokonany przez Izby skarbowe dla towarzystw i zakładów obowiązanych do publicznego składania rachunków.

C Z Ę Ś Ć IV.

Początek i koniec obowiązku podatkowego. Zmiany w ciągu roku podatkowego.

ROZDZIAŁ I.

Początek i koniec obowiązku podatkowego.
(do art. 75, 76 i 77 ustawy).

§ 140. Celem oznaczenia początku i końca obowiązku podatkowego należy z reguły przestrzegać następujących zasad:

1) Osoby fizyczne i prawne, na które po raz pierwszy spada obowiązek podatkowy, podlegają opodatkowaniu od początku tego roku podatkowego, który następuje po zaistnieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy;

2) osoby fizyczne i prawne przestają podlegać obowiązkowi podatkowemu z końcem tego roku, w którym zaistniały okoliczności, uzasadniające zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

§ 141. Od zasady wyrażonej w ustępie 1 § 140 nin. rozp. przewiduje ustawa następujące wyjątki:

a) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się na tutejszym obszarze, obrały sobie w Polsce miejsce zamieszkania lub siedzibę;

b) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się na tutejszym obszarze, przybyły do Polski dla zarobku lub otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo i pobierają dochody w wysokości podlegającej opodatkowaniu;

c) gdy osoby fizyczne, które dotychczas nie podlegały podatkowi dochodowemu, uzyskały stałe uposażenie służbowe (art. 3 ustawy ustęp 6) w wysokości uzasadniającej obowiązek podatkowy, bądź tym sposobem, że wogóle po raz pierwszy osiągają dochód z tego uposażenia służbowego, bądź tym sposobem, że to uposażenie służbowe, które dotychczas nie przekraczało sumy wolnej od opodatkowania, zostało odpowiednio podwyższone.

W wypadkach pod a), b) i c) wyliczonych osoby te podlegają podatkowi z początkiem najbliższego miesiąca, który następuje po zajściu tychże wypadków. Za podstawę wymiaru podatku w roku pierwszym dla wspomnianych osób fizycznych i prawnych, z wyjątkiem obowiązyjących do publicznego składania rachunków, przyjmuje się dochód, spodziewany w ciągu pełnych miesięcy, pozostałych do końca tego roku. Z dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku, określa się przypadającą stawkę podatkową, podatek zaś wynosi tyle dwunastych części tej stawki, ile pełnych miesięcy pozostało do końca roku. Za podstawę zaś wymiaru podatku w roku następnym przyjąć należy dochód, obliczony w powyższy sposób za cały rok.

Przykłady:

Podatnik przybył do Polski w lipcu 1920 i osiągnął w miesiącach sierpniu i wrześniu tegoż roku 4000 Mk dochodu, czyli miesięcznie 2000 Mk.

Wymiar za rok 1920.

Spodziewany dochód do końca roku wynosi $(2000 \times 5) =$	
10.000 Mk, czyli obliczony w stosunku do całego roku	24.000 Mk
Od tego dochodu, przypadająca stawka podatkowa . . .	1.128 „
przezo podatek za czas od 1/8 1920 do 31/12 1920 wynosi	
5/12 tj. $(1128 : 12) \times 5$	470 „

Wymiar podatku na rok 1921.

Dochód osiągnięty od 1/8 1920 do 31/12 1920, tj. za pięć	
miesiący 10.000 Mk, czyli miesięcznie 2000 Mk, przezo	
za 12 miesięcy $2000 \times 12 =$	24.000 Mk
Podatek	1.128 „

Jeżeli podatek wymierza się dopiero po upływie roku podatkowego, wówczas dla obliczenia dochodu w stosunku do całego roku przyjmuje się dochód rzeczywiście osiągnięty i oblicza się podatek w sposób wyżej wskazany.

Nowopowstające na obszarze Rzeczypospolitej towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków, podlegają opodatkowaniu dopiero po złożeniu pierwszego sprawozdania rachunkowego, które służy za podstawę do wymierzenia podatku zarówno za pierwszy, jak i za drugi rok podatkowy od czasu ich powstania, przy czem za pierwszy rok podatkowy podatek wymierza się od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku za czas od dnia powstania do końca tego roku, za drugi zaś rok podatkowy podatek wymierza się za cały rok od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku.

Przykłady:

1. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 z okresem operacyjnym od 4/5 1920 do 3/5 1921 i osiągnęło za ten czas, wedle zamknięcia rachunkowego, dochodu 131.547 Mk.

Wymiar za rok 1920.

Dochód za czas od 4/5 1920 do 3/5 1921, tj. za 12 miesięcy	131.547 Mk
Podatek według skali	17.360 „
przezo podatek za czas od 4/5 1920 do 31/12 1920 (tj. za	
pełnych 5 miesięcy) wynosi $x : 5 = 17.360 : 12$ czyli	

$$x = \frac{5 \times 17.360}{12} = 7.233 \text{ Mk}$$

Wymiar za rok 1921.

Dochód osiągnięty od 4/5 1920 do 3/5 1921, tj. za 12 miesięcy 131.547 Mk
 przeto podatek według skali 17 360 „

Wymiar podatku za rok 1922 ma nastąpić według ogólnych zasad, tj. na podstawie zamknięcia roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

2. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 1920 z okresem operacyjnym, zgodnym z rokiem kalendarzowym, i osiągnęło wedle zamknięcia rachunkowego za czas od 4/5 1920 do 31/12 1920 68.000 Mk dochodu.

Wymiar za rok 1920.

Dochód za czas od 4/5 1920 do 31/12 1920, czyli za 242 dni wynosi 68.000 Mk, przeto za cały rok wynosi z obliczenia:

$68\ 000 : 242 = x : 365$ dni (w roku przestępnym 366 dni).

$$x = \frac{68\ 000 \times 365}{242} = 102\ 562 \text{ Mk}$$

Podatek według skali za cały rok 12.485 Mk
 przeto podatek za czas od 1/6 1920 do 31/12 1920 (tj. za pełnych 7 miesięcy) wynosi:

$$\frac{12.485 \times 7}{12} = 7.283 \text{ Mk}$$

Wymiar za rok 1921.

Dochód za cały rok, obliczony w sposób przy wymiarze za rok 1920 wskazany 102.562 Mk
 Podatek według skali 12.485 „

Wymiar podatku za rok 1922 nastąpi na podstawie zamknięcia rachunkowego za rok operacyjny 1921.

Postępowanie wymiarowe w wypadkach § 140 nin. rozp. (do art. 78 ustawy).

§ 142. Osoby fizyczne i prawne, wymienione w ustępie 1 § 140 nin. rozp., z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, powinny w ciągu dni 14 po zajściu okoliczności, uzasadniających ich obowiązek podatkowy, złożyć pisemne zeznanie, w którym należy podać dochód spodziewany do końca roku.

Nowopowstające zaś towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków, powinny w terminie jednomiesięcznym

po zatwierdzeniu zamknięcia rachunkowego złożyć zeznanie w sposób w § 111 nin. rozp. wskazany. Zauważa się jednak, że tylko te osoby fizyczne i prawne obowiązane są składać zeznania, których dochód, na cały rok obliczony, przekracza granicę dochodu zakreśloną w art. 2 ustawy.

Dla wszystkich nowopowstałych podatników sporządzić należy niezwłocznie arkusze wymiarowe i przechowywać je oddzielnie od arkuszy wymiarowych innych osób, opodatkowanych przez komisje szacunkowe lub władze skarbowe.

Wymiary podatku dla wyżej wspomnianych osób, z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, uskutecznią przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej, wymiary zaś dla nowopowstałych towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, uskutecznią właściwe Izby skarbowe. Wszelkie dochodzenia, dotyczące badania zeznań, przedstawiania wątpliwości, oszacowania spodziewanego dochodu oraz wyznaczenia stawki podatkowej, przeprowadza przewodniczący Komisji szacunkowej lub władza skarbowa wymierzająca podatek, postępując pod tym względem w myśl postanowień, zawartych w §§ 112—121 nin. rozp.

Wymiary za pierwszy rok podatkowy uskutecznić należy na arkuszach wymiarowych, oraz wpisać dane, służące za podstawę wymiaru, do rejestru szacunkowego. Zarówno arkusze wymiarowe, jak i rejestr szacunkowy dla tych wymiarów prowadzi się w oddzielnej ewidencji.

Równocześnie sporządza się nakazy płatnicze oraz rejestr bierczy.

Przeciwko tym wymiarom mogą być wnoszone odwołania w myśl art. 68 i 71 ustawy.

Wymiary za następny rok podatkowy uskuteczniają właściwe Komisje szacunkowe, względnie Izby skarbowe.

Zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

(do art. 79 i 80 ustawy).

§ 143. Wyjątki od zasady, wyłączonej w ustępie 2 § 140 nin. rozp., zająć mogą w następujących wypadkach:

1) z powodu śmierci podatnika, jeżeli wskutek tego dochód jego zupełnie przestaje płynąć;

2) z powodu wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej i utraty dochodów na tym obszarze;

3) z powodu ustania lub zmniejszenia się stałych uposażeń służbowych poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy;

4) z powodu zaniechania działalności w ciągu roku podatkowego przez towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków.

We wszystkich tych wypadkach gaśnie obowiązek podatkowy z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenia te zaszły; umorzenie zaś podatku następuje od najbliższego miesiąca po zajściu tychże wydarzeń. Z wymierzonego przeto podatku należy umorzyć tyle 12 części tego podatku, ile pełnych miesięcy pozostaje jeszcze do końca roku podatkowego.

§ 144. Umorzenie podatku w wypadkach, wymienionych w ustępie 1 i 2 § 143 nin. rozp., może nastąpić pod warunkiem, że dochody ze źródeł znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej przestały zupełnie płynąć wskutek śmierci podatnika lub wyprowadzenia się jego z tegoż obszaru.

Umorzenie podatku w wypadku, przewidzianym w ustępie 3 § 143 nin. rozp., następuje wtedy, gdy osoba podlegająca dotychczas podatkowi nie osiąga żadnych innych dochodów, oprócz uposażeń służbowych, które utraciła, względnie które się zmniejszyły poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy.

§ 145. Jeżeli wskutek śmierci podatnika dochód, jaki tenże osiągał, nie całkiem przestał płynąć, wówczas wymierzony podatek powinien być zapłacony za pozostałą część roku przez masę spadkową, w stosunku do pozostałej części dochodu. Wynika z tego, że np. w razie śmierci podatnika, osiągającego za życia dochód z nieruchomości, nie może nastąpić umorzenie podatku. Wypadki częściowego umorzenia podatku zachodzą wtedy, gdy zmarły, oprócz dochodu z nieruchomości, osiągał nadto rentę dożywotnią, uposażenie służbowe itp.

Postępowanie przy umorzeniu podatku w ciągu roku podatkowego.

(do art. 81 ustawy).

§ 146. Podatek przypadający od dochodów, które całkiem gasną wskutek śmierci podatnika, umarza się z urzędu (ustęp 1 § 143 nin. rozp.).

Umorzenie podatku w wypadkach, wymienionych w ustępach 2), 3) i 4) § 143 nin. rozp., może nastąpić tylko na prośbę podatników, wniesioną do przewodniczącego właściwej Komisji szacunkowej, względnie właściwej Izby skarbowej w ciągu dni 14 po nastaniu tych wypadków.

Częściowe umorzenie podatku w wypadkach wymienionych w § 145

nin. rozp. następuje tylko na doniesienie spadkobierców (zarządców, kuratorów masy spadkowej), które z uzasadnieniem żądania zniżenia podatku powinno być wniesione do przewodniczącego właściwej Komisji szacunkowej w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia śmierci.

Prośby podatników i doniesienia spadkobierców (zarządców, kuratorów masy spadkowej) wniesione po terminie odrzuca się bez prawa odwołania.

§ 147. Obliczając podatek, który ma być częściowo umorzony na doniesienie spadkobierców, należy przedewszystkiem dokładnie oznaczyć, jaka kwota wymierzonego podatku przypada stosunkowo na wygasłą część całorocznego dochodu; z kwoty częściowej, w ten sposób oznaczonej, umarza się tę kwotę, która przypada na miesiące, następujące po dniu śmierci podatnika.

Przykład :

Opodatkowany dochód zmarłego wynosił	60.000 Mk
Z tego dochodu ubyła wskutek śmierci renta dożywotnia w sumie	12.000 „
Podatek od całego opodatkowanego dochodu	5.070 „
Stosunkowo przypadający podatek od wygasłego dochodu $x : 5.070 = 12.000 : 60.000 =$	1.014 „
Jeżeli śmierć nastąpiła 15 sierpnia, należy z podatku 1014 Mk odpisać od 1 września część przypadającą na cztery miesiące tj. $\frac{1014 \times 4}{12} =$	
	338 „

Jeżeli istniały odliczenia od całego dochodu, wówczas odliczenia te należy rozdzielić proporcjonalnie na wygasłą część dochodu, a następnie za podstawę obliczenia w sposób powyższy dokonanego przyjąć tylko podatek przypadający na pozostałą część dochodu.

Przykład :

Dochód z budynków	20.000 Mk
„ kapitałów	20.000 „
„ renty dożywotniej	12 000 „
	<u>Razem dochód</u>
	52.000 Mk
Odliczenia nie związane z żadnym źródłem	<u>6 000 „</u>
Dochód podlegający opodatkowaniu	46.000 Mk
Podatek według skali	3.875 Mk
Stosunek odliczeń do dochodu wygasłego $6.000 : 52.000 =$	
$x : 12.000 =$	1.384 „
Odliczenia od pozostałych 40.000 wynoszą stosunkowo	4.616 „

Dochód wygasły = 12.000—1.384 = 10.616 Mk
 Stosunkowo przypadający podatek od wygasłego dochodu
 $x:3.875 = 10.616 : 35\ 384 =$ 1.179 „
 (35.384 jest różnicą między 40.000 a 4.616)
 Jeżeli śmierć podatnika nastąpiła 12 kwietnia, należy z kwoty
 1.179 odpisać od 1-go maja część przypadającą za 8
 miesięcy tj. $\frac{1179 \times 8}{12} =$ 788 „

Dopóki osoby powołane do dziedziczenia spadku nie wejdą w używanie tegoż, spadek wakujący (nie objęty) należy na następne lata pociągnąć do opodatkowania w myśl ogólnych zasad podatkowych.

Pod względem początku i końca obowiązku podatkowego spadków wakujących (nie objętych) należy stosować analogicznie postanowienia, dotyczące osób fizycznych.

§ 148. Od decyzji przewodniczącego Komisji lub władzy skarbowej na prośby lub doniesienia, wniesione w terminie według § 146 nin. rozp., można odwołać się do przewodniczącego Komisji odwoławczej lub do Ministerstwa Skarbu.

§ 149. Przewodniczący Komisji szacunkowej lub władza skarbową, dowiedziawszy się o śmierci podatnika, zarządza zbadanie opodatkowanego dochodu na podstawie aktów spadkowych, względnie spisu inwentarza i oszacowania majątku spadkowego. Gdyby się okazało, że nie cały dochód zmarłego wliczono do podstaw opodatkowania, wówczas należy uskutecznić opodatkowanie uzupełniające.

ROZDZIAŁ II.

Zmiany w ciągu roku podatkowego. Zniżenie podatku wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

(do art. 83 ustawy).

§ 150. Z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 143 nin. rozp., wszelkie zmiany, które zachodzą w ciągu roku podatkowego w wysokości dochodu lub we wszystkich innych stosunkach podatnika, nie wpływają na zmianę podatku, wymierzonego za odnośny rok podatkowy.

Tym osobom fizycznym jednak, których zdolność płatnicza w ciągu roku podatkowego znacznie osłabła wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, może Komisja szacunkowa umorzyć

odpowiednią część podatku, gdy uzna, że dana osoba tej ulgi rzeczywiście potrzebuje.

Uprawnienie, przysługujące Komisji z mocy powyższego postanowienia, powinno być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy Komisja uzna, że ulga taka dla podatnika jest konieczną, że podatnik nie korzystał z uprawnień przysługujących mu w myśl § 143 nin. rozp., podatnik zaś udowodni, że nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia znacznie osłabiły jego zdolność płatniczą.

Za tego rodzaju nieszczęśliwe okoliczności i nadzwyczajne wydarzenia uważać należy długotrwałe choroby, śmierć członków rodziny, wojnę, powódź, grad, pożar i inne wydarzenia żywiołowe, wreszcie utratę źródła dochodu wskutek przymusowej licytacji lub usunięcia z zajmowanej posady służbowej i t. p.

Podatnik może wystąpić z prośbą o częściowe umorzenie podatku tylko pod warunkiem, gdy wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń nastąpiło już rzeczywiście znaczniejsze zmniejszenie się dochodu, spowodowane bądź utratą, bądź też obniżeniem się wydajności źródła dochodu. Samo przypuszczenie, że zmniejszenie się dochodów nastąpi dopiero w przyszłości, nie daje jeszcze podstawy do znizenia podatku. Otwarcia np. konkursu do majątku dłużnika lub wdrożenia postępowania licytacyjnego nie można również uważać za podstawę do żądania znizenia podatku, albowiem jedynie rzeczywista utrata wierzytelności lub przymusowa sprzedaż majątku stanowią utratę źródła dochodu.

Utrata źródła ma miejsce w wypadkach: utraty lub pozbycia się prawa użytkowania; pożaru, zaważenia się lub zburzenia budynku czynszowego; zaniechania przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego; utraty kapitału; zgaśnięcia prawa do renty; utraty pretensyj z powodu licytacji przymusowej lub w postępowaniu konkursowym; usunięcia ze służby; utraty zdolności do pracy z powodu starości lub trwałej choroby i t. p.

Znaczniejsze obniżenie wydajności źródła dochodu może być spowodowane gorszym urodzajem, nieściągalnością tenuty dzierżawnej, zmniejszeniem się obrotu w przedsiębiorstwie, ograniczeniem ruchu przedsiębiorstwa, zmniejszeniem lub ubytkiem dywidend od akcji itp.

Kwestję rzeczywistej potrzeby zastosowania ulgi powinna Komisja osądzić z uwzględnieniem ogólnego położenia ekonomicznego podatnika. Nie należy jednak umarzać więcej, aniżeli wypada ze stosunku pierwotnego podatku do podatku od zmniejszonego dochodu.

W tym celu Komisja oblicza stosunek ustalonego przy pierwotnym wymiarze dochodu do dochodu, osiąganego przez podatnika od czasu nastania tych nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, oraz stosunek pierwotnego podatku do podatku, przypadającego od pozostałego dochodu, i umarza odpowiednią część pierwotnie wymierzonego podatku.

Przykład;

Ustalony przy wymiarze dochód podlegający podatkowi . . .	100.000 Mk
Wymierzony podatek	11.000 „
Dochód zmniejszony wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, a obliczony na cały rok wynosi	48 000 „
Przypadający od tego dochodu podatek w stosunku do po- datku od dawnego dochodu wynosi $x: 48.000 = 11.000 :$	
$100.000 =$	5 280 „
Różnica podatku (11.000 — 5.280) wynosi 5.720 Mk i tę różnicę można umorzyć.	

Postępowanie przy przyznawaniu ulg wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

(do art. 83 ustawy).

§ 151. Prośby o snízenie podatku w myśl § 150 nin. rozp. należy wnosić do właściwej władzy skarbowej najpóźniej do końca tego roku podatkowego, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia.

Później wnoszone prośby nie mogą służyć za podstawę do umorzenia podatku za ten rok podatkowy, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia, lecz będą wzięte pod uwagę dopiero przy wymiarze podatku na następny rok podatkowy.

Przeciw decyzjom na prośby o snízenie podatku w myśl § 150 nin. rozp. niema środka prawnego.

Dodatkowe wymiary.

(do art. 84 i 147 ustawy).

§ 152. Oprócz wymiarów, dokonanych na podstawie art. 31 i 82 ustawy, przewiduje ustawa wymiary dodatkowe dla następujących osób :

- 1) które przy wymiarze podatku opuszczono ;
- 2) które przy pierwotnym wymiarze niewłaściwie uwolniono :

3) co do których wymiar wskutek później ujawnionych okoliczności okaże się za niski;

4) co do których wskutek postępowania karnego okaże się konieczność dodatkowego wymiaru.

Dodatkowy wymiar należy skutecznie za cały czas ubiegły z uwzględnieniem postanowień, odnoszących się do początku obowiązku podatkowego, lecz nie więcej, niż za pięć lat, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym stwierdzono, iż danej osobie podatku nie wymierzono lub ją niewłaściwie uwolniono, względnie w którym ujawniono okoliczności pod 3) przytoczone.

Do okoliczności, wskutek których winien być dokonany nowy albo dodatkowy wymiar, zalicza się, między innymi, ujawnienie nieopodatkowanego w całości lub w części dochodu, względnie majątku, w szczególności pochodzącego ze spadków (§ 149 nin. rozp.). W tym ostatnim wypadku winna być również pociągnięta do zapłaty podatku masa spadkowa, względnie spadkobiercy, za czas ubiegły, o ile zostanie stwierdzonem, że podatek za ten czas nie był wymierzony; przyczem spadkobiercy opłacają podatek w stosunku do ich udziałów w spadku.

Pod względem właściwości organów wymiarowych dla dodatkowych wymiarów należy stosować analogicznie postanowienia art. 31 § 2 ustawy.

Przeciw wymiarom, dokonany w myśl niniejszego paragrafu, przysługuje podatnikom prawo odwołania według art. 68 i 71 ustawy.

Kontrola wymiarów i umorzeń podatku w ciągu roku podatkowego.

(do art. 75—84 ustawy).

§ 153. Wszystkie wymiary, uskutecznione w myśl art. 82 i 84 ustawy, oraz wszystkie umorzenia lub zniżenia podatku w myśl art. 79, 80 i 83 ustawy utrzymują władze skarbowe w odrębnej ewidencji, sporządzając dla tego rodzaju wypadków oddzielny rejestr szacunkowy i oddzielny rejestr bierczy, który przesyła się właściwej Kasie państwowej. Nadto dla dodatkowych wymiarów (art. 84 ustawy) sporządza się dodatkowy arkusz wymiarowy, który dołącza się do aktu wymiarowego odnośnego podatnika.

Co do tych podatników, którzy ubyli, należy na ich listach imiennych (§ 102 i 103 nin. rozp.) zanotować okoliczność, uzasadniającą ich ubytek (np. umorzenie podatku w myśl art. 79 ustawy), i listy te odrębnie przechowywać. Również należy odrębnie przechowywać akta wymiarowe takich podatników.

Po rozstrzygnięciu odwołań przeciw wszystkim dodatkowym wymiarom (art. 75—77, 82 i 84 ustawy) władze odwoławcze postępują w sposób wskazany w przedostatniej części § 139 nin. rozp., wydając swe zarządzenia o zaszytych zmianach na przepisany formularz.

Ewidencja wypadków w ciągu roku podatkowego, nie mających wpływu na zmianę podatku za tenże rok podatkowy.

§ 154. Wszelkie wypadki, dotyczące zmian w wysokości dochodu lub we wszystkich innych stosunkach podatnika w ciągu roku podatkowego, które nie uzasadniają zmian w podatku za tenże rok podatkowy, lecz mogą być uwzględnione dopiero od następnego roku podatkowego, nie są przedmiotem kontroli i ewidencji w myśl § 153 nin. rozp., zwłaszcza, że ustawa nakazuje coroczne sporządzanie listy imiennej domniemanych podatników i składanie potrzebnych do sporządzenia tej listy wykazów. Jednakże dla ułatwienia sporządzenia tej listy, jak również dla objęcia wymiarem w następnym roku wszystkich płatników zaleca się, aby właściwe organa wymiarowe notowały na listach imiennych wszelkie wypadki tego rodzaju, o których dowiedzą się w ciągu roku podatkowego.

Do wypadków takich należą między innymi:

1) gdy osoba zamieszkała zagranicą osiąga dochód na tutejszym obszarze:

2) gdy tytuł, uwalniający od podatku w myśl art. 5 ustawy ustęp 1), 2), 5), 6) i 8), odpada;

3) gdy osoba fizyczna, niepodlegająca dotychczas podatkowi, osiąga dochód podlegający opodatkowaniu, z wyjątkiem wypadku, przytoczonego w części drugiej art. 75 ustawy;

4) gdy głowa rodziny, której doliczono dochód członka rodziny, traci prawo rozporządzania tym dochodem;

5) gdy w ciągu roku podatkowego zaistniał tytuł, uzasadniający uwolnienie od podatku w myśl art. 5 ustawy ustęp 1), 2), 5), 6) i 8);

6) gdy głowa rodziny nabędzie prawo rozporządzania dochodem członków rodziny.

Zmiana mieszkania nie uzasadnia zmiany miejsca opodatkowania. Ze względu na to, że miejsce zamieszkania decyduje o właściwości organów wymiarowych, pożądaną jest rzeczą, żeby także i tego rodzaju okoliczności odpowiednio zanotowano w celu przygotowania wymiaru na następny rok podatkowy. W tym celu mają organa egzekucyjne i służbowe o każdym wypadku wyprowadzenia się podat-

nika do innego okręgu wymiarowego donosić władzom wymierzającym podatek.

W wypadkach stwierdzonej zmiany mieszkania należy uczynić odpowiednią notatkę na arkuszu wymiarowym i odpis tego arkusza wraz ze wszystkimi aktami wymiarowymi przesłać niezwłocznie właściwej władzy skarbowej nowego miejsca zamieszkania podatnika.

Odpowiedzialność członków rodziny i osób obejmujących majątek osoby prawnej.

(do art. 85 i 147 ustawy).

§ 155. W razie niemożności ściągnięcia podatku od głowy rodziny, każdy z członków rodziny, którego dochód, względnie majątek doliczono do dochodu, względnie majątku głowy rodziny, jest odpowiedzialny za tę część podatku, która przypada do zapłaty w stosunku do jego dochodu, względnie majątku.

Przykład :

Dochód głowy rodziny	12.000 Mk
„ jego żony	8.000 „
„ „ syna	6.000 „
„ „ córki	4 000 „
„ podlegający opodatkowaniu . . .	30.000 „
Podatek dochodowy	1.680 „

Odpowiedzialność głowy rodziny :

$$x : 12.000 = 1.680 : 30.000 = \quad 672 \text{ Mk}$$

Odpowiedzialność żony :

$$x : 8.000 = 1.680 : 30.000 = \quad 448 \text{ Mk}$$

Odpowiedzialność syna :

$$x : 6.000 = 1.680 : 30.000 = \quad 336 \text{ Mk}$$

Odpowiedzialność córki :

$$x : 4.000 = 1.680 : 30.000 = \quad 224 \text{ Mk}$$

Obejmujący majątek osoby prawnej jest obowiązany uiścić podatek dochodowy poprzednika wraz ewentualną zaległością.

C Z Ę Ś Ć V.

Terminy płatności. Potrącenie podatku przez służbodawcę. Odsetki za zwłokę i egzekucja

ROZDZIAŁ I.

Terminy płatności.

(do art. 86—88 i 90 ustawy).

§ 156. Terminy płatności podatku dochodowego uzależnia ustawa

a) od obowiązku bezpośredniego uiszczenia podatku przez podatnika;

b) od obowiązku potrącania tegoż podatku przez służbodawcę.

W pierwszym wypadku ustanawia ustawa następujące terminy płatności:

1) osoby fizyczne i prawne, którym podatek wymierzyła Komisja szacunkowa, oraz towarzystwa obowiązane do publicznego składania rachunków, którym podatek wymierzyły Izby skarbowe, opłacają wymierzony podatek w dwóch ratach, tj. pierwszą ratę do 15 listopada, drugą zaś do 15 grudnia każdego roku podatkowego, o ile odnośne nakazy płatnicze zostały podatnikom doręczone najpóźniej do 30 października danego roku.

Jeżeli do 15 listopada roku podatkowego nie zawiadomiono podatnika o wymiarze podatku, należy podatek wpłacić w dwóch ratach, tj. 15 listopada i 15 grudnia roku podatkowego według zeszlórocznej należności, pod warunkiem późniejszego wyrównania;

2) podatnicy wymienieni pod 1), którym nakazy płatnicze będą doręczone po 30 października roku podatkowego, opłacają wymierzony podatek w ciągu sześciu tygodni po dniu doręczenia nakazu płatniczego, jednakże nie wcześniej, niż 15 grudnia tego roku;

3) wreszcie płatnicy, którzy w ciągu roku podatkowego po raz pierwszy podlegają opodatkowaniu, w myśl części drugiej art. 75 i 77 ustawy, winni opłacić wymierzony im podatek w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu płatniczego.

Co do terminów płatności, uzależnionych od obowiązku potrącania podatku przez służbodawcę, obowiązują postanowienia następnego paragrafu.

ROZDZIAŁ II.

Potrącanie podatku przez służbodawcę.

(do art. 89 ustawy).

§ 157. W wypadku, przytoczonym w ustępie b) § 156 nin. rozp., wszystkie osoby fizyczne i prawne (służbodawcy, pracodawcy), wypła-

cające osobom zamieszkałym lub przebywającym na obszarze Rzeczypospolitej uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu lub naturze, które wynikają ze stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy, łącznie ze wszystkimi dodatkami (§ 139 nin. rozp.), oraz tantjemy (art. 18 ustawy), są obowiązane potrącać tym osobom podatek dochodowy, o którego wymiarze będą ich corocznie uwiadomiali przewodniczący właściwych Komisji szacunkowych. Obowiązek potrącania uzasadnia stosunek służbowy lub najem pracy, trwający przynajmniej cztery tygodnie.

Te instytucje lub przedsiębiorstwa (art. 48 ustawy), które wypłacają tantjemy (art. 18 ustawy) osobom nie zamieszkałym lub nie przebywającym na obszarze Rzeczypospolitej, oraz Kasy Państwa, związków komunalnych tudzież innych tego rodzaju instytucyj publicznych, wypłacające wyżej wymienionym osobom uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzu lub naturze, które wynikają ze stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy, łącznie ze wszystkimi dodatkami (§ 139 nin. rozp.), są również obowiązane potrącać podatek przypadający od wypłacanych kwot.

Jeżeli z rozpoczęciem nowego roku podatkowego nie jest jeszcze wiadomą wysokość podatku za tenże rok wymierzonego, wówczas aż do nadejścia zawiadomienia o wymiarze należy potrącać podatek tymczasowo według przeszłorocznego wymiaru, z zastrzeżeniem późniejszego wyrównania. Gdyby tym sposobem w pierwszych miesiącach roku potrącono mniej lub więcej, niż się należy według zawiadomienia płatniczego, należy różnicę wyrównać przy najbliższym potrąceniu podatku.

Z tem samem zastrzeżeniem służbodawca obowiązany jest również obliczać i potrącać podatek od uposażeń służbowych, które w ciągu roku uzasadniają obowiązek podatkowy.

Wysokość podatku, na poczet którego winno być dokonane potrącenie, określa się według skali art. 23 ustawy od wynagrodzenia na cały rok obliczonego, w przypuszczeniu, że wynagrodzenie to jest jedynym dochodem podatnika.

Potrącona kwota ma wynosić taką część podatku, za jaką część roku należy się wypłacone wynagrodzenie.

Przy obliczeniu dochodu postępuje się w ten sposób, że dochód z tantjem (art. 18 ustawy) przyjmuje się w pełnej sumie, dochód zaś z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (§ 39 nin. rozp.) tylko w $\frac{7}{10}$ częściach.

Obowiązek potrącania rozpoczyna się wówczas, gdy obliczony

w powyższy sposób dochód pracownika przewyższa minimum egzystencji, ustanowione dla tej miejscowości, w której pracownik zamieszkuje.

Jeżeli otrzymujący wynagrodzenie nie mieszkają ani nie przebywają na obszarze Rzeczypospolitej, wówczas minimum egzystencji określa się według tej miejscowości, w której znajdują się władze, urzędy, instytucje i towarzystwa, albo zamieszkują osoby, dokonywające, względnie zarządzające wypłatę. Tego rodzaju obliczenie wysokości podatku, przypadającego od przypuszczalnego dochodu rocznego danego pracownika, uskutecznia się tylko raz na rok przed pierwszym potrąceniem na podstawie wysokości poborów w chwili obliczenia i służy do dalszych potrąceń przy wypłatach w ciągu tego samego roku podatkowego.

Po otrzymaniu od władzy skarbowej uwiadomienia o wymiarze następuje wyrównanie podatku, dalsze zaś potrącenia uskutecznia się według wysokości wymierzonego podatku.

Przez uposażenia służbowe, uzasadniające powstanie w ciągu roku obowiązku potrącania, rozumieć należy uposażenia wypłacane osobom, które dotychczas nie otrzymały żadnych uposażeń od tego służbodawcy. Do takich uposażeń należą więc tak uposażenia tych pracowników, którzy po raz pierwszy je otrzymują, jak i uposażenia służbowe tych, którzy w ciągu roku zmieniają służbodawcę (stanowisko służbowe, posadę i t. p.).

Przykłady :

Przykład 1.

Pracownikowi zamieszkałemu w Warszawie, wypłaca się tygodniowo wynagrodzenie w wysokości 200 Mk.

Podlegający podatkowi przypuszczalny roczny dochód pracownika wynosi

$$\frac{(200 \times 52) \cdot 7}{10} = 7280 \text{ Mk}$$

Nie dokonywa się żadnych potrąceń, ponieważ minimum egzystencji ustanowione dla Warszawy wynosi 12.000 Mk.

Przykład 2.

Takie same wynagrodzenie tygodniowe, jak podano w przykładzie Nr. 1, wypłaca się pracownikowi zamieszkałemu w miej-

Podlegający podatkowi przypuszczalny dochód roczny, jak wyżej w przykładzie Nr. 1, wynosi 7280 Mk. Podatek według

sowości, liczącej 7000 mieszkańców, dla której ustanowione minimum egzystencji wynosi 6000 M.

Przykład 3.

Urzędnik zamieszkały w Warszawie otrzymuje stałe co miesiąc 10.000 Mk.

art. 23 ustawy od tego dochodu równa się 105 Mk; kwota, która winna być potrącona przy wypłacie tygodniowej $\frac{105}{52} = 2$ Mk.

Podlegający podatkowi przypuszczalny roczny dochód takiego urzędnika wynosi

$$\frac{(10.000 \times 12) \cdot 7}{10} = 84.000 \text{ Mk.}$$

Podatek od tego dochodu według art. 23 ustawy równa się 8585 Mk. Potrącić zatem należy przy każdej miesięcznej wypłacie $8585 : 12 = 715$ Mk.

Przykład 4.

Zarządzający magazynem otrzymuje miesięcznie 6000 Mk stałego wynagrodzenia i 1% od każdoniedzielnego obrotu; przyczem w ciągu miesiąca obrót wyniósł 300.000 Mk, zatem wynagrodzenie procentowe stanowiło 3000 M.

Podlegający podatkowi przypuszczalny dochód roczny zarządzającego wynosi:

$$\frac{(9000 \times 12) \cdot 7}{10} = 75.600 \text{ Mk.}$$

Podatek dochodowy według art. 23 ustawy — 7840 Mk; do potrącenia $7840 : 12 = 653$ Mk.

Przykład 5.

Pracownik pobiera wynagrodzenie z najmu pracy, trwającego 3 tygodnie.

Nie dokonywa się żadnych potrąceń, gdyż stosunek służbowy trwa krócej, niż 4 tygodnie.

Potrącanie specjalnego podatku od tantjem.
(do art. 18, 24 i 89 ustawy).

§ 158. Przedsiębiorstwa, względnie instytucje wypłacające wynagrodzenia procentowe (tantjem) w wysokości ponad 10.000 Mk (art. 18 i 24 ustawy) osobom należącym do składu zarządu, rad, komisyj, komitetów nadzorczych i komisyj rewizyjnych, lecz nie pełniącym stałych funkcji w bezpośrednim zarządzie tych przedsiębiorstw lub instytucji, są obowiązane potrącać specjalny podatek od tego rodzaju tantjem. Wysokość specjalnego podatku od dochodu z wynagrodzeń pro-

centowych (tantjem) oblicza się według skali art. 23 ustawy i wynosi 50% stawki, przypadającej od tego dochodu dla osób fizycznych.

Specjalny podatek od tantjem należy potrącać przy wypłacie tantjem, przyznanych przez tę samą instytucję (przedsiębiorstwo) za ten sam rok operacyjny w sumie ponad 10.000 Mk osobom, wymienionym w pierwszej części nin. paragrafu.

Przykłady :

Przykład 1.

Zarządzający magazynem otrzymuje miesięcznie 6000 Mk stałego wynagrodzenia i 1% każdego dniaobrotu.

Procentowe wynagrodzenie nie podlega specjalnemu podatkowi od tantjem.

Przykład 2.

Członkowi komitetu rewizyjnego przedsiębiorstwa przyznano tantjemę w wysokości 24 000 Mk, które wypłaca się w dwóch jednakowych ratach.

Potrącić należy na poczet specjalnego podatku od tantjem (art. 23 ustawy) — $564 : 2 = 282$ Mk.

Przykład 3.

Członkowi Rady nadzorczej, nie należącemu do bezpośredniego zarządu przedsiębiorstwa, przyznano w przedsiębiorstwie A. za rok operacyjny 1920/21 dwie tantjemy, a mianowicie: 2 lutego 1921 r. w sumie 600.000 Mk i 4 kwietnia 1921 r. w sumie 5000 Mk; w przedsiębiorstwie zaś B. za ten sam rok operacyjny 9000 Mk.

a) Przy wypłacie tantjemy w sumie 600.000 Mk wysokość potrącenia na poczet specjalnego podatku od tantjem określa się w sposób następujący: stawka podatkowa według skali (art. 23 ustawy) wynosi

od 500.000 Mk	125 000 Mk
od 100.000 Mk (2500×10)	25.000 Mk
nadto od 600.000 1%	6 000 Mk
	<hr/>
	Razem 156.000 Mk

Od tej sumy 50% tj. 78.000 Mk stanowi specjalny podatek od tantjem. Przy wypłacie w temże przedsiębiorstwie A. następnej tantjemy w sumie 5000 Mk należy ostatecznie obliczyć specjalny podatek od tantjem, przypadający od łącznej sumy dwóch

przyznanych tantjem (600.000 +
 5000 = 605.000 Mk, czyli
 od 500 000 Mk 125.000 Mk
 od 105 000 Mk (2500 × 10) 25 000 Mk
 nadto od 605 000 Mk 1% 6 050 Mk

 Razem 156 050 Mk

z czego 50%, jako spe-
 cjalny podatek od tan-
 tjem 78 025 M
 ponieważ już potrącono 78 000 „
 pozostaje do potrącenia 25 M
 b) Od tantjemy wypłaconej w
 przedsiębiorstwie B., jako nie
 przekraczającej 10.000, nie po-
 trąca się specjalnego podatku od
 tantjem.

Przykład 4.

Członkowi zarządu, nie biorą-
 cemu bezpośrednio stałego udzia-
 łu w przedsiębiorstwie, przyznano
 za ten sam rok operacyjny 1920/21
 dwie tantjemy, a mianowicie: 4
 lutego 1921 r. w sumie 5000 Mk
 i 5 maja 1921 w sumie 400.000 Mk.

Przy wypłacie tantjemy w kwoc-
 cie 5000 Mk specjalnego podatku
 od tantjem nie potrąca się.

Przy wypłacie następnej tan-
 tjemy w sumie 400.000 Mk na-
 leży obliczyć w sposób wskazany
 w przykładzie 3 i pobrać spe-
 cjalny podatek od tantjem od
 łącznej sumy dwóch przyznanych
 tantjem, czyli od 405.000 Mk.

**Terminy płatności potrąconego podatku dochodo-
 wego i specjalnego podatku od tantjem.**

§ 159. Potrącenia, przepisane w §§ 157 i 158 nin. rozp., winny
 być uskuteczniane w tych samych terminach i w tych samych ratach,
 w jakich następuje wypłata wynagrodzeń i tantjem. Kwoty potrącone
 w ciągu miesiąca należy najpóźniej siódmego dnia po upływie tego
 miesiąca wpłacić do właściwej Kasy państwowej.

Kwoty, potrącone na poczet specjalnego podatku od tantjem, winny
 być wpłacone na zasadzie piśmiennej deklaracji, sporządzonej na prze-
 pisanym formularzu; do takiej deklaracji winien być dołączony wykaz
 sporządzony według przepisanej wzoru.

Na wykazie Kasa państwowa notuje sumę wpływu, datę i Nr.

dziennika głównego, poczem wykaz przesyła niezwłocznie do właściwego urzędu skarbowego.

Postępowanie przewodniczącego Komisji szacunkowej przy zawiadamianiu o wysokości wymierzonego podatku, który pobiera się w drodze potrącenia.

(do art. 90 ustawy).

§ 160. Celem wykonania postanowień § 157 nin. rozp. zarządza przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej sporządzenie spisu płatników, których wynagrodzenia służbowe przenoszą minimum egzystencji, na przepisany formularz;

Spis ten należy sporządzić odrębnie:

a) dla podatników, którzy swoje wynagrodzenia służbowe (§ 39 nin. rozp.) otrzymują z Kas państwowych, na przepisany formularz w dwóch egzemplarzach;

b) dla podatników, którzy osiągają wynagrodzenia służbowe (§ 39 nin. rozp.) u innych służbodawców, na przepisany formularz w jednym egzemplarzu.

Zaleca się sporządzanie wspomnianego spisu w ten sposób, aby wszyscy pracownicy, zajęci u jednego i tego samego służbodawcy, względnie otrzymujący wynagrodzenia z jednej i tej samej Kasy państwowej, tworzyli odrębną grupę

Spis ten sporządza się na podstawie danych, zawartych w nakazach płatniczych.

Jeżeli podatnik otrzymuje wynagrodzenia służbowe z różnych Kas Państwa lub z Kas funduszków publicznych, zostających pod zarządem Państwa, nie należy podatku rozdzielać, lecz całą kwotę od służbodawcy pobrać się mającą wykazać przy tej Kasie, która wypłaca największe wynagrodzenie służbowe.

W wypadkach zaś, gdy podatnik otrzymuje wynagrodzenia służbowe zarówno z Kas państwowych, jak i od innych służbodawców, należy takiego podatnika wykazać w jednym spisie z wynagrodzeniem otrzymanem z Kas państwowych, oraz w drugim spisie z wynagrodzeniem pobranem od innych służbodawców.

Jeżeli pomiędzy wynagrodzeniami służbowymi znajdują się także inne świadczenia, wymienione w § 39 nin. rozp. ustęp 3 pod a) i b), wówczas należy te świadczenia wpisać w przedziały, przeznaczone na dochód, od którego podatek uiszcza się bezpośrednio.

Jeden egzemplarz spisu podatników, sporządzonego na przepisa-

nym formularzu, pozostawia się w aktach władzy skarbowej, drugi zaś egzemplarz przesyła się właściwej Kasie państwowej.

Wykaz ogólnej sumy podatku, przypadającej według spisu podatników na każdego poszczególnego służbodawcę, przesyła się do tej Kasy państwowej, do której odnośny służbodawca był obowiązany wpłacić uwidocznioną w tym wykazie sumę. Wykaz ten sporządza się na formularzu według przepisanego wzoru.

Sporządzanie nakazów płatniczych i zawiadomień płatniczych, dotyczących wynagrodzeń służbowych. (do art. 90 ustawy).

§ 161. Przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej sporządza następujące nakazy płatnicze i zawiadomienia płatnicze :

1) nakazy płatnicze na podatek dochodowy dla podatników. W nakazach tych należy dokładnie oznaczyć kwotę, która od służbodawcy, względnie od służbodawców będzie pobierana, jakoteż tę kwotę, którą podatnik ma sam płacić ;

2) zawiadomienia płatnicze dla służbodawców na formularzu według przepisanego wzoru.

Nakazy płatnicze dla podatników wypełnia się na podstawie arkuszy wymiarowych odnośnych podatników, zawiadomienia zaś płatnicze dla służbodawców na podstawie spisów podatników.

Przed rozesłaniem zawiadomień płatniczych należy je dokładnie sprawdzić przez porównanie z danymi, zawartymi w arkuszach wymiarowych.

W zawiadomieniach płatniczych umieszczać należy wszystkie osoby, otrzymujące wynagrodzenia służbowe od jednego i tego samego służbodawcy, o ile podatek, przypadający od wynagrodzeń tych osób, winien być wpłacony do jednej i tej samej Kasy państwowej.

Bliższe postanowienia o postępowaniu przy potrącaniu podatku przez służbodawcę.

(do art. 90 ustawy).

§ 162. W wypadkach, gdy podatnik traci w ciągu roku podatkowego wynagrodzenia służbowe, obowiązek służbodawcy potrącania podatku ustaje z ostatnią wypłatą tych wynagrodzeń. W tych wypadkach winien służbodawca zawiadomić swą władzę skarbową o wystąpieniu pracownika ze służby, ewentualnie o przejściu pracownika do innego służbodawcy, w terminie 7 dniowym.

Właściwa władza skarbowa, którą służbodawca uwiadomi o tego rodzaju wypadku, winna wezwać podatnika do zapłacenia podatku, przypadającego za pozostałą część roku, w terminach w części pierw-

szej art. 86 ustawy ustanowionych lub, o ile te terminy już upłynęły, do bezwłocznego uiszczenia tego podatku, względnie do podania ewentualnego nowego służbodawcy. Podatnika należy wezwać do podania w ciągu 14 dni nowego miejsca zamieszkania, o ile w tym względzie zaszła zmiana, a ewentualnie także nowego służbodawcy.

Nowe miejsce zamieszkania należy zanotować w aktach i zawiadomić o tej zmianie władzę skarbową, właściwą według nowego miejsca zamieszkania.

Przewodniczący Komisji wydaje w tym wypadku w razie potrzeby również zarządzenie w sprawie ustanowienia kwoty, którą nowy służbodawca ma potrącać i do Kasy odsyłać; o ile przy tej sposobności stwierdzi się, że podatnik za wiele zapłacił, względnie że za wiele wpłacono do Kasy, wydaje przewodniczący odpowiednie zarządzenia. O wydanem zarządzeniu należy zawiadomić podatnika, gdy zaś idzie nie tylko o zapłacenie podatku przez samego podatnika, także służbodawcę. Przeciw takim zawiadomieniom jest dozwolony jedynie sprzeciw do Izby skarbowej w terminie 14-dniowym od dnia doręczenia zawiadomienia. Sprzeciw ten rozstrzyga Izba skarbową ostatecznie.

Co do tych osób, które dotychczas wogóle nie otrzymywały wynagrodzeń służbowych, rozróżnić należy dwa wypadki, a mianowicie:

a) czy dla takich osób przez uzyskanie wynagrodzeń służbowych ponad minimum egzystencji rozpoczął się obowiązek płacenia podatku dochodowego;

b) czy takie osoby dotychczas już podlegały podatkowi dochodowemu.

W pierwszym wypadku przewodniczący Komisji powinien przeprowadzić postępowanie wymiarowe w myśl §§ 142 i 153 nin. rozp. Przy obliczeniu kwoty podatku, którą służbodawca ma potrącać, oraz przy sporządzaniu nakazów płatniczych i zawiadomień płatniczych stosować należy odpowiednio przepisy zawarte w §§ 157, 159 i 160 nin. rozporządzenia

Różnice powstałe między kwotą potrąconego a kwotą wymierzonego podatku wyrównać należy przy najbliższym potrąceniu podatku. W drugim wypadku zmiana wysokości dochodów nie powoduje żadnego zarządzenia ze strony przewodniczącego Komisji na dany rok podatkowy.

Co do potrącania podatku przez Kasy Państwa, zostaną wydane postanowienia w drodze odrębnego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ III.

Odsetki za zwłokę i egzekucję.

(do art. 91, 92, 93 i 149 ustawy).

§ 163. Podatek dochodowy, względnie majątkowy, nie zapłacony w terminach ustawą wyznaczonych, uważa się za zaległość, od której należy pobrać, poczynawszy od terminu płatności, odsetki za zwłokę w wysokości 1°/_o miesięcznie. Miesiąc zaczęty liczy się za cały.

Kwoty zaległości podatku oraz odsetki za zwłokę, wynoszące 50 fen. i więcej, liczą się za markę; kwot zaś mniejszych od 50 fen. nie bierze się w rachubę.

Służbodawcy, obowiązani w myśl art. 89 ustawy do potrącania podatku, są odpowiedzialni za prawidłowe uskutecznienie potrąceń, jak również za uiszczenie potrąconych kwot we właściwych terminach. W razie wpłacenia potrąconych kwot po upływie właściwego terminu, pobiera się od tych kwot odsetki za zwłokę w wysokości wyżej określonej.

Zaległości, obciążające czy to służbodawców, czy też podatników bezpośrednio, ściągają egzekucyjne organa skarbowe na podstawie obowiązujących przepisów w drodze przymusowej.

C Z Ę Ś Ć VI.

Postanowienia karne.

(do art. 94—111 i 150—153 ustawy).

§ 164. Czyny karygodne, przewidziane w ustawie w dziale o postanowieniach karnych (art. 94—111 ustawy i art. 150—153 ustawy), dzielą się na:

1) czyny, co do których orzecznictwo należy do Komisji lub władz skarbowych (art. 94—97 i 99 ustawy);

2) czyny, co do których orzecznictwo należy do sądów zwyczajnych (art. 100 i 101, oraz art. 99 w wypadku części ostatniej, art. 102 ustawy).

Czyny karygodne, co do których orzecznictwo należy do Komisji lub władz skarbowych.

§ 165. Po upływie terminów, wyznaczonych do składania danych, wskazanych w art. 45—48 ustawy, sporządza się na przepisany formularz ogólny wykaz tych lokatorów (art. 45 ustawy), głów rodzin (art. 46 ustawy), właścicieli domów (art. 47 ustawy), oraz służbodaw-

ców (art. 48 ustawy), którzy wcale nie złożyli wymaganych danych, złożyli je po wyznaczonym terminie, lub też przedstawili niezupełne dane.

§ 166. Po upływie terminów, wyznaczonych ustawą do złożenia zeznań sporządza się wykaz na przepisany formularz, który winien obejmować:

1) podatników, którzy nie złożyli w terminie ustawowym zeznania o dochodzie (art. 50 i 78 ustawy), względnie zeznania o majątku (art. 137 ustawy);

2) podatników, którzy przedstawili w zeznaniu niezupełne dane wbrew postanowieniom art. 52 ustawy, ustępy 1), 2, 3) i 5), art. 54 ustawy, ustępy 1), 2) i 3), oraz art. 138 ustawy;

3) wreszcie podatników, którzy przy zeznaniu nie przedstawili załączników, wymaganych art. 54 ustawy.

§ 167. Po upływie terminów, wyznaczonych przez władze skarbowe w wezwaniach lub ponagleniach, skierowanych do poszczególnych podatników, sporządza się wykaz na przepisany formularz, który ma obejmować:

1) podatników, którzy nie złożyli w terminie zeznań, wymienionych w art. 50, 52, 54, 78 i 137 ustawy;

2) podatników, którzy przedstawili niezupełne dane w zeznaniu wbrew ustępom 1), 2), 3) i 5) art. 52 ustawy i ustępom 1), 2), 3) art. 54 ustawy, oraz art. 138 ustawy;

3) podatnikom, którzy nie dołączyli danych, wskazanych w części drugiej art. 54 ustawy;

§ 168. W sposób przedstawiony w §§ 165, 166 i 167 nin. rozp. postępuje się również w wypadkach nakładania grzywien na osoby, wymienicne w części drugiej art. 75 ustawy.

§ 169. W wypadkach naruszenia przepisów art. 56 ustawy, o ile te przepisy dotyczą instytucyj kredytowych i prywatnych, oraz we wszystkich wypadkach naruszenia przepisów art. 59 ustawy sporządza się wykaz na przepisany formularz. Do wykazu tego dołącza się protokoły, sporządzone ewentualnie w myśl § 112 nin. rozp.

§ 170. Wykaz, wskazany w § 165 nin. rozp., przewodniczący Komisji wnosi na najbliższe po 15 stycznia posiedzenie Komisji szacunkowej dla nałożenia grzywien według art. 94 i 96 ustawy.

§ 171. Grzywny według art. 95 i 96 ustawy na płatników wciągniętych do wykazów wskazanych w §§ 166 i 167 nin. rozp., nakładają Komisje szacunkowe, o ile możności równocześnie z ustaleniem dochodu i wymiarem podatku dla tych podatników.

§ 172. W analogiczny sposób (§ 170 i 171 nin. rozp.) postępuje się w wypadkach nakładania grzywien w myśl § 168 nin. rozp.

Wysokość nałożonych grzywien umieszcza się w wykazach, które po opatrzeniu datą posiedzenia i Nr. protokołu, podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie Komisji.

§ 173. Grzywny za naruszenie przepisów części pierwszej art. 56 ustawy na osoby, wciągnięte do wykazu wymienionego w § 169 nin. rozp., nakładają Komisje szacunkowe przy sposobności odbywających się posiedzeń.

Grzywnie tych nie należy nakładać w tych wypadkach, gdy wspomniane w § 169 nin. rozp. instytucje i osoby usprawiedliwiły w terminie zwłokę w udzieleniu danych i wyjaśnień, potrzebnych do ustalenia dochodu i wymiaru podatku.

§ 174. Przy nakładaniu grzywien wysokość tychże, w granicach ustawą przepisanych, określa się w zależności od okoliczności, towarzyszących poszczególnemu wypadkowi. W szczególności należy wziąć pod uwagę stopień wykształcenia winnych, ich stan majątkowy, zawód, rodzaj zajęcia lub zatrudnienia, z drugiej zaś strony doniosłość przekroczenia, jego długotrwałość, powtarzanie naruszenia przepisów i t. p.

Grzywnie określonych na mocy art. 94—97 ustawy nie nakłada się, względnie nałożone już umarza się w razie, jeżeli spełnieniu obowiązku, ciążącego na podatniku, przeszkodziły przyczyny ważne, zasługujące na uwzględnienie. Do takich przyczyn zalicza się: pozbawienie wolności, ciężka choroba lub inny wypadek siły wyższej, zwłaszcza przeszkody nieprzewidywane, jak: przerwa komunikacji w czasie kwarantanny, inwazja nieprzyjaciela, niezwykle wylew rzek i t. p.

§ 175. Kary pieniężne według art. 99 ustawy nakłada się w wypadkach, gdy w zeznaniach, złożonych na zasadzie art. 50 i 78 ustawy, albo w wyjaśnieniach, udzielonych przez podatników lub zastępujące ich osoby na zasadzie art. 58 i 60 ustawy Komisji szacunkowej lub odwoławczej, albo przewodniczącemu tych Komisji, okażą się nieprawdziwe dane, mające wpływ na wysokość podatku, lub w razie, gdy podatnik nie wskaże źródła dochodu, a oznajmienia nieprawdziwych danych oraz zatajenia źródła dochodu dopuszczono się świadomie w celu udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawowo należącego się podatku.

§ 176. Jeżeli zachodzi podejrzenie o świadomą nieprawdziwość danych umieszczonych w zeznaniu, albo w wyjaśnieniach podatnika lub jego zastępcy, przewodniczący Komisji wdraża postępowanie karne i wzywa daną osobę w celu przesłuchania jej, jako obwinionego,

względnie zawiadamia ją urzędownie, że przeciw niej wpłynęło doniesienie; następnie w celu stwierdzenia okoliczności, wskazanych w § 174 nin. rozp., ustala w odpowiedni sposób istotę przekroczenia przez zebranie niezbędnych informacji i danych oraz na podstawie zażądanych od obwinionego dodatkowych zeznań i wyjaśnień. W wypadkach, gdy przewodniczący uzna, że okoliczności, dotyczące danej sprawy, noszą rzeczywiście cechy czynu karygodnego w myśl art 99 ustawy, przedstawia sprawę Komisji do rozstrzygnięcia.

§ 177. Kary pieniężne z art. 99 ustawy nakłada się, niezależnie od obowiązku dopłaty należności podatkowej, w wysokości od jednokrotnej do dwudziestokrotnej tej różnicy, która zachodzi pomiędzy kwotą podatku, określonego na podstawie pierwotnych danych, a kwotą podatku, ustalonego w postępowaniu karnem.

O ileby zaś dane przekroczenie nosiło znamiona czynu, zagrożonego surowszą karą w myśl powszechnej ustawy karnej, należy sprawę bez przeprowadzenia administracyjnego postępowania karnego przekazać sądowi zwyczajnemu do załatwienia.

Wysokość kary pieniężnej określa się po wzięciu pod uwagę stopnia przewinienia, środków użytych przez obwinionego do zatajenia lub uszczuplenia dochodu, wysokości szkody spowodowanej lub zagrożonej przekroczeniem, stanu majątkowego skazanego i t. d.

Orzeczenia o nałożeniu tego rodzaju kar pieniężnych wyraża się w oddzielnym protokule co do każdego czynu karygodnego.

Postępowanie karne może być przeprowadzone także po prawomocnym wymiarze podatku.

§ 178. O orzeczeniach, któremi nałożono grzywnę lub karę pieniężną, zawiadamia skazanego przewodniczący Komisji lub władza skarbowa na przepisany formularz. Zawiadomienia te sporządza się co do każdego czynu karygodnego i co do każdej nałożonej kary oddzielnie. Nałożone kary wpisuje się równocześnie do rejestru karnego. Odpis rejestru przesyła się właściwej Kasie państwowej.

§ 179. Nałożone grzywny winny być wpłacone do właściwej Kasy państwowej za okazaniem zawiadomienia wspomnianego w § 178 nin. rozporządzenia.

O uiszczeniu kar pieniężnych, nałożonych w myśl art. 99 ustawy, winna Kasa państwowa zawiadomić niezwłocznie właściwą Komisję, względnie Izbę skarbową.

§ 180. Przeciw wydanemu przez Komisję szacunkową orzeczeniu karnemu o grzywnie, dotyczącemu przekroczeń art. 94—97 ustawy, można w ciągu 4-ech tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia wnieść

odwołanie, za pośrednictwem właściwej Komisji, do Komisji odwoławczej, a w wypadkach, gdy ta ostatnia nałożyła grzywnę w I instancji, do Ministerstwa Skarbu.

W tym samym terminie można wnosić odwołania przeciw grzywnom, nałożonym przez Izbę skarbową, za pośrednictwem tej Izby, do Ministerstwa Skarbu.

Orzeczenie instancji odwoławczej jest ostateczne.

§ 181. Przeciw orzeczeniom karnym, dotyczącym przestępstw w art. 99 ustawy, odwołanie nie jest dopuszczalne. Natomiast jeżeli nałożona kara pieniężna nie zostanie uiszczona dobrowolnie w ciągu 4-ech tygodni od dnia dołączenia skazanemu zawiadomienia o orzeczeniu, wówczas Komisja lub Izba skarbowa przekazuje sprawę właściwemu sądowi. o czym należy uprzedzić skazanego równocześnie z zakomunikowaniem mu orzeczenia o karze pieniężnej.

Przy przekazaniu sprawy karnej właściwemu sądowi należy przesłać temuż sądowi odpis orzeczenia w odnośnej sprawie z dołączeniem potwierdzenia odbioru, zawiadomienia o nałożeniu kary pieniężnej wraz z aktem postępowania karnego, zawierającym w oryginale wszystkie dokumenta, które służyły za podstawę pociągnięcia do odpowiedzialności.

W charakterze przedstawiciela Komisji lub Izby skarbowej w sądzie w sprawach podatku dochodowego, względnie majątkowego, występuje przewodniczący Komisji lub jego zastępca, albo osoba do tego delegowana przez dyrektora Izby skarbowej.

§ 182. Odpowiedzialność za grzywny i kary pieniężne, nałożone na pełnomocnika w drodze administracyjno-skarbowej, ciąży nie tylko na mocodawcy, lecz także na pełnomocniku, który z mocodawcą odpowiada solidarnie. O wydanem przeciw pełnomocnikowi orzeczeniu karnem należy zawiadomić również mocodawcę.

§ 183. Publiczne władze i urzędy, winne przekroczenia postanowień ustawy, odpowiadają według ogólnie obowiązujących przepisów organizacyjnych, względnie służbowych.

§ 184. Winni kilku przekroczeń ustawy podlegają karze za każde z tych przekroczeń z osobna.

§ 185. Uprawnienia Komisji szacunkowej co do nakładania grzywien i kar pieniężnych przysługują również Izdom skarbowym, o ile chodzi o towarzystwa obowiązane do publicznego składania rachunków.

W przedmiocie uprawnień innych władz skarbowych z części pierwszej art. 102 ustawy wyda się odrębne rozporządzenie.

Zabezpieczenie nałożonej grzywny.

(do art. 106 i 153 ustawy).

§ 186. Wykonanie orzeczeń o grzywnie należy odroczyć aż do rozstrzygnięcia wniesionego odwołania; wszakże Komisja lub władza skarbowa może zarządzić zabezpieczenie nałożonej grzywny na dochodzie lub majątku obwinionego zaraz po wydaniu orzeczenia.

Zabezpieczenie nałożonej grzywny winien zarządzić przewodniczący Komisji lub Izba skarbowa w szczególności w następujących wypadkach:

1) gdy dojdzie do wiadomości, że skazany lub jego mocodawca zamierza przesiedlić się poza obszar Rzeczypospolitej;

2) gdy dana osoba majątek swój trwoni lub rozdaje w sumach nie odpowiadających jej zamożności;

3) gdy osiągnęła swój dochód bez użycia znacznieszego kapitału, co ma szczególnie miejsce przy wykonywaniu pośrednictwa przy wszelkiego rodzaju interesach, albo jeżeli z zachowania się jej wnosić należy, że dochód swój lub majątek zużywa lub przenosi na inne osoby.

Kwota zabezpieczona nie może przekraczać wysokości nałożonej grzywny.

Zabezpieczenie nałożonej grzywny na dochodzie, albo na majątku nieruchomym lub ruchomym zarządza się w drodze administracyjnej lub sądowej.

Zabezpieczenie grzywny uchyla się po jej zapłaceniu lub zniesieniu wskutek odwołania.

Zabezpieczenie grzywny w drodze administracyjnej może być dokonane przez zajęcie ruchomości, czynszu dzierżawnego, komornego. uposażeń służbowych i t. p., przyczem stosować należy przepisy o egzekucji należności skarbowych.

Jeżeli zabezpieczenie grzywny ma być dokonane na majątku nieruchomym lub na wierzytelności, zabezpieczonej hipotecznie, wówczas właściwa Komisja, względnie Izba skarbowa, zarządza je w drodze właściwego sądu albo sposobem hipotecznym, albo przez uzyskanie zakazu sprzedaży nieruchomości.

Zabezpieczenie sposobem hipotecznym należy przeprowadzić, gdy nieruchomość ma urządzoną hipotekę, zabezpieczenie zaś przez zakaz sprzedaży nieruchomości, gdy nieruchomość nie ma urządzonej hipoteki. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim wypadku właściwość sądu określa miejsce położenia nieruchomości.

Postanowienie o zabezpieczeniu nałożonej grzywny, czy to sposobem hipotecznym, czy też sposobem zakazu pozbycia nieruchomości

winno być wyrażone na przepisany formularzu i skierowane do właściwego sądu z odpowiednim wnioskiem na przepisany formularzu.

O zarządzone zabezpieczeniu grzywny należy zawiadomić interesowanych na przepisany formularzu.

Przeciw zabezpieczeniu grzywny służy prawo zgłoszenia sprzeciwu do przewodniczącego właściwej Komisji odwoławczej, względnie Ministerstwa Skarbu, w terminie 14 dniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zabezpieczeniu. Decyzje tych władz są ostateczne.

Czyny karygodne, co do których orzecznictwo należy do sądów zwyczajnych.

§ 187. Do tego rodzaju czynów karygodnych należą:

1) czyny karygodne, określone w § 175 nin. rozp., pod warunkiem wskazanym w § 181 nin. rozp.;

2) naruszenie obowiązku zachowania tajemnicy przez urzędnika, albo funkcjonariusza publicznego, przez członka Komisji lub znawcę wtedy, gdy wymienione osoby, bez upoważnienia, wyjawiają wiadomości o stosunkach majątkowych lub dochodowych, o których dowiedziały się z powodu udziału w postępowaniu wymiarowym, względnie odwoławczem;

3) świadomie nieprawdziwe zeznania albo świadectwa znawców lub świadków, składane w zamiarze udaremnienia wymiaru podatku lub spowodowania mylnego obliczenia tegoż.

Do przedstawienia wniosków o wdrożenie dochodzenia karnego z powodu powyż wymienionych czynów karygodnych są powołane władze skarbowe, Komisje lub osoby interesowane.

Przy przedstawianiu wniosków o ukaranie występujący z wnioskiem winni mieć na uwadze, że z jednej strony jest ich obowiązkiem, aby ustawie zapewnić skuteczność, z drugiej strony wnioski te winny być przedstawiane tylko w tych wypadkach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie o popełnienie danego czynu karygodnego.

W wypadkach, przewidzianych w art. 101 ustawy, należy również baczyć na to, aby przedstawiano wnioski o wdrożenie dochodzenia karnego nie tylko w razie popełnienia czynów karygodnych na szkodę Skarbu Państwa, lecz także na szkodę podatnika.

Przeznaczenie grzywien i kar pieniężnych.

(do art. 108 i 153 ustawy).

§ 188. Grzywny i kary pieniężne, nałożone za czyny karygodne w myśl art. 94—101 ustawy, zerówno w drodze administracyjno-skar-

bowej, jak i w drodze sądowej, wpływają do Skarbu Państwa na rachunek Ministerstwa Skarbu,

Zgaśnięcie odpowiedzialności.

(do art. 110 i 153 ustawy).

§ 189. Warunkiem zgaśnięcia odpowiedzialności za naruszenie przepisów art. 94—101 ustawy jest, aby minęło 5 lat po upływie tego roku, w którym dopuszczono się naruszenia przepisów.

Karygodność zaś czynu, wymienionego w art. 99 ustawy, ustaje również, gdy winny sprostuje lub uzupełni swoje zeznanie u właściwej władzy, zanim otrzyma pierwsze wezwanie w celu przesłuchania go, jako obwinionego, albo zawiadomienie, że przeciwko niemu wpłynęło doniesienie o czynie karygodnym, lub zanim zostanie mu doręczony orzeczenie o karze pieniężnej.

Organa, powołane do wydawania orzeczeń, nakładających grzywnę lub karę pieniężną, są obowiązane z urzędu do przestrzegania postanowień, odnoszących się do zgaśnięcia karygodności czynów, wymienionych w art. 94—101 ustawy.

Gdy naruszenie przepisów z art. 94—101 ustawy wyjdzie na jaw po śmierci osoby winnej naruszenia, lub gdy osoba winna zmarła przed prawomocnością orzeczenia karnego, wówczas należy postępowanie umorzyć.

C Z Ę Ś Ć VII.

Doręczenia.

(do art. 113—116 i 155 ustawy).

§ 190. Wszelkie wezwania, polecenia, obwieszczenia, zawiadomienia, ponaglenia, zarządzenia, orzeczenia, nakazy płatnicze i inne pisma, wydawane na podstawie ustawy, będą doręczane albo przez organa władzy skarbowej, albo za pośrednictwem magistratów, policji, urzędów gminnych lub przez pocztę.

Doręczenie powinno nastąpić zawsze za potwierdzeniem odbioru. Potwierdzenie odbioru skutecznia albo adresat, albo ktokolwiek z jego domowników lub zarządzający majątkiem, względnie przedsiębiorstwem.

W szczególności zauważa się, że co się tyczy doręczenia osobom prawnym, dostatecznym jest oddanie pisma jednemu z członków zarządu, uprawnionemu według statutu do odbierania i podpisywania pism.

Jeżeli jedna z wyżej wymienionych osób odmówi przyjęcia pisma,

to należy pismo pozostawić na miejscu doręczenia i okoliczność tę zanotować na potwierdzeniu odbioru. Pozostawienie pisma ma taki sam skutek, jak doręczenie.

Dla podatników, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest niewiadome, należy pismo to złożyć w magistracie lub urzędzie gminnym miejsca przypisania podatku. Złożenie takie winien przyjmujący ogłosić w sposób w danej miejscowości używany i wezwać adresatów, aby dla odebrania pisma przybyli do ogłaszającego urzędu.

Doręczenie uważa się za skuteczne, gdy od czasu ogłoszenia upłyną 2 tygodnie. Urzędy ogłaszające winny o dniu ogłoszenia zaawiadomić tę władzę skarbową, od której pismo pochodziło.

Adresatom, mieszkającym poza obszarem Rzeczypospolitej, można wysłać wszelkie pisma listem poleconym. Pisma takie uważa się za doręczone, jeżeli po nadaniu ich na pocztę podług adresu podanego przez interesowanego upłynie 14 dni.

Podatników, przebywających stale poza obszarem Rzeczypospolitej, można wezwać do ustanowienia pełnomocnika, zamieszkałego w Polsce. Jeżeli podatnicy, zamieszkali poza obszarem Rzeczypospolitej, pomimo wysłowanego do nich wezwania, nie ustanowią na tym obszarze pełnomocnika, wówczas doręczenie można skutecznie w sposób określony dla podatników, których miejsce zamieszkania lub pobytu jest niewiadome.

Wszelkie pisma, wysłane przez podatników pocztą lub składane do instytucyj w myśl art. 51 ustawy, uważa się za wniesione w tym dniu, w którym nadano je na pocztę lub złożono we właściwej instytucji.

W razie wątpliwości podatnik powinien udowodnić dzień nadania na pocztę lub złożenia pisma we właściwej instytucji.

C Z Ę Ś Ć VIII.

Podatek majątkowy.

Obowiązek podatkowy (podmiotowy i przedmiotowy).
Ustalenie wartości majątku. Stawki podatkowe. Miejsce opodatkowania.

ROZDZIAŁ I.

Obowiązek podatkowy.

(do art. 117 ustawy).

§ 191. Obowiązek opłacania podatku majątkowego ciąży na osobach fizycznych i spadkach wakujących (nie objętych).

Obowiązek ten może być albo całkowity, albo częściowy, zależnie od tego, czy osoby obowiązane do opłacania podatku podlegają podatkowi od wartości całego majątku, czy też tylko od wartości części majątku.

Osoby obowiązane do opłacania podatku od wartości całego majątku.

§ 192. Do opłacania podatku majątkowego od wartości całego podatku podlegającego majątku są obowiązane te osoby fizyczne, które w myśl ustępu 1 § 2 nin. rozp. podlegają podatkowi dochodowemu od całego dochodu.

Jeżeli jednak majątek, wyszczególniony w części ostatniej art. 117 ustawy, a znajdujący się poza obszarem Rzeczypospolitej, pociągnięto do podatku tego samego rodzaju w państwie, w którym się znajduje, i jeżeli odnośne obce państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych przedmiotów majątkowych, znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej, wówczas wartość tego rodzaju przedmiotów majątkowych nie wlicza się do podstaw opodatkowania pod zastrzeżeniami wskazanymi w drugiej i trzeciej części § 10 nin. rozp.

Osoby obowiązane do opłacania podatku od wartości części majątku.

§ 193. Osoby fizyczne, do których nie mają zastosowania postanowienia § 2 ustęp 1 nin. rozp., podlegają podatkowi majątkowemu bez względu na miejsce zamieszkania lub pobytu tylko od wartości:

- 1) nieruchomości, położonych w Polsce, wierzytelności zabezpieczonych na nieruchomościach w Polsce, majątków przywiązanych do obszaru Polski fideikomisem lub innymi przepisami prawnymi;
- 2) kapitału zakładowego i obrotowego, służącego na obszarze Polski do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub leśnego, przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, górnictwa.

Gospodarstwo rolne lub leśne oraz przedsiębiorstwo przemysłowe lub handlowe i górnictwo uważa się za prowadzone na obszarze Rzeczypospolitej, o ile grunta, budynki, zakłady i kopalnie, służące do ich wykonywania, znajdują się na obszarze Państwa Polskiego. Prowadzenie gospodarstwa lub przedsiębiorstwa nie jest uzależnione od prawa własności do gruntów, względnie budynków.

Czynności zarobkowe, nie wymagające utrzymywania w Polsce zakładów przemysłowych, względnie handlowych, nie podpadają pod pojęcie przedsiębiorstw, wymienionych w ustępie 2 nin. paragrafu

§ 194. Osoby wymienione w ustępach 1) i 2) art. 5 ustawy. obowiązane są do opłacania podatku majątkowego tylko od majątków wyszczególnionych w ustępach 1) i 2) § 193 nin. rozp.

Spadki wakujące (nie objęte).

(do art. 117 ustawy).

§ 195. Obowiązek opłacania podatku przez spadki wakujące (nie objęte) oraz rozciągłość tegoż obowiązku określają postanowienia § 5 nin. rozp., które mają analogiczne zastosowanie przy podatku majątkowym.

Podmiotowe zwolnienie od podatku.

(do art. 118 ustawy).

§ 196. Od podatku majątkowego wolne są:

1) osoby, których łączna wartość majątku, przyjętego do podstaw opodatkowania, nie przynosi 20.000 Mk bez względu na wysokość dochodu, osiągniętego przez te osoby;

2) osoby, których łączna wartość majątku, przyjętego do podstaw opodatkowania, nie przynosi 50.000 Mk w wypadkach, gdy dochód roczny, osiągnięty przez te osoby, nie przekracza minimum egzystencji, oznaczonego w art. 2 ustawy i bliżej określonego w § 9 nin. rozp.

Przedmiot opodatkowania.

(do art. 119 ustawy).

§ 197. Podatkowi majątkowemu podlega majątek nieruchomy i ruchomy po potrąceniu długów i ciężarów, które wartość majątku zmniejszają.

W szczególności za podlegający podatkowi majątek uważa się:

1) nieruchomości łącznie z wszystkimi przynależnościami,

2) kapitał zakładowy i obrotowy, służący do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub leśnego, przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, górnictwa;

3) wszelkiego rodzaju samoistne prawa i uprawnienia (prawo eksploatacji bogactw kopalnianych, prawo użytkowania, prawo autorskie itp.);

4) majątek w kapitałach oraz prawa do rent lub innych stale powtarzających się użytków i świadczeń, służących uprawnionemu dożywotnio lub na czas życia innej osoby, na czas nieokreślony lub przynajmniej na lat dziesięć z umowy tytułem wzajemnego świadczenia za wartości majątkowe, na mocy rozporządzenia ostatniej woli, darowizny lub fundacji rodzinnej;

5) przedmioty ruchome, służące do osobistego użytku osoby obowiązanej do opłacania podatku i jej rodziny, jeżeli ogólna wartość tego rodzaju przedmiotów przekracza 300.000 Mk.

Do takich przedmiotów majątkowych należą: meble, odzież, sprzęty domowe, kosztowności, ozdoby, książki, konie wierzchowe i wyjazdowe, ekwipaże, zbiory i inne wszelkiego rodzaju przedmioty, które służą do osobistego użytku lub spożycia podatnika i jego rodziny, albo do urządzenia mieszkania, do nauki i innych potrzeb życiowych.

O ile zaś przedmioty tego rodzaju są przynależnością nieruchomości albo częścią składową kapitału zakładowego lub obrotowego, wówczas ich wartość zalicza się zawsze do majątku podlegającego podatkowi.

Okoliczność, czy majątek przynosi podatnikowi dochód, czy też takowego nie przynosi, jest z reguły obojętną i bierze się ją pod uwagę tylko o tyle, o ile wysokość dochodu może mieć wpływ na ustalenie wartości. Wyjątek od tej zasady przewiduje ustawa jedynie w tym wypadku, gdy majątek lub część majątku z powodu zniszczenia przez wojnę nie przynosi żadnego dochodu (art. 122 ustawy).

Doliczenie cudzego majątku.

(do art. 120 ustawy).

§ 198. Do majątku stanowiącego własność podatnika dolicza się majątek lub części majątku innych osób w następujących wypadkach:

- 1) do majątku podatnika dolicza się majątek członków jego rodziny, o ile podatnik rozporządza ich majątkiem jako głowa rodziny;
- 2) do majątku uczestników spółek, wymienionych w art. 22 ustawy, dolicza się majątek tychże spółek w stosunku do wysokości udziału każdego z uczestników w majątku spółki, przyczem udziały, których wysokości ustalić nie można, należy przyjąć w równych częściach.

Majątek, który nie jest przedmiotem opodatkowania.
(do art. 121 ustawy).

§ 199. Za majątek podlegający podatkowi nie uważa się:

- 1) przedmiotów, określonych w ustępie 5 § 197 nin. rozp., których ogólna wartość nie przenosi 300.000 Mk, jeżeli takie przedmioty nie są przynależnością nieruchomości, albo częścią składową kapitału zakładowego lub obrotowego;

- 2) wynagrodzeń, służących uprawnionemu z tytułu umowy najmu pracy lub stosunku służbowego, albo wpływów z ubezpieczenia na wypadek choroby, od wypadku lub niezdolności do pracy.

Przedmiotowe zwolnienie od podatku.

(do art. 122 ustawy).

§ 200. Od podatku wolne są majątki lub części majątku, które
1) służą wyłącznie do celów ogólnej użyteczności, naukowych oświatowych, kulturalnych, wyznaniowych i dobroczynnych;

2) z powodu zniszczenia przez wojnę żadnego nie przynoszą dochodu.

ROZDZIAŁ II.

Ustalenie wartości majątku.

(do art. 124—129 ustawy).

§ 201. Przy ustalaniu wartości majątku czyni ustawa różnicę między majątkami, dla których są sporządzane regularne zamknięcia rocznych rachunków na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych lub gospodarczych, a majątkami, dla których takich zamknięć się nie sporządza.

W pierwszym wypadku należy wartość majątku obliczyć i oszacować na podstawie książkowo wykazanego czystego majątku, według stanu z końcem roku bilansowego (gospodarczego), poprzedzającego bezpośrednio okres wymiarowy, względnie rok podatkowy.

Ocena prawidłowego prowadzenia ksiąg należy do kompetencji Komisji szacunkowej.

W drugim zaś wypadku ustala się wartość przedmiotów majątkowych według stanu na dzień 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy (rok podatkowy), na podstawie ich przeciętnej wartości obrotowej w myśl wskazówek, zawartych w ustępach 1—5 art. 126 ustawy.

§ 202. Stosując wskazówki zawarte w ustępach 1, 2 i 4 art. 126 ustawy przy oszacowaniu wartości przedmiotów majątkowych, należy mieć na uwadze termin odpłatnego nabycia tych przedmiotów.

Gdy przedmioty te nabyto odpłatnie po 31 grudnia 1916 roku, wówczas za podstawę ich oszacowania przyjmuje się ostatnią cenę nabycia, o ile na tę cenę nie wpłynęły wyjątkowe stosunki (pokrewieństwo, powinowactwo między kupującym a sprzedającym, przymusowa sprzedaż i t. p.) i o ile stosunki w dniu 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy wogóle nie uległy zmianie (np. znaczna wyżka).

Natomiast, gdy przedmioty tego rodzaju zostały nabyte odpłatnie do 31 grudnia 1916 r., lub później, lecz pod tytułem darmym (§ 204 nin. rozp.), należy wartość ich oszacować na zasadach, wyliczonych

pod 1) 2) i 4) art. 126 ustawy. Oszacowana w ten sposób wartość nie może jednak przekraczać dwudziestopięciokrotnego czystego dochodu rocznego z przecięcia trzech ostatnich lat przed okresem wymiarowym.

§ 203. Jeżeli przeciętny dochód czysty (część trzecia § 202 nin. rozp.) nie da się obliczyć, należy go ustalić przez porównanie z czystym dochodem z innych podobnych przedmiotów majątkowych.

Może to nastąpić w szczególności:

1) gdy wskutek stosunków wojennych płynący z przedmiotów majątkowych dochód nie może być obecnie ustalony (przymusowy zarząd, rekwizycja);

2) gdy wskutek bezpośrednich działań lub wydarzeń wojennych osiągnięcie dochodu było w części lub w całości czasowo wykluczone (rowy strzeleckie, linja lub strefa bojowa);

3) gdy pobieranie dochodu z przedmiotu majątkowego ulegało ustawowym ograniczeniom.

Obliczenie dochodu przez porównanie może być zaniechane, jeżeli akta urzędowe zawierają dane potrzebne do obliczenia dochodu lub też podatnik dostarczy takich danych, a Komisja uzna je za dostateczne.

Przedmioty, które z powodu swej właściwości lub swego przeznaczenia w regule nie przynoszą dochodu, lub przynoszą tylko dochód bardzo nieznaczny (place budowlane, parki, zbiory i t. p.), nie podpadają pod ograniczenie przedostatniej części art. 126 ustawy.

§ 204. Zasady, odnoszące się do przedmiotów majątkowych, nabytych odpłatnie do 31 grudnia 1916 roku (część trzecia § 202 nin. rozp.), należy stosować również do przedmiotów majątkowych, które nabyto pod tytułem darmym, bez względu na termin ich nabycia, jednakże również tylko pod warunkiem, że ostatnie odpłatne nabycie tychże przedmiotów nastąpiło przed 31 grudnia 1916 r.

Za tytuł darmy uważa się spadki oraz darowizny. Zamiana nie jest tytułem darmym.

§ 205. Zasadami podanymi pod 1), 2) i 4) art. 126 ustawy należy kierować się przy oszacowaniu przedmiotów majątkowych, dających bezpośrednio lub pośrednio dochód.

Za dochód bezpośredni uważa się wpływy (stałe lub zmienne) w pieniądzu lub naturze, służące do rozporządzania uprawnionej osoby; za dochód zaś pośredni uważa się użytki, nie posiadające postaci rzeczy zmysłowych, które zwalniają korzystającą z nich osobę od wydatków na zaspokojenie danej potrzeby (wartość użytkowa mieszkania we własnym domu i t. p.).

Oszacowanie poszczególnych przedmiotów majątkowych.

Nieruchomość wiejska.

§ 206. Grunta rolne wiejskie, nabyte odpłatnie przed 31 grudnia 1916 r. lub później, lecz pod tytułem darmym, a posiadające wartość użytkową, należy szacować na podstawie przepisów, zawartych w części trzeciej § 202 nin. rozp.

Celem ułatwienia prac wymiarowych mogą Komisje szacunkowe przed przystąpieniem do wymiaru podatku ustalić ogólne normy jakości gruntu i stosownie do tych norm podzielić cały obszar okręgu szacunkowego na odpowiednią ilość klas, zależnie od stopnia wydatności gruntów, np. według następujących zasadniczych typów: bardzo dobre, dobre, średnie i liche.

Przy określeniu wydatności należy uwzględnić wszelkie warunki i okoliczności, wpływające dodatnio lub ujemnie na stopień wydatności gruntów, jako to konfigurację, położenie, bliskość ważnych punktów zbytu, dogodną komunikację, drogi, nieużytki i t. p.

Z typów tych wchodzi w rachubę tylko takie, które się znajdują w danym okręgu szacunkowym.

Dla oszacowania każdego poszczególnego majątku należy wszystkie wchodzące w jego skład grunta zaliczyć do tej klasy wydatności, której odpowiada przeważna ilość gruntów w tym majątku.

Dla każdej klasy wydatności należy ustalić wartość szacunkową (obrotową), przyjmując odpowiednią wartość jednego morga gruntów danej klasy.

Zaliczenie poszczególnych majątków do odpowiedniej klasy wydatności nie wyklucza oczywiście wyższego oszacowania majątku, zwłaszcza w wypadkach, gdy wartość majątku obliczona w myśl zasad, wyluszczonych w przedostatniej części art. 126 ustawy, byłaby wyższą od wartości ustalonej według klas.

Przyjęcie wyższej wartości będzie uzasadnione również w wypadku, gdy chodzi o grunta pod ogrodami i sadami, których wartość winna być niewątpliwie zawsze znacznie wyższą.

Natomiast grunta, przeznaczone pod uprawę rolną, które przejściowo nie przynoszą żadnego dochodu (odłogi nie służące nawet za pastwiska), należy zaklasować w porównaniu z podobnymi gruntami przynoszącymi dochód w tej samej lub sąsiedniej miejscowości.

Przyjęcie niższego oszacowania majątku od wartości ustalonej według klas wydatności może nastąpić w wypadkach wyjątkowych,

np. przy majątkach, które według przeświadczenia Komisji znajdują się w trudnych warunkach gospodarczych. W każdym razie gospodarstwa, znajdujące się w normalnych lub nawet korzystniejszych warunkach gospodarczych, należy szacować wedle wartości odpowiadającej stosunkom rzeczywistym.

§ 207. Do wartości gruntów, ustalonej w sposób wskazany w § 206 nin. rozp., należy doliczyć wartość budynków mieszkalnych i gospodarczych (§ 208 nin. rozp.) oraz wartość inwentarza żywego (§ 209 nin. rozp.), tudzież wartość inwentarza martwego (§ 210 nin. rozp.).

Ustalenie wartości budynków.

§ 208. W sposób analogiczny do postanowień § 206 nin. rozp. można ustalić normy szacunkowe dla wartości budynków, posługując się szacunkami, ustalonymi przez instytucje ubezpieczeniowe, o ile szacunek pochodzi z roku 1920. Natomiast szacunki dokonane wcześniej można przyjąć w odpowiedniej wielokrotności, np. szacunki dokonane do końca roku 1916 w dziesięciokrotnej wysokości sumy ubezpieczeniowej, dokonane zaś w latach 1917, 1918 i 1919 np. — w pięciokrotnej wysokości teje sumy.

Budynki nieubezpieczone porównuje się z takimi samymi budynkami ubezpieczonymi w tej samej lub sąsiedniej miejscowości, ustalając ich wartość w sposób wyżej podany.

Ustalenie wartości inwentarza żywego.

§ 209. Wartość inwentarza żywego stanowi przeciętna wartość obrotowa w dniu 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy, względnie rok podatkowy.

Celem uproszczenia i przyspieszenia spraw może Komisja szacunkowa również ustalić przeciętną wartość obrotową poszczególnych gatunków inwentarza żywego (konie, krowy, woły, owce, kozy, świnie itp.) dla całego okręgu wymiarowego.

Ustalenie wartości inwentarza martwego.

§ 210. Wartość inwentarza martwego należy ustalić w sposób analogiczny dla ustalenia wartości inwentarza żywego, przyjmując przeciętną wartość obrotową dla poszczególnych rodzajów tego inwentarza (wozy, pługi, brony, sieczkarnie, siewniki, młockarnie i t. p.).

Ustalenie wartości gospodarstwa rybnego.

§ 211. Wartość jednego morga gospodarstwa rybnego można określić według następującej tabeli:

Klasyfikacja	Kategoria	RODZAJ GLEBY POD WODAMI	Stosunek procentowy wartości jednego morga gospodarstwa rybnego do ustalonej wartości jednego morga gruntów rolnych
s z t u c z n e	I	czarnoziem i gliny ciężkie	300%
	II	gliny lekkie i dobre torfy	200%
	III	piaski i liche torfy	150%
	IV	piaski jałowe, zwiry i torfy gorzkie	100%
Dzikie na jeziorach i rzekach	V	jeziora dobre, w których znajdują się ryby łososłowe, sielawa i sieja	25%
	VI	rzeki	15%
	VII	jeziora w których znajdują się inne ryby niż pod V wymienione	10%

Przykład :

Jeżeli w majątku o przestrzeni 500 morgów gruntów rolnych dobrej wydajności, dla którego ustalono wartość np. po 30.000 Mk za jeden morg, znajduje się sztuczne gospodarstwo rybne I kategorii o przestrzeni 40 morgów, wówczas wartość szacunkowa jednego morga gospodarstwa rybnego w stosunku do wartości jednego morga gospodarstwa rolnego oblicza się w następujący sposób :

500 morgów gosp. roln. po 30.000 Mk = 15.000.000 Mk
z 40 „ „ rybnego 300% od 30.000 Mk = $90.000 \times 40 =$. . . 3.600.000 Mk

Wyjaśnienia, zawarte w czterech ostatnich częściach § 206 nin. rozp., należy analogicznie stosować do gospodarstw rybnych, szacowanych na podstawie powyższej tabeli.

Ustalenie wartości gospodarstwa leśnego.

§ 212. Analogicznie do postanowienia §§ 206—211 nin. rozp. może Komisja szacunkowa postąpić również przy ustalaniu wartości lasów, kierując się w tym względzie wskazówkami, zawartymi w §§ 213, 214 i 215 nin. rozp.

§ 213. Za podstawę przy określaniu wartości lasów, obciążonych pożyczką instytucyj kredytu długoterminowego, może służyć szacunek

tych instytucyj powiększony odpowiednim mnożnikiem, zależnie od czasu dokonania szacunku, np. dla szacunku dokonanego w roku 1920—nie niżej tego szacunku, dla szacunku dokonanego do roku 1918 włącznie w wysokości np. dziesięciokrotnej, dla szacunku zaś dokonanego w roku 1919 w wysokości np. dwukrotnej szacunku.

§ 214. Szacunek wartości lasów, które nie są obciążone pożyczką instytucyj kredytu długoterminowego, w których jednak prowadzi się prawidłowe gospodarstwo leśne, można skutecznie za pomocą oszacowania drzewostanów na podstawie skapitalizowanego czystego dochodu rocznego z cięć (poręb) corocznych, obliczonego w myśl postanowień ustawy o podatku dochodowym.

Wartość drzewostanów otrzymuje się, mnożąc wysokość czystego dochodu poręb rocznych :

- a) przez 25, przy lasach wysokopiennych z koleją 80-cioletnią,
- b) przez 20, przy lasach wysokopiennych z koleją krótszą od lat 80,
- c) przez 15, przy lasach niskopiennych.

§ 215. Przy określaniu wartości lasów, nie objętych planem prawidłowego gospodarstwa leśnego, można porównać je z lasami o prawidłowym gospodarstwie leśnem, lub oszacować oddzielnie wartość gruntów pod lasem i dodać do niej wartość znajdujących się na tych gruntach drzewostanów.

Wartość jednego morga gruntów leśnych w stosunku do jednego morga gruntów rolnych tego samego majątku (gospodarstwa), a w braku tych ostatnich w stosunku do sąsiednich gruntów rolnych, znajdujących się w podobnych warunkach, wynosić może np.:

1) dla jednego morga gruntów leśnych pod dębem i cennymi liściastymi (jesion, jawor, klon, wiąz) $\frac{1}{2}$ wartości jednego morga gruntów rolnych, ustalonej w myśl § 206 nin. rozp. ;

2) dla jednego morga gruntów leśnych pod sosną i innymi szpilkowemi $\frac{1}{3}$ wartości jednego morga gruntów rolnych, ustalonej w myśl § 206 nin. rozp. ;

3) dla jednego morga gruntów leśnych pod innymi liściastymi (brzoza, osika, olsza, grab, buk) $\frac{1}{4}$ wartości jednego morga gruntów rolnych, ustalonej w myśl § 206 nin. rozp.

Celem określenia wartości drzewostanów w różnych klasach wieku i przy różnych gatunkach drzewa mnoży się wartość gruntu leśnego przez odpowiednie współczynniki, np. wedle następujących tabelek :

a) przy drzewostanach wysokopiennych.

Klasa	W I E K	G A T U N E K D R Z E W A		
		dąb i cenne liściaste	sosna i szpilkowe	inne liściaste
I	od 1 do 20 lat	1,3	1	0,8
II	ponad 20— 40 „	5	4	3,3
III	„ 40— 60 „	13	10	8
IV	„ 60— 80 „	26	19	15
V	„ 80—100 „	38	29	24
VI	„ 100 „	45	34	28

b) przy drzewostanach odroślowych (niskopiennych).

Klasa	W I E K	G A T U N E K D R Z E W A	
		D ą b	O l s z a
I	od 1 do 20 lat	4	2
II	ponad 20— 40 „	9	5
III	„ 40— 60 „	13	8
IV	„ 60 „	17	10

Przykład:

Majątek, którego grunta rolne w myśl § 206 nin. rozp. zaliczono do klasy I, ustalając wartość jednego morga np. na 40 000 Mk, posiada 20 morgów lasu dębowego wysokopiennego w wieku ponad 20 do 40 lat.

Wartość jednego morga gruntu leśnego w tym wypadku wynosi $\frac{1}{2}$ wartości gruntu rolnego, tj. $40.000 : 2 = 20.000$ Mk

Wartość drzewostanu według tabelki pod a)

wynosi $20.000 \times 5 = 100.000$ „

Wartość przeto jednego morga lasu 120 000 „

czyli ogólna wartość 20 morgów lasu wy-

nosi $120.000 \times 20 = 2.400.000$ „

Jeżeli w gospodarstwie leśnym znajdują się drzewostany różnego rodzaju i wieku, należy obliczyć odrębnie wartości dla każdego wieku, rodzaju drzewa oraz gruntów pod niemi.

Przykład:

Majątek, którego grunta rolne w myśl § 206 nin. rozp. zaliczono do II klasy, ustalając wartość jednego morga np. 30.000 Mk, posiada 20 morgów lasu dębowego w wieku 30 lat i 10 morgów lasu szpilkowego w wieku 60 lat.

Wartość jednego morga gruntu leś- nego w tym wypadku wynosi $\frac{1}{2}$ wartości gruntu rolnego, tj.	$30.000 : 2 = 15.000$ Mk
wartość jednego morga drzewostanu . .	$15.000 \times 5 = 75.000$ „
Razem	90.000 Mk
tj. wartość 20 morgów	$90.000 \times 20 = 1.800.000$ Mk
$\frac{1}{3}$ wartości gruntu rolnego, tj.	$30.000 : 3 = 10.000$ Mk
wartość 1 morga drzewostanu	$10.000 \times 10 = 100.000$ Mk
Razem	110 000 Mk
tj. wartość 10 morgów	$110.000 \times 10 = 1.100.000$ Mk
Ogólna wartość całego lasu =	2,900.000 Mk

§ 216. Komisja szacunkowa w każdym poszczególnym wypadku rozważa, czy ustalone przez nią normy w myśl wskazówek, podanych w §§ 206—215 nin. rozp., odpowiadają rzeczywistej wartości, i o ile okaże się, że normy te są za niskie, zadaniem Komisji będzie ustalić przeciętną wartość obrotową, posługując się w tej mierze danymi:

1) cenami, ujawnionymi w transakcjach z ostatnich czasów (art. 126 punkt 1 ustawy);

2) wynikami szacunku towarzystw długoterminowego kredytu lub ubezpieczeniowych, albo danymi katastru gruntowego, względnie majątkowego, zmodyfikowanego odpowiednim mnożnikiem, w myśl wskazówek, zawartych w §§ 208 i 213 nin. rozp.;

3) wreszcie, w razie braku lub niedostateczności tych danych, oceną rzeczoznawców.

Ustalenie przeciętnej wartości obrotowej winno w regule następować w powyższej kolejności.

Ogólną podstawą ustalenia wartości przedmiotów majątku w myśl art. 124 ustawy jest wartość obrotowa. Natomiast ograniczenie jej, zawarte w przedostatniej części art. 126 ustawy, stosuje się:

1) gdy akta wymiarowe podatku dochodowego zawierają określenie czystego dochodu z ostatnich trzech lat;

2) lub gdy podatnik złoży w terminie zeznanie i poda w niem czysty dochód z danego przedmiotu majątkowego za ostatnie trzy lata.

Regułą przeto powinno być ustalenie przez Komisję szacunkową przeciętnej wartości obrotowej przedmiotu majątkowego, rzeczą zaś podatnika będzie zwrócić uwagę Komisji szacunkowej na potrzebę obniżenia tej wartości, jeżeliby wartość obrotowa w pewnym poszczegól-

nym wypadku miała być wyższą od 25-krotnego rocznego dochodu czystego za ostatnie trzy lata.

Ustalenie wartości przemysłów i przedsiębiorstw, związanych z gospodarstwem rolnem.

§ 217. Uboczne przemysły (wydobywanie kamienia, torfu, gliny, piasku i t. p.) oraz przedsiębiorstwa związane z gospodarstwem rolnem (gorzelnie, młyny, tartaki, krochmalnie i t. p.) podlegają odrębnemu oszacowaniu według następujących zasad:

1) wartość pokładów ziemnych, jak kamienia, torfu, gliny, piasku i t. p. przyjmuje się na podstawie indywidualnego oszacowania, w razie zaś potrzeby na podstawie opinii rzeczoznawców;

2) wartość przedsiębiorstw, jak gorzelní, młynów, tartaków, krochmalń i t. p., należy przyjąć według zasad, służących za podstawę do oszacowania przedsiębiorstw samoistnych (§§ 221—226 nin. rozp.).

Nieruchomość miejska.

§ 218. Przy ustalaniu wartości budynków i gruntów w miastach należy — z uwagi na istniejące prawne ograniczenia w osiągnięciu normalnego dochodu, będącego podstawą do obliczenia skapitalizowanej wartości w myśl przedostatniej części artykułu 126 ustawy, a w szczególności w okresie obowiązywania ustawy o ochronie lokatorów — w regule postępować według następujących zasad:

1) wartość budynków i gruntów miejskich, nabytych odpłatnie po dniu 31 grudnia 1916, szacuje się przedewszystkiem według ostatniej ceny ich nabycia, o ile na tę cenę nie wpłynęły wyjątkowe stosunki i o ile te stosunki w dniu 1 stycznia roku podatkowego, względnie okresu wymiarowego wogóle nie uległy zmianie;

2) wartość budynków i gruntów miejskich, dających bezpośrednio lub pośrednio dochód, a nabytych do 31 grudnia 1916 r., oraz wartość tego rodzaju majątków, nabytych pod tytułem darmym bez względu na termin nabycia (§ 204 nin. rozp.), można ustalić na podstawie szacunku, dokonanego w roku 1920 przez instytucję ubezpieczeniową, względnie przez instytucję kredytu długoterminowego, o ile ten ostatni szacunek jest wyższy od szacunku ubezpieczeniowego. Jeżeli zaś szacunku dokonano przed rokiem 1920, sumę ubezpieczeniową powiększa się odpowiednim mnożnikiem, np. do r. 1916 włącznie w pięciokrotnej, w latach zaś 1917, 1918 i 1919 w trzykrotnej wysokości.

Do szacunku ubezpieczeniowego należy doliczyć wartość zabudowanej powierzchni gruntu i fundamentów pod budynkami. Wartość

gruntów ustala się według wartości obrotowej niezabudowanych placów, wartość zaś fundamentów na podstawie ustalonego przez Komisję przeciętnego procentowego dodatku do wartości budynku, zależnie od jakości materiałów użytych na fundamenta.

Gdyby tego rodzaju przedmioty majątku nie były oszacowane przez wspomniane towarzystwa, należy te przedmioty porównać z innymi podobnymi majątkami, dla których szacunku dokonano w tej samej lub sąsiedniej miejscowości.

§ 219. Wartość niezabudowanych placów miejskich, chociażby służących przejściowo do innych celów, należy zawsze ustalać według ich przeciętnej wartości obrotowej, ustalonej na zasadach, podanych w ustępach 1), 2) i 4) art. 126 ustawy.

§ 220. Grunta miejskie i podmiejskie, przeznaczone pod uprawę rolną, ogrody i sady w miastach, należy zawsze szacować według ich przeciętnej wartości obrotowej.

Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe.

A. Prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

§ 221. Wartość majątku przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, sporządzających regularne zamknięcia rocznych rachunków na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych, należy obliczyć i oszacować w myśl części drugiej § 201 nin. rozp.

Jeżeli jednak takie przedsiębiorstwo posiada majątek nieruchomy lub ruchomy, nie będący przedmiotem handlu, w postaci budynków, placów, gruntów, maszyn, narzędzi, produktów, patentów, przywilejów i t. p., z wyjątkiem papierów procentowych, można wartość ksiązkową wymienionych przedmiotów majątkowych przewalutować według odpowiedniego współczynnika, mnożąc np.:

1) wartość przedmiotów nabytych przed dniem 1 stycznia 1916 r. przez pięć;

2) wartość przedmiotów nabytych w czasie od 1 stycznia 1916 r. do 31 grudnia 1918 r. przez trzy;

3) wartość przedmiotów nabytych w roku 1919 przez dwa.

§ 222. Przeszacowanie wartości ksiązkowej wyrobów, towarów i wszelkich wogóle przedmiotów handlu oraz przedmiotów i materiałów produkcji nie może mieć miejsca, o ile wartość ksiązkową tych przedmiotów majątkowych wykazano według cen nabycia lub kosztów produkcji.

B. Nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych.

§ 223. Wartość takich przedsiębiorstw, które nie sporządzają regularnych zamknięć rocznych rachunków lub których księgi handlowe nie będą uznane za prawidłowe, należy oszacować według wartości poszczególnych części składowych majątku tych przedsiębiorstw w myśl przepisów, zawartych w odnośnych paragrafach nin. rozp.

§ 224. Za podstawę oszacowania wartości wyrobów towarów i wszelkich wogóle przedmiotów handlu oraz przedmiotów własnej produkcji winna służyć przeciętna cena produkcji lub nabycia tych przedmiotów, obliczona według przeciętnych cen rynkowych w dniu 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy, względnie rok podatkowy, po potrąceniu z tych cen zwykłego zysku kupieckiego stosownie do charakteru i rodzaju przedsiębiorstwa.

§ 225. Za podstawę oszacowania maszyn, narzędzi i urządzeń przyjmuje się wartość sprzedażną, jaką przedstawiają w dniu 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy (rok podatkowy), z uwzględnieniem stanu, w jakim się znajdują te przedmioty majątkowe. Stan ten w razie potrzeby należy ustalić przez rzeczoznawców.

§ 226. Przy oszacowaniu wartości praw, związanych z wykonywaniem przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego oraz górnictwa, należy stosować przepisy § 228 nin. rozp.

Prawa i uprawnienia.

§ 227. Wartość praw, które są przynależnością nieruchomości, należy szacować łącznie z wartością nieruchomości, na rzecz której prawa te ustanowiono.

Do tego rodzaju praw należą: prawo wypasu lub paszy na obcym gruncie, prawo polowania na obcym gruncie, serwituty leśne, prawo rybołówstwa lub spławiania drzewa na obcych wodach, odszkodowania za ograniczenie prawa własności i t. p.

§ 228. Wartości praw, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa handlowego, przemysłowego lub górnictwa, nie należy również szacować osobno, lecz uwzględnić ją przy oszacowaniu wartości kapitału zakładowego i obrotowego odnośnego przedsiębiorstwa lub górnictwa.

Do tego rodzaju praw należą: prawo nakładu uzyskane przez właściciela księgarni, koncesja aptekarska i t. p.

§ 229. O ile prawa, wymienione w §§ 227 i 228 nin. rozp., nie są przynależnością nieruchomości lub nie są związane z wykonaniem

przedsiębiorstwa, wówczas wartość takich praw należy odrębnie oszacować w sposób następujący:

1) wartość praw użytkowania, rent i innych podobnych praw, które mają za przedmiot świadczenia, względnie użytki trwałe lub powtarzające się periodycznie, ustala się według zasad, zawartych w postanowieniach art. 127 ustawy. Wyjątek zachodzi jedynie w wypadku oszacowania majątku fideikomisowego lub innego tego rodzaju majątku; w tym wypadku bowiem posiadaczowi takiego rodzaju majątku nie dolicza się wartości prawa użytkowania, lecz traktuje się go na równi z właścicielem majątku;

2) wartość innych samoistnych praw, np. prawo poszukiwania i wydobywania produktów kopalnianych, prawo autorskie, prawo patentu i t. p., ustala się według wartości sprzedażnej.

Przy ustalaniu wartości należy kierować się ceną sprzedażną, którą za dane prawo możnaby uzyskać według faktycznie istniejących stosunków w wolnym obrocie handlowym.

W braku dostatecznych danych do ustalenia wartości sprzedażnej można przy oszacowaniu uwzględnić roczny dochód oraz prawdopodobny czas trwania tego dochodu i postąpić w myśl postanowień ustępów 4 i 5 art. 127 ustawy.

Majątek w kapitałach.

§ 230. Majątek w kapitałach należy obliczyć i ustalić według następujących zasad:

1) gotówkę w walucie polskiej według wartości nominalnej;

2) złoto i srebro oraz obce pieniądze według wartości sprzedażnej;

3) akcje, udziały, zapisy długów, listy zastawne, obligacje i inne papiery wartościowe, o ile mają w Polsce urzędowy kurs giełdowy, według przeciętnego kursu lub też według wartości sprzedażnej, ustalonej przez Ministra Skarbu po wysłuchaniu opinii Komitetów giełdowych;

4) wszystkie wierzytelności, nie mające za przedmiot świadczeń powtarzających się, według ich wartości nominalnej, o ile nie zachodzą okoliczności, które uzasadniają przyjęcie wartości sprzedażnej, odmiennej od wartości nominalnej.

§ 231. W rachubę bierze się tylko same wierzytelności, a nie procenty bieżące.

Od wartości odroczonej wierzytelności bezprocentowych należy aż do czasu ich płatności potrącić 5⁰/₀ tytułem odsetków rocznych.

§ 232. O ile według postanowień ustępu 4 § 230 nin. rozp. chodzi

o wartość sprzedażną, należy ustalić na podstawie ceny sprzedaży, którą według wszelkiego prawdopodobieństwa możnaby uzyskać przy zrealizowaniu roszczenia lub sprzedaży przedmiotu majątkowego.

§ 233. Jeżeli kurs notuje się na kilku giełdach, wówczas miarodajnym jest kurs notowany na giełdzie najbliższej miejsca zamieszkania podatnika.

Do oznaczenia kursu giełdowego miarodajnym jest przeciętny kurs giełdowy z roku poprzedzającego bezpośrednio okres wymiarowy, względnie rok podatkowy.

§ 234. Płatne już wierzytelności z tytułu ubezpieczenia wszelkiego rodzaju bierze się w rachubę wtedy, gdy przedmiotem ubezpieczenia jest kapitał, a nie powtarzające się świadczenia, z wyjątkiem jednak wolnych od podatku wpływów z ubezpieczenia, wymienionych w ustępie 2 art. 121 ustawy.

§ 235. Do podstaw opodatkowania przyjmuje się nie płatne jeszcze wierzytelności z tytułu wszelkiego rodzaju ubezpieczeń życia, kapitału lub renty, niezależnie od sposobu, w jaki ubezpieczenia dokonano.

Do ubezpieczeń życiowych należą w szczególności nietylko zwykłe ubezpieczenia na wypadek śmierci, lecz także ubezpieczenia na życie lub dożycie oraz inne kombinacje ubezpieczeń.

§ 236. Wierzytelności z tego rodzaju ubezpieczeń, których w myśl ustępu 2 art. 121 ustawy nie zalicza się do majątku, nie bierze się w rachubę także przed terminem ich płatności.

§ 237. Wierzytelność z tytułu ubezpieczeń zalicza się do majątku tego podatnika, któremu według warunków umowy o ubezpieczenie przysługuje prawo rozporządzenia polisą.

Nie stanowi przeto żadnej różnicy, czy ubezpieczenia dokonano na życie odbierającego ubezpieczenie, czy też na życie innej osoby, oraz czy ubezpieczenie zawarto na korzyść osoby odbierającej ubezpieczenie, czy też nie.

§ 238. W wypadkach przewidzianych § 235 nin. rozp. przyjmuje się do podstaw opodatkowania :

1) $\frac{2}{3}$ sumy wpłaconych premij lub wpłaconego kapitału od początku ubezpieczenia, z potrąceniem jednak wpłaconych lub doliczonych ubezpieczonemu dywidend;

2) albo cenę wykupu, tj. pełną kwotę, za którą zakład ubezpieczenia wykupiłby, lub już wykupił, polisę.

Za cenę wykupu uważa się tę cenę, którą instytucja ubezpieczająca przyznała w każdym poszczególnym wypadku.

§ 239. Postanowienia §§ 235 do 238 nin. rozp. odnoszą się je-

dynie do takich niepłatnych jeszcze roszczeń z tytułu ubezpieczeń, dla których termin lub wydarzenie, od którego zaistnienia zależy wypłata kapitału lub renty, jeszcze nie nastąpiły.

Powtarzające się użytki i świadczenia.

(do art. 127 ustawy).

§ 240. Celem obliczenia skapitalizowanej wartości praw użytkowania, rent i innych powtarzających się użytków i świadczeń należy wartość pieniężną jednorocznego użytku lub świadczenia przyjąć według zasad, wyłuszczonej w ustępach 1—5 art. 127 ustawy.

Ruchomości służące do osobistego użytku.

§ 241. Meble, odzież, sprzęty i inne ruchomości, służące do osobistego użytku, o ile podlegają opodatkowaniu w myśl art. 121 ustawy, należy oszacować według następujących zasad:

1) wartość wszelkich ruchomości, służących do osobistego użytku, zarówno niezbędnych, jak i luksusowych, przyjmuje się według ich wartości obrotowej, jaką przedstawiają dnia 1 stycznia roku rozpoczynającego okres wymiarowy, względnie rok podatkowy;

2) wartość ruchomych zabytków sztuki i kultury ustala się na podstawie opinii kompetentnych organów Ministerstwa Kultury i Sztuki, o ile te zabytki nie są przedmiotem handlu lub spekulacji.

Potrącenia.

(do art. 123 i 131 ustawy).

§ 242. Od ogólnej wartości majątku, ustalonej w sposób wskazany w §§ 201—241 nin. rozp., potrąca się:

1) rzeczowe i osobiste długi podatnika z podanemi niżej zastrzeżeniami;

2) skapitalizowaną wartość powinności, rent oraz innych powtarzających się i mających wartość pieniężną użytków i świadczeń na rzecz innych osób, o ile te powinności w postaci roszczeń uważa się za podlegający podatkowi majątek uprawnionego według postanowień części drugiej art. 119 ustawy.

Oprócz długów i ciężarów podatnika potrąca się również długi i ciężary tych członków rodziny, których majątek dolicza się do majątku głowy rodziny, oraz skapitalizowaną wartość powinności, rent i t. p., ciężających na majątku lub częściach majątku doliczonego do majątku podatnika.

Zobowiązania pod 1 i 2 wyszczególnione nadają się do potrącenia

tylko w tych wypadkach, gdy zobowiązania te pozostają w związku gospodarczym z majątkiem, podlegającym opodatkowaniu.

Długów, które zaciągnięto na pokrycie bieżących kosztów utrzymania gospodarstwa domowego, nie uwzględnia się, podobnie jak przy ustalaniu wartości majątku nie bierze się w rachubę gotówki, pochodzącej z bieżących dochodów.

Długów, które już potrącono przy ustaleniu wartości kapitału zakładowego i obrotowego, nie należy powtórnie potrącać z wartości ogólnego majątku.

Jeżeli opodatkowanie ogranicza się jedynie do majątków wyszczególnionych pod a i b ustęp 2 art. 117 ustawy, wówczas tylko takie długi i ciężary nadają się do potrącenia, które obciążają podlegające podatkowi majątki.

O ile zaś do podstaw opodatkowania nie przyjmuje się majątku położonego poza obszarem Rzeczypospolitej, wówczas nie należy również potrącać takich długów i ciężarów, które obciążają majątki wyłączone od opodatkowania.

Jeżeli długi lub ciężary obciążają zarówno podlegające podatkowi, jak i wyłączone od opodatkowania majątki, wówczas należy ogólną sumę tych długów lub ciężarów rozdzielić w stosunku wartości majątku, podlegającego podatkowi, do wartości majątku wyłączonego od opodatkowania i potrącić tylko część przypadającą na majątek podlegający opodatkowaniu.

Przy obliczeniu długów i ciężarów należy postępować w myśl art. 131 ustawy, stosując analogicznie postanowienia ustępu 4 § 230 oraz §§ 231, 232 i 240 nin. rozp.

ROZDZIAŁ III.

Stawki podatkowe.

(do art. 132 ustawy).

§ 243. Podatek przypadający od ogólnej sumy wartości majątku podlegającego opodatkowaniu wymierza się według skali podanej w art. 132 ustawy, stosując analogicznie przepisy, zawarte w dwóch ostatnich częściach § 44 nin. rozp.

Zniżki stawek podatkowych.

(do art. 133 ustawy).

§ 244. Osobom, których majątek nie przekracza 80.000 Mk i które zostały opodatkowane podatkiem dochodowym według trzech najniż-

szych stopni lub wcale nie podlegają podatkowi dochodowemu, należy wymierzyć najniższą stawkę podatku majątkowego.

Podatnikom, którym przyznano ulgi przy wymiarze podatku dochodowego w myśl art. 28 ustawy, można również przy wymiarze podatku majątkowego zmniejszyć przypadający podatek najwyżej o 3 stopnie, o ile ich majątek, podlegający podatkowi, nie przekracza 100.000 Mk.

Zmniejszenie to uzależnia się przeto od dwóch warunków, a mianowicie, że:

1) wartość podlegającego podatkowi majątku nie wynosi więcej jak 100.000 Mk;

2) przy wymiarze podatku dochodowego została przyznana zniżka podatku w myśl art. 28 ustawy; o ile więc przy wymiarze podatku dochodowego takiej zniżki nie przyznano, wówczas nie należy jej przyznawać również i przy wymiarze podatku majątkowego.

Jeżeli warunki przyznania zniżki zachodzą, należy w każdym poszczególnym przypadku zbadać, czy nadzwyczajne okoliczności, przewidziane w art. 28 ustawy, uzasadniają oprócz zniżenia podatku dochodowego także zniżenie podatku majątkowego.

Zniżenie jednak podatku więcej jak o trzy stopnie nie jest dopuszczalne.

ROZDZIAŁ IV.

Miejsce opodatkowania.

(do art. 134 ustawy).

§ 245. Zasady, obowiązujące przy określaniu miejsca opodatkowania dla wymiaru podatku dochodowego, decydują również o miejscu opodatkowania podatkiem majątkowym (§ 49 nin. rozp.).

C Z Ę Ś Ć IX.

Organa wymierzające podatek i nadzór naczelny. Zeznania.

ROZDZIAŁ I.

Organa wymierzające podatek i nadzór naczelny.
(do art. 135 i 136 ustawy).

§ 246. Przepisy o organach, wymierzających podatek i sprawujących naczelny nadzór, zawarte są w §§ 50—81 nin. rozp.

ROZDZIAŁ II.

Zeznania do podatku majątkowego.

(do art. 137, 138 i pierwszej części art. 139 ustawy).

§ 247. Wszystkie osoby, podlegające podatkowi majątkowemu w myśl postanowień art. 117 ustawy, obowiązane są złożyć zeznanie o swoim majątku na formularzu według przepisanego wzoru.

Terminy, wyznaczone w ustawie dla osób fizycznych i spadków wakujących (nie objętych) do składania zeznań o dochodzie, obowiązują w tej samej rozciągłości przy składaniu zeznań o majątku. Postanowienia przeto § 108 nin. rozp. należy stosować w równej mierze przy podatku majątkowym.

Publiczne obwieszczenia o składaniu zeznań należy sporządzić według przepisanego formularza.

C Z Ę Ś Ć X.

Postępowanie wymiarowe. Nakazy płatnicze. Odwołania.

ROZDZIAŁ I.

Postępowanie wymiarowe.

(do części drugiej art. 139 ustawy).

§ 248. Przepisy o postępowaniu wymiarowem zawarte są w §§ 112 do 124 nin. rozp.

§ 249. Po ustaleniu wartości majątku w myśl wskazówek, zawartych w §§ 208—242 nin. rozp., Komisja szacunkowa określa stopień majątku oraz wyznacza przypadający podatek według art. 132 ustawy z zastosowaniem w odpowiednich wypadkach postanowień art. 133 ustawy.

Uchwały Komisji, dotyczące podstaw opodatkowania, wpisuje się do odnośnych rubryk arkusza wymiarowego oraz rejestru majątkowego, który należy sporządzić na formularzu według przepisanego wzoru.

Rejestr majątkowy podpisują przewodniczący i przynajmniej dwaj członkowie Komisji.

ROZDZIAŁ II.

Nakazy płatnicze.

(do art. 140 ustawy).

§ 250. Na podstawie dokładnie wypełnionego arkusza wymiarowego zarządza przewodniczący Komisji sporządzenie nakazów płatniczych na formularzach według przepisanego wzoru (§ 133 nin. rozp.),

oraz wypełnienie rejestru bierczego na formularzu według przepisanej wzoru.

Terminy rozesłania nakazów płatniczych podatku dochodowego należy stosować w równej mierze do rozesłania nakazów płatniczych podatku majątkowego (§ 133 nin. rozp.).

Przeglądanie aktów i udzielanie odpisów.

§ 251. Przepisy o przeglądaniu aktów i udzielaniu odpisów zawarte są w § 134 nin. rozp.

ROZDZIAŁ III.

O dwoła n i a.

(do art. 141 ustawy).

§ 252. Przepisy o odwołaniach zawarte są w §§ 135—139 nin. rozporządzenia.

§ 253. Odwołania przeciw wymiarowi podatku majątkowego mogą być wnoszone łącznie z odwołaniami przeciw wymiarowi podatku dochodowego w jednym i tem samym podaniu.

Jeżeli odwołanie zostało wniesione zarówno przeciw wymiarowi podatku dochodowego, jak też przeciw wymiarowi podatku majątkowego, wówczas odwołania te można rozstrzygnąć w jednym postępowaniu odwoławczem.

C Z Ę Ś Ć XI.

Początek i koniec obowiązku podatkowego, okres wymiarowy i zmiany w ciągu roku podatkowego.

ROZDZIAŁ I.

Początek obowiązku podatkowego i okres wymiarowy.
(do art. 142 i 143 ustawy).

§ 254. Osoby, obowiązane do opłacania podatku w myśl art. 117 ustawy, podlegają opodatkowaniu od początku tego roku podatkowego, który następuje po zaistnieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy.

Wymiar podatku uskutecznia się na okres trzechletni równocześnie z wymiarem podatku dochodowego w ten sposób, że pierwszy wymiar podatku majątkowego na okres wymiarowy 1921/1923 nastąpi równocześnie z wymiarem podatku dochodowego na rok 1921.

O ile zaś obowiązek opłacania podatku majątkowego rozpoczyna się dopiero od roku 1922, wówczas wymiar tego podatku na lata

1922/1923 nastąpi równocześnie z wymiarem podatku dochodowego na rok 1922.

Wreszcie, jeżeli obowiązek podatkowy co do podatku majątkowego rozpoczyna się od r. 1923, wówczas podatek ten wymierza się równocześnie z wymiarem podatku dochodowego za rok 1923.

W taki sam sposób należy postąpić przy wymiarach na następne okresy wymiarowe, względnie lata podatkowe.

Sprostowanie stawek podatkowych w ciągu okresu
wymiarowego.

(do części pierwszej art. 133 ustawy).

§ 255. Uchwaloną przez Komisję stawkę podatku majątkowego należy w ciągu okresu wymiarowego sprostować w wypadkach, gdy stawka podatku dochodowego, zmieniona w ciągu tego okresu wskutek odwołania, wymiaru na następne lata, przybytków w myśl części drugiej art. 75 ustawy, przyznania ulg z części drugiej art. 83 ustawy, wreszcie dodatkowych wymiarów w myśl art. 84 ustawy, pociągnie za sobą zmianę podatku majątkowego.

Wypadki, które wywołują sprostowanie podatku majątkowego na drugi, względnie trzeci rok podatkowy danego okresu wymiarowego, zdarzają się np.:

1) Przy wymiarze podatku majątkowego przyjęto podatnikowi za podstawę wartość majątku, podlegającego podatkowi, w wysokości nie przekraczającej 80.000 Mk i wymierzono podatek majątkowy według pierwszego stopnia majątku, tj. najniższą stawkę podatku majątkowego, ponieważ ten podatnik został opodatkowany podatkiem dochodowym według trzech najniższych stopni lub wcale nie podlegał podatkowi dochodowego. Jeżeli przeto temu samemu podatnikowi w następnych latach danego okresu wymiarowego zostanie wymierzony podatek dochodowy według czwartego lub wyższego stopnia dochodu, wówczas takiemu podatnikowi należy sprostować wymiar podatku majątkowego według tego stopnia majątku, który odpowiada wartości majątku przyjętej za podstawę do wymiaru na dany okres.

Przykład:

Na rok 1921 wymierzono podatek dochodowy według 2	
stopnia dochodu dla miejscowości IV klasy w kwocie	91 Mk
Na ten sam rok ustalono wartość majątku w wysokości . .	72.000 „
Od 72.000 Mk przypada podatek majątkowy w kwocie . .	75 „
Ze względu jednak na postanowienie części pierwszej art.	
133 ustawy należy od majątku w wysokości 72.000 Mk	
wymierzyć tylko najniższą stawkę podatku, tj.	20 „

Na rok 1922 lub 1923 wymierzono temu samemu podatnikowi podatek dochodowy w kwocie 120 Mk
tj. według czwartego stopnia dochodu dla IV klasy miejscowości.

Wobec ustalonej wartości majątku w wysokości 72.000 Mk należy na rok 1922, względnie na rok 1923, wymierzyć podatek według 16 stopnia majątku, tj. w kwocie . . . 75 „

2) Przy wymiarze podatku majątkowego przyjęto wartość majątku w wysokości nie przekraczającej 80.000 Mk i wymierzono podatek według stopnia majątku, odpowiadającego wartości majątku podlegającego podatkowi, ponieważ temu samemu podatnikowi wymierzono podatek dochodowy według czwartego lub wyższego stopnia dochodu.

Jeżeli przeto temu samemu podatnikowi na następne lata danego okresu wymiarowego zostanie wymierzony podatek dochodowy według trzech najniższych stopni lub podatnik nie będzie wcale podlegał podatkowi dochodowemu, wówczas takiemu podatnikowi należy wymierzyć najniższą stawkę podatku majątkowego.

Przykład :

Na rok 1921 wymierzono podatnikowi podatek dochodowy według IV stopnia dochodu dla miejscowości III klasy w kwocie 66 Mk

Na okres wymiarowy 1921/1923 ustalono wartość majątku tego samego podatnika w wysokości 72.000 „

podatek zaś majątkowy przypadający od tego samego majątku wymierzono według 16 stopnia majątku w kwocie 75 „

Na rok 1922 lub 1923 wymierzono temu samemu podatnikowi podatek dochodowy według trzech najniższych stopni lub zupełnie uwolniono go od podatku dochodowego, przeto podatek majątkowy na rok 1922/1923 należy zniżyć z 75 Mk do kwoty 20 „

§ 256. Sprostowanie podatku majątkowego skutecznia przewodniczący właściwej Komisji szacunkowej z urzędu na podstawie prawnomocnego wymiaru podatku dochodowego.

O każdym sprostowaniu podatku majątkowego należy zawiadomić podatnika na formularzu według przepisanej wzoru.

Przeciw temu zawiadomieniu służy podatnikowi prawo odwołania w ciągu 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia.

Odwołania te rozstrzyga ostatecznie właściwa Komisja szacunkowa.

§ 257. Zniżka podatku dochodowego, przyznana w myśl art. 28 ustawy z powodu nadzwyczajnych okoliczności istotnie osłabiających siłę podatkową płatników, może również pociągnąć za sobą odpowiednią zniżkę podatku majątkowego, lecz tylko przy pierwszym wymiarze podatku majątkowego na dany okres wymiarowy.

Zniżony przy pierwszym wymiarze z mocy części drugiej art. 133 ustawy podatek majątkowy nie może ulec zmianie w następnych latach okresu wymiarowego, pomimo zmiany, jakaby nastąpiła w stawkach podatku dochodowego w tych latach wskutek ulg przyznanych w myśl art. 28 ustawy.

ROZDZIAŁ II.

Zmiany w ciągu roku podatkowego i okresu wymiarowego.

(do art. 144 ustawy).

§ 258. Zmiany, jakie zachodzą w ciągu roku podatkowego w wartości majątku ustalonego przy wymiarze podatku, nie wpływają na zmianę podatku za odnośny rok podatkowy, a przeto należy je wziąć w rachubę dopiero od następnego okresu wymiarowego.

Jedynie zmiany w majątku, powstałe w ciągu okresu wymiarowego wskutek przyrostów (§ 259 nin. rozp.) lub ubytków (§ 260 nin. rozp.), uwzględnia się począwszy od najbliższego roku podatkowego po nastąpieniu zmiany, według stanu na dzień 1 stycznia odnośnego roku podatkowego.

Przyrosty majątku.

§ 259. Za przyrost majątku należy uważać powiększenie zarówno opodatkowanego, jak i nieopodatkowanego majątku wskutek przyłączenia do niego przedmiotów majątkowych, uzyskanych pod tytułem darmym (spadek, darowizna, posag, wiano, nabycie prawa rozporządzania majątkiem członków rodziny, wygrane loteryjne i losowe itp.).

Podwyższenie dotychczasowego podatku lub nowe opodatkowanie skuteczniczn należy od najbliższego roku po nastąpieniu zmiany w wartości majątku, według stanu na dzień 1 stycznia odnośnego roku podatkowego.

Jeżeli podatnik był już opodatkowany, wówczas należy do wartości majątku, ustalonej przy pierwotnym wymiarze, doliczyć wartość przyłączonego majątku i odpowiednio podwyższyć podatek.

O ile zaś powiększony majątek podlega podatkowi po raz pierw-

szy, należy postąpić w myśl wskazówek, zawartych w postanowieniach § 263 nin. rozp.

Ubytki majątku.

§ 260. Za ubytki majątku należy uważać zarówno zmniejszenie majątku jak i pozbycie całego majątku, o ile to pozbycie lub zmniejszenie nastąpiło pod tytułem darmym (darowizna, posag, wiano, utrata prawa rozporządzania majątkiem członków rodziny).

Całkowite lub częściowe umorzenie podatku skutecznia się od najbliższego roku po nastąpieniu zmiany w wartości majątku.

§ 261. Zasady, wyłączone w §§ 259 i 260 nin. rozp., dotyczące terminu, od którego uwzględnia się zmiany w ciągu okresu wymiarowego, należy stosować również do podatników nowo przybywających, jakoteż ubywających, tj. do osób, które wskutek przybycia do Polski wchodzi w obowiązek podatkowy, tudzież do osób, których obowiązek podatkowy gaśnie wskutek wyprowadzenia się z obszaru Państwa. Na równi z wyprowadzeniem się należy traktować śmierć podatnika.

Te same zasady obowiązują odnośnie do majątków lub ich części, które z powodu zniszczenia przez wojnę żadnego nie przynoszą dochodu, o ile w ciągu okresu wymiarowego okoliczność uzasadniająca ulgę ustanie lub zaistnieje (art. 122 ustawy).

Całkowite lub częściowe umorzenie podatku wskutek nadzwyczajnych wydarzeń.

(do ostatniej części art. 144 ustawy).

§ 262. Całkowite albo częściowe umorzenie podatku może być przyznane wtedy, jeżeli nastąpiło całkowite zniszczenie majątku wskutek wojny, pożaru, powodzi lub innych tego rodzaju nadzwyczajnych wydarzeń, albo jeżeli majątek z powodu przytoczonych wydarzeń uległ zmniejszeniu przynajmniej o $\frac{1}{4}$ część.

Tego rodzaju umorzenie w stosunku do wartości zniszczonego majątku i na czas trwania tego zniszczenia przyznaje właściwa Komisja szacunkowa na prośbę podatnika, którą należy wnieść najpóźniej do końca tego roku podatkowego, w którym to wydarzenie nastąpiło.

Ulgę należy przyznać w następujący sposób:

1) z pierwotnie wymierzonego podatku przyjmuje się tyle dwunastych części, ile pełnych miesięcy upłynęło do końca tego miesiąca, w którym zaszło wydarzenie;

2) od wartości zaś pozostałego majątku oblicza się podatek, przypadający według skali art. 132 ustawy, i przyjmuje się z niego tyle

dwunastych części, ile pełnych miesięcy pozostaje do końca roku podatkowego od początku tego miesiąca, który następuje po zaistnieniu wydarzenia uzasadniającego ulgę.

Przykład:

Wartość majątku na okres wymiarowy 1921/1923 ustalono w kwocie	2,000.000 Mk
Przypadający podatek według 121 stopnia	6 000 „
Wskutek nadzwyczajnych wydarzeń, które nastąpiły 14 kwietnia 1921 r., majątek zmniejszył się o	800.000 „
a zatem wartość pozostałego majątku wynosi	1,200.000 „
Przypadający podatek według 81 stopnia	2,640 „
Ponieważ wydarzenie nastąpiło 14/4 1921 roku należy przeto do końca kwietnia 1921 r. przyjąć z pierwotnie wymierzonego podatku	$\frac{6000 \times 4}{12} = 2\ 000$ „
z podatku zaś przypadającego od 1,200.000 Mk należy przyjąć za czas od 1/5 do 31/12 1921 r. $\frac{2640 \times 8}{12}$	1.760 „
przeto podatek za rok 1921 wyniesie	3.760 „
czyli za ten rok umarza się różnicę (6000 — 3760) = 2240 Mk.	

Postępowanie wymiarowe przy zmianach w ciągu okresu wymiarowego.

§ 263. Osoby, których obowiązek podatkowy rozpoczyna się od drugiego lub trzeciego roku podatkowego danego okresu wymiarowego, winny złożyć pierwsze zeznanie właściwej Komisji szacunkowej w terminie, wskazanym w art. 50 ustawy po upływie tego roku kalendarzowego lub gospodarczego, w którym nastąpiły wypadki uzasadniające obowiązek podatkowy.

W tym samym terminie są również obowiązane do złożenia nowego zeznania osoby, których majątek uzasadniający obowiązek podatkowy powiększył się po 1 stycznia pierwszych dwóch lat okresu wymiarowego.

Wszelkie czynności, dotyczące badania zeznań, przedstawienia wątpliwości, szacowania majątku i wyznaczenia stopy podatkowej i t. d. uskutecznia się równocześnie z wymiarem podatku dochodowego za odnośny rok podatkowy.

Przeciw tym wymiarom mogą być wnoszone odwołania w myśl art. 68 ustawy.

Postępowanie przy umorzeniu podatku w ciągu okresu wymiarowego.

§ 264. Osoby, których stan majątku uległ zmniejszeniu (§§ 260 i 261 nin. rozp.) po 1 stycznia roku podatkowego, mogą w terminie wyznaczonym w art. 50 ustawy składać nowe zeznania o majątku.

W powyżej wyznaczonym terminie osoby, które pozbyły się całego majątku (§ 260 nin. rozp.) mogą wnieść prośby o zupełne umorzenie podatku. Prośby te sprawdza przewodniczący Komisji szacunkowej i zarządza umorzenie podatku.

Celem zniesienia podatku postępuje się w ten sposób, że od wartości majątku, [ustalonej przy pierwotnym wymiarze, odlicza się tę wartość, o którą majątek został zmniejszony, i odpowiednio wymierza się podatek.

Zmiany należy wpisać do arkusza wymiarowego i zawiadomić o tem proszącego na formularzu według przepisanej wzoru.

Zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

(do art. 146 ustawy).

§ 265. W wypadkach śmierci lub wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej obowiązek podatkowy gaśnie z końcem tego roku podatkowego, w którym te wydarzenia zaszły. Umorzenie przeto podatku należy skutecznici od następnego roku po śmierci lub wyprowadzeniu się.

Prawo umorzenia podatku służy przewodniczącemu Komisji

C Z Ę Ś Ć XII.

Terminy płatności. Odsetki za zwłokę i egzekucja. Postanowienia karne. Doręczenia.

ROZDZIAŁ I.

Terminy płatności.

(do art. 148 ustawy).

§ 266. Postanowienia, zawarte w ustępach 1) i 2) § 156 nin. rozp., stosują się do terminów płatności podatku majątkowego.

ROZDZIAŁ II.

Odsetki za zwłokę i egzekucja.

(do art. 149 ustawy).

§ 267. Przepisy o odsetkach za zwłokę i egzekucji zawarte są w § 163 nin. rozp.

ROZDZIAŁ III.

Postanowienia karne.

(do art. 150—153 ustawy).

§ 268. Przepisy o postanowieniach karnych zawarte są w §§ 164, 166, 167, 169, 171, 172 (część druga), 173—189 nin. rozp.

ROZDZIAŁ IV.

Doręczenia.

(do art. 155 ustawy).

§ 269. Przepisy o doręczeniach zawarte są w § 190 nin. rozp.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

A. Podatek dochodowy.

Terminy mocy obowiązującej ustawy.

(do art. 156, 157 i 161 ustawy).

§ 270. Postanowienia o państwowym podatku dochodowym mają zastosowanie do osób fizycznych i spadków wakujących (nie objętych) od następujących terminów:

- 1) na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej od 1 stycznia 1920 r.
- 2) „ „ „ austro-węg. „ 1 „ 1921 r.
- 3) „ „ „ pruskiej od czasu, który oznaczy Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem tej dzielnicy; równocześnie utracą moc obowiązującą przepisy ustawy pruskiej z dnia 19 czerwca 1906 r. o podatku dochodowym wraz z późniejszymi uzupełnieniami, oraz z ustawy stemplowej dla Rzeszy Niemieckiej §§ 72, 73, 74, 75 poz. tar. 9.

Wymiary podatku dochodowego za rok 1920 na obszarze b. dzielnicy austr.-węg. mają być uskutecznione według dotychczas obowiązującej w tej dzielnicy ustawy o bezpośrednich podatkach osobistych, jednakże z zastosowaniem postanowień ustępu 2 art. 156 ustawy.

Terminy zastosowania postanowień o państwowym podatku dochodowym do osób prawnych oznaczy Minister Skarbu odrębnym rozporządzeniem, dla b. dzielnicy pruskiej w porozumieniu z Ministrem tej dzielnicy.

B. Podatek majątkowy.

Terminy mocy obowiązującej ustawy.

(do art. 163 i 164 ustawy).

§ 271. Postanowienia o podatku majątkowym obowiązują:

- 1) na obszarze ziem polskich b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej i rosyjskiej od 1 stycznia 1921 r.;

2) na obszarze b. dzielnicy pruskiej z wejściem w życie przepisów o państwowym podatku dochodowym; równocześnie ustanie działanie ustawy pruskiej o podatku uzupełniającym z dnia 14 lipca 1893 roku wraz z późniejszymi, odnoszącymi się do niej uzupełnieniami i zmianami.

Przepisy ogólne. Postanowienia amnestyjne.
(do art. 165 ustawy).

§ 272. Wymiary podatków, należnych za czas, poprzedzający wprowadzenie w życie ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, należy skutecznie także po terminie wejścia w życie tejże ustawy, według zasad dotychczasowych ustaw.

Co do części drugiej i trzeciej art. 165 ustawy, dotyczących przepisów amnestyjnych, wyjaśnia się jak następuje:

Postępowanie karne należy uważać za rozpoczęte, względnie wszczęte już z chwilą podjęcia przez władzę skarbową pierwszych czynności celem stwierdzenia przekroczenia, a zatem i takie postępowanie karne, o którym już uwiadomiono płatnika, jako obwinionego o dane przekroczenie karno-skarbowe.

Umarza się przeto rozpoczęte (wszczęte), względnie wdrożone postępowanie (dochodzenie) karne, a znosi się nieprawomocne orzeczenia karne, jeżeli winny w ciągu trzech miesięcy po ogłoszeniu ustawy o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, tj. do 26 listopada 1920 r., sprostował lub uzupełnił zeznanie, które poprzednio złożył, albo złożył w tym samym terminie nowe zeznanie, wymagane według dotychczasowych przepisów, o ile chodzi o postępowanie karne rozpoczęte, względnie wdrożone przed wejściem w życie art. 165 ustawy, względnie o orzeczenia karne, które przed tym terminem z powodu odwołania nie urosły jeszcze w moc prawa. Terminem tym jest dzień 11 września 1920 r., od którego to dnia ma moc obowiązującą art. 165 powołanej ustawy, jako od dnia 15 po dniu ogłoszenia ustawy.

Ten sam dzień jest również miarodajny dla stosowania postanowienia ustępu 3) art. 165 ustawy, to znaczy, że po dniu 10 września 1920 r. odnośnie do przekroczeń przed tym dniem popełnionych postępowanie karne nie może być ani rozpoczęte lub wdrożone, ani też prawomocne wymiary podatkowe za czas po koniec roku 1920 nie mogą być zmienione, względnie związane z temi przekroczeniami dodatkowe wymiary nie mogą być skuteczne.

§ 273. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

szenia; równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 8 listopada 1920 r. (dz. u. R. P. Nr. 115, poz. 765) z wyjątkiem terminów, wyznaczonych w temże rozporządzeniu dla czynności wstępnych do wymiaru na lata podatkowe 1920 i 1921 oraz dla potrącenia podatku dochodowego przez służbodawcę w 1921 r., które pozostają nadal w mocy.

Minister Skarbu: w z. *Rybarski*.

3. Ustawa z dnia 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego, poz. 287 dz. u. Nr. 47.

Art. 1. Władze skarbowe I instancji mogą, nie naruszając prawa i obowiązku właściwych Komisji szacunkowych (przewodniczącego) do prawidłowego wymiaru państwowego podatku dochodowego, państwowy podatek dochodowy od dochodów, uzyskanych w latach 1919 i 1920, względnie wykazanych w zamknięciu rachunkowym lat operacyjnych 1918/19 i 1919/1920 lub 1919/20 i 1920/21, ustalić tymczasowo na podstawie wniesionych zeznań o dochodzie (dz. ust. z r. 1920 Nr. 82, poz. 550).

Uprawnienie to nie dotyczy dochodów, od których służbodawca potrąca podatek w myśl art. 89 i 90 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. ust. z roku 1920 Nr. 82, poz. 550).

Gdy zeznania, ustawą wymaganego, mimo wezwania w terminie nie złożono, podatek ustala władza skarbowa na podstawie protokólnego orzeczenia conajmniej dwóch rzeczoznawców, z grona płatników w tej samej lub zbliżonej gałęzi gospodarczej, na podstawie danych, jakimi władza rozporządza, uwzględniając przedewszystkiem wyniki wymiarów innych podatków.

Tymczasowe ustalenie podatku dochodowego nastąpić może dopiero po upływie terminu, wyznaczonego po ogłoszeniu niniejszej ustawy do wnoszenia zeznań.

Art. 2. Podatników wzywa się do uiszczenia tymczasowo ustalonych kwot podatkowych zapomocą wezwania płatniczego, przeciw któremu niema środka prawnego.

Art. 3. Kwoty tymczasowo ustalonego podatku, nie wpłacone do dni 30, ściągają organy skarbowe w drodze egzekucji na podstawie obowiązujących przepisów. Ponadto pobiera się od zaległej kwoty podatku odsetki za zwłokę w wysokości 2% miesięcznie. Miesiąc zaczęty liczy się za pełny. Kwoty zaległości od 50 fen. wwyż zaokrąglą się do jednej marki, kwot mniejszych nie uwzględnia się.

Art. 4. W wypadkach, gdy ściągnięcie podatku tymczasowego, ustalonego według danych okoliczności, mogłoby być zagrożone, mogą władze skarbowe, równocześnie z wezwaniem płatniczem, zarządzić tymczasowe zabezpieczenie tego podatku na majątku płatnika, w drodze administracyjnej, lub przez właściwy sąd. Sąd winien odnośnym wezwaniom władz skarbowych bez zwłoki uczynić zadość; do dokonania zabezpieczenia nie potrzeba poświadczenia grożącego niebezpieczeństwa.

Art. 5. Podatek tymczasowo ustalony uwzględnia się odpowiednio przy ostatecznym wymiarze podatku.

Art. 6. Jeśli ostatecznie wymierzony podatek dochodowy i majątkowy nie osiągnie kwoty, tymczasowo ustalonej na podstawie niniejszej ustawy, należą się płatnikowi od Skarbu Państwa od nadwyżki, wpłaconej na podatek tymczasowy, odsetki w wysokości $\frac{1}{2}\%$ za każdy pełny miesiąc od dnia wpłaty aż do dnia doręczenia ostatecznego nakazu płatniczego. Nadwyżka z odsetkami ma być podatnikowi zwrócona, o ile nie ma on zaległości z tytułu innych podatków.

Art. 7. Odnośnie do osób fizycznych i prawnych, wymienionych w części drugiej art. 75 ustawy z dnia 16 lipca 1920 roku (dz. ust. Nr. 82, poz. 550), Minister Skarbu mocen jest rozszerzyć stosowanie tej ustawy także na dochody z roku 1921, względnie na dochody wykazane w zamknięciach rachunkowych za rok operacyjny 1920/21 lub 1921/22. Przepis ten jednak nie stosuje się do osób, które w ciągu roku uzyskały stałe uposażenie służbowe w wysokości podlegającej opodatkowaniu.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu, ewentualnie w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy pruskiej, o ile zaś chodzi o wykonanie art. 4 — Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. Rozporządzenie Rady Obrony Państwa z 17 września 1920 roku w przedmiocie uiszczania podatków bezpośrednich (dz. ust. Nr. 92, poz. 603) traci moc obowiązującą.

Marszałek: *Trąpczyński*. Prezydent Ministrów: *Witos*. Minister Skarbu: *Steczkowski*. Minister b. dzielnicy pruskiej: w z. *Zygmunt Seyda*. Minister Sprawiedliwości: w z. *Dr Jan Morawski*

4. Ustawa z dnia 14 czerwca 1921 r. w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921, poz. 341 dz. ust. Nr. 54.

Art. 1. Na rok podatkowy 1921 podlegają opodatkowaniu osoby fizyczne, których łączny dochód roczny przekracza w miejscowościach (art 2 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r., dz. ust. Nr. 82, poz. 550):

a) klasy pierwszej	8.000 Mk
b) „ drugiej	10.000 „
c) „ trzeciej	12.000 „
d) „ czwartej	14.000 „

Do klasy pierwszej należą te miejscowości, które, według podziału miejscowości w Państwie Polskiem na klasy dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyznianego do płacy zasadniczej pracowników państwowych zaliczono do IV i V klasy; do klasy drugiej należą miejscowości, zaliczone do klasy III według powyższego podziału; do klasy trzeciej należą miejscowości, zaliczone do klasy II według powyższego podziału, z wyjątkiem miast, liczących ponad 100.000 mieszkańców, które łącznie z Warszawą należą do klasy czwartej podatku dochodowego.

Miejscowości, położone na obszarach, przyłączonych do Państwa Polskiego na podstawie traktatu ryskiego, należy zaliczyć do jednej z czterech klas, według tych zasad, które służyły za podstawę dla oznaczenia mnożnika dodatku drożyznianego.

Art. 2. Przy wymiarze podatku od dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (p. 6 art. 3 powołanej ustawy z dnia 16 lipca 1920 r.), osiągniętych w roku 1920, jak również przy potrąceniach na poczet podatku za odpowiedni rok podatkowy należy wziąć w rachubę:

przy dochodzie	40.000 Mk	włącznie tylko	$\frac{5}{10}$
zaś przy dochodzie ponad 40 000 Mk	100.000 „	„	$\frac{6}{10}$

części rzeczywistej wysokości dochodu.

Art. 3. Wysokość potrącalnych opłat i premij (ustęp 3 i 4 art. 10 powołanej ustawy z dnia 16 lipca 1920 r.) podwyższa się na rok podatkowy 1921 o 100%.

Art. 4. Określone w art. 25, 26 i 28 powołanej ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. granice dochodu, uzasadniające zwwyżki lub zniżki podatkowe, podwyższa się z kwoty 12.000 Mk do kwoty 24.000 Mk, z kwoty 24 000 Mk do kwoty 45.000 Mk i z kwoty 36.000 Mk do kwoty 50.000 Mk.

Art. 5. Kwoty podatku, przypadającego od uposażeń służbowych

osób, wymienionych w pierwszym zdaniu drugiej części art. 75 ustawy, a przez służbodawcę potrącone w roku 1921 na zasadzie art. 89 powołanej ustawy, zalicza się w pełnej sumie jako uiszczenie podatku również na podatek, wymierzony na drugi rok podatkowy.

Art. 6. Minister Skarbu może zarządzić zaniechanie poboru podatku majątkowego na rok podatkowy 1921 w tym wypadku, gdy przypadający podatek majątkowy wynosi mniej niż 105 Mk.

Art. 7. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Skarbu.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1921 r.

Marszałek: *Trąpczyński*. Prezydent Ministrów: *Witos*. Minister Skarbu: *Steczkowski*.

5. Ustawa z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie upoważnienia Rady Ministrów do zmiany niektórych przepisów, dotyczących ustawy o podatku dochodowym, przemysłowym i domokrażnym, obowiązującym na obszarze b. dzielnicy pruskiej, poz. 399 dz. u. Nr. 64.

Art. 1. Upoważnia się Radę Ministrów do zrównania stawek podatkowych w ustawach, obowiązujących w b. dzielnicy pruskiej, jako to: o podatku dochodowym z dnia 19 czerwca 1906 r. (Zb. Ust. prusk. str. 259), przemysłowym z dnia 24 czerwca 1891 r. (Zb. Ust. prusk. str. 205), domokrażnym z dnia 3 lipca 1876 r. (Zb. Ust. prusk. str. 247) ze stawkami analogicznych podatków, obowiązujących w innych dzielnicach Państwa, tak, aby obciążenie temi podatkami łącznie z dodatkami na korzyść samorządu było w całym Państwie równomierne.

Art. 2. Upoważnienie, wskazane w art. 1, dotyczy ustaw podatkowych, które obowiązują tylko na obszarze b. dzielnicy pruskiej, i rozporządzenia, wydane na jego podstawie, gasną z chwilą wejścia w życie w danej dziedzinie ogólnopaństwowej ustawy.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi b. dzielnicy pruskiej.

Art. 4. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1921 r.

Marszałek: *Trąpczyński*. Prezydent Ministrów: *Witos*. Minister b. dzielnicy pruskiej: *W. Kucharzski*.

Wzór Nr. 5.

Nazwisko i imię osoby lub nazwa instytucji, firmy i t. p., składającej wykaz, oraz dokładny adres:

W Y K A Z

uposażeń służbowych, emerytur i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń w pieniądzu i naturze, wypłaconych niżej wymienionej osobie w 1920 roku:

Nazwisko i imię:

Stanowisko służbowe lub zajęcie:

Miejsce zamieszkania (dokładny adres)

Oznaczenie wynagrodzeń:**A. W pieniądzu:**

Uposażenie, wynagrodzenie, emerytura wraz ze wszystkimi stałymi dodatkami jak np. dodatki drożyniani, miejscowy i inne, chociażby wypłata była dokonywaną dziennie, tygodniowo itd
Wynagrodzenie procent (lanijemy) (art. 18 ust.)
Wynagrodzenie akordowe i od sztuki, prowizje, czesne, taksy egzaminac. (promocyjne) i inne wynagrodzenia zmienne

Wypłaty za reprezentację, djety itp. wynagrodzenia

B. W naturze:

Wartość mieszkania

Wartość opału, oświetlenia, utrzymania

Wartość innych dodatków składających się z

Razem

Oznaczenie potrąceń, ciężących na poborach

Oплата na fundusz emerytalny

Ustawowa albo z umowy wypływająca оплата do

Kasy chorych

Ustawowa albo z umowy wypływająca оплата za

ubezpiecz. od wypadku

Inne potrącenia składające się z

Razem .

Uwagi: Wykaz ma obejmować sumy pełne — (nie zredukowane do $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, $\frac{7}{10}$ po myśli art. 2 ust. z 14 czerwca 1921) a wypłacone w ciągu całego roku 1920.

Jeżeli pracownik wstąpił do służby w ciągu roku 1920, należy podać poniżej:

1) dzień wstąpienia do służby:

2) dzień, od którego otrzymuje pobory, przewyższające (rozliczając) minimum wolne od podatku

(w miejscowościach klasy pierwszej 8.000 Mk

„ „ „ drugiej 10.000 Mk

„ „ „ trzeciej 12.000 Mk

„ „ „ czwartej 14.000 Mk

3) wysokość pierwszych poborów, opodatkowanu podlegających, obliczonych w stosunku rocznym: Mk

Jeżeli pracownik wystąpił ze służby podać dzień

wystąpienia

Jeżeli wiadomo, to podać:

gdzie i u kogo obecnie służy, lub gdzie przebywa

Kto nie złoży wykazu w przepisany terminie ulegnie grzywnie do 1000 Mk.

Kto świadomie, w celu uchylenia od ustawowej powinności podatkowej osoby własnej lub przez siebie zastępowanej złożył nieprawdziwe zeznania lub wyjąśnienia, które przyczynić się mogą do udaremnienia wymiaru lub uszczuplenia ustawowo należącego się podatku, niezależnie od obowiązku dopłaty należności podatkowej — i o ile nie zagraża kara surowsza w myśl powszechnej ustawy karnej — ulegnie karze pieniężnej od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy nie wymierzonego, uszczuplonego lub narazonego na jedno lub długie podatku, albo w drodze sądowej karze pozbawienia wolności do 1 roku (art 102 cz. 6)

Wedle art. 89 i 90 pow. ustawy jest służbodawca obowiązany potrącać podatek dochodowy, wypadający od uposażeń służbowych wypłacanych swym pracownikom w tych samych terminach, w których wypłaca pobory — i wpłacać go do Kasy państwowej w ciągu dni 7 po upływie miesiąca.

Prized skutecznieniem wymiaru oblicza się i potrąca podatek w dotychczasowej wysokości (jeżeli na r. 1920 wymierzono już podatek) albo w sumie, przynależącej od wypłacac sły mających uposażen rocznych według skali art 23 (zamieszczonej wyciągowo na odwrotnej stronie)

Podpis służbodawcy lub stampila

Jak wypełniać fasje?

Nikt nie może się tłumaczyć nieznajomością ustawy. Każdy, komu ustawa nakazuje złożyć władzom zeznania podatkowe, powinien jej przepisom zadośćuczynić we właściwym terminie w interesie państwa i w dobrze zrozumianym własnym interesie. Nieprzedłożenie zeznań pociąga za sobą kary pieniężne, a co gorsza osłabia stanowisko podatnika wobec władz w postępowaniu wymiarowem, a także w razie odwołania przeciw wymiarowi podatku (por. art. 63 ust. 1 ustawy oraz § 125 ust. 3 r. w.). O wiele surowiej jest karane przedłożenie rozmyślnie zeznań fałszywych, względnie niezupełnych (art. 99 i nast.). Lepiej zgoła nie zeznawać, niż zeznawać w myśli wprowadzenia w błąd władz. Najwłaściwiej przedkładać fasje uczciwe, jasne, nie zawierające sprzeczności. Gwoli ich należytego wypełnienia należy przeczytać uważnie komentarz, ustawę, rozporządzenie wykonawcze, rubryki formularzy i objaśnienia. Kto nie czuje się na siłach złożenia pisemnie zeznań, może zeznawać ustnie wobec władzy czyli do protokołu (art. 51). Wskazaniem jest zeznawać pisemnie, ażeby nie przeciążać władz. Zobowiązani do zeznawania dochodu są wszyscy ci, których opodatkowany dochód przekracza kwotę, wymienioną w ustawie z 14 czerwca 1921 (j. w. str. 185), do zeznawania majątku wszyscy posiadacze opodatkowanego majątku z wyjątkiem tych, którzy rozporządzają wyłącznie ruchomościami, służącymi do osobistego użytku o wartości łącznej nieprzekraczającej 300.000 Mk (art. 121). Jeżeli ich wartość przekracza 300.000 Mk, atoli ciężary potrącalne są większe, wówczas także odpada obowiązek zeznawania. B posiada ruchomości domowe warte 500.000 Mk, ale nadto długi w kwocie 500.000 lub więcej. Niema majątku. Niema obowiązku zeznawania. Jeżeli długi wynoszą 400.000, płaci podatek od majątku obliczonego na 100.000 Mk. Będę rozpatrywał pięć wypadków: Zeznania I) osób, które nie prowadzą prawidłowych ksiąg handlowych; II) osób, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe; III) osób, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe, obejmujące część ich zarobkowania; IV) osób, zeznających w imieniu własnym i członków rodziny; V) służbodawców.

Ad I. Do tej kategorii zaliczam osoby, które wogóle nie prowadzą ksiąg, oraz osoby, których zapiski nie dają dostatecznej podstawy do sporządzenia prawidłowego bilansu. Radzę zacząć od wypełnienia wzoru

Nr. 58, a więc od zeznania o majątku. Przedewszystkiem należy sobie dobrze uprzytomnić, że chodzi o zeznanie przeciętnej wartości obrotowej czyli sprzedażnej, o zeznanie ceny pieniężnej, którąby uzyskać można w razie sprzedaży w dniu rozpoczęcia roku podatkowego, czyli obecnie w dniu 1-go stycznia 1921 roku. Przedmiotem opodatkowania jest majątek czysty. Należy jednak zeznać osobno najpierw wartość brutto przedmiotów majątkowych, a więc bez żadnych potrąceń, potem potrącenia. Różnica tych dwóch kwot stanowi przedmiot opodatkowania. Strona pierwsza, druga i część trzeciej wzoru jest przeznaczona na wyszczególnienie wartości brutto przedmiotów majątkowych. Najpierw należy wpisywać wartość gruntów. Niestety formularz zawiera rażącą lukę. Niewiadomo bowiem, czy do gruntów zaliczyć należy parcele budowlane, czy też może wartość parcel budowlanych należy zeznawać razem z wartością budynków (str. 2 B wzoru). Wzór na str. 1 zawiera osobne rubryki dla poszczególnych kategorii gruntów. Niema osobnej rubryki dla parcel budowlanych, ale ta okoliczność nie rozstrzyga ostatecznie kwestji, ponieważ istnieje ogólnikowa rubryka: innych gruntów, w której ewentualnie możnaby wyszczególnić parcele budowlane.

Doradzam postąpić odmiennie w wypadkach, gdy chodzi o budynki, stanowiące przynależność gospodarstwa rolnego lub leśnego, odmiennie we wszystkich innych. Jeżeli mam zeznawać obszar gruntów, obejmujących gospodarstwo rolne lub leśne, należy podać obszar wszystkich gruntów z włączeniem parcel zabudowanych, a tę okoliczność zaznaczyć w rubryce „inne kategorie gruntów“ (str. 1). Należy podać wartość gruntu jako takiego z włączeniem meljoracyj (np. drenów), ale bez uwzględnienia wartości inwentarzy żywych i martwych, bez zapasów i budynków, albowiem wzór przewiduje osobne rubryki dla tych wartości. Wycenienie odrębnie gruntów, inwentarzy, zapasów i budynków może okazać się zadaniem trudnem. Można je sobie ułatwić, ustalając, ileby też można otrzymać w razie sprzedaży całego majątku z inwentarzami, zapasami i budynkami, a potem kwotę tę w przybliżeniu rozłożyć na poszczególne składniki. Oczywiście można postąpić odwrotnie, tj. zgodnie z porządkiem formularza obliczać osobno poszczególne składniki, których suma będzie wyrazem wartości całego majątku.

Wypełnienie szpalt 5, 6, 7 na str. 1 [dział I. A. a)], w których władze zapytują o rok i cenę nabycia gruntów, wysokość szacunku instytucji kredytowej, udzielającej pożyczki, może zapobiec zbyt wysokiemu oszacowaniu wartości majątku. Chodzi o uniknięcie przeciążenia podatków. Ustawa przewiduje możność wnioskowania o wartości obrotowej z cen nabycia, ze szacunku instytucji kredytowych (por. art. 126 oraz moje objaśnienia). Należyte wypełnienie tych szpalt jest wielce korzystnem dla podatnika. Ten, kto oddziedziczył majątek, powinien wpisać w szpalcie 5 rok objęcia spadku, a także, o ile możliwości, rok i cenę nabycia przez spadkodawcę. Jeżeli grunta są obciążone kilku pożyczkami hipotecznymi, należy przedewszystkiem podać wysokość ostatniego szacunku. Wskazaniem jest nadto podać wysokość poprzed-

nich szacunków. Podobne pytania w odniesieniu do budynków zawiera dział I B str. 2 wzoru. Ich należyte wypełnienie jest również wielce korzystnym dla podatnika.

Wzór przewiduje także wykazanie obszaru gruntów dzierżawionych [I. A b) str. 2], aczkolwiek nie stanowią części majątku osoby zeznającej. Chodzi władzom o ułatwienie kontroli. Zaleca się sumienne wypełnienie tych szpalt. Oczywiście jest rzeczą zbędną oznaczanie wartości gruntów dzierżawionych. Formularz nie zawiera podobnego pytania. Ogranicza się do żądania, ażeby zeznający wykazał wysokość czynszu w markach. Świadczenia w naturaljach, do których dzierżawca jest zobowiązany tytułem czynszu, należy także wykazać jako część czynszu, po przeliczeniu na marki.

Ten, kto w dziale: „grunta“ zeznał obszar i wartość parcel zabudowanych, wykaże w dziale „budynki“ jedynie wartość budynków jako takich z pominięciem wartości gruntu, na którym stoją. Tęgo rodzaju postępowanie zalecam przedewszystkiem rolnikom. Inni mogą postąpić podobnie. Lepiej zrobią, podając łącznie wartość budynków z gruntem ze względu na trudność osobnego oszacowania tych dwóch składników majątku. Jedni i drudzy winni jak najwyraźniej zaznaczyć, której metody się trzymali przy układaniu odpowiedzi na zapytania, objęte formularzem. Jeżeli ktoś posiada w mieście dom mieszkalny z ogródkiem, najlepiej będzie, gdy wykaże w dziale „budynki“ wartość budynku, gruntu, na którym budynek stoi, i wartość ogrodu, stanowiącego przynależność domu. Może wykazać w dziale „budynki“ wartość budynku i gruntu, na którym budynek stoi, a w dziale „grunta“ obszar i wartość ogrodu. Postąpienie w podobny sposób zaleca się wtedy, gdy chodzi o ogród handlowy, którego produktu właściciel w całości lub w części stale sprzedaje. Raz jeszcze zaznaczam, że celem uniknięcia nieporozumień, należy w szpaltach formularza, jeszcze lepiej w osobnym dopisku, dokładnie wyszczególnić, w którym dziale podano wartość parcel zabudowanych.

Pytania o wartość przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych [I. C a) str. 2] obejmują wartość papierów wartościowych i praw (np. autorskich, patentów etc.), o ile stanowią część kapitału zakładowego i obrotowego tychże przedsiębiorstw. Te same pytania powtarzają się w następnych działach I C b) i I. D. Kto wartość pewnych papierów i praw zeznał w dziale I. C a), ten oczywiście niema obowiązku ponownego zeznawania tych samych wartości w następnych działach. Wartość urządzeń domowych (I. E str. 3) należy zeznawać tylko wtedy, jeżeli 1 stycznia 1921 r. przekraczała 300.000 Mk. Wolno potrącić wszystkie długie rzeczowe i osobiste z wyjątkiem zaciągniętych na pokrycie bieżących kosztów utrzymania gospodarstwa domowego (art. 123), choćby były hipotecznie zabezpieczone. Prócz długów potrącalne są także powinności na rzecz innych osób. Np. osoba A odziedziczyła spadek, obciążony legatem, mocą którego ma płacić osobie B 1000 Mk rokrocznie dożywotnio, czyli aż do śmierci osoby B. Osoba A, składając zeznanie, powinna obliczyć sobie skapitalizowaną wartość tego legatu wedle zasad, wyrażonych w art. 127 ustawy, i kwotę tę potrącić

od wartości swego majątku. Osoba B powinna tę samą kwotę wykazać jako część czynną swego majątku w dziale I, D b) str. 3 wzoru. Strona 4 wzoru jest rekapitulacją, streszczeniem sumarycznym cyfr poprzednio podanych. Cyfry na stronie 4 muszą być wiernie przepisane z poprzednio wykazanych.

Wzór wychodzi z założenia ustawowo uzasadnionego, którem i ja się kierowałem w moich objaśnieniach, że należy zeznawać wartość obrotową. Jest pod tym względem konsekwentniejszy i jaśniejszy, niż rozp. wyk. Od tej reguły jest pięć wyjątków, wymienionych w rozp. wyk. i w ust. 23 mego komentarza, wydrukowanego na początku tego wydawnictwa. W tych pięciu wypadkach wolno podać wartość niższą. Zwracam uwagę w szczególności na ulgi, przysługujące właścicielom domów czynszowych, obciążonych ochroną lokatora (§ 218 r. w.).

Z kolei rzeczy przystępuję do rozważenia pytania, jak wypełniać fasję podatku dochodowego? Przypominam, że chodzi o dochód roku, poprzedzającego rok podatkowy, czyli kalendarzowy rok bieżący, rok zeznawania dochodu, wymiaru i zapłaty podatku. Obecnie, tj. w roku 1921, chodzi o dochód z roku kalendarzowego 1920, ewentualnie z roku operacyjnego, zakończonego w roku 1920. Dochód z roku operacyjnego odmiennego od roku kalendarzowego zeznawać mogą tylko ci, którzy prowadzą prawidłowe księgi handlowe (art. 13 ust. i § 22 rozp. wyk.). Doniosłym wyjątkiem od zasady, że przedmiotem opodatkowania jest dochód z roku ubiegłego, są postanowienia art. 75 i 76 ustawy.

Autorowie formularza Nr. 21 w objaśnieniu wstępnym na str. 1 piszą o zeznawaniu dochodów rzeczywistych albo wykazanych w zamknięciach rachunkowych. Przypominam moje uwagi na ten temat w komentarzu do ustawy i rozp. wyk. (ust. 14). Rozróżnienie, o którym mowa, jest bezzasadne, jest bez znaczenia dla wypełniających fasję. Niestety jest powtórzone na str. 2 formularza.

Chodzi o dochód czysty. Podstawą jego obliczenia jest najpierw ustalenie dochodu surowego. Trzeba zeznać cały dochód surowy, atoli wolno pomniejszyć dochód surowy z akcyj i udziałów o 4°/_o (art. 19 ust. i moje objaśnienia). Od dochodu surowego wolno odjąć kwoty, z których jedne nazywa ustawa odliczeniami, drugie kosztami. Wzór przewiduje osobne zeznawanie jednych i drugich. Koszta obejmują wszelkie wydatki i straty połączone z osiągnięciem, zachowaniem i zabezpieczeniem dochodu, z wykluczeniem tych, które ustawa wyklucza z rzędu kosztów (art. 8 rozp. wyk. i mój komentarz). Koszta są pojęciem ogólnym. Niektóre taxative (a nie przykładowo) wymienione ustawa nazywa odliczeniami. Nie zna innych prócz wymienionych. Wzór zawiera wyszczególnienie odliczeń, wymienionych w ustawie (Dział II str. 2). Z naciskiem zwracam uwagę na możliwość potrącenia oprocentowania długów albo w charakterze kosztów, albo w charakterze odliczeń. Zakazane jest potrącanie tych samych procentów raz jako kosztów, drugi raz jako odliczeń. Oprocentowanie długów, związanych istotnie z pewnym źródłem dochodów, powinno być wykazane jako koszt osiągnięcia danego poszczególnego dochodu. Natomiast opro-

centowanie długów, obciążających raczej całość gospodarki podatnika, powinno figurować jako odliczenie. Raz jeszcze zaznaczam, że wolno oprocentowanie długów wykazać w tym lub owym charakterze, ale nie podwójnie.

Radziłbym zacząć wypełnianie fasji podatku dochodowego od wypełnienia załącznika, zatytułowanego we wzorze: „Do działu I go“. Nie jest przewidziane podpisanie tego załącznika. Władze domagają się jego wypełnienia z mniejszym naciskiem, niż wypełnienia rubryk poprzedzających. Atoli odpowiedź na pytania, objęte załącznikiem, istotnie odpowiada obopólnemu interesowi władz i podatnika (por. ust. 17 mego komentarza). Zaleca się jego ścisłe, sumienne wypełnienie. Należy podać dochód surowy i koszty, a całą różnicę tych dwóch kwot przenieść na stronę 1 formularza. (W jednej kategorii wypadków tylko część różnicy. O tym wyjątku będzie jeszcze mowa). Tam należy wykazać dochód po potrąceniu kosztów, czyli różnicę dochodu surowego i kosztów, wyliczonych w załączniku. Z naciskiem zwracam uwagę na to, że różnica ta nie jest czystym dochodem opodatkowanym, ponieważ od różnicy należy w dalszym ciągu potrącić odliczenia (str. 2 wzoru). Dopiero wówczas otrzymamy cyfrę dochodu opodatkowanego, którą wykazać należy na str. 2 zaraz po cyfrze, obejmującej sumę odliczeń. Rolnik A podaje na str. 3 „do działu I“ w szpalcie: „otrzymano dochód surowy“ kwotę 500.000 Mk jako dochód surowy ze swego gospodarstwa rolnego, obejmujący zarówno kwotę, uzyskaną ze sprzedaży produktów, jak niemniej wartość płodów, zużytych we własnym gospodarstwie domowym. Tytułem kosztów wykazuje w szpalcie obok 300.000 Mk. Różnica wynosi 200.000 Mk. Stanowi dochód po potrąceniu kosztów. Tę kwotę należy wpisać na str. 1 w rubryce poziomej I. 1 „z nieruchomości gruntowej“. Nadto rolnik A na str. 2 wykaże w dziale II: „odliczenia“, że zapłacił tytułem podatków, ubezpieczeń potrącalnych, odsetek od długów, nie zaliczonych do kosztów, razem 50.000 Mk. A zatem zezna czysty dochód opodatkowany w wysokości $200.000 - 50.000 = 150.000$. Dochód surowy, kosztu, dochód po potrąceniu kosztów należy wykazywać osobno wedle siedmiu poszczególnych źródeł pobierania dochodu, które rozróżnia ustawa i zgodnie z nią wzór. Natomiast odliczenia obejmują kilka pozycji, ale wszystkie z nich odnoszą się do całości dochodu, a nie do poszczególnych źródeł pobierania dochodu. Sumę odliczeń odejmuje się, jak już nadmieniałem, od sumy dochodów po potrąceniu kosztów z poszczególnych źródeł. Tym sposobem otrzymujemy dochód opodatkowany z całości gospodarstwa. Wzór nie przewiduje podawania dochodu opodatkowanego z poszczególnych źródeł dochodu. Tego rodzaju pojęcie nie odpowiadałoby ani przepisom ustawy, ani istocie rzeczy.

W regule dochodem opodatkowanym jest dochód po odjęciu kosztów i odliczeń. Zachodzi wyjątek, nie przewidziany w formularzu. Towarzystwa, obowiązane do publicznego składania rachunków, mają nadto prawo pomniejszenia dochodu o 4% kapitału zakładowego (art. 21 ust. 3). Formularz nie przewiduje miejsca na wpisanie tej pozycji, bo widocznie wychodzi z założenia, że rzeczone towarzystwa prowadzą

prawidłowe księgi handlowe i dlatego zeznają nie na formularzach, ale w sposób, o którym jeszcze będzie mowa. Gdyby jednak zeznały na formularzu, miałyby prawo zeznać jako dochód opodatkowany kwotę, pomniejszoną o tę pozycję w formularzu pominiętą. Akcjonariuszom i udziałowcom towarzystw, zobowiązanych do publicznego składania rachunków, przysługuje prawo odjęcia, prócz kosztów i odliczeń, 4⁰/₀ wartości nominalnej akcji, względnie udziałów.

Rolnicy mogą sobie ułatwić zeznanie, wykazując jako dochód kwotę, którąby uzyskali w razie wydzierżawienia gruntu (§ 126 rozp. wyk. oraz mój komentarz ust. 18). Kwotę tę niech wypiszą w rubryce: „otrzymano dochód surowy“, a zarazem niech objaśnią słownie jej sposób wyrachowania albo w formie dopisku, zamieszczonego we wzorze, albo na osobnym arkuszu papieru, dołączonym do wypełnionego, urzędowego formularza. Od niej należy potrącić koszty pominięte przy sposobności wypośrodkowania dochodu na podstawie przypuszczenia, że gospodarstwo wydzierżawiono. Takim kosztem potrącalnym, a nieuwzględnionym w tym rachunku, jest amortyzacja budynków. Prócz tych kosztów niech pamiętają o odliczeniach, o oprocentowaniu długów, o podatkach gruntowych i innych.

Właściciel lasu, który wyciął drzewa ponad ilość, określoną w planie gospodarstwa leśnego, lub ponad ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi, winien we własnym, dobrze zrozumianym interesie wykazać osobno ilość, odpowiadającą planowi, względnie naturalnemu przyrostowi, osobno jej przekroczenie, ponieważ przekroczenie uzasadnia niższą podatką (art. 15 ust. 3 i nast. oraz § 28 rozp. wyk.). Formularz przeznaczony osobną rubrykę dla dochodu, pochodzącego z przekroczenia normalnej ilości wyrębu. — Formularz powiada: „z wyrębów leśnych na obszarze...“ Podać należy nie obszar wyrąbanego lasu, lecz obszar lasu wogóle. Jest rzeczą wskazaną obszar wyrębu oznaczyć w osobnym dopisku.

Rolnik, posiadający gospodarstwo, zazwyczaj posiada także dom mieszkalny, zbudowany na gruncie, tworzącym część jego majątku nieruchomego. Wartość użytkowa domu mieszkalnego jest w myśli postanowień ustawy częścią opodatkowanego dochodu. Należy wykazać osobno, poza dochodem z gospodarstwa, jako dochód surowy kwotę, którąby można uzyskać w razie wynajęcia domu, jako koszt: wydatki na konserwację budynku, odpowiednią kwotę tytułem amortyzacji, podatek domowy jako odliczenie i t. d. Dochodem surowym z budynków wynajętych jest czynsz najmu.

Jeżeli nasz rolnik posiada gorzelnię lub wykonuje inny przemysł rolniczy, winien surowy dochód zeń i kosztą uwidocznic osobno w rubrykach ad 3) załącznika do działu I (strona 4 wzoru), a dochód po potrąceniu kosztów w rubryce 3) działu I (str. 1 wzoru). Rubryki 3 i ad 3) przeznaczone są do uwidaczniania dochodu z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych. Należy także wykazywać dochody jednorazowe, np. honorarjum autorskie, które ktoś otrzymał po raz pierwszy w życiu, oraz remuneracje. Jeżeli jednak otrzymują je osoby

nie zajęte stale w przedsiębiorstwie i jeżeli są zarachowane jako procenta od obrotu, od zysków, od kapitału zakładowego, wówczas powinny figurować w rubryce następnej, jako tantjemy, zwiększające dochód opodatkowany, a zarazem, uzasadniające opłatę osobnego podatku. W rubryce dochodu z kapitałów pieniężnych (ad 5) należy także uwzględnić dochód pobrany tytułem procentów od pożyczek państwowych. Procenta te nie są obciążone podatkiem rentowym. Natomiast płaci się od nich podatek dochodowy.

Formularz nie zawiera ani zwrócenia uwagi na ulgę, przyznaną posiadaczom akcji i udziałów, ani osobnej szpalty na wpisywanie ich całego surowego dochodu. Przysługuje im prawo podać jako dochód surowy w rubryce ad 5 c (str. 4 wzoru) kwotę zmniejszoną o 4% wartości nominalnej owych akcji i udziałów. Przypuśćmy, że osoba Z posiada akcje, opiewające na 10.000 Mk, czyli o wartości nominalnej 10.000 Mk, od których wypłacono jej 500 Mk tytułem 5% dywidendy. Tę kwotę uwidacznia w osobnym dopisku, a do szpalty: „otrzymano dochód surowy“ wpisuje 100 Mk (500 — 400). Jeżeli wypłacono jej tylko 300 Mk tytułem 3% dywidendy, wpisuje: — 100 Mk (300 — 400). Wykazuje stratę 100 Mk. Oczywiście nie traci prawa zaliczenia kosztów, obciążających źródło dochodów, np. może potrącić jako koszt 50 Mk, zapłaconych bankowi za schowek, w którym przechowuje swe akcje.

Poprawniej postąpią akcjonariusze i udziałowcy, którzy w rubryce: „otrzymano dochód surowy“ (ad 5 c str. 4 wzoru) wykażą całą kwotę, wypłaconą im przez towarzystwa tytułem dywidendy, którzy potrącenie 4% wartości nominalnej akcji, względnie udziałów, uwidocznia na str. 2 wzoru, odciągając tę kwotę od dochodu opodatkowanego, wyrachowanego bez jej uwzględnienia.

Rubryka następna na str. 4 wzoru obejmuje dochody z uposażeń służbowych. Należy wykazać cały dochód surowy i koszty (np. należności uiszczone przez osobę, otrzymującą pobory służbowe, w biurze pośrednictwa pracy). Różnica nie stanowi kwoty, którą trzeba przenieść na str. 1 wzoru. Zachodzi tutaj doniosły wyjątek od zasady poprzednio ustalonej. Odejmuje się od dochodu surowego koszt 1/10 i wstawia się na stronie pierwszej jako dochód po potrąceniu kosztów, $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$ względnie $\frac{7}{10}$ wspomnianej różnicy. W sprawie zarachowania odliczeń por. § 129 roz. wyk. i mój komentarz, ust. 13. Autorowie wzoru zazwyczaj powołują odnośne przepisy ustawy. W tym wypadku i w poprzednim widocznie przez pomyłkę zapomnieli zwrócić uwagę podatników, wypełniających wzory, na odrębny sposób wypośredkowywania dochodów z dywidend od akcji i udziałów i z uposażeń służbowych. Przypominam, że pomiędzy temi dwoma wypadkami zachodzi doniosła różnica. W pierwszym z nich chodzi o pomniejszenie dochodu surowego, w drugim o zredukowanie do $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, względnie $\frac{7}{10}$ dochodu surowego po potrąceniu kosztów. W drugim pomniejszenie oblicza się niejednokrotnie w stosunku nie do całego dochodu surowego, lecz w stosunku do kwoty mniejszej.

W dziale III. A (str. 2 wzoru) należy wymienić źródła dochodu,

znajdujące się poza granicami okręgu szacunkowego, którego władze uskuteczniają wymiar podatku.

Ad II. Dotąd była mowa o zeznawaniu przez podatników, którzy nie prowadzą prawidłowych ksiąg handlowych. Ci podatnicy, którzy nie mieli rozporządzają, winni na ich podstawie sporządzić bilans i tenże przedłożyć władzom. Wyniki bilansu mogą wpisać do formularzy urzędowych, dołączając bilans jako załącznik. Mogą także nie posługiwać się urzędowym formularzem. Wybór jednej z tych dwóch ewentualności jest rzeczą podrzędną. Chodzi przedewszystkiem o przedłożenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat (por. § 111 rozp. wyk.), a powtórnie o podanie do wiadomości władzy majątku i dochodu, podlegającego opodatkowaniu. Jeżeli w bilansie stan majątku wykazany jest poniżej wartości obrotowej, co zazwyczaj się zdarza, należy zeznać wartość obrotową. Jak już zaznaczyłem, formularz, stawiając to żądanie, jest bardziej zgodny z ustawą, niż rozp. wyk. Z ustawy i komentarza wynika, że czysty zysk bilansowy może być albo równy dochodowi, podlegającemu opodatkowaniu, albo odmienny. Zeznający winien wobec władzy zaznaczyć, czy uważa czysty zysk bilansowy za dochód w rozumieniu ustawy. Jeżeli jest innego zdania, winien przedłożyć wraz z bilansem obrachowanie dochodu opodatkowanego na podstawie szczegółowo wykazanych korektur bilansu. I tak ma prawo wykazać dochód surowy z akcji i udziałów, pomniejszony o 4°/_o ich wartości nominalnej. Ma prawo potrącić od czystego zysku bilansowego część czystego zysku z poprzedniego roku, przeniesioną wówczas na rok następny, ponieważ kwota ta już poprzednio została wliczona do dochodu opodatkowanego. Doliczyć należy fundusze rezerwowe oraz nadzwyczajne odpisy, o ile przedstawiają się jako pomnożenie majątku, niemniej kwoty inwestowane z bieżących wpływów (§ 43 rozp. wyk.). Od dochodu w ten sposób wypośredkowanego towarzystwa zobowiązane do publicznego składania rachunków mogą jeszcze potrącić 4°/_o kapitału zakładowego. Reszta stanowi dochód opodatkowany (art. 21 ustawy).

Ad III. Zdarzyć się może, że podatnik prowadzi prawidłowe księgi handlowe tylko w odniesieniu do części swej działalności zarobkowej. Osoba A jest właścicielem majątku ziemskiego, z którego przychody i koszta nie są zapisywane zgodnie z wymogami poprawnej buchalterji. Równocześnie jest właścicielem gorzelnii lub innej fabryki, której rachunki są zapisywane wyczerpująco i prawidłowo. Należy przedłożyć władzom bilans, rachunek zysków i strat fabryki. Obrachować dochód surowy i koszta dla fabryki w rozumieniu ustawy. Wpisać je do formularza urzędowego, a nadto wpisać do tegoż samego formularza cyfry dochodu surowego i kosztów, wyliczone dla gospodarstwa rolnego, niemniej odliczenia, obejmujące gospodarstwo rolne, a także fabrykę, o ile dane pozycje nie zostały zarachowane jako koszta fabryki. Dodać dochody, koszta i odliczenia. Odjąć koszta i odliczenia od dochodów celem wyrachowania dochodu opodatkowanego z całości gospodarstwa.

Ad IV. Jaki sposób postępowania jest najodpowiedniejszy w razie, gdy należy zeznawać łącznie z własnym dochodem dochód członków

rodziny (art. 11)? Dajmy na to, że osoba A posiada majątek ziemski. Jego żona (Ż) i syn (S) posiadają także majątki ziemskie. Przypuśćmy, że dochód po potrąceniu kosztów osoby A wynosi 200.000 Mk, a odliczenia 50.000 Mk. Dochód po potrąceniu kosztów osoby Ż 180.000 Mk. Jej odliczenia 45.000 Mk. Dochód osoby S 160.000 Mk, odliczenia 40.000 Mk. Wówczas A powinien wpisać na str. 1 formularza jako dochód z nieruchomości gruntowej 540.000, jako odliczenia 135.000. Dochodem opodatkowanym byłaby kwota 405.000 Mk. W dziale III. B str. 3 formularza należy podać, że kwota ta obejmuje dochód opodatkowany osoby Ż 135.000 i osoby S 120.000 Mk. Ten sposób postępowania byłby wynikiem dosłownego stosowania wskazówek formularza. Jednak celem uniknięcia dalszych dochodzeń uważałbym inny sposób postępowania za bardziej wskazany. Osoba A zeznaje na osobnych formularzach dochód własny, żony i syna, poczem sumy wpisuje do czwartego formularza, w stosunku do którego poprzednio wymienione są załącznikami. Przecież władza w myśl postanowień ustawy powinna znać nie tylko cyfrę dochodu opodatkowanego, ale nadto cyfrę dochodu surcowego, kosztów i odliczeń osoby każdej, nie wyłączając żon i synów. Jeżeli A ma zeznawać swoje koszty i odliczenia, dlaczego nie ma zeznawać tych samych cyfr, gdy chodzi o gospodarke żony i syna? Wzór (dział III. B) jest nie tylko sprzeczny z art. 52 ustawy, ale i z istotą rzeczy. Niepodobna ocenić zeznania dochodów, niezawierającego zeznania kosztów i odliczeń.

Ad V. Wzór Nr. 5 przedrukowałem po przeprowadzeniu w nim zmian, wynikających z noweli z 14 czerwca 1921 r., nie objętych wzorem, ogłoszonym przez rząd na podstawie ustawy przed uchwaleniem noweli. Wzór ma wypełnić służbodawca, wypłacający pobory wyższe od minimum egzystencji wolnego od podatku. Winien pobory każdego z członków personalu wykazać na osobnym formularzu. Formularz przewiduje wykazanie poborów, wypłaconych w ciągu całego roku ubiegłego. Problem łatwy do rozwiązania, jeżeli urzędnik lub robotnik, o którego pobory chodzi, pracował wyłącznie w roku ubiegłym u tego służbodawcy, u którego jest obecnie zajęty, który ma zeznawać jego pobory. Ani ustawa, ani rozp. wyk., ani wzór nie dają odpowiedzi na pytanie, co ma zeznać służbodawca, zatrudniający urzędników lub robotników, którzy w roku ubiegłym pracowali także lub wyłącznie u innego służbodawcy? Sądzę, że winni wykazać to, co oni im wypłacili, oraz kwoty, które wedle zeznań personalu tenże personal otrzymał od innych służbodawców, a o ile ci urzędnicy, względnie robotnicy pracowali w roku ubiegłym wyłącznie u innych służbodawców, kwoty, które od nich otrzymali. Należy wziąć za podstawę zeznawania poborów, wypłaconych przez innych służbodawców, informacje dostarczone przez personal. Nie można przecie żądać od przedsiębiorców, ażeby dochodzili, ile inni przedsiębiorcy wypłacali ich personalowi? Informacje personalu muszą także służyć ewentualnie za podstawę potrącenia podatku przez służbodawcę. Obecnie wymierza się robotnikowi, względnie urzędnikowi, podatek od poborów za rok ubiegły. Jeżeli tenże nie pracował przez cały rok, ale, dajmy na to, tylko przez pół roku w za-

mian za płacę w kwocie 100.000 Mk, wówczas przyjmuje się, że jego dochód za rok ubiegły wynosił 200.000 Mk, i wymierza mu się podatek od tej kwoty. Innym podatnikom wymierza się zawsze podatek od dochodu rzeczywiście osiągniętego.

Powiedziałem, że podatek wymierza się od poborów z roku zeszłego. Ministerstwo Skarbu w „Monitorze“ Nr. 102 z 1921 roku oraz w „Dzienniku urzędowym“ z dnia 20 maja 1921 r. ogłosiło okólnik, w którym czytamy: „Art. 90 ust. o podatku dochodowym i majątkowym nakazuje w zasadzie dokonywania potrąceń wedle dzisiejszych bieżących płac. Ponieważ płace w ciągu ostatnich miesięcy wzrosły ogromnie, a podatek, który ma być zapłacony w roku 1921 ma być wymierzony wedle poborów z roku 1920, Ministerstwo zgodziło się, by potrącano ten podatek od mniejszych płac zeszłorocznych“. Wszyscy płacą podatek wedle zeszłorocznych dochodów. Trudno żądać, ażeby ludzie żyjący za plac byli opodatkowani wedle bieżących dochodów. W czasach, gdy zmiany w płacach są małe, podobny stan rzeczy nie raziłby. Inaczej sprawa się przedstawia wobec gwałtownej wyżki płac. Merytorycznie Ministerstwo miało rację. Samo jednak stwierdza, że wydało zarządzenie contra legem. Prawdopodobnie wielce niejasny art. 5 ust. z 14 czerwca 1921 r. jest rodzajem legalizacji zarządzenia, zawartego w powołanym okólniku. Byłoby pożądanem, ażeby nieuchwytnie postanowienia art. 75, 76, 90 ust. o podatku dochodowym i majątkowym, oraz art. 5 ust. z 14 czerwca 1921 zostały ustawowo wyjaśnione.

Z tem zastrzeżeniem można stwierdzić, że należy wymierzać podatek w stosunku do płac zeszłorocznych, oczywiście o ile dany osobnik pobierał płace w zeszłym roku. Jeżeli służbodawca zatrudnia osobę, która w roku poprzednim nie pobierała płacy, winien potrącać jej podatek od poborów z bieżącego roku, biorąc za podstawę pierwsze pobory i zakładając, że te same będzie pobierała przez cały rok. Ewentualne późniejsze wyżki nie wchodzi w rachubę. Jeżeli pierwsza miesięczna płaca wynosiła 50.000 Mk, potrąca się podatek w ratach miesięcznych od dochodu rocznego 600 000 Mk, po zredukowaniu dochodu do $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, względnie $\frac{7}{10}$. Ostatni ustęp objaśnień, zawartych we wzorze 5, przedstawia sprawę odmiennie. Przestał obowiązywać. Obecnie ustaliła się na podstawie wspomnianego okólnika Ministerstwa praktyka, którą skreśliłem.

Zachodzi pytanie, czy — jeżeli wchodzi w grę potrącanie od poborów zeszłorocznych, a wymiaru jeszcze nie uskuteczniliono — czy należy potrącać od pierwszych poborów, czy też wziąć za podstawę rzeczywiście osiągnięte z tem, że, o ile były pobierane przez część roku, będą przeliczone na cały rok? Jeśli się nie mylę, władze podatkowe domagają się potrącania od rzeczywiście osiągniętych, przyczem dochody pobrane za część roku służą pro rata parte za podstawę do wyrachowania dochodu całorocznego.

Wzór Nr. 5 przewiduje zeznanie przez służbodawcę „wynagrodzeń“ personalu, oraz „potrąceń, ciążących na poborach“. Niema rubryki dla obliczenia różnicy tych dwóch kwot. W zasadzie służbodawca

ma potrącać podatek w wysokości, oznaczonej wymiarem, dokonany przez władze podatkowe. Tymczasowo, zanim wymiar nastąpi, ma obowiązek potrącania od „uposażeń i tantjem“ (art. 90) tak, jak gdyby kwoty przezeń wypłacane stanowiły dochód opodatkowany. Kwoty, potrącone przez służbodawcę, stanowią zaliczkę na uiszczenie ostatecznego podatku, boć przecie są obliczane od przypuszczalnego dochodu surowego (rzeczywisty może być inny), od którego należy odjąć koszty i odliczenia, ażeby uzyskać dochód opodatkowany. Wzór przewiduje zeznanie za rok zeszyły dochodu surowego personalu. Kwota ta może, ale nie musi, stanowić cyfrę, od której oblicza się zaliczkę na podatek, boć przecie potrąca się ją nieraz od cyfr inaczej wyrachowanych, bez odejmowania od nich jakichkolwiek kwot tytułem kosztów. Wzór przewiduje zeznanie „potrąceń, ciążących na poborach“. Chodzi o odliczenia według terminologii art. 10 ustawy. Prócz pozycyji wymienionych we wzorze jest jeszcze szereg innych pozycyji, ewentualnie potrącalnych tytułem kosztów przy ostatecznym wymiarze podatku, którego podstawą powinno być zeznanie, dokonane przez personal. Wypełnienie wzoru Nr. 5 przez służbodawcę nie uchyla obowiązku zeznania przez urzędników i robotników swoich dochodów surowych, kosztów i odliczeń. Przecie niejedyn z nich ma poza uposażeniami służbowymi inne dochody. Władza ma obowiązek domagania się tych zeznań i wymierzania podatku na ich podstawie. Wypełnienie cyfr we wzorze Nr. 5 nie daje materiału do obliczania ani zaliczki na podatek, ani podatku. W tym stanie rzeczy zachodzi pytanie, jaki cel ma na myśli władza podatkowa, żądając wypełnienia wzoru Nr. 5? Podejrzewam, że tkwi w tem rezygnacja ze ściągania zeznań od personalu. Prawdopodobnie chodzi o ostateczny wymiar na zasadzie wzoru, wypełnionego przez służbodawców, proceder może uzasadniony, jako ułatwienie teczniczne, atoli formalnie i materjalnie błędny. Formalnie, bo pomija zeznania personalu, materjalnie, bo cyfry wzoru Nr. 5 nie są zupełnym wykazem dochodu surowego, kosztów i odliczeń. Należy zmienić ustawę.

Uważam za wskazane opracowanie na przyszłość innych wzorów zeznań. We wzorze zeznania o majątku trzeba wyraźnie stwierdzić, czy parcele zabudowane mają być osobno szacowane w rubryce „grunta“, czy też łącznie z budynkami. Szczególnie wadliwym jest układ wzoru zeznania o dochodzie. Powtórzone dwukrotnie rozróżnienie dochodu rzeczywistego i wykazanego w zamknięciu rachunkowym jest bezzasadne. Wprowadza w błąd podatników. Zeznawanie dochodu członków rodziny jest obmyślane sprzecznie z ustawą. Domagać się należy zeznania: 1) dochodu surowego, 2) kosztów, 3) odliczeń, 4) ulg w obliczaniu dochodu akcjonariuszów i udziałowców (4% wartości akcji), ewentualnie towarzystw (4% kapitału zakładowego), o ile formularz ma być przez nie wypełniany, a na końcu umieścić rubryki dla ogólnego zestawienia tych cyfr i wyrachowania dochodu opodatkowanego przez odjęcie od pierwszej sumy trzech dalszych. Należy uwzględnić w formularzu specjalne przepisy o opodatkowaniu poborów służbowych.

A. K.

B. Pożyczka przymusowa.

W chwili, gdy kończył się druk poprzednich części tego zeszytu „Praw Państwa Polskiego“, pojawiły się rozporządzenia Ministra Skarbu, zarządzające pobór pożyczki przymusowej na zasadzie ustaw z r. 1920, których tekst zawiera zeszyt IX „Praw Państwa Polskiego“, ogłoszony pod tytułem: „Waluta i Kredyt“ (str. 57, 63). Ponieważ pożyczka przymusowa pomyślana jest w zasadzie jako dodatek do podatku dochodowego i majątkowego, przeto uważałem za wskazane dołączyć wspomniane rozporządzenia Ministra Skarbu do wydawnictwa, obejmującego tenże podatek doch. i maj. Zeznanie majątku poprzednio, praktycznie rzecz biorąc, było podrzędnego znaczenia, ponieważ stopa pod. majątkowego jest niska w porównaniu ze stopą pod. dochodowego. Po zarządzeniu pożyczki przymusowej zeznanie majątku nabrało większej doniosłości, albowiem w zasadzie ma stanowić podstawę wymiaru pożyczki obok dochodu, ustalonego w celu wymiaru podatku dochodowego. Znamię dodatku do podatku dochodowego i majątkowego występuje na jaw w określeniu zarówno podmiotu, jak niemniej przedmiotu pożyczki przymusowej. Zacznę od kilku uwag o osobach (podmiotach), zobowiązanych do pożyczania skarbowi państwowemu.

Rozporządzenie, posiadające moc ustawy (poz. 505 dz. ust. z roku 1921), rozróżnia dwie kategorie obciążonych podatkiem. Do pierwszej zalicza osoby, pociągnięte do zapłaty pożyczki z tytułu posiadanego majątku, do drugiej osoby, pobierające dochód z pracy zarobkowej w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym. Właściciele nieruchomości, kapitałów pieniężnych (papierów wartościowych, praw majątkowych), przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, uiszczają pożyczkę z tytułu posiadania majątku i w stosunku do majątku, a nie w stosunku do dochodu z majątku. Urzędnicy oraz robotnicy, publiczni i prywatni, słowem ludzie, czerpiący dochody z pracy zależnej, niemniej samoistnie zarobkujący, a ile ich zarobek nie polega na użytkowaniu znacniejszego kapitału, a więc przedstawiciele zawodów wolnych, literaci, lekarze, adwokaci, będą pociągnięci do uiszczenia pożyczki z tytułu dochodu. Oba wymienione tytuły nie wykluczają, ale uzupełniają się wzajemnie. Uzasadnieniem, a zarazem miarą udziału w pożyczce jest jedno i drugie: Urzędnik, posiadający majątek, będzie pociągnięty do zapłaty podwójnie, raz stosownie do wysokości posiadanego ma-

jątku, nadto w stosunku do dochodu, pobieranego w charakterze urzędnika (nie w stosunku do całego dochodu).

Pożyczka, wybierana z tytułu posiadania majątku, obciąża: Po pierwsze osoby fizyczne i spadki wakujące, o ile ich majątek przekracza 100.000 Mk. Chodzi o majątek czysty w rozumieniu ustawy o podatku majątkowym, a więc z pominięciem ruchomości, służących do użytku osobistego, o ile ich wartość nie przekracza 300.000 Mk dn. 1 stycznia 1921 r. Są jednak wypadki, w których osoby, posiadające majątek mniejszy niż 100 000 Mk, podlegają pożyczce. Jeżeli ktoś posiada kawałek gruntu o wartości 80 000 Mk, nie ma obowiązku nabycia pożyczki. Atoli w razie, gdy jest współwłaścicielem w połowie kawałka gruntu wartości 160.000 Mk, wówczas musi brać udział w pożyczce, ponieważ „współwłaściciele nieruchomości, jakoteż wierzycielności hipotecznych o czystej wartości przekraczającej 100.000 Mk“ tworzą odrębny i samostanny podmiot podatkowy (§ 4). Wartość współwłasności ma być wyłączona z obliczenia majątku osób fizycznych i prawnych, ma być doliczona do wartości innych współwłasności, aby tym sposobem wydzielić odrębny przedmiot opodatkowania. Powtóre, rozporządzenie nakazuje ściągnąć pożyczkę od osób prawnych, podlegających podatkowi przemysłowemu, względnie zarobkowemu na rok 1921. Podatek majątkowy nie obciąża osób prawnych. Pociągnięto je do zapłaty pożyczki.

Wymiar podatku majątkowego ma być miarodajny dla oznaczenia wysokości kwoty, którą złożyć należy jako pożyczkę. Za majątek osób prawnych „uważa się w regule“ (?) „sumę kapitału zakładowego, tudzież zapasowego i rezerwowego“. Rozporządzenie nakazuje wyraźnie przewalutować nieruchomości, maszyny, narzędzia produkcji, patenty. Przypominam, że ustawa o podatku majątkowym pozostawiła uznaniu władz, czy uskutecznić obliczanie majątku na podstawie bieżących cen, a rozp. wyk. wykluczyło przewalutowanie w § 222, począwszy w § 224. Obowiązuje, o ile chodzi o obciążenie osób prawnych pożyczką.

Prócz osób, dotychczas wymienionych zgodnie z przepisami rozporządzenia z dnia 27 lipca 1921, poz. 505 dz. ust., zobowiązani są do brania udziału w pożyczce wszyscy ci, którzy mają uiścić jej pierwszą ratę wedle rozporządzenia z tej samej daty, poz. następna (506) dz. ust. Wymienieni poprzednio będą pociągnięci do świadczeń później, w terminie nieoznaczonym. Obecnie mają płacić wszyscy płatnicy podatków przychodowych, a więc gruntowych, domowych (domowo-klasowego i domowo-czynszowego), zarobkowych (powszechnego i szczególnego), oraz płatnicy podatku rentowego bez względu na to, czy posiadają majątek w rozumieniu ustawy o podatku majątkowym, czy ich majątek przekracza lub nie przekracza 100.000 Mk, bez względu na to, czy posiadają dochód, czy ewentualny ich dochód płynie z pracy zarobkowej, czy też z innego źródła. Uwolnieni są płatnicy podatku gruntowego, podymnego i domowo-klasowego, o ile ich podatek za r. 1920, względnie ostatnio wymierzony, nie przekracza 50, a w pewnych wypadkach 30 Mk. Nadto osoby prawne, zobowiązane do za-

płaty podatku gruntowego i domowych, nie biorą udziału w pożyczce w stosunku do tych podatków, o ile biorą w niej udział w stosunku do swego kapitału zakładowego. W przeciwnym razie płaciłyby podwójnie.

Osoby, opłacające wymienione pod przychodowe (czyli ich płatnicy), mają uiścić jako pierwszą ratę pożyczki przymusowej wielokrotności podatku, wymierzonego im za rok 1920, względnie wielokrotności ostatniego wymiaru, wyszczególnionego w § 4 rozp. z dnia 27 lipca 1921 (d. u. poz. 506). Rozp. poprzednie nazywa pierwszą ratę zaliczką na pożyczkę przymusową (§ 10). Określenie nie jest trafne, bo nie jest przewidziany zwrot na wypadek, gdyby się okazało, że ten, kto zapłacił pierwszą ratę, nie jest obowiązany do uiszczenia pożyczki, lub że zapłacił więcej, niż na niego wypada z ostatecznego obliczenia. Zapłata pierwszej raty jest świadczeniem samoistnym. Może nie dojść do pobrania drugiej, ale pierwsza w każdym razie należy się skarbowi. Natomiast zapłata zabezpieczenia, o której zaraz będzie mowa, może być uważana za złożenie zaliczki na pożyczkę przymusową.

Pierwszą ratę czyli owe wielokrotności należy uiścić albo przez okazanie obligacji 5% długoterminowej pożyczki z r. 1920, albo przez wykupno obligacji 3% renty państwowej, ewentualnie jednym i drugim sposobem. Kto posiada obligacje 5% długoterminowe, jest wolny od zapłaty aż do kwoty, na którą obligacje opiewają. Nakazano mu złożyć tytułem I raty 50.000 Mk. Posiada obligacje, opiewające na 20.000 Mk. Wystarczy pokryć różnicę, a więc 30.000 Mk. Na równi z okazaniem obligacji rozporządzenie stawia okazanie kwitów ich złombardowania — postanowienie wielce korzystne dla stron, ale bardzo ujemne dla skarbu. Osoba A kupiła obligacje 5%, opiewające na 20.000 Mk, ale złombardowała je równocześnie do maksymalnej, dopuszczalnej granicy 16.000 (80%). Zapłaciła gotówką 4000. Jest dziś wolna od pożyczki przymusowej do kwoty 20 000 Mk.

Ewentualnie należy wykazać się wykupnem 3% obligacji renty, której posiadaczom państwo przyrzeka procent, ale nie zwrot kapitału. Rentę kupuje się gotówką, biletami skarbowymi lub pożyczką 5% krótkoterminową z r. 1920. Jeden i drugi papier przyjmuje rząd w wysokości nominalnej. Na szczęście dla skarbu kupuje się rentę pożyczką krótkoterminową niezłombardowaną, niezastawioną. Niestety kupony od renty są wolne od podatku od kapitałów i rent (nie od dochodowego) i będą w ciągu lat 5 przyjmowane przy uiszczaniu podatków i opłat państwowych. Wlicza się na poczet pierwszej raty kwoty, uiszczone tytułem zabezpieczenia pożyczki. Osoba A uiściła tytułem zabezpieczenia 50.000 Mk. Władze każą jej płacić tytułem pierwszej raty 100 000 Mk. Jest zobowiązana do uiszczenia 50 000, bo 50.000 już złożyła przy sposobności zabezpieczenia.

Art. 7 ust. z dnia 28 paźdź. 1920 w przedmiocie przeprowadzenia pożyczki przymusowej (str. 64 zes. IX „Praw Państwa“ · „Waluta i Kredyt“) opiewa:

„Notariusz, względnie sąd sporządzający akt, mający za przedmiot przeniesienie własności majątków nieruchomości lub uwierzytelniający

na takim akcie podpisy stron, obowiązany jest do pobrania i wniesienia do kasy skarbowej $\frac{1}{5}$ sumy, stanowiącej różnicę między ceną, względnie wartością zbycia nieruchomości, ustaloną w myśl obowiązujących przepisów o opłatach stemplowych (należnościach), a obciążającymi te nieruchomości długami hipotecznymi. Zatrzymaną przez notariusza, względnie sąd, kwotę zalicza się na poczet przypadającej od zbywającego należności z tytułu państwowej pożyczki przymusowej. Potrącenie nie ma miejsca, o ile zbywający wykaże się zaświadczeniem władzy skarbowej, że bądź nie podlega obowiązkowi nabycia pożyczki przymusowej, bądź też obowiązek ten należycie wypełnił.

Wpis prawa własności nieruchomości w księdze publicznej (hipotecznej, gruntowej i t. p.) na podstawie aktu, obejmującego zbycie nieruchomości, nastąpi tylko w razie stwierdzenia, że uczyniono zadość przepisom, zawartym w ustępie poprzednim, co stosuje się odpowiednio także w wypadkach złożenia dokumentów w sądzie, przewidzianych w § 434 austriackiego kodeksu cywilnego.

Przepisy zawarte w ustępach poprzednich, należy stosować również przy spłacie cesyj i wykreśleniu sum hipotecznych“.

Art. 7 obecnie wchodzi w życie z powodu ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego. Zabezpieczenie ma być pobrane przez notariusza lub sąd wedle rozporządzenia tylko w razie przeniesienia nieruchomości, względnie przeniesienia lub całkowitej spłaty wierzytelności hipotecznych aktami inter vivos, a więc nie aktami mortis causa, nie w wypadkach spadkobrania; w razie transakcyj odpłatnych oraz w wypadkach darowizny. Złożenie zabezpieczenia jest warunkiem wpisu na osobę pozbywającą nieruchomość lub wierzytelność hipoteczną, względnie otrzymującą całkowitą spłatę wierzytelności hipotecznej. Kwotę, odpowiadającą $\frac{1}{5}$ ceny zbycia po potrąceniu długów, wolno uiścić obligacjami 5% długoterminowymi (wystarczają kwity złombaradowania), 3% renty, gotówką, biletami skarbowymi, obligacjami 5% krótkoterminowej pożyczki (nie wystarczają kwity złombaradowania). Papiery wartościowe przyjmuje się w ich nominalnej wartości. Sposób uiszczenia jest w zasadzie identyczny ze sposobem zapłaty pierwszej raty pożyczki.

Notariusz, względnie sąd, nie będzie pobierał zabezpieczenia od zbywających, którzy wykażą się zaświadczeniem władzy skarbowej, że nie podlegają obowiązkowi nabycia pożyczki, bądź że obowiązek należycie spełnili, bądź też uzyskali uwolnienie (§ 9 rozp. z 27 lipca 1921, poz. 504). Ministerstwo Skarbu może w wypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących udzielić częściowego lub zupełnego zwolnienia od obowiązku złożenia zabezpieczenia (§ 14 rozp. z 27 lipca 1921, poz. 504).

Kto nie podlega pożyczce? Mojem zdaniem tylko w razie, gdy państwo i związki samorządowe są osobami zbywającymi, odpada obowiązek zabezpieczenia. Okoliczność, że ktoś nie podlega pożyczce na mocy rozporządzenia poz. 505, a więc z powodu braku warunków tamże wymienionych (majątku powyżej 100.000 Mk, pobierania do-

chodu li tylko z pracy zarobkowej), jest obojętną. Rozstrzyga obowiązek uczestniczenia w I racie pożyczki przymusowej, określony w rozp. następnem, poz. 506.

Czy i kiedy uiszczenie pożyczki zwalnia od zabezpieczenia? Przypominam, że zabezpieczenie zwalnia od pierwszej raty pożyczki do wysokości kwoty, uiszczonej tytułem zabezpieczenia. Jeżeli ktoś złożył jako zabezpieczenie 50.000 Mk, a wymierzono mu I ratę w wysokości 100.000 Mk, jego obowiązek świadczenia ogranicza się do 50.000 Mk. Chodzi obecnie o wypadek odwrotny. Właściciel nieruchomości zapłacił tytułem I raty 70.000 Mk. Po uiszczeniu tej kwoty przystępuje do sprzedaży. Czy jest w całości lub w części wolny od zabezpieczenia? Bynajmniej. Musi uiścić w razie sprzedaży całe zabezpieczenie na pokrycie drugiej raty pożyczki. Celem tego obciążenia obrotu nieruchomościami i wierzytelnościami jest zabezpieczenie obu rat pożyczki. Dopiero jeżeli przy sposobności wymiaru drugiej raty pożyczki przymusowej okaże się, że ogólna jej suma (pierwsza i druga rata pożyczki razem wzięte) jest niższa od kwoty zabezpieczenia, wówczas obciążony ma prawo do zwrotu nadpłaty, ale tylko przed uprawomocnieniem się drugiej raty. Musi się spieszyć z żądaniem zwrotu.

Streszczam się. Minister, korzystając z pełnomocnictw sejmowych, 1) nałożył dodatek do podatków przychodowych, nazwany I ratą pożyczki przymusowej, obliczony wedle ich wielokrotności; 2) nałożył podatek na obrót inter vivos nieruchomościami i wierzytelnościami hipotecznymi w celu zabezpieczenia pożyczki; 3) ogłosił w Dzienniku Ustaw zamiar poboru drugiej raty pożyczki, pomyślanej jako dodatek do podatku dochodowego i majątkowego.

1. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 roku o wypuszczeniu 3°/_o renty państwowej z 1921 r., dz ust. Nr. 74, poz. 503.

Na podstawie artykułów 1—4, 9 i 10 ustawy z dnia 16-go lipca 1920 r. w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. z 1920 r. Nr. 67, poz. 455), zarządza się co następuje:

§ 1. Obligacje 3°/_o renty państwowej z r. 1921 wypuszcza się z dniem następującym po zamknięciu zapisów na 5°/_o długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową.

§ 2. 3°/_o renta państwowa 1921 r. wypuszcza się bezterminowo. Spłata jej, względnie konwersja, może nastąpić jedynie na mocy specjalnej ustawy.

§ 3. Obligacje 3°/_o renty państwowej z r. 1921 wypuszcza się w odcinkach po 100, 500, 1000, 5000, 10.000 i 25.000 Mk.

§ 4. Obligacje 3°/_o renty państwowej z r. 1921 są oprocentowane w wysokości 3 od sta rocznie. Wypłata procentów uskutecznia się z dołu, po przedstawieniu właściwych kuponów w terminach półrocznych, w dniach 1 czerwca i 1 grudnia każdego roku, w Centralnej Kasie Państwowej, w Kasach Skarbowych, urzędach podatkowych i Oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

§ 5. Kupony nie przedstawione do opłaty w ciągu lat 5 od dnia ich płatności stają się nieważne.

§ 6. Obligacjom 3°/_o renty państwowej z roku 1921 przysługują wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne, i mogą one być używane dla lokaty kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, jako też kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych, depozytów, oraz dla konwersji innych papierów pupilarnych.

§ 7. Kupony od obligacji 3°/_o renty państwowej 1921 r. są wolne od podatku od kapitałów i rent i będą w ciągu lat 5, od daty ich płatności, przyjmowane przy uiszczaniu podatków i opłat państwowych.

§ 8. Obligacjami 3°/_o renty państwowej winna być, według ich

wartości nominalnej, pokrywana wewnętrzna przymusowa pożyczka państwowa w części nie pokrytej obligacjami 5⁰/₀ długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z r. 1920.

§ 9. Kurs sprzedaży obligacyj 3⁰/₀ renty państwowej 1921 roku uzależnia się od terminu, w jakim te obligacje zostaną sprzedane. Przed terminami, które zostaną określone dla pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, obligacje 3⁰/₀ renty państwowej 1921 r. będą sprzedawane aż do odwołania po kursie emisyjnym o 10⁰/₀ niższym od ich nominalnej wartości, z doliczeniem całkowitej wartości bieżącego kuponu w dniu sprzedaży. Po upływie powyższych terminów kurs sprzedaży będzie podwyższony i wysokość jego zostanie określona osobnym rozporządzeniem.

§ 10. Przy uiszczaniu, w myśl art. 8 ustawy z dnia 27-go lutego 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 21, poz. 115), państwowej pożyczki przymusowej obligacjami 5⁰/₀ krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z roku 1920, przyjmuje się te obligacje według ich wartości nominalnej narówni z gotówką, jako wpłaty na 3⁰/₀ rentę państwową 1921 r., przy równoczesnej opłacie w gotówce wartości bieżącego kuponu od przedstawionych obligacyj do dnia dokonania wpłaty na 3⁰/₀ rentę państwową 1921 r.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 sierpnia 1921 r.

Minister Skarbu: *Steczkowski*.

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 roku w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem b. dzielnicy pruskiej w sprawie wykonania postanowień art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, dz. ust. Nr. 74, poz. 504.

Na zasadzie art. 7 i 14 ustawy z dnia 28 października 1920 roku w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zabezpieczenie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, określone w art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r., dotyczy transakcyj umownych, których następstwem jest przeniesienie własności majątków nieruchomości, tudzież spłata, lub przeniesienie własności wierzytelności hipotecznych, z wyjątkiem wierzytelności hipotecznych instytucyj kredytowych, których zobowiązania posiadają bezpieczeństwo pupilarne.

§ 2. Zabezpieczeniu (§ 1) podlega zawsze państwowa pożyczka przymusowa, przypadająca na zasadzie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o wewnętrznej przymusowej pożyczce państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455) od osoby zbywającej majątek nieruchomy lub wierzytelność hipoteczną, chociażby nawet zabezpieczenie złożyła nie wprost wspomniana osoba, lecz na jej rachunek i w jej zastępstwie osoba inna.

§ 3. Zabezpieczenie pożyczki przymusowej określone w art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692) należy skutecznić:

1) bądź przez wykazanie się obligacjami 5% długoterminowej pożyczki państwowej z 1920 r. lub obligacjami 3% renty państwowej z 1921 r. w wysokości odpowiadającej kwocie zabezpieczenia, określonej w myśl art. 7 powołanej ustawy.

Obligacje te winny być przedstawione notariuszowi, względnie sądowi, wraz ze wszystkimi niezapadłymi jeszcze kuponami, celem wycięcia kuponu zapadłego w drugim półroczu 1925 r. w trybie wskazanym w § 4 niniejszego rozporządzenia.

Do pokrycia zabezpieczenia nadają się tylko takie obligacje, których kupony w myśl powyższego nie zostały jeszcze wycięte;

2) bądź przez złożenie gotówki, biletów skarbowych lub obligacji 5% krótkoterminowej pożyczki państwowej z 1920 r. wraz z wszystkimi niezapadłymi kuponami, w wysokości odpowiadającej kwocie zabezpieczenia, określonej w myśl art. 7 powołanej ustawy.

Na poczet zabezpieczenia zaliczoną będzie pierwsza rata pożyczki przymusowej, przypadająca od obiektu majątkowego, będącego przedmiotem transakcji (§ 1), a wymierzona na imię osoby, wskazanej w § 2, i wedle zaświadczenia kasy skarbowej (urzędu podatkowego) rzeczywiście pokryta.

§ 4. Jeżeli zabezpieczenie będzie uskutecznione w trybie, określonym w § 3 ustęp 1, notariusz, względnie sąd, wskazany w art. 7 część pierwsza ustawy z dnia 28 października 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), zapisze je do kontroli, ułożonej według załączonego wzoru 1, w dwóch egzemplarzach (w rubrykach 1—4, tudzież 10 względnie 11) i wytnie zapadający w drugim półroczu 1925 r. kupon każdej obligacji.

Obligacje należy, po wycięciu kuponu, bezzwłocznie doręczyć osobie zbywającej majątek nieruchomy, względnie wierzytelność hipoteczną wraz z wierzytelnym, wolnym od opłaty stemplowej wyciągiem wspomnianej kontroli, jako dowodem uskutecznienia zabezpieczenia.

Wycięte zaś kupony złoży notariusz, względnie sąd, do depozytu

kasy skarbowej (urzędu podatkowego), w której (którego) okręgu ma siedzibę, w porządku wskazanym w § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 lipca 1920 r., zawierającego przepisy wykonawcze dla obszaru b. zaboru rosyjskiego w przedmiocie opodatkowania spadków i darowizn (dz. ust. R. P. Nr. 78, poz. 524), przyczem będą analogicznie stosowane przepisy § 6 część druga i § 7 niniejszego rozporządzenia.

O ile obligacje 5% długoterminowej pożyczki państwowej z 1920 r. nie mogą być przedstawione notariuszowi, względnie sądowi, z powodu, że zgodnie z obowiązującymi w tym względzie przepisami zostały zlombardowane lub złożone na zabezpieczenie otwartego kredytu w Polskiej Kasie Pożyczkowej, w krajowych bankach dewizowych lub też w ich oddziałach, znajdujących się w obrębie granic Rzeczypospolitej Polskiej, instytucje te, na żądanie strony interesowanej, same wytną kupon każdej obligacji zapadający w drugim półroczu 1925 r., włożą wycięty kupon do odnośnej obligacji, a na odwrotnej stronie kwitu lombardowego (zaświadczenia zastawniczego), w którym winien być uwidoczniiony numer i wartość nominalna każdej dotyczącej obligacji, zamieszczą następującą adnotację:

„Zużytkowano dla pożyczki przymusowej pod pozycją księgi

..... dnia

Podpisy“

pieczęć.

Fakt wycięcia kuponów należy uwidocznic w księdze lombardu, a następnie wręczyć stronie kwit lombardowy (zaświadczenie zastawnicze).

Wręczenie kwitu (zaświadczenia), zawierającego wspomnianą adnotację, notariuszowi, względnie sądowi, ma taki sam skutek, jak okazanie oryginalnych obligacyj, z tem, że notariusz, względnie sąd, wypełni w tych wypadkach rubryki 1—4 tudzież 12 i 13 kontroli (wzór 1), a następnie postąpi w trybie, wskazanym w części trzeciej niniejszego paragrafu.

Wspomnianym instytucjom wolno jednak zamieszczać powyższą adnotację na kwicie lombardowym (zaświadczeniu zastawniczym) tylko jednocześnie z wycięciem kuponów obligacyj. Gdyby zatem na obligacje, których kupony zostały już wycięte, miał być wydany z jakiegokolwiek powodu nowy kwit lombardowy (zaświadczenie zastawnicze), to na kwicie (zaświadczeniu) takim nie wolno już powtórnie zamieszczać wspomnianej adnotacji, a to pod rygorem skutków, przewidzia-

nych w art. 101 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. ust. R. P. Nr. 82, poz. 550).

§ 5. Władza podatkowa I instancji bezwłocznie, po otrzymaniu kontroli, sprawdzi (§ 7) w kasie skarbowej (urzędzie podatkowym), czy zabezpieczenia, złożone w trybie wskazanym w § 3 ustęp pierwszy, względnie w § 4, wedle znajdujących się w kasie kuponów, względnie kwitów (zaświadczeń) lombardowych, zostały rzeczywiście pokryte, przedziurkuje kwity (zaświadczenia) lombardowe, a następnie wezwie osoby, wskazane w rubryce 3 kontroli, do odbioru kuponów, względnie kwitów (zaświadczeń) lombardowych, z kasy skarbowej (urzędu podatkowego).

§ 6. O ile zabezpieczenie będzie złożone w trybie określonym w § 3 ustęp drugi, notariusz, względnie sąd, pobierze je i zapisze do kontroli wspomnianej w paragrafie poprzednim (w rubrykach 1—4, tudzież 6, względnie 7 lub 8) oraz wyda osobie zbywającej (§ 2) wiarygodny, wolny od opłaty stemplowej, wyciąg z kontroli, jako dowód złożonego zabezpieczenia, poczem wpłaci pobrane z tego tytułu kwoty do kasy skarbowej (urzędu podatkowego), w której (którego) okręgu ma siedzibę, w porządku wskazanym w § 92 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 lipca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 78, poz. 524).

Przy każdej wpłacie należy złożyć kasie skarbowej (urzędowi podatkowemu) oba egzemplarze kontroli (wzór 1).

§ 7. Kasa skarbową (urząd podatkowy) pobierze i stwierdzi wpłaty uskutecznione przez notariusza, względnie sąd, w obu egzemplarzach kontroli (wzór 1, w rubryce 9, względnie 14), przy każdej odnośnej pozycji zapisze każdą zaświadczoną przez siebie pozycję na rachunek depozytowy władzy podatkowej I instancji swego okręgu, wydając wpłacającemu pokwitowanie na zasadach ogólnych, poczem jeden egzemplarz kontroli zatrzyma u siebie i przechowa w porządku numeracji (§ 10) oddzielnie dla każdego notariusza, względnie sądu, a drugi egzemplarz prześle władzy podatkowej I instancji swego okręgu.

§ 8. Władza podatkowa I instancji zarządzi w swoim czasie zaliczenie zabezpieczenia (§ 3), wykazanego w kontroli (wzór 1), na poczet obu rat pożyczki przymusowej, wspomnianych w art. 7 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o wewnętrznej przymusowej pożyczce państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455), a przypadających od zbywających (§ 2), o ile zaś sama nie jest właściwą do dokonania rozkładu

pożyczki przymusowej dla osoby zbywającej, przesle bezzwłocznie wyciąg z kontroli władzy właściwej.

Jeżeli ogólna suma pożyczki przymusowej, przypadająca od osoby zbywającej (§ 2), będzie niższą od kwoty zabezpieczenia, złożonego w trybie wskazanym w § 3 ustęp 2 i § 6, władza podatkowa I instancji, właściwa do określenia drugiej raty pożyczki przymusowej dla wspomnianej osoby, spowoduje, na żądanie płatnika, zwrot nadpłaty przed uprawomocnieniem się wymiaru drugiej raty pożyczki przymusowej. Po tym terminie zwrot nadpłaty nie będzie mógł nastąpić.

§ 9. Notariusz, względnie sąd, wciągnie do kontroli każdy akt dotyczący transakcyj umownych, określonych w § 1, a więc także akty, przy których zabezpieczenie nie będzie pobrane z powodu, że zbywający wykaże się zaświadczeniem władzy skarbowej, że bądź nie podlega obowiązkowi nabycia pożyczki przymusowej, bądź obowiązek ten należycie spełnił, bądź też uzyskał uwolnienie od obowiązku złożenia zabezpieczenia w myśl § 14 niniejszego rozporządzenia (rubryka 5 kontroli).

§ 10. Numeracja (rubryka 1 kontroli) winna być dla każdego roku kalendarzowego oddzielna i nieprzerwana.

§ 11. W każdym akcie, dotyczącym transakcyj umownych, określonych w § 1, notariusz, względnie sąd, winien stwierdzić fakt pobrania zabezpieczenia i sposób jego obliczenia i złożenia (§ 3), bądź też powód niepobrania zabezpieczenia (§ 9).

§ 12. Przy rewizjach w przedmiocie opłat stemplowych, funkcjonariusze, delegowani do tych czynności, winni zwracać baczną uwagę na to, czy przepisy art. 7 ustawy z dnia 27 października 1920 roku (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), oraz przepisy niniejszego rozporządzenia były ściśle przestrzegane, a o każdym dostrzeżonym naruszeniu tych przepisów winni bezzwłocznie zawiadomić właściwą władzę podatkową I instancji, a to pod rygorem skutków wspomnianych w art. 105 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 82, poz. 550).

§ 13. W razie naruszenia przepisów art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. o przeprowadzeniu wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), względnie przepisów niniejszego rozporządzenia, winni pociągnięci będą do odpowiedzialności w trybie wskazanym w art. 104 ustawy z dnia 16-go lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. ust. R. P. Nr. 82, poz. 550).

§ 14. Ministerstwo Skarbu może w wypadkach, na szczególne

uwzględnienie zasługujących, udzielić częściowego lub zupełnego zwolnienia od obowiązku złożenia zabezpieczenia.

Prośby o takie ulgi należy wносить do władzy skarbowej II instancji, która po sprawdzeniu danych przedkłada je wraz z swym wnioskiem Ministerstwu Skarbu do decyzji.

Minister Skarbu: w z. *Weinfeld*. Minister Sprawiedliwości: *Sobolewski*. Minister b. dzielnicy pruskiej: *Dr J. Trzcinski*.

3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 roku o rozkładzie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej dz. ust. Nr. 74, poz. 505.

Na zasadzie art. 10 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455) tudzież art. 14 ustawy z dnia 28 października 1920 roku w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692) zarządza się co następuje:

Osoby obowiązane do pokrycia pożyczki przymusowej.

§ 1. Do pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej należy pociągnąć:

A) z tytułu posiadanego majątku:

1) osoby fizyczne jakoteż spadki wakujące (nie objęte), podlegające na zasadzie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. ust. R. P. Nr. 82, poz. 550) państwowemu podatkowi majątkowemu na okres wymiarowy 1921/23,

2) osoby prawne, podlegające państwowemu podatkowi przemysłowemu, względnie zarobkowemu na rok 1921.

Spółki jednak wymienione w art. 22 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym podlegają pożyczce przymusowej, jako samoistny podmiot podatkowy, tylko w wypadkach określonych w § 4 niniejszego rozporządzenia.

B) Z tytułu dochodu płynącego z pracy zarobkowej:

Osoby fizyczne, podlegające na zasadzie powołanej ustawy, tudzież ustawy z dnia 14 czerwca 1921 r. w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i majątkowego na rok podatkowy 1921 (dz. ust. Nr. 54, poz. 341), państwowemu po-

datkowi dochodowemu na rok 1921 od dochodów, osiągniętych z uposażeń służbowych, z pracy najemnej, z tantjem, jakoteż z zawodów wyzwolonych (np. z praktyki lekarskiej, adwokatury i t. p.), tudzież z wszelkiego rodzaju rzemioł i wogóle z wszelkiego rodzaju zatrudnień zarobkowych (np. pośrednictwo, maklerstwo i t. p.), opartych przeważnie na pracy, a nie na kapitale.

Zwolnienia.

§ 2. Od obowiązku pokrycia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej są wolne:

- 1) Państwo tudzież związki samorządowe,
- 2) osoby wymienione w § 1 ustęp A) niniejszego rozporządzenia, o ile majątek ich nie przynosi 100 000 Mk.

Odnośnie do osób, wyszczególnionych w § 1, ustęp B) niniejszego rozporządzenia, będą wydane odrębne zarządzenia.

Przedmiot i podstawa wymiaru.

§ 3. Wymiar podatku majątkowego, dokonany na podstawie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (dz. ust. R. P. Nr. 82, poz. 550), będzie służył za podstawę do oznaczenia przedmiotu i wartości majątku osób, wymienionych w § 1, ustęp A) punkt 1 w sposób, który zostanie określony dla rozkładu pożyczki przymusowej w osobnym rozporządzeniu wykonawczem. W każdym razie wprowadza się następujące zmiany:

Od szacunku, ustalonego przy wymiarze podatku majątkowego, odlicza się wartość udziału w nieruchomościach, jakoteż wierzytelnościach hipotecznych, będących wspólną własnością kilku osób, lub też spółek, wymienionych w art. 22 powołanej ustawy; nadto potrąca się także wartość udziału w długach, obciążających takie nieruchomości, względnie wierzytelności hipoteczne — pod warunkiem, że łączna czysta wartość wszystkich udziałów w takiej wspólnej nieruchomości, względnie w takiej wspólnej wierzytelności hipotecznej, przekracza 100.000 Mk.

Odnośnie do sposobu traktowania przy obliczaniu pożyczki przymusowej przedmiotów majątkowych, wymienionych w art. 121, ustęp 1 powołanej ustawy, jeśli wartość ich nie przynosi 300.000 Mk, będą wydane odrębne zarządzenia.

§ 4. Współwłaściciele nieruchomości, jakoteż wierzytelności hipotecznych, o czystej wartości przekraczającej 100.000 Mk, biorą udział w realizacji wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej jako od-

rębny i samoistny podmiot podatkowy, na imię którego dokonywa się rozkładu teje pożyczki, przypadającej od takich przedmiotów majątkowych.

Wartość wspomnianych przedmiotów majątkowych (ogólna i czysta) ustala się przez zesumowanie wartości (ogólnej i czystej) wszystkich udziałów ustalonych przez Komisje szacunkowe, wspomniane w art. 135 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, przy wymiarze podatku majątkowego na okres wymiarowy 1921/23 dla wszystkich uczestników.

Gdyby z jakiegokolwiek bądź powodu udział jakiś został pominięty przez Komisję szacunkową przy wymiarze podatku majątkowego, wartość takiego udziału ustala się w stosunku do udziałów oszacowanych dla podatku majątkowego.

Przepisy niniejszego paragrafu stosują się także w wypadkach, w których chodzi o nieruchomości lub wierzytelności hipoteczne, będące własnością spółek wymienionych w art. 22 powołanej ustawy.

§ 5. Za podlegający pożyczce przymusowej majątek osób, wymienionych w § 1, ustęp A) punkt 2 niniejszego rozporządzenia, uważa się w regule sumę kapitału zakładowego (akcyjnego, udziałowego, składkowego i t. p.), tudzież zapasowego i rezerwowego, uwidocznioną w sprawozdaniu za rok operacyjny 1920, względnie, o ile rok operacyjny nie schodzi się z rokiem kalendarzowym 1920, w sprawozdaniu za rok gospodarczy 1919/20, lub też, o ile osoba prawna rozpoczęła działalność, na zysk obliczoną, dopiero w 1921 r., w sprawozdaniu za rok operacyjny 1921, względnie za rok gospodarczy 1921/22.

O ile jednak osoby wspomniane posiadają nieruchomości, maszyny, narzędzia produkcji lub patenty, nabyte przed rokiem 1920, należy wyrażoną w sprawozdaniu wartość bilansową tych przedmiotów przewalutować drogą pomnożenia jej przez następujące współczynniki:

- a) o ile nabycie nastąpiło przed 1 stycznia 1916 r. — przez 5;
- b) o ile nabycie nastąpiło w czasie od 1 stycznia 1916 roku do 31 grudnia 1918 r. — przez 3;
- c) o ile nabycie nastąpiło w r. 1919 — przez 2.

A więc, na przykład: suma kapitału zakładowego, zapasowego i rezerwowego wynosi 10,000.000 Mk: do stanu czynnego sprawozdania wciągnięto nieruchomość, nabytą w r. 1912, z kwotą 2,000.000 Mk. Kwotę pożyczki przymusowej oblicza się w następujący sposób: od kwoty 10,000 000 Mk odlicza się kwotę 2,000.000 Mk — pozostaje 8,000.000 Mk, do tej kwoty dolicza się iloczyn $2,000.000 \times 5 = 10,000.000$

Mk — ogólna zatem kwota majątku podlegającego pożyczce przymusowej wynosi 18,000.000 Mk.

Postanowienia jednak ustępu poprzedniego nie mają zastosowania, o ile kapitał zakładowy został już za zgodą Ministra Skarbu przewalutowany, a powstała wskutek tego nadwyżkę kapitału uwidocznił już w sprawozdaniu za rok operacyjny 1920, względnie 1919/20.

Wartość majątku osób prawnych, obliczona w trybie wskazanym w częściach poprzednich niniejszego paragrafu, nie może być jednak niższą, niż wartość skapitalizowana na podstawie 25-krotności przeciętnego rocznego zysku, przyjętego za podstawę wymiaru podatku procentowego od zysku, względnie szczególnego podatku zarobkowego za lata podatkowe 1919/21.

Za kapitał zakładowy instytucyj kredytowych, emitujących listy zastawne lub obligacje, a nie posiadających kapitału zakładowego, uważa się celem uniknięcia szacowania poszczególnych części składowych własnego majątku 5⁰/₀ emitowanych listów zastawnych, względnie obligacyj.

Kapitał zakładowy przedsiębiorstw, należących do osób prawnych, których zarządy znajdują się poza obszarem Rzeczypospolitej, określa się wedle przepisów, zawartych w ostatniej części art. 21 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

§ 6. Podlegający pożyczce przymusowej dochód osób, wymienionych w § 1, ustęp B) niniejszego rozporządzenia, określa się w wysokości, ustalonej na zasadzie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, tudzież ustawy z dnia 14 czerwca 1921 r. w przedmiocie unormowania podstaw wymiaru państwowego podatku dochodowego i podatku majątkowego na rok podatkowy 1921 (dz. ust. Nr. 54, poz. 341) dla wymiaru podatku dochodowego na rok 1921 dla tychże osób, przyczem w rachubę wchodzi tylko źródła podatkowe, wymienione w § 1 ustęp B) niniejszego rozporządzenia, a przyjęte przez wspomniane Komisje przy wymiarze powołanego podatku.

§ 7. Jeżeli osoba fizyczna posiada majątek, podlegający pożyczce przymusowej na zasadzie § 1, ustęp A), punkt 1 i § 3 niniejszego rozporządzenia, a nadto osiąga dochód, podlegający tejże pożyczce na zasadzie § 1 ustęp B) i § 6 niniejszego rozporządzenia, będzie dwukrotnie pociągnięta do realizacji pożyczki przymusowej, a to raz z tytułu posiadanego majątku, drugi raz z tytułu osiągniętego dochodu,

o ile oczywiście majątek, względnie dochód, przenosi minimalną granicę, wolną od pożyczki przymusowej (§ 2).

Stawki pożyczki przymusowej.

§ 8. Pożyczkę przymusową, przypadającą od wartości majątku (§ 1, ustęp A) niniejszego rozporządzenia), oblicza się wedle się następującej taryfy:

St o p i e ń	Od wartości majątku	Kwota pożyczki przymusowej Mkp
1 ponad	100.000 do 110.000	2.000
2 "	110.000 „ 120.000	2.200
3 "	120.000 „ 130.000	2.400
4 "	130.000 „ 140.000	2.600
5 "	140.000 „ 160.000	3.200
6 "	160.000 „ 180.000	3 700
7 "	180.000 „ 200.000	4.400
8 "	200.000 „ 240.000	5.500
9 "	240.000 „ 280.000	6.700
10 "	280.000 „ 320.000	8.000
11 "	320.000 „ 360.000	9 300
12 "	360.000 „ 400.000	10.800
13 "	400.000 „ 450.000	12.600
14 "	450.000 „ 500.000	14 500
15 "	500.000 „ 550.000	16.500
16 "	550.000 „ 600.000	18.600
17 "	600.000 „ 650.000	20.800
18 "	650.000 „ 700.000	23 100
19 "	700.000 „ 750 000	25 500
20 "	750.000 „ 800.000	28.000
21 "	800.000 „ 850.000	30.600
22 "	850.000 „ 900 000	33.300
23 "	900.000 „ 950 000	36.100
24 "	950.000 „ 1,000.000	39 000
25 "	1,000.000 „ 1,100.000	44.000
26 "	1,100.000 „ 1,200.000	52.800
27 "	1,200.000 „ 1,300.000	62 400
28 "	1,300.000 „ 1,400.000	72.800
29 "	1,400.000 „ 1,500 000	84 000
30 "	1,500.000 „ 1,600.000	96.000
31 "	1,600.000 „ 1,700 000	108.800
32 "	1,700.000 „ 1,800.000	122.400
33 "	1,800.000 „ 1,900.000	136.800
34 "	1,900.000 „ 2,000.000	152.000
35 "	2,000.000 „ 2,100.000	168.000
36 "	2,100.000 „ 2 200.000	184.800
37 "	2,200.000 „ 2,300.000	202.400
38 "	2,300 000 „ 2,400 000	220.800
39 "	2,400.000 „ 2,500.000	240.000
40 "	2,500.000 „ 2,600.000	260.000
41 "	2,600.000 „ 2,700 000	280.800
42 "	2,700.000 „ 2,800 000	307.400
43 "	2,800.000 „ 2,900.000	324 800

St o p i e ń	Od wartości majątku	Kwota pożyczki przymusowej Mkp
44 ponad	2,900.000 do 3,000 000	348.000
45 „	3,000 000 „ 3,100.000	372 000
46 „	3,100.000 „ 3,200.000	396.800
47 „	3,200 000 „ 3,300 000	422.400
48 „	3,300.000 „ 3,400.000	448.800
49 „	3,400.000 „ 3,500 000	476 000
50 „	3,500 000 „ 3,600 000	504.000
51 „	3,600.000 „ 3 700.000	532.800
52 „	3,700.000 „ 3,800.000	562.400
53 „	3,800.000 „ 3,900.000	592.800
54 „	3,900.000 „ 4,000.000	624.000
55 „	4,000 000 „ 4,100.000	656 000
56 „	4,100.000 „ 4,200.000	688 800
57 „	4,200 000 „ 4,300.000	722.400
58 „	4,300.000 „ 4,400 000	756 800
59 „	4,400.000 „ 4,500.000	792.000
60 „	4,500.000 „ 4,600.000	828 000
61 „	4,600.000 „ 4,700.000	864.800
62 „	4,700.000 „ 4,800.000	902 400
63 „	4,800.000 „ 4,900 000	940 800
64 „	4,900.000 „ 5,000 000	980.000
65 „	5 000.000	20% wartości majątku.

§ 9. Jeżeli w skład podlegającego pożyczce przymusowej majątku płatników, wymienionych w § 1 ustęp A) punkt 1 niniejszego rozporządzenia, wchodzi udział w majątku osób prawnych (§ 1 ustęp A) punkt 2) pociągniętych do pożyczki przymusowej, oblicza się na żądanie płatnika od ogólnej sumy pożyczki przymusowej, obciążającej tegoż płatnika, przypadającą stosunkowo na ten udział kwotę pożyczki przymusowej.

Bliższe w tym względzie postanowienia będą osobno wydane.

Zaliczka na pożyczkę przymusową.

§ 10. Na poczet pożyczki przymusowej, przypadającej od płatników, wymienionych w § 1 ustęp A) punkty 1 i 2 niniejszego rozporządzenia, będzie pobrana zaliczka (pierwsza rata), której rozkład, wysokość i pobór określi oddzielne rozporządzenie Ministra Skarbu.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu: w z. *Weinfeld*.

4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 27 lipca 1921 roku o poborze pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej dz. ust. Nr. 74, poz. 506.

Na zasadzie art. 10 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. w przedmiocie wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67

poz. 455) tudzież art. 14 ustawy z dnia 28 października 1920 roku w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692) zarządza się co następuje:

Podmioty pożyczki przymusowej.

§ 1. Osoby fizyczne i prawne obowiązane do opłacania państwowych podatków bezpośrednich, wyszczególnionych w § 3 niniejszego rozporządzenia, winny w trybie, wskazanym w paragrafach następnych, nabyć pierwszą ratę wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej, ustanowionej ustawą z dnia 16 lipca 1920 r. o wewnętrznej przymusowej pożyczce państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455).

§ 2. Państwo tudzież związki samorządowe zwolnione są od udziału w pożyczce przymusowej.

Od obowiązku pokrycia pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej są nadto zwolnieni płatnicy, których roczna należność w podatkach wymienionych w § 3 ustęp I lit. *a* i ustęp II lit. *a*, obliczana za zasadzie ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu i podwyższeniu podatków gruntowych i podymnego na obszarze b. Król. Kongresowego (dz. ust. R. P. Nr. 71, poz. 477), względnie na zasadzie ustaw z dnia 14 lipca 1920 r. o podwyższeniu podatku gruntowego na obszarze b. zaboru austriacko-węgierskiego (dz. ust. R. P. Nr. 61, poz. 389) i z dnia 16 lipca 1920 r. o podwyższeniu podatku domowo-klasowego na obszarach b. zaboru austriacko-węgierskiego (dz. ust. R. P. Nr. 70, poz. 469) nie przenosi 50 Mk, tudzież płatnicy, których roczna należność w podatku, wymienionym w § 3 ustęp II lit. *c* l. 1 nie przenosi 30 Mk.

§ 3. Do pokrycia pierwszej raty wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej należy pociągnąć:

I. W b. dzielnicy rosyjskiej:

- a) płatników podatku gruntowego i podymnego,
- b) płatników państwowego podatku od nieruchomości miejskich,
- c) 1) płatników zasadniczego podatku przemysłowego od przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, nie obowiązanych do publicznego składania sprawozdań, z wyjątkiem podatku od zajęć osobistych, tudzież podatku od handlu rozwozowego, obnośnego i jarmarcznego,
- 2) płatników podatku dodatkowego przemysłowego od przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania sprawozdań,
- d) płatników podatku hipotecznego.

II. W b. dzielnicy austriackiej:

a) płatników podatku gruntowego na całym obszarze, oraz domowo-klasowego, płatnego i idealnego, pobieranego poza miastami i miasteczkami, wymienionemi w ustawach krajowych b. Królestwa Galicji (z dnia 13 marca 1889, Nr. 24 dz. ust. kraj., i z dnia 3 lipca 1896 Nr. 51 dz. ust. kraj.),

b) płatników podatku domowo-czynszowego, płatnego i idealnego, na całym obszarze, oraz podatku domowo klasowego, płatnego i idealnego, pobieranego w wspomnianych wyżej miastach i miasteczkach,

c) płatników: 1) powszechnego podatku zarobkowego od przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, z wyłączeniem podatku od zajęć osobistych, tudzież podatku od przedsiębiorstw domokrażnych i wędrownych; 2) szczególnego podatku zarobkowego,

d) płatników podatku rentowego, wymierzonego na podstawie zeznań.

§ 4. Na zasadzie części 1 art. 7 ustawy z 16 lipca 1920 r. o wewnętrznej przymusowej pożyczce państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455), Ministerstwo Skarbu ustala mnożnik dla każdej kategorii podatku, wymienionej w paragrafie poprzednim, w wysokości następującej:

A. Na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej:

a) dla podatku gruntowego i podymnego, obliczonych w myśl ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 71, poz. 477)—48.

b) dla państwowego podatku od nieruchomości miejskich — 48,

c) dla zasadniczego podatku przemysłowego, wspomnianego w § 3 ustęp 1, lit. c 1), obliczonego wedle stawek, wprowadzonych ustawą z dnia 6 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu ustaw i rozporządzeń o podatku przemysłowym (dz. ust. R. P. Nr. 66, poz. 437),

dla przedsiębiorstw handlowych — 20;

” ” przemysłowych — 15;

2) dla podatku od kapitału przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania sprawozdań, a obliczonego w tym celu wedle stawki, wprowadzonej w art. 11 ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. (dz. ust. R. P. Nr. 66, poz. 437) — 20;

d) dla podatku hipotecznego — 4;

B. Na obszarze b. dzielnicy austriackiej:

a) dla podatków gruntowego na całym obszarze, oraz domowo-klasowego, płatnego i idealnego, pobieranego poza miastami i mia-

steczkami, podpadającymi pod przepisy ustaw krajowych b. Królestwa Galicji (z dnia 13 marca 1889 r. Nr. 24 dz. ust. kraj. i z dnia 3 lipca 1896 Nr. 51 dz. ust. kraj.), a obliczonych w myśl ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o podwyższeniu podatku gruntowego (dz. ust. R. P. Nr. 61, poz. 389) i ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podwyższeniu podatku domowo-klasowego (dz. ust. R. P. Nr. 70, poz. 469) — 56,

b) 1. dla podatku domowo-czynszowego, płatnego i idealnego, pobieranego w mieście Lwowie — 9;

2. dla podatku domowo-czynszowego, płatnego i idealnego, pobieranego na pozostałym obszarze Izby skarbowej lwowskiej, tudzież na obszarze Izby skarbowej krakowskiej — 12;

3. dla podatku domowo-klasowego, płatnego i idealnego, pobieranego w miastach i miasteczkach, podpadających pod przepisy ustaw krajowych b. Królestwa Galicji (z dnia 13 marca 1889 Nr. 24 dz. ust. kraj. i z dnia 3 lipca 1896 Nr. 51 dz. ust. kraj.), a wymierzonego na zasadzie ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podwyższeniu podatku domowo-klasowego (dz. ust. R. P. Nr. 70, poz. 469) — 28;

c) 1. dla powszechnego podatku zarobkowego, wspomnianego w § 3 ustęp II, lit. c. 1—17;

2. dla szczególnego podatku zarobkowego, obliczonego w tym celu w myśl § 100 austriackiej ustawy z dnia 25 października 1896 r. dz. ust. Nr. 220 o bezpośrednich podatkach osobistych w wysokości minimalnej od kapitału zakładowego — 90;

d) dla podatku rentowego, wymierzonego na podstawie zeznań — 16.

Postanowienia, zawarte w części A. i B. niniejszego paragrafu pod lit. a) i b) nie stosują się do przedsiębiorstw sprawozdawczych, pociągniętych w myśl części A. lub B. lit. c. 2 do pokrycia pożyczki przymusowej w stosunku do ich kapitału zakładowego.

§ 5. Kwotę pierwszej raty pożyczki przymusowej, przypadającą od płatnika, oblicza się przez pomnożenie kwoty każdej wymierzonej mu za rok 1920, względnie za rok gospodarczy 1919/20, ewentualnie obliczonej w tym celu wedle stanu z dnia 31 grudnia 1920 r. kategorii podatku (§ 3), przez odnośny mnożnik (§ 4). W celu obliczenia zatem pożyczki przymusowej, przypadającej od przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania sprawozdań, wedle wysokości podatku od kapitału (§ 4 A. lit. c. 2), względnie szczególnego podatku zarobkowego (§ 4 B. lit. c. 2), należy na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej obliczyć podatek od kapitału, bez potrącenia kwoty zasadniczego podatku przemysłowego, na obszarze zaś b. dzielnicy austr. podatek minimalny, bez względu na wysokość szczególnego podatku zarobkowego.

O ile wymiary podatków wymienionych w § 4 w ustępach A. i B lit. a) i b) c) I. d) nie zostały za rok 1920 jeszcze uskutecznione, na leży za podstawę obliczenia pierwszej raty przyjąć ostatni wymiar danej kategorii podatku.

§ 6. Obliczenie pierwszej raty pożyczki przymusowej dla każdego płatnika uskutecznia urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych względnie na obszarze b. dzielnicy austriackiej urząd podatkowy, na podstawie ksiąg poboru (ksiąg głównych) odnośnych kategorii podatków (§ 3), przyczem z uwagi na przepis § 2 pomija się zupełnie podatki wymierzone Państwu oraz związkom samorządnym (miastom, gminom i t. p.), podatki gruntowe i podymne, względnie gruntowe i domowo-klasowe (§ 3 ustęp I. lit. a), oraz ustęp II. lit. a), nie przenoszące rocznie 50 Mk u jednego płatnika, i kwoty powszechnego podatku zarobkowego, nie przenoszące rocznie 30 Mk u jednego płatnika wreszcie ze względu na przepis § 4 (ostatni ustęp) pomija się zupełnie podatki, wymienione w § 3 części I lit. a), b), c) I, część II lit. a) i b) niniejszego rozporządzenia, a wymierzone przedsiębiorstwom, obowiązany do publicznego składania sprawozdań, ponoszącym ciężar pożyczki przymusowej w stosunku do ich kapitału zakładowego (§ 4 ustęp A. i B. lit. c. 2).

Danych, dotyczących podatków, wymienionych w § 4 część A ustęp c 2, względnie część B, ustęp c. 2, dostarczą Urzędem skarbowym, względnie urzędem podatkowym, Izby skarbowe, względnie Administracje podatkowe we Lwowie i Krakowie.

Kwoty pożyczki oblicza się zawsze od całorocznej kwoty podatku. Obliczone kwoty pożyczki muszą być podzielone przez 100 z tem, że kwoty niższe od 100 Mk zaokrągła się na 100 Mk. Najniższa kwota pożyczki przymusowej, nałożonej na jednego płatnika, nie może zatem wynosić mniej niż 100 Mk.

Księga poboru pożyczki przymusowej.

§ 7. Wyniki obliczenia pożyczki przymusowej, przypadającej od poszczególnych płatników, należy uwidocznic w księgach poboru pożyczki przymusowej (form. A), prowadzonych w dwóch egzemplarzach

Oddzielne księgi poboru pożyczki przymusowej, należy założyć i prowadzić:

A. Na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej

1) Dla pożyczki przymusowej, obliczonej na podstawie podatków, wspomnianych w § 3, ustęp I lit. a) (księga poboru Nr. I):

II) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatku, wspomnianego w § 3, ustęp I lit. b) (księga poboru Nr. II);

III) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatku wspomnianego w § 3, ustęp I lit. c) (księga poboru Nr. III);

IV) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatku, wspomnianego w § 3, ustęp I lit. d) (księga poboru Nr. IV).

B. Na obszarze b. dzielnicy austriackiej.

I) Dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatków, wspomnianych w § 3, ustęp II lit. a) (księga poboru Nr. I);

II) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatków, wspomnianych w § 3, ustęp II lit. b) (księga poboru Nr. II);

III) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatków, wspomnianych w § 3, ustęp II lit. c) (księga poboru Nr. III);

IV) dla pożyczki, obliczonej na podstawie podatków, wspomnianych w § 3, ustęp II lit. d) (księga poboru Nr. IV).

Numerowanie pozycji w każdej księdze poboru pożyczki przymusowej winno następować nieprzerwanie w porządku arytmetycznym.

Wymiary pożyczki przymusowej dla płatników, którym podatki, wyszczególnione w § 3, będą wymierzone po sporządzeniu ksiąg poboru pożyczki przymusowej, zamieszcza się w dalszym ciągu ksiąg poboru pożyczki przymusowej.

Jeden egzemplarz każdej księgi poboru pożyczki przymusowej przeznaczony jest do użytku kasy skarbowej (urzędu podatkowego), drugi zaś egzemplarz do użytku władzy podatkowej I instancji.

Wezwanie do pokrycia pożyczki przymusowej.

§ 8. Na podstawie ksiąg poboru pożyczki przymusowej, sporządzonych w trybie, wskazanym w paragrafach poprzednich, a stwierdzonych własnoręcznym podpisem naczelnika władzy podatkowej pierwszej instancji lub jego zastępcy, władza podatkowa I instancji sporządza wezwania dla płatników wedle wzoru form. B.

Wezwania te doręcza się za potwierdzeniami odbioru.

Doręczenie tych wezwań uskutecznia się w sposób przepisany art. 113 do 115 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

Daty doręczenia wezwań (form. B) władza podatkowa I instancji wpisuje w swoim egzemplarzu ksiąg poboru pożyczki przymusowej i o odnośnych wpisach zawiadamia bezzwłocznie kasę skarbową (urząd

podatkowy) celem dokonania analogicznych adnotacyj w drugim egzemplarzu ksiąg poboru pożyczki przymusowej.

§ 9. Dla płatników, którym podatki gruntowe i podymne (§ 3 ustęp I lit. a) wymierzono nie indywidualnie, lecz zbiorowo na imię wsi, względnie osady lub kolonji, urząd skarbowy oblicza przypadającą od każdego z nich kwotę pożyczki przymusowej indywidualnie pod osobnemi pozycjami w księdze poboru pożyczki przymusowej, na podstawie wykazu wewnętrznego rozkładu tych podatków, dokonanego w swoim czasie przez zebranie gromadzkie, względnie zebranie mieszkańców osady lub kolonji — z uwzględnieniem postanowień § 2, część ostatnia niniejszego rozporządzenia, tudzież stawek podatkowych, przypadających w myśl ustawy z dnia 14 lipca 1920 r. o ujednostajnieniu i podwyższeniu podatków gruntowych i podymnego na obszarze b. Królestwa Kongresowego (dz. ust. R. P. Nr. 71, poz. 477).

Wykazy te winni wójtowie gmin przedłożyć władzy podatkowej I instancji, najpóźniej do dnia 14 od daty otrzymania wezwania, a to pod rygorem art. 104 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

O skutecznionem w trybie powyższym obliczeniu pożyczki przymusowej zawiadamia się tę kategorię płatników indywidualnie, w sposób przepisany w paragrafie poprzednim.

Zaliczenie złożonego zabezpieczenia.

§ 10. Na poczet sumy pożyczki przymusowej, wskazanej w wezwaniu, władza podatkowa I instancji zaliczy przedewszystkiem zabezpieczenie, dostarczone już przez płatnika w myśl art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. o przeprowadzeniu wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), fakt ten uwidoczni w wezwaniu, przed jego doręczeniem, i zawiadomi o tem kasę skarbową (urząd podatkowy).

Jeżeli wspomniane zabezpieczenie jest mniejsze od sumy pierwszej raty pożyczki przymusowej, należy wezwać płatnika tylko do pokrycia różnicy (§ 16).

§ 11. Jeżeli wspomniane wyżej zabezpieczenie zostało złożone w gotówce, biletach skarbowych lub obligacjach 5⁰/₀ krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1920 r., należy wzamian za kwotę, zarachowaną w myśl § 10 niniejszego rozporządzenia, na poczet pierwszej raty pożyczki przymusowej wydać płatnikowi obligacje 3⁰/₀ renty państwowej do wysokości tejże kwoty, po poprzednim wycięciu płatnego w drugim półroczu 1925 r. kuponu każdej obligacji.

Wycięte w trybie powyższym kupony należy pobrać do depozytu skarbowego i przechowywać w skarbcu w kopertach, które otrzymają płatnicy w kasach skarbowych (urzędach podatkowych) za zwrotem kosztów. Wydanie tych kuponów płatnikom nastąpi bezzwłocznie po sprawdzeniu przez naczelnika władzy podatkowej I instancji prawidłowości pokrycia pierwszej raty pożyczki przymusowej. O fakcie dokonanego sprawdzenia naczelnik władzy podatkowej I instancji czyni wzmiankę w rubryce: „uwaga“ księgi poboru pożyczki przymusowej (form. A) przy każdej odnośnej pozycji. Termin wydawania kuponów władza podatkowa I instancji zakomunikuje płatnikom we właściwym czasie.

O d w o ł a n i a.

§ 12. Od wezwania do nabycia pożyczki przymusowej (form. B) wolno płatnikowi w ciągu dni 30, po doręczeniu wezwania, wnieść pisemne lub protokolarne odwołanie do władzy podatkowej I instancji, wskazanej w wezwaniu.

Jeżeli odwołanie zostało nadane na pocztę, to za dzień wniesienia odwołania uważa się dzień nadania na pocztę.

§ 13. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje w regule wykonania wezwania.

Jeżeli jednak płatnik dołączy do odwołania dowody (np. zaświadczenie urzędu gminnego, zaświadczenie 2 znawców sądowych, wierzytelny wyciąg z ksiąg handlowych i t. p.), stwierdzające, że z uwagi na postanowienia art. 5 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o wewnętrznej przymusowej pożyczce państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 67, poz. 455) bądź wcale nie podlega obowiązkowi pokrycia pożyczki przymusowej, bądź przypadająca odeń ostateczna suma pożyczki przymusowej będzie mniejsza, niż żądana odeń pierwsza rata tej pożyczki, lub też wreszcie, że z powodu mylnego obliczenia wielokrotności podatkowej określona w wezwaniu (form. B) pierwsza rata pożyczki przymusowej jest większa od sumy prawnie (§ 5) należącej się, władza podatkowa I instancji natychmiast wstrzyma wykonanie wezwania co do kwoty, którą płatnik wykaże jako nienależną. W tych wypadkach winien jednak płatnik dopełnić obowiązków określonych w § 16 co do niespornej kwoty pożyczki.

Do osób, które w odwołaniach podadzą lub zaświadczą nieprawdziwe okoliczności, stosować należy postanowienia karne art. 99, 101 i 104 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym.

§ 14. Władza podatkowa I instancji rozstrzyga odmownie, we własnym zakresie działania, odwołania spóźnione, tj. wniesione po upływie terminu 30-dniowego, określonego w § 12.

Nadto rozstrzyga władza podatkowa I instancji we własnym zakresie działanie we wszystkich tych wypadkach, w których żądanie odwołania jest niewątpliwie prawnie uzasadnione, a określona w wezwaniu (form. B) pierwsza rata pożyczki przymusowej nie przekracza kwoty 10.000 Mk.

We wszystkich innych wypadkach rozstrzyga odwołanie ostatecznie Izba skarbowa, której władza podatkowa I instancji prześle odwołanie bezzwłocznie po złożeniu wraz ze swą opinią i wyciągiem z księgi poboru pożyczki przymusowej, dotyczącym zaskarżonej sprawy.

W pierwszym rzędzie należy bezzwłocznie rozstrzygnąć odwołanie, wspomniane w § 13 część druga niniejszego rozporządzenia.

§ 15. Decyzję zapadłą na odwołanie władza podatkowa I instancji zakomunikuje bezzwłocznie płatnikowi, — natomiast kasie skarbowej (urzędowi podatkowemu) tylko w tych wypadkach, w których określona pierwotnie suma pierwszej raty pożyczki przymusowej ulegnie zmianie.

Termin i sposób pokrycia pożyczki przymusowej.

§ 16. Jeżeli płatnik, bądź wcale nie złożył zabezpieczenia w myśl art. 7 ustawy z dnia 28 października 1920 r. o przeprowadzeniu wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), bądź też złożone przezeń zabezpieczenie jest mniejsze od sumy, wskazanej w wezwaniu (§ 10 część druga niniejszego rozporządzenia), winien w ciągu 60 dni, licząc od dnia następnego po doręczeniu wezwania :

1) bądź wykazać się wobec kasy skarbowej (urzędu podatkowego), wskazanej w temże wezwaniu, że nabył już obligacje 5% długoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej z 1920 r. lub też obligacje 3% renty państwowej z 1921 r. w wysokości sumy określonej w wezwaniu.

Obligacje winny być wręczone Kasie skarbowej (urzędowi podatkowemu) wraz z wszystkimi nie zapadłymi jeszcze kuponami. Kasa skarbowa (urząd podatkowy) wytnie płatny w drugim półroczu 1925 r. kupon każdej obligacji, poczem obligacje zwróci bezzwłocznie płatnikowi. Z wyciętymi kuponami kasa skarbowa (urząd podatkowy), względnie władza podatkowa I instancji postąpią w trybie, wskazanym w § 11

2) bądź też wykupić obligacje 3% renty państwowej w wysokości wskazanej w wezwaniu, a to albo gotówką, albo biletami skarbowymi, lub obligacjami 5% krótkoterminowej wewnętrznej pożyczki państwowej, posiadającymi wszystkie niepłatne jeszcze kupony.

Wzamian za kwoty złożone, w myśl ustępu poprzedniego będą wydawane obligacje 3% renty państwowej z 1921 r., po poprzednim wycięciu przez kasę skarbową (urząd podatkowy) kuponu każdej obligacji, płatnego w drugim półroczu 1925 r., przyczem należy stosować analogicznie przepisy, zawarte w § 11 część druga.

Egzekucja.

§ 17. Jeżeli płatnik w ciągu 60 dni, licząc od dnia następnego po doręczeniu wezwania (form. B), nie dopełni obowiązku pokrycia pożyczki przymusowej (§ 16), będzie do tego zniewolony w trybie egzekucyjnym, określonym w art. 93 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym, przyczem będą pobierane odsetki za zwłokę, w porządku i wysokości, wskazanej w ustawie z dnia 20 maja 1921 r. o tymczasowym poborze państwowego podatku dochodowego (dz. ust. R. P. Nr. 47 z 1921 r., poz. 287).

§ 18. Płatnikowi wolno także po upływie terminu, określonego w § 16, a nawet już w toku postępowania egzekucyjnego, jednak przed skutecznieniem realizacji pożyczki przymusowej w trybie, wskazanym w § 16 ustęp 2, dopełnić obowiązku pokrycia pożyczki przymusowej w trybie, wskazanym w § 16 ustęp 1. W tym wypadku pobierze się od płatnika tylko odsetki za zwłokę i ewentualne koszty egzekucyjne wedle odnośnych postanowień, obowiązujących w chwili ogłoszenia ustawy z dnia 28 października 1920 r. w przedmiocie przeprowadzenia wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105 z 1920 r., poz. 692), a egzekucję ograniczy się tylko do kwoty tych odsetek i kosztów.

§ 19. Jeżeli płatnik dopiero po upływie terminu określonego w § 16 dobrowolnie wykupi pożyczkę przymusową w trybie, wskazanym w § 16 ustęp 2, otrzyma wzamian za złożone kwoty — jednak bez doliczenia odsetek za zwłokę — obligacje 3% renty państwowej z 1921 r. po kursie wyższym od nominalnego, a to według zasad następujących:

- a) jeżeli nabycie pożyczki nastąpi do dni 15 po upływie wspomnianego terminu — o 1%;
- b) jeżeli nabycie nastąpi między 15 a 30 dniem — o 3%;

c) jeżeli nabycie nastąpi między 30 a 45 dniem — o 6°/_o;

d) jeżeli nabycie nastąpi po 45 dniu — o 10°/_o.

Płatnik zatem, który otrzymał wezwanie (form. B.) do pokrycia pożyczki przymusowej w kwocie np. 10.000 Mk, wpłaca w wypadku: pierwszym — 10.100 Mk; w drugim — 10.300 Mk; trzecim — 10.600 Mk; czwartym — 11.000 Mk, i otrzymuje wzamian obligacje renty państwowej opiewające tylko na kwotę 10.000 Mk.

O ile jednak nabycie pożyczki przymusowej nastąpi niedobrowolnie, lecz w drodze egzekucji, będą pobierane także odsetki za zwłokę i ewentualne koszty egzekucyjne (§ 17).

§ 20. Egzekucje przeciw opieszałym płatnikom należy w ten sposób przeprowadzać, aby z jednej strony zniewolić ich do jak najrychlejszej realizacji pożyczki przymusowej, z drugiej zaś strony nie narażać na szwank ich egzystencji gospodarczej.

Wobec tego należy:

1) o ile nie zdołano zająć gotówki lub papierów wartościowych, skierowywać egzekucję przede wszystkim do ruchomości płatnika, zbędnych w jego gospodarstwie zarobkowym, a więc do kosztowności, klejnotów i innych rzeczy, nie wyłączonych z pod zajęcia, służących do osobistego użytku płatnika i jego rodziny, a będących jego własnością, do dochodów z wierzytelności, praw użytkowych, rent i innych powtarzających się świadczeń, ustanowionych na rzecz płatnika, oraz do dochodów z nieruchomości płatnika, a w razie potrzeby do samych wierzytelności płatnika, o ile nie są hipotecznie zabezpieczone;

2) jeżeli niema pewności, aby środki egzekucyjne, określone w ustępie poprzednim, mogły doprowadzić do rezultatu, należy skierować egzekucję także do ruchomości wchodzących w skład gospodarstwa zarobkowego płatnika;

3) zając, a w razie potrzeby sprzedać, należy tylko tyle rzeczy płatnika, ile konieczne jest do pokrycia pożyczki przymusowej, odsetek za zwłokę, oraz kosztów egzekucyjnych;

4) z uwagi na prawo pierwszeństwa, przysługujące Skarbowi na zasadzie art. 1 ustawy z dnia 28 października 1920 r. o przeprowadzeniu wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692), należy zając i w razie potrzeby sprzedać ruchomości, będące własnością płatnika, — bez względu na prawa osób trzecich. Jeżeli jednak prawa te będą ujawnione w trybie unormowanym w ustawie postępowania cywilnego lub przepisach o poszukiwaniu bezspornych należności skarbowych, władza podatkowa I instancji zarządzi złożenie reszty ceny sprzedażnej, pozostającej po pokryciu po-

życzki przymusowej wraz z odsetkami za zwłokę i kosztami egzekucyjnymi, jakoteż obligacje 3% renty państwowej (§ 22 część pierwsza niniejszego rozporządzenia) do depozytu sądowego, a właściwy sąd rozstrzygnie sprawę wydania wspomnianej reszty jakoteż obligacyj.

O ile jednak ruchomość płatnika oddana została w zastaw, wspomniane wyżej prawo pierwszeństwa ogranicza się do jednej piątej wartości danej ruchomości (art. 2 powołanej ustawy), oszacowanej przy zajęciu.

Z pierwszeństwa zaś w zaspokojeniu z pozostałych czterech piątych wartości tejże ruchomości korzysta zastawnik (wierzyciel);

5) o ile osoby trzecie zgłoszą pretensje do ruchomości płatnika, powołując się na prawo własności, należy w każdym razie, a więc także w wypadkach wspomnianych wyżej w punkcie 4, zabezpieczwszy należność Skarbu z tytułu pożyczki przymusowej, wstrzymać egzekucję aż do zarządzenia właściwego sądu.

§ 21. Jeżeli określone w paragrafie poprzednim kroki egzekucyjne w stosunku do opieszłych płatników, będących właścicielami nieruchomości lub wierzytelności hipotecznych, nie doprowadzą do pełnej realizacji pożyczki przymusowej, będzie niepokryta kwota pożyczki przymusowej w swoim czasie ściągnięta w trybie, określonym w art. 5 ustawy z dnia 28 października 1920 r. o przeprowadzeniu wewnętrznej przymusowej pożyczki państwowej (dz. ust. R. P. Nr. 105, poz. 692).

§ 22. Wzamian za sumy, ściągnięte od płatników w trybie określonym w § 20, będą im wydawane obligacje 3% renty państwowej z 1921 r. w porządku, wskazanym w § 16 część ostatnia i § 19 niniejszego rozporządzenia.

O ile jednak w toku postępowania egzekucyjnego, a przed wydaniem płatnikowi powyższych obligacyj, osoby trzecie zgłoszą swe oparte na decyzji sądowej prawa do tych obligacyj, kasa skarbową (urząd podatkowy) złoży obligacje do depozytu sądowego i właściwy sąd rozstrzygnie sprawę ich wydania.

U l g i.

§ 23. Jeżeli w toku postępowania egzekucyjnego zostanie stwierdzone, że bezwzględne ściągnięcie przypadającej od płatnika należności z tytułu pożyczki przymusowej spowoduje niewątpliwie jego ruinę gospodarczą, władza podatkowa I instancji z urzędu wstrzyma natychmiast egzekucję lub też ograniczy ją do kwoty, ściągnięcie której nie spowoduje wspomnianego wyżej skutku.

O każdym takim wstrzymaniu lub ograniczeniu egzekucji władza

podatkowa I instancji zawiadomi bezzwłocznie, przy dołączeniu aktów sprawy, izbę skarbową.

§ 24. Izba skarbową bada akta sprawy i w razie stwierdzenia warunków, uzasadniających w myśl § 23 wstrzymanie, względnie ograniczenie egzekucji, odracza lub rozkłada na raty należności z tytułu pożyczki przymusowej, narazie na termin nie dłuższy, jak dzień płatności drugiej raty pożyczki przymusowej, o ile chodzi o należności do 100.000 Mk, o ile zaś należności są wyższe, przedkłada sprawę Ministerstwu Skarbu do decyzji.

Jeżeli zaś izba skarbową stwierdzi brak warunków, uzasadniających wstrzymanie, względnie ograniczenie egzekucji, zarządzi bezzwłocznie jej wznowienie.

§ 25. Ulgi, wspomniane w §§ 23 i 24, będą przyznawane także na prośbę płatników, o ile wraz z prośbą będą przedstawione dowody (zaświadczenie urzędu gminnego lub znawców, wierzytelny wyciąg z ksiąg handlowych i t. p.), uzasadniające wstrzymanie, względnie ograniczenie realizacji pożyczki przymusowej, przyczem stosuje się analogicznie przepis zawarty w § 13, ustęp ostatni.

Prośby składa się do władzy podatkowej I instancji, wskazanej w wezwaniu (form. B).

Decyzja następuje w porządku wskazanym w § 23 i 24.

O ile zaś z prośbą nie będą przedstawione wspomniane wyżej dowody, władza podatkowa I instancji zarządzi wstrzymanie, względnie ograniczenie, egzekucji dopiero po zbadaniu prawdziwości żądania postawionego w prośbie. Sprzedaż jednak zajętych ruchomości płatnika nastąpić może w tych wypadkach dopiero po zapadnięciu decyzji wspomnianej w paragrafie poprzednim. Jedynie przedmioty ulegające prędkiemu zepsuciu, lub takie, których przechowanie pociąga za sobą koszta znaczne, niewspółmierne do wartości zajętych ruchomości, mogą być sprzedane w terminie wcześniejszym.

§ 26. Postanowienia paragrafu poprzedniego dotyczą także próśb płatników, których przedmioty majątkowe, obciążone pożyczką przymusową, zostały zniszczone lub uszkodzone z powodu klęsk żywiołowych, bezpośrednich działań wojennych lub też wydarzeń, pozostających w bezpośrednim związku z temi działaniami (np. wskutek rekwizycji, rabunku, kradzieży i t. p.), a skutki tych szkód w czasie realizacji pierwszej raty pożyczki przymusowej, określonym w § 16, jeszcze trwają.

Nadmienia się jednak, że samo zaciągnięcie długów na odbudowę zniszczonych, względnie uszkodzonych, przedmiotów majątkowych lub

też na ich eksploatację, jakoteż samo opłacanie procentów od takich długów nie daje podstawy do zupełnego lub częściowego umorzenia pożyczki przymusowej — lecz tylko do jej odroczenia, o ile, oczywiście, przyznanie tej ulgi jest z uwagi na ogólne położenie gospodarcze płatnika konieczne.

Również tylko odroczenie realizacji pożyczki przymusowej będzie przyznane w wypadkach, w których klęski żywiołowe lub wydarzenia wojenne spowodowały tylko ubytek w dochodzie z przedmiotu majątkowego, obłożonego pożyczką przymusową, a z uwagi na ogólne położenie ekonomiczne płatnika, udzielenie tego odroczenia jest konieczne.

Zabezpieczenie.

§ 27. Jeżeli dojdzie do wiadomości władzy, że płatnik wyzbywa się z ruchomości, które mogłyby być użyte na realizację pożyczki przymusowej, lub też jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że płatnik ruchomości te usunie z pod egzekucji, władza podatkowa I instancji wezwie płatnika bezzwłocznie po doręczeniu wezwania (form. B) za pomocą nakazu zabezpieczenia (form. C), aby natychmiast, a więc nawet przed upływem terminu wskazanego w § 16, bądź zrealizował pożyczkę przymusową w trybie wskazanym w powyższym paragrafie, bądź złożył odpowiednie zabezpieczenie. O ile wezwanie (form. B) nie zostało jeszcze doręczone płatnikowi, należy przedewszystkiem przyspieszyć doręczenie wezwania (form. B) i równocześnie z niem doręczyć nakaz zabezpieczenia (form. C).

§ 28. Jeżeli płatnik nie uczyni natychmiast zadość nakazowi zabezpieczenia, władza podatkowa I instancji bezzwłocznie zabezpieczy należność Skarbu z tytułu pożyczki przymusowej przez zajęcie i oszacowanie ruchomości płatnika, oraz oddanie ich pod dozór lub przeniesienie do specjalnych pomieszczeń, a o ile w terminie, określonym w § 16, pożyczka przymusowa nie zostanie zrealizowana, bezzwłocznie po upływie tego terminu zarządzi sprzedaż zajętych ruchomości.

Jedynie przedmioty ulegające prędkiemu zepsuciu lub takie, których przechowanie pociąga za sobą koszty znaczne, niewspółmierne do wartości zajętych ruchomości, mogą być sprzedane w terminie wcześniejszym.

§ 29. Od nakazu zabezpieczenia (form. C) wolno płatnikowi wnieść rekurs w ciągu 8 dni, licząc od dnia następnego po doręczeniu, do władzy podatkowej I instancji, wskazanej w nakazie.

Rekurs nie ma skutku odraczającego.

Rekurs rozstrzyga ostatecznie izba skarbową, której władza podatkowa I instancji przedłoży sprawę w ciągu dni 3 po złożeniu rekursu.

Jeżeli decyzja izby skarbowej nie zapadnie w ciągu 14 dni po złożeniu rekursu, uzyskane zabezpieczenie gaśnie, z wyjątkiem wypadków, wspomnianych w części ostatniej paragrafu poprzedniego.

Zaliczenie pierwszej raty pożyczki przymusowej.

§ 30. Wymierzoną kwotę pierwszej raty pożyczki przymusowej potrąci się przy wymiarze i poborze drugiej raty tejże pożyczki.

Moc obowiązująca rozporządzenia.

§ 31. Rozporządzenie niniejsze zyskuje moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Minister Skarbu. w z. *Weinfeld.*

D. Kapitały i prawa majątkowe.

a) kapitały.

BLIŻSZE OKREŚLENIE RODZAJU KAPITAŁU	Wartość w markach
Gotówka w walucie polskiej (z wyjątkiem tej, która pochodzi z bieżących dochodów)	
Złoto i srebro, oraz obce pieniądze, według wartości sprzedażnej	
Akcje, udziały, zapisy długów, listy zastawne, obligacje i inne tego rodzaju papiery wartościowe, o ile mają w Polsce kurs giełdowy, według tego kursu, a w braku tegoż kursu według wartości sprzedażnej	
Niepłatne jeszcze wierzycelności z ubezpieczeń życia, kapitału lub renty w wysokości $\frac{2}{3}$ sumy wpłaconych dotąd premii lub wpłaconego kapitału, albo według ceny wykupu, t. j. ceny, za którą zakład ubezpieczenia wykupił polisę	
Kapitał ulokowany na hipotekach, według wartości nominalnej	
Wszelkie inne należności kapitałowe, nie wyłączając wkładów w kasach oszczędności i innych instytucjach kredytowych, salda w instytucjach współdzielczych i t. p. (nie mające za przedmiot świadczeń powtarzających się), według wartości nominalnej	
Razem .	

b) prawa majątkowe w postaci apanaży, rent, użytkowań i innych powtarzających się użytków i świadczeń.

Przedmiot i podstawa prawna roszczenia	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania osoby obowiązanej	Dzień, miesiąc i rok powstania roszczenia	Termin wydarzenia, z nastaniem którego zobowiązanie wygasa	Wiek osoby, od której życia zależy trwanie roszczenia	Wartość pieniężna jednorocznego poboru w markach	Wartość skapitalizowana w myśl art. 127 w markach
Razem .						

E. Urządzenie domowe i inne przedmioty, służące do osobistego użytku, jeśli wartość ich przekracza 300.000 mk.

Ilość urządzonych pokoi	Rodzaj urządzenia i przedmiotów, służących do osobistego użytku, jak: umeblowanie, pościel, bielizna, odzież, kosztowności, klejnoty, obrazy, urządzenie kuchenne i t. p.	Wartość w markach
Razem .		

II. Potrącenia.

1) długi rzeczowe i osobiste.

IMIĘ I NAZWISKO (firma) wierzyciela	Miejsce zamieszkania wierzyciela (dokładny adres)	Nieruchomość obciążona hipoteką		Wysokość w markach
		w gminie	w powiecie	
Razem .				

2) powinności na rzecz innych osób, renty i inne powtarzające się użytki i świadczenia.

Przedmiot i podstawa prawna zobowiązania	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania osoby uprawnionej	Dzień, miesiąc i rok powstania zobowiązania	Wiek osoby, od której życia zależy trwanie zobowiązania	Termin wydarzenia, z nastaniem którego zobowiązanie wygasa	Wartość pieniężna jednorocznego świadczenia w markach	Wartość skapitalizowana w myśl art. 127 ust. w markach
Razem .						

ZESTAWIENIE

I. Majątek.

Dział	R O D Z A J M A J Ą T K U	Wartość w markach
A.	Grunta łącznie z kapitałem zakładowym i obrotowym, służącym do prowadzenia gospodarstwa rolnego i leśnego oraz przedsiębiorstw z niem połączonych. (Podać sumę wartości z działu A. pod a) i e), pierwsza i druga stronica niniejszego zeznania)	
B.	Budynki. (Podać sumę wartości z działu B. stronica druga niniejszego zeznania).	
C.	Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe. (Podać sumę wartości z działu C. pod a) i b), stronica druga niniejszego zeznania)	
D.	Kapitały i prawa majątkowe. (Podać sumę wartości z działu D. pod a) i b), stronica trzecia niniejszego zeznania)	
E.	Urządzenia domowe i inne przedmioty, służące do osobistego użytku, jeżeli wartość ich przekracza 300.000 mk. (Podać sumę wartości z działu E. stronica trzecia niniejszego zeznania)	
Razem . .		
II. Potrącenia.		
1.	Długi rzeczowe i osobiste z wyjątkiem tych, które zaciągnięto na pokrycie bieżących kosztów utrzymania domowego. (Podać sumę z działu potrąceń pod II, 1) stronica trzecia niniejszego zeznania).	
2.	Skapitalizowana wartość powinności na rzecz innych osób, oraz rent i innych powtarzających się użytków i świadczeń, o ile zobowiązania te pozostają w związku gospodarczym z majątkiem podlegającym opodatkowaniu. (Podać sumę z działu potrąceń pod II, 2) stronica trzecia niniejszego zeznania).	
Razem .		
Pozostaje przeto majątek podlegający opodatkowaniu		

Zapewniam, że wszystkie przytoczone w zeznaniu dane oznajmiłem według najlepszej wiedzy i sumienia, co stwierdzam własnoręcznym podpisem.

.....dnia..... 192... r.

podpis

- U W A G A:** 1) Zeznanie bez podpisu uważa się za niezłożone.
 2) W razie niemożności umieszczenia wszystkich danych, potrzebnych do ustalenia majątku, należy sporządzić arkusze wkładcowe i dołączyć je do niniejszego zeznania. Arkusze te powinny być również opatrzone własnoręcznym podpisem.

Zeznanie przyjęto dn. 192... r.
za poświad. odbioru Nr. w
(nazwa urzędu lub instytucji, w której przyjęto zeznanie)

Wzór Nr. 21.
do art. 52 ustawy i § 108 rozp. wyk.

Arkusz wymiarowy
Nr. porz.

ZEZNANIE O DOCHODZIE

podlegającym podatkowi dochodowemu w roku podatkowym 19.....

Nazwisko i imię podatnika
Zawód lub zajęcie
Stan (żonaty, wdowiec, kawaler, zamężna, wdowa, panna)
Miejsce zamieszkania lub pobytu w dniu 19..... r. (dokładny adres)

W roku poprzednim dokonała wymiaru władza skarbową w Nakaz płatniczy Nr.

Dział I. Dochód rzeczywiście otrzymany w roku 19..... lub wykazany w ostatnim zamknięciu rachunkowym roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy, łącznie z doliczonym za tenże okres dochodem członków rodziny, którym podatnik ma prawo rozporządzać (art. art. 11 i 13 ust.), po potrąceniu kosztów, poniesionych na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie dochodu (art. 6 ust.).

	Roczna suma w markach			
1) Z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej oraz z lasu, łącznie z wartością pieniężną produktów użytych w gospodarstwie domowym podatnika (art. 15) <table style="display: inline-table; vertical-align: middle; margin-left: 10px;"> <tr> <td rowspan="2" style="font-size: 3em; vertical-align: middle;">{</td> <td>a) z gruntów</td> </tr> <tr> <td>b) z lasów</td> </tr> </table>	{	a) z gruntów	b) z lasów	
{		a) z gruntów		
	b) z lasów			
2) Z budynków: czynsz za domy, lokale, place, ogrody przy domach i t. p., łącznie z wartością użytkową własnych budynków, zajmowanych w całości lub w części przez samego podatnika, albo oddanych do bezpłatnego użytku członkom jego rodziny lub innym osobom (art. 16)				
3) a) Z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych łącznie z wartością pieniężną towarów i wytworów, zużytkowanych przez podatnika (art. 17) b) Z zajęć zawodowych i z wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych (art. 17)				
4) Z wynagrodzenia procentowego (tantjém) (art. 18)				
5) Z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych: odsetki wszelkiego rodzaju, dywidendy od akcji i udziałów, renty oraz dochody z innych praw majątkowych (art. 19)				
6) Z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę: wszelkiego rodzaju wynagrodzenie w pieniądzu lub naturze, łącznie z wszystkimi dodatkami (art. 20)				
7) Z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, nie wymienionych ad 1—6 niniejszego działu				
Ogólna suma dochodu ze wszystkich źródeł				

Uwagi do działu I-go na odwrotnej stronie.

Dział II. Odliczenia od ogólnego dochodu (art. 10).

	Roczna suma w markach
1) Odsetki od długów hipotecznych i innych z wyjątkiem odsetków, potrąconych w postaci kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia dochodu w dziale I ad 1), 2) i 3)	
2) Wartość pieniężna rent i trwałych ciężarów, opartych na tytułach prawnych .	
3. Obowiązujące podatnika na mocy prawa lub umowy opłaty za siebie i za członków jego rodziny do kas zapomogowych, emerytalnych, chorych, ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków i pogrzebowych, jednak w kwocie nie przekraczającej 500 mk rocznie za każdą osobę	
4) Premje wpłacone przez podatnika od ubezpieczeń na wypadek śmierci lub na dożycie, wszakże nie przenoszące: a) na rachunek samego podatnika 500 mk rocznie, b) na rachunek zaś podatnika i członków rodziny, będących na jego utrzymaniu, łącznie 1000 mk rocznie	
5) Bezpośrednie podatki państwowe i samorządowe, przymusowe lub ustawowe świadczenia pieniężne oraz bezpłatne świadczenia przymusowe innego rodzaju na cele publiczne, z wyjątkiem państwowego podatku dochodowego i specjalnego podatku od tantjem (art. 24)	
Ogólna suma odliczeń	
Różnica pomiędzy ogólną sumą dochodu, a ogólną sumą odliczeń, t. j. dochód podlegający opodatkowaniu	

U w a g i o g ó l n e.

Wszystkie koszty i odliczenia należy podać w kwotach rzeczywiście poniesionych lub w wysokości, w jakiej zostały wykazane w prawidłowo prowadzonych księgach handlowych.

Uwagi do działu I-go (str. 1).

- 1) W dziale pierwszym wykazuje się dochód po potrąceniu kosztów osiągnięcia, zabezpieczenia i zachowania dochodu z poszczególnego źródła; inne koszty, które w myśl art. 10 ust. podlegają odliczeniu od ogólnego dochodu, wykazuje się w dziale drugim.
- 2) Dochód z wyrębów leśnych należy podać oddzielną cyfrą ze wskazaniem „z lasów“.
- 3) O ile posiadacz używa swego budynku lub części tegoż wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego lub leśnego lub do celów przemysłowych albo handlowych, nie należy brać w rachubę wartości użytkowania ani przy obliczaniu dochodu, ani przy obliczaniu odnośnych kosztów wykonywania przedsiębiorstwa (art. 16).
- 4) Jeżeli przy obliczaniu dochodu z różnych źródeł okaże się w jednym przewyżka wpływów nad kosztami, a w drugim straty, to w celu ustalenia wysokości dochodu oblicza się oddzielnie sumę przewyżek i sumę strat i tę ostatnią potrąca się z pierwszej (art. 9).

Uwagi do działu II-go.

Z odliczeń ad 1) i 2) podaje się tylko te, które ciążyą na źródłach dochodu podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami.
Procenty i oparte na tytułach prawnych periodyczne świadczenia na korzyść członków rodziny odlicza się tylko w razie, jeżeli otrzymujący te procenty lub świadczenia członek rodziny jest opodatkowany odrębnie podatkiem dochodowym. Koszta przyjęte w rachubę przy obliczaniu dochodu, wykazanego w dziale pierwszym, nie mogą być powtórnie odliczone w dziale drugim.

D z i a ł I I I.

A. Do dochodu, wskazanego w dziale I ad 1), 2) i 3) (str. 1) włączony został dochód z nieruchomości i przedsiębiorstw, znajdujących się poza granicami tego okręgu szacunkowego, w którym zeznajacemu skutecznia się wymiar podatku (art. 29), a mianowicie:

Ze źródła — wymienić jakiego — (majątek, folwark, grunta, domy, przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe)	Znajdującego się — podać gdzie — (miejscowość, ulica, Nr. domu)

B. W dochodzie, wskazanym w dziale I ad 1), 2), 3 a) i 5), mieści się również dochód członków rodziny (art. 11), a mianowicie:

Ze źródła — wymienić jakiego — (majątek, folwark, grunta, domy, przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, kapitały pieniężne, renty, prawa majątkowe)	Znajdującego się — podać gdzie — (miejsowość, ulica, Nr. domu)	Należącego do — nazwać do kogo — (do żony, dzieci, do krewnych) nazwisko i imię	Dochód w markach

Okoliczności, któreby mogły uzasadnić niższe stopy podatkowej w myśl art. 26 i 28 ust. Ilość członków rodziny, będących na utrzymaniu podatnika, szczególnie stosunki istotnie osłabiające siłę podatkową płatnika

Zapewniam, że wszystkie powyżej przytoczone dane zeznałem według najlepszej wiedzy i sumienia.

..... dnia 192... r.

Podpis

Bliższe szczegóły, dotyczące źródeł oraz sposobu obliczenia dochodu, których podanie jest pożądane we własnym interesie płatnika celem uniknięcia dalszych dochodzeń.

D o D z i a ł u I-g o.

ad 1) z nieruchomości gruntowej	Otrzymano dochód surowy	Koszta osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia dochodu
a) z gospodarstwa, pozostającego we własnym zarządzie, na gruntach o obszarze ¹⁾, położonym w ²⁾	M a r e k	
b) z gospodarstwa na gruntach dzierżawionych o obszarze ¹⁾, położonym w ²⁾		
c) z gruntów puszczonej w dzierżawę o obszarze ¹⁾, położonym w ²⁾		
d) z wyrobów leśnych, z wyjątkiem wyrobów niżej pod e) wymienionych, oraz z wszelkich innych użytków leśnych, na obszarze ¹⁾, położonym w ²⁾		
e) z wyrobów leśnych, które przekraczają ilość, określoną w planie gospodarstwa leśnego, lub ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi, na obszarze ¹⁾, położonym w ²⁾		
ad 2) z budynków, łącznie z placami, ogrodami i t. p.		
a) z wynajętych domów, budynków, placów, ogrodów przy domach, znajdujących się w ²⁾		
b) wartość użytkowa domów, budynków, placów, ogrodów przy domach, zajmowanych przez samego właściciela, członków jego rodziny i domowników, a znajdujących się w ²⁾		

Odnosniki do działu I-go na odwrotnej stronie.

ad 3) a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych; b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych:	Otrzymano dochód surowy	Koszta osią- gnięcia, za- chowania i zabezpiecze- nia dochodu
	M a r e k	
a) 1. z przedsiębiorstw handlowych, znajdujących się w ²⁾ pod firmą		
2. z przedsiębiorstw przemysłowych, znajdujących się w ²⁾ pod firmą		
b) 1. z zajęć zawodowych ³⁾, wykony- wanych w ²⁾		
2. z wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych ³⁾, wykonywanych w ²⁾		
ad 4) Z wynagrodzeń procentowych (tantjem): t. j. z wynagrodzeń procentowych, wypłaconych przez przedsiębiorstwo lub instytucję (art. 18 ust.), której siedziba pod nazwą znajduje się w ²⁾		
ad 5) Z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych: a) z pożyczek hipotecznych, wekslowych i innych pretensyj w ogólnej wartości w sumie mk. b) z wkładów pieniężnych terminowych, bezterminowych i zwyczajnych rachunków bieżących o ogólnej wartości w sumie mk. c) z dywidend od akcji i udziałów w towarzystwach, spółkach i stowa- rzyszeniach o ogólnej wartości w sumie mk. d) z innych papierów wartościowych zarówno zdeponowanych, jak i przechowywanych w inny sposób o ogólnej wartości w sumie mk. e) z rent i innych dochodów z praw majątkowych, opartych na tytule prawnym (jakim)		
ad 6) Z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę: t. j. z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wy- płaconych przez ⁴⁾		
ad 7) Z wszelkich innych źródeł, niż wymienione wyżej od 1) do 6) t. j.		

1) morgów lub hektarów.

2) nazwa miejscowości, dokładny adres.

3) określenie zawodu względnie zatrudnienia.

4) nazwisko, imię służbodawcy, jego adres, względnie nazwa oraz adres urzędu, przedsiębiorstwa lub instytucji, skąd podatnik pobiera uposażenie, emeryturę lub wynagrodzenie.

UWAGA: 1. Zeznania bez podpisu uważa się za niezłożone.

2. W razie niemożności umieszczenia wszystkich danych, potrzebnych do ustalenia dochodu, należy sporządzić arkusze wkładkowe i dołączyć je do niniejszego zeznania. Arkusze te powinny być również opatrzone własnoręcznym podpisem.

KRAKOWSKA SPÓŁKA WYDAWNICZA

w Krakowie, ul. św. Filipa 25

poleca następujące wydawnictwa:

BIBLIOTEKA HISTORYCZNA KRAKOWSKIEJ SPÓŁKI WYDAWNICZEJ

1. *Tretiak Józef*: HISTORJA WOJNY CHOCIMSKIEJ (z ilustracjami).
2. *Morawski Zdzisław*: SACCO DI ROMA (z ilustracjami).
3. *Morawski Kazimierz*: RZYM. Portrety i szkice.
4. *Bobrzyński Michał*: SZKICE HISTORYCZNE. (W druku).
5. *Morawski Zdzisław*: Z RAWENNY (z ilustracjami).

Z HISTORJI I LITERATURY

1. *Sinko Tadeusz*: WYSPIAŃSKI I KRASIŃSKI. Rozwiązanie zagadek „Legionu“ i „Wyzwolenia“.
2. *Zdziechowski Marjan*: GLORYFIKACJA PRACY. Myśli z pism i o pismach Stanisława Brzozowskiego.
3. *Tretiak Józef*: FINIS POLONIAE. Historia legendy maciejowickiej i jej rozwiązanie.
4. *Szyjkowski Marjan*: DZIEJE KOMEDJI POLSKIEJ W ZARYSIE.
5. *Kucharski Eugenjusz*: FREDRO A KOMEDJA OBCA.
6. *Tretiak Józef*: KTO JEST MICKIEWICZ. Sześć szkiców.
7. *Borowy Wacław*: O WPŁYWACH I ZALEŻNOŚCIACH W LITERATURZE.
8. *Windakiewicz Stanisław*: TEATR POLSKI PRZED POWSTANIEM SCENY NARODOWEJ.
9. *Borowy Wacław*: ZE STUDJÓW NAD FREDRĄ.
10. *Hoesick Ferdinand*: SIŁA FATALNA POEZJI ŚLÓWACKIEGO.

Bartoszewicz Kazimierz: UTWORZENIE KRÓLESTWA KONGRESOWEGO.

Brückner Aleksander: PIERWOCINY LITERATURY LUTERSKIEJ W POLSCE:
M. Reja „Kupiec“.

Janik Michał: HUGO KOŁŁATAJ, monografia (z ilustracjami).

Kot Stanisław: PIERWSZA SZKOŁA PRÓTESTANCKA W POLSCE.

„ „ RZECZPOSPOLITA POLSKA W LITERATURZE POLITYCZNEJ
ZACHODU.

„ „ U ŹRÓDEŁ POLSKIEJ MYŚLI KRYTYCZNEJ XVI WIEKU (Polacy
w Bazylei za czasów Zygmunta Augusta).

Nabielak Ludwik: TADEUSZ KOŚCIUSZKO. Jego odezwy i raporty.

Smolka Stanisław: LES RUTHENES.

„ „ DIE REUSSISCHE WELT.

Tokarz Wacław: ARMJA KRÓLESTWA POLSKIEGO (1815—1830).

Windakiewicz Stanisław: WALTER SKOTT I LORD BYRON W ODNIESIENIU
DO POLSKIEJ POEZJI ROMANTYCZNEJ.

WSKRZESZENIE PAŃSTWA POLSKIEGO. Szkic historyczny. Tom I, 1914—1918.

Zdziechowski Marjan: PESYMIZM, ROMANTYZM A PODSTAWY CHRZEŚCIJAŃ-

STWA. 2 tomy.
„ „ WPŁYWY ROŚYJSKIE NA DUSZĘ POLSKĄ.

Do nabycia w Krakowskiej Spółce Wydawniczej (Kraków, św. Filipa 25)
i w księgarniach.

KRAKOWSKA SPÓŁKA WYDAWNICZA

w Krakowie, ul sw Filipa 25

poleca następujące wydawnictwa

- Białobrzęski Cz* BUDOWA ATOMU I POJĘCIE MATERJI W FIZYCE WSPÓŁCZESNEJ
- Bolland I* CO PRODUKUJE GALICJA A CO KROLESTWO POLSKIE
- Buzek J* POGLĄD NA WZROST LUDNOSCI NA ZIEMIACH POLSKICH w XIX w
- Gizbertowna W* UPRAWA WARZYW
- Gorski A* BRAKI KRAJOWEJ PRODUKCJI W GALICJI
- Ingarden R* DROGI WODNE W GALICJI
- Korczyński L* SAMOJAZD (z rycinami)
- Lungie K* KON, JEGO BUDOWA, WYCHOW, OKUCIE (z rycinami)
- Milewski E* KOOPERACJA I JEJ ZNACZENIE W POLSCE
- Schmidt St* KOLONIZACJA WEWNĘTRZNA JAKO CZYNNIK OBRONY ZIEMI SRODKOWO-EUROPEJSKI ZWIĄZEK GOSPODARCZY A POLSKA
- Truszkowski A* Z DZIEDZINY ARTYLERJI
- ZAGADNIENIA POLSKIEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ PO WOJNIE

-
- Cwikowski W* PIERWSZY OGIEN, opowiadania
- Grabński St* SZALONY PAŃNIK, nowele
- Gruszecki A* ZAWSZE CI SAMI, powiesc
- Kisielewski Z* KRWAWE DROGI
- Ligocki E* PUSTKOWIE, nowele
- Ligocki E* TRYUMFATORZY, poezje
- Nowakowski-Tempka Z* WYMARSZ, nowele
- Przybyszewski St* POWROT, powiesc
- Roztworowski St* SZABLĄ I PIOREM
- Sebastiani M* TOWARZYSZE SZTUKI, powiesc
- Wells H J* JANKA I PIOTR, powiesc, 2 tomy
- Zulański J* EROS I PSYCHE

Do nabycia w Krakowskiej Spółce Wydawniczej (Kraków, sw Filipa 25)
i w księgarniach

